M. S. fº. perg.º con 150 hojas foliadas —
hasta la 80 por pag.s bien tratado, completo.

R.= decisiones y alegaciones.

Die 22. Augusti 1598.

Decisio 1.

Dubitari contigit apud Regiam Audientiam, quoad intelligentiam fori Unici, de la prohibicion de alienationes hechas a estudiantes, an appell. scholarium veniant doctores, ut ij eo subsellij fori dispositione comprehendi videantur, causa vertenti, inter Joa. Lorente, et Blasium de Al... Dnum de Pansans, qui alienaverat in Augustinum Felizes doctorem ... jura sibi competentia contra dictum Jo. Lorense, ad cuius petitionem vix. dictum forum fuit facta executio privilegiata in favorem Jo. Lorense in bonis dicti Blasij ad summam quatuor mille solidorum.

Ego apud eandem Regiam audientiam, cum de revocatione appellitus disputarem contendebam, appellatione studentis, vel scholaris, de quo log. forus, strictissimum in hodiosis, e penalibus non venire doctorem Card. et Abb. no. 6. in proemio decret. ubi opinio add. litera 6. fel. latius ibidem no. 3. et 13. et in repet. Joa. Cald. no. 42. et segq. et hanc oppinionem seq. Aud. Barbatius in repet. rub. de fide instrumentorum. à no. 53. et expresse Gemmina. in proemio Sexti no. 2. Ancharra, no. 18. et in eam quoque inclinat Jo. Cald. in repet. proemij decret. no. 42. ad finem, Ant. de Butrio in d. proem decret. no. 39. et per varias distinctiones, in hodiosis, in favorabilibus, in differenti, et in indifferenti materia Egidius de Bella ibidem, eo no. 39. cum segq. Imo. et caeteri omnes no. fui. in L. Si ... solut. matr. Quorum omnium saltem in penalibus, et hodiosis appellatione studentis, vel scholaris non venire doctorem ex eorum sententia, cum ergo dicti fori constitutio penalis ac proinde hodiosa sit contendebam non fore ad doctoris alienationem, vel factam in eum extendendam.

Dni vero Consiliarij Regij Almer. et Santa Cruz subtiliter

insistebant, quin imo nri fori dispositionem no esse Codiossam, sed fa-
vorabilem. Adduci primo possent, quia hec dispositio juri coi conformis
et maxime equitati consona Videbitur consideranti iniquum, &
contra naturalem, & scriptam rationem esse, Vt creditor debitorem
suum invitum faciat deterioris conditionis, immo talis cessio actionu
in preiudicium ordinarie Jurisdictionis tendit, hac omnia considerasse
Vir Cons. Cesares, & Pontifices in l. 1. & per totum. de alienat. Judicij
& in l. 1. & C. ne liceat potentioribus & in c. fin. de alienat. Judi. Vtriusque
schola communis, et nomine Didacus de Sahagun lasie quinque re-
ferens rationes in rep. d. c. fin. ad ratione decid. Barbosa copio
se in l. 1. 7. p. no 46. cum seqq. ff. solu. matr. qui innumeros
allegat, Que omnia considerasse Videntur Prudentissimi, &
cordatissimi uxi Aragonenses dicti fori conditores.

Ad Sec dicti dni Consiliarij considerabant, Sane praelem dispos
sitionem Codiossam dici no posse, movebantur ex doctrina Bal.
& aliis quos refert Monter dus. 1. n 16. ex quo communis docuit, eam dis-
positionem dici favorabilem, cuius finis precipuus, & principaliter inspe-
ctus favorabilis, licet penam contineat, et ita cum dicti fori dispositio prin
respexerit publicum bonum Reip. vt ex eo constat, pena que adijci
tur no mutat illius naturam

Vnde Ego, alia ratione anobar provissione revocare, Attendens illis
quod hec dispositio respectu scholarium indifferens est, qui pena adijcit
secularibus alienanti, et ita casus negotij consistit in eo an in ma
indifferenti, illius appell Veniat doctor, & ratio cum casus
standum sit, et Vera accipienda dictionem Vulgarem usum loquendi
de no dubito, quin appellatione scholaris Doctor no contineatur
ex Barbosa in rep. d. rub. de fide instrum. post n 53. &

coris usus loquendi prefertur
proprie significationi Hend.
conso. 51. no. 52.

Ant. de Butrio in d. proemio decret. nº. 39. Joanne Calder. in repe. nº. 42 contrariatt ex qua docet Dec. in c. significatum nº. 8. de praeb. quatenus docet appellat. scholarid. Restrum contineri, quia licet sit Volut Tribung, nō tñ definit scholarid, ergo doctor qui definit esse scholarid, ea appell. nō contineretur.

Instabant Dñi Judices, praecedentē resolutionem limitari ex eisdem DD. in dispositione legis, qm legislator nō censer considerasse vulgarem usum loquendi, sed nominis propriam significationem; et etiamsi qm tam de jure comuni, quam ex dispositione forali extensio quae fit ex commoda identitate rationis admitenda est, ut adamussim probat Pobles in 8. fori Aragonū an.

Quare praeter superiora expendebatur alterum fundamentum q. Ads in processu qualitas doctoratg in persona Augustini de Felizes nō fuerit probata, quae tñ probari debebat, qm termini habiles praesupponi in quacumque dispositione. Replicabat tñ Dñs Lopez Assessor, de hac qualitate constitisse ex confessione facta in instrō venditionis à Blasio de Assa ibi, Vendo à Vos Augustin de Felizes doctor en Canones; et Dñs Azylla, quod non erat nāria ea qualitas, quia forus foralem praescribit, quod ad obtentionem venditionis, et citationis nō procedatur sed requiritur q constet de qualitate, et ita tota difficultas consistit an constet ex praedicta confessione, et ego timeo, q vix revocabitur dicta probatio.

Appellatione studentium, et salariatorum comprehendi nunquam DD. Panor. in [struck-through word]. Prosternus de crealium Andreas Siculg in q. fi. de Praebend. et in c. fi. de simon. Petr. de Ancharr. in prosternd Sexti in 8. et. plures relati à Marius Cavalleri de Privilegiis DD. in tomo 18 Tractatuum q. 48. fol. 81.

Decisio 2.

Cum de Validitate pensionis reservatae ad favorem Egidij Gasc
da de Castillo super canonicatu et Sacristia collegialis eccl. de Daroca
lis penderet adversus D. Gaudiosum Matheum sacristam, ante litis
contestationem, statim in limine judicij Prior del Pilar commissus
processit, ad sequestrationem fructuum, et pro dicti sequestri revocatione
Coram A. de Sancta Cruz causae Assessore expendebam.
P.º quod regulariter lite, et appellatione pendente sequestratio est prohi
bita ex Juribus, et auctoritatibus late allegatis à Didaco Sahagun
in c. 2. de seq. poss. et fructuum n.º 20. et praeter allegatos ab ipso
Ang. de Perusio in tract. de sequestris. n.º 7. Robertus Lancelotus de attent.
2. p. c. 4. declar. 4. ubi regulam late declarat, ampliat, et limitat Alci.
de praesump. reg.ª 3. praesump. 9. n.º 12. et 13. M. Anto. Martilijs de eccles. et
redditibus c. 3. n.º 6. Nicolaus Moreno de fide, regno, et pace q. 187. n.º 3. Lancelotus
Galian. de Alimen. q. 3. n.º 6. et allegantur Parisius cons. 41. per totum vol. 1.
Et licet non ignorem tot à dictis interpretibus, et à Curtio Seniore de sequest. n.º
24. Jacob. de Arena eod. tract. à n.º 3. et Ang. de Perusio eod. tract. n.º 2. et
Lancelotus ubi s. et 29. casus quibus permissum est congerit Sahagun ubi s. ut
meum esse etiam alij dixerunt regulam convertit. Nihilominus in nullo ex
dictis casibus occurrit in praesenti.
2.º expendebam, quod etsi difficile sit procis literarum reservationis pensionis tamen in eo
missione apposita non sit clausula sine retardatione dicta et ex parte Gaudiosi exceptio
subreptionis objiciatur non esse ad sequestrum procedendum quia haec exceptio non solum
etiam judice ad id specialiter delegato eius causa exemptione pensionis opponi potest, et sit admi
ti argto. c. super eo. de crimi. falsi ubi Anna. post primum Host. Imo. et Fel. approbat
à Gigante de pensionibus q. fin. n.º 11. Ergo antequam discutiatur haec exceptio ad sequestrum
non procedit. Nec sufficit 3.m fundamentum praetendiri nos cessasse praedecessorem
in solutione pensionis, et inde fuit data commissio sine clausula sine retardatione pens.
si ig.r hic retardatio pensionis jure permittatur, quomodo judex potest ad sequestrum
procedere servatis optime quae ex Abb. Gomesio et alijs resolvit Gigans d. q. 85.
n.º 3. 4.m quod lata 1.ª sententia in favorem pensionarij non potest fieri sequestrum contra
ordinarijs rationibus cum à Gigante ubi s. q. 46. et servatis quae ipse commemorat q. 74.
n.º 2. quod cum hic non ad favorem pensionarij, sed contrarium lata sit sententia multominus
procedit potest ad sequestrum. 5.º quod non est facta declaratio competentis jurisdictionis.
Ultimum, gesto quod etiam in casu sequestri, non fuit observata juris forma, quae exigit
sequentia 1. quod constet indicia saltem summarie tract. v.e apud Rebu. 3. to. de seques.
à n.º 21. Curt. eod. tract. n.º 30. Meting. obser. cent. 2. obs. 11. et cent. 5. obs. 35.
Simanc. de catho. inst. tt. 43. n.º 5. Jo. Bap. Porta de spolio lib. 4. c. 5. n.º 71.
Lancelotus d. 2. p. c. 12. limit. 12.

Die 23. Augusti In curia officialatus 3 — Dr. duobus interrogatus ex parte Joannis Navarro, An possessor domus tributariae, teneatur laudemium soluere dño directo, et Rursus, an hoc onus incumbat Venditori, an emptori.

Ad 1m. respondi quod cum in nostro emphiteuseos clausula adsit laudemij indubium est emphiteutam teneri ad illius solutionem ex cõi in l. fin. ubi glo. et Jas. nº. 48. C. de jure emphi. Alex. cons. 5. nº. 3. in 5º. vol. Jacobus de Sancto Georgio in tt. de feudis nº. 58. elegantèr Petrus Pekius in ttt. de amortizationibus bonorum c. 22. latius Guillelmus Redoanus de reb. eccl. q. 11. princ. de laudemijs in prio Corbulus de emphiteusi tt. de causa privationis, ob alienationem nº. 4. copiosè franciscus Solsona Catalanus in lucerna laudemiorum preludio 4 ex nº. 1. qui omnes allegant in id tex. in d. l. fin. §. ne avaritia. Rationem subtiliter prosequitur Pekius ubi s. Julius Clarus §. emphiteusis q. 23. elegantes Menoc. cons. 444. nº. 5. 15. 16. et 17. quibus casibus nõ debeatur laudemiũ ut. Guid. decis 48. nº. 2.

Ad 2m. Respondi emptorem novum possessorem rei emphiteoticae debere soluere laudemium, nam cum sit onus reale emptor qui possidet tenebitur soluere laudemium ut ex Bal. Jas. et communi resolvit Redo. d. q. xj. §. de solutionem laudemij nº. 1. franciscus Solsona ubi s. preludio 5. nº. 1. Meno. d. cons. 444. nº. 17. & 18. Respondi igitur Joanni predicto consulenti, et nostro emphiteutae, quod solueret directo dño Doctori Casterlienas beneficiato eccl. B. Mariae Magdalenae quod solueret dictum laudemium.

Eodem die. 4 — Interrogatus ex parte Martini de Arascues, an verbum, trahe in capitulis matrimonialibus pro legitima apocha haberetur, ita quod alia nõ foret, Respondi pro legitima apocha sine dubio haberi, et ita fuisse judicatum concordi consiliariorum voto in curia

Justitiæ Aragonum, et postmodum in Regia audientia refert Martinus Monter decis. 13. nº 35. allegat Romanū cons. 482. nº 2. Et Rão est propria, et consensus utriusque contrahentib.

1598. Die 24 Augusti. Die ult. eiusdem mensis D. Alfonsus Celdrá de Alcarras de cons. D. Joa. Ram pronunciauit in fabrem Antho. Clientis, et reuocauit sententiā locumt. baiuli ciuitatis etc. neutram in expensis etc. Dñacho Michaele malo auctore etc.

In processu Appellationis Antonij Bellosta super fraude Pedaticij duæ deberant difficultates. Prior, an Antonius appellans debeat probare, tem esse bona manifestatio, ad uitandam fraudis suspicionem, an potius Pedatici ex parte contrariū sit probandum. Posterior an talis conuergat ex processu probatio.

Et sane ad Priorem indifficile mihi uidebatur pro Antº possessore mercium fore praesumendum, ut ex Juribus in id vulgatis notab. docet Bar. in l. 1. §. nō aliter. de minor. pos. om. tab. et in l. similiter de reb. dub. Cephalus cons. 12. nº 15. Quæ praesumptio onus contrarij probationis transfert in aduersarium ex eo Cephalo cons. 77. nº 46. Indeque quoque indifficile est possessorem etc. rem possessam fraudem committere nunquam praesumi ex rane l. merito. pro socio. Nam semper sibi praes. summitur contraria coniectura etiam in rebus quæ sunt de genere prohibitis, ut mirabiliter ampliat Jo. Bap. ferretus in repe. c. in prīa de probatio. nº 33. Et in spē eius praesumptionem fraudis exclusiua Judices stare debent, donec qui fraudem allegat, eam concludenter probauerit l. quoties. uers. qui dolo. de probatio. Jacob. Philipp. Porcius cons. 21. a nº 29. cons. 147. nº 30. 65. et seq. Honded. cons. 7. nº 10. ab eius Mascardus conclu. 914. qui uarios cumulant. Hinc concludebam simulationē, et fraudem praetensam ex parte Pedaticii plene probandam fore, et interim contrariæ Juris praesumptioni standum.

Nec mouere debet in contrarium rão subtilitur à D. Doctore Joanne Ram

causa Judice considerata, videl[icet] bona haec de quibus controvertitur obsignata fuisse reperta, quibusdam sigillis, vulgo dictis los ffernetes) quibus dare apparet merces eas venditoris remansisse, neque in empt[ore]s translatas, ob id[que] simulatum contractum apparere. Nam probata est legitime contraria consuetudo, dum quam remanere solent signa, ut constet ad quem venditor, emptor debeat habere recursum, ob vitium vel defectum ocurrentem in mercibus.

Considerabam insuper veram emptionem probatam esse tribus testibus ab Antonio. Nec obstat eos non deponere de pretio emptionis, quoniam r[espondetur] quod ubi agitur de solo pretio emptionis contractu, nec ambigitur de pretio non oportet testes de illo deponere, ut pulcherrime docuit Origl[iensis] Baldus in l. 1. C. de reb. alien. Alex. limit. 4. Jas. reg. 2. in l. sciendum de Ver. oblig. cum congestis à Jos. Mascar. de probatio. conc. 1401. no. 12. Reliquum est ergo, ut videamus numquid probata sit fraus vel simulatio contractus ex parte Pedatici.

Et cum omnis probatio reducatur ad dictum, et depositionem Joannis Corales, qui dicit de confessione extrajudiciali Antonij, indubium est, quin simulatio non probetur. quoniam huic testi fides non potest haberi ex seqq[uentibus]. P[rim]o quia confessio, de qua attestatur non erat confessio facti pertinentis ad solum Anthonium confitentem, sed etiam pertinebat ad Bartholomeum Pardinilla, cui non potuit Antonius contrariis pretensae fraudis preiudicare.

2o. quia socius delicti adversus consocium non habetur de jure idoneus testis, ut plene attingit Bero. q. fam. 58. no. 1. et Hondedeus ubi sunt concordantes in cons. 100. et in cons. 106. saepissime.

3o. et efficacius, quia testi unico, et singulari homini quidem è media plebe non adhibetur fides, neque probat l. Jurisjurandi C. de testib. c. licet causam. eo. ubi scholastici et Menochius

Cephal. consil. 141. no. 12. Hondedeg cons. 17. no. 5. et cons. 29. n.º 57. Horten. Caual. de testib. 2. p. 2 p. prin. no. 127. Ubi sunt concordantes quod est adeo, et enim, ut vacillanti Judex parere nō debeat, nec eius dicto animum suum ad sententiam informare, Neque etiam partibus consentientibus, nisi cum grano salis, et distinctione perpensa à Doctiss.º Ulmigerio obser. cent. 5. obser. 26. Ubi sunt concordantes praesertim Bar. in l. 1. §. fin. ubi dicit eos Alcia. no. 26. de ver. obligat. Immo unico testi fides nō datur etiam si alij adessent praesumptiones qualitercumque dns Judex consideraret in contrarium, ut ex Boerio decis. 221. no. 17. et eos resoluit nouissime Bobadilla lib. 5. Politic. c. 2. no. 61. Ut ex his speremus dnm Judicem appellationem Judicis à quo in fauorem clientis mei reuocaturum.

Ad vero objectis ex. testes de venditione, de pretio nominatim nō deponentes fidem nō facere ex traditis à Mascardo de probatio. conclu. 609. et à Motio de emp. et vend. de substantialibus contractus n.º 11. Procedit quando contra venditorem dubitaretur an vendiderit, et ipse contractum infitiaretur; at vero quando tantum inquiritur intercesserit contractus, nec ne; satis est de eo testes deponere secundum eundem Mascar. ibidem no. 22. et concl. 1401. no. 12. et vltra eum Cuma. no. 8. Alcia. no. 15. et de rone Alberic. no. 9. et 10. in d. l. sciendum de ver. oblig. o licet exemplis pinxerit DD. in probationibus, ex eo res nō constatur.

Apprehensio apprehensione bonis Jo. de Bolea loci de Senes, ad instantiam Petri montanel, ad manus Regiae Audientiae, eaque apprehensione exsecuta

6 cum Jubil, eodem titulo fuerunt eadem bona apprehensa ad instantiam dicti Jo. Bolea ad manus Judicis ordinarij dicti loci de Senes coram quo dicta secunda apprehensio, et illius processus fuit debite et jur.ª forum ad sententiam perductus, fuitque oppositio litis pendentiae oblata per parte dicti Joanne Bolea receptus, cui virtute rei judi

cata orta ex dicta sententia obtulit possessionem Juris firmae in curia dni Justitiae Aragonum, et ad obtinendum in dicto processu Juris firmae, pro parte dicti Joannis de Bolea. Primo expendebam quod ex dicta sententia orta fuit ad fabrorum Jo. de Bolea exceptio rei iudicatae obstatura saltem in eodem articulo litis pendentiae, c. 1. de litis contest. lib. 6º c. fin. de excep. eo lib. l. cum quaeritur. de except. rei jud. l. mater. §. cand. l. de hoc. eo tit. Dec. cons. 464. nº fin. allegantur Phillipp. Jacob. Porci. cons. 6. nº 17. 72. cum seqq. Meno cons. 443. nº 10. qui alios refferunt, et in eodem articulo possessionis retinendae certum est exceptionem rei Judicatae obstaturam, licet in alijs non obesset ex traditis à Meno. de ret. rem. 3. nº 85. y 87. et de hoc Maria. Socin. in rub. et in c. 1. de litis contest. nº 26.

Nec obstat quod Petrus adversarius non fecerit partem in judicio, quoniam proclama generale, vel citatio generalis induxit veram contumaciam, et alias ordo à foro praescriptus esset frustraneus Bar. in l. absentem. de poenis. Soci. in c. olim insier. nº 89. ut licet non contrariam plenè Virginius de Voccalijs in tit. de cingulo J. C. Romani c. 19. de litis contest. nº 12. cum traditis à Portoles §. apprehensio. 2. à nº 65.

Anchar. cons. 206. Roma. cons. 431. Aymon cons. 216. nº 21.

Minus obest si dicatur contrarium fuisse decisum in curia Justitiae Aragonum quoad declarationem illorum Verborum fori Porquanto de apprehens. ibi le sea precluso la via. ut in exemplaribus rellatis ab eo Plebano Vbi I. nº 75. Nam ab eo plura utriusque auditorij contraria exemplaria refferuntur ibidem nº 64. et §. apprehensio. eiusdem nº 60. et latiore discursu in §. apprehensio 2. à nº 69. sequitur concludit hodierno Jure contrariam obtinuisse opinionem.

Sed adhuc contendebam Nos versari in alijs terminis, quando illi Sunt duo processus simul agitabantur, et unus fuit primo ad senatus

perdeltus, an excep.o rei Judicatae obstet prosequutioni alterius processus, qui sane casus diversus est ab omnibus exemplaribus adductis per ipsum Plebanum; et in eo admitenda v. dicta excep.o ex Pleb. § appreheňsio in v.o no. 55. Ita videmus q quando aliqua bona exequutantur, per proclama gnale am, et dici praeiudicium inevitabile generatur quibusuis etiam Sabentibus jus efficax, ut in foro 2. de oppositio tertij, et tradidit Molinus Ver.o Venditio per curiam, q praeiuditiu consi derabile est, nō solum in eo processu, et instantia, sed in alijs quibuscunque in quibus de iisdem bonis disceptaretur ex reg.a l. si eo tempore. C. de re= mis. pigno. et traditis à Tiraq. de retractu lega. § 3. glo. 4 et allegatis à Plebano § appreheňsio 2. no. 63. Bossius in praxi tit.o de proclamate no. 2. et 3. Rolandus cons.o 72. lib. 3. francis. Beccius cons.o 12. et de effi proclamatis gnalis. Bonus de stat. Urb. praes. glo. 29. n.o 29. His igitur omnibus videbatur Juris firmam hoc casu de Jure, differo locum Sabituram, concurrente identitate omnimoda, tam respectu earumdem personarum, quam respectu bonorum appreheňsorum quam etiam respectu modi agendi, his namque concurrentibus competere exceptionem rei Judicatae apertissimum visum est Petro Philippo Porcio d. cons.o 6. n.o 74. ita fuit concordi Voto concesso praesente Jurisfirmo Jo. de Urrea,. Augusti de anno 1600

7 Interrogatus de virtute, et efficacia clausularum precarij, & constituti, remisi consulentes ad notata per Anto. Capicium decis.e 14. n.o 16. et per fra. Bap. Bonium in tractu de statut. Urbis praescrip.e glo. 20. n.o 31.

8 Coram dnis Inquisitoribus Aplicis laudum homologatum, et approbatum à Vincentio Frances cliente meo, et à Joanne Mauran qui illud praetextu laesionis ad arbitrium boni Viri nitebatur reducere deffendebam. Illud Prio praemitens laudum in Principatu Cataloniae fuisse prolatum, ubi lege municipali cautum est ob solam enormis=simam laesionem huic reductioni superesse locum, ut à Ferdinando eius nominis secundo cautum est in constitutione edita in comitijs habitis Barcinonae anno 1481. c. 1. et in nova collectione lib. 2. tt. 14. de arbitris, fol. 189. Ut inde constet arbitrium boni Viri, in quo tota haec res de jure communi erat posita, ut inde docebimus fuisse à Ferdinando ad enormissimam tantummodo laesionem restrictum:

Nam de Iure com. haeres tota ab arbitrio judicantis dependebat Cassado decis. Vna no. 6. de emp. et vend. Covar. lib. 1. variar. c. 3. no. 11. et ex pluribus Menoc. casu 73. no. 5. Prudens n. Judex ex varijs negotij circumstantijs, quas certa lege juris conditores com=praehendere non potuerunt, meditabatur. Castel in tt. de contract. simulatio. no. 239. Et summi arbitrii ad reductionem, vel retractationem transactionis à partibus celebratae debet refferri, quando ejusdem laudum homologati transactio censetur, ut post alios observat Jo. Mauritius Bolang in tt. de in integ. rest. c. 420. no. 2. Et ita Prior regula in hac mā certissima est quod transactio, vel laudum homologatum praetextu laesionis rescindi non potest, nisi quatenus dolus praebuerit causam contractui, vel praebuerit laesio enormissima ut censuit Camera Imperialis Mysing. refferente lib. 6. obser. obs. 91. Cagnol. in l. 2. C. de rescind. vend. cum multis congestis à Mario Anto. Robescalo in notis ad Alex. cons. 127. lib. 2. ubi allegat ad sententiam, et ultra allegatos per eum plures quorum reffert Mysing. sing. observa centuria 5. obs. 59. Nam ubi dolus praebuerit, vel renunciaverit, aut homologatus

Lessi dicerentur enormissime, talicam rescissioni contradbus locus est non obstante iurat.º vel facta renuntiatione, quibuscumque verbis, etiam generalibus, et praegnantibus ut Romae, et in granatensi pluries iudicatum fuisse refert Covar. lib. 2. var. c. 4 nº. 5. late Menchaca. lib. 2. Illustr. c. 2. no. 17.

Immo vero non satis est si probetur enormissima laesio principis nisi simul una probatur transactionis, vel laudi, sed opportere quod intercedat laesio, ultra dimidiam magnae aestimationis in magno pretio, et excessu dicit de iure verissimam Caval. nobil. ad Alex. in nº. 27. 42. et 125. lib. 2. et hoc etiam tam legendo, quam prosequendo semper se quentes fuit Dec. et in hac residet Mistrig. d. obs.º 59. in fine. Vix ergo quod huiusmodi probarem sequam salvamque nitentur, cum dolus, et laesio enormiss. longe absint in nostro casu. Quanto magis, quod non sufficeret laesio enormissima esset multum excedens dimidiam verd, et iustae aestimationis, ad rescindendam transactionem vel laudi homologatum proprio iuramento ex glo. in c. cum causa. de empt. et vend. ubi DD. glo. in l. lucius. ad trebel. ita verius est, et magis receptum in simitis antiquis, et recentioribus relatis probat doctiss.mus Meno. d. nº. 401. nº. 157. et seqq. Bero. cons. 176. no. 25. lib. 2. pleno re perfectam hanc esse magis communiter legistis, et canonistas p. licet contrarium firmaverint magis commun relati a Polan. cons. 28. no. 1. lib. 4. Pinel. in d. l. 2. 2. p. c. 4. nº. 41. Grab. d. empt. conc. 1. nº. 68. Conciliari tamen possunt hae contrariae sententiae, ut Prior procedat in modico excessu a dimidia, et posterior in magno excessu, ut late Meno. d. dicto nº. 401. nº. 159. quam eius distinctionem amendiam ex mente camerae imperialis probat vir Mistrig. obs. cont. 1. obs.º 33. ad finem.

Ex quibus ex secundae dubitationi manet satisfactum, ubi laesionem arbitrio iudicis a iure relinqui ex eisdem DD. et Meno. d. casu 75. arbitrium sit calculandum fere ex.ª sp.m d. l. 2. C. de rescind. vend. ubi est excessus notabilis in praesenti laesione ultra dimidiam iustae aestimationis.

Quae vero ex.ª praetendunt de ipsa ratione utrorumque commendas, nullius sunt roboris esset in pluribus absurdum, post laudum, et sententiam iudicum, quae pariet exceptionem rei iudicatae, et ita hac ex.ª prudentem dec. ut I. sol 9. et w. vº. Baptista de s.to Blasio de arbitro, et arbitr. no. 77. et Hiero. Garconij de laudo. 3. p. nº. 3.

9 Vacante officio Justitiæ Aragonum obitu Ill.mi dn.i Joannis Pueyo
ultimi Justitiæ Aragonum ex facto dubitari contingit, num quid
salarium dicto off.o praestitutum ex Regni Generalitatibus, dnis locumten.
persoluendum foret, qui cum subrogarentur in locum Justitiæ illud
enixè deposcebant; Et sanè dn.i Deputati; de consilio Aduo
catorum Regni dictum salarium solui mandarunt, praestita tamen ab
eisdem locumten. idonea fideiussoria cautione de restituendo dic
to salario, si, et ubi ab habente ad id potestatem fuerit declara
tum eisdem, salarium praedictum non deberi.

Interrogatus à dnis Deputatis, quid Juris mihi in praedicta facti
q.e videretur, Prima consideratione existimabam iustam dnos
locumten. causam fouere ex Bal. sentia in l. binos. C. de aduoca. diuersis
quod si loco duorum est positus unus officialis, cum salario consueto, vel
simpli consequetur utrumque salarium, et praescribit Bal. rones
quia gerit offm, cui salarium annexum est. allegat tex. elegantem
ad propositum auth. ut Judi. sine quoquo suffr. §. illud in primo
Et ratio Rão esse potest, quia qui gerit duplam curam, debet
habere duplicatum salarium sm glo. in d. l. binos. et in d. §. illud.
ornat, et prosequitur latius Paris de Puteo in tit.o de sindicatu §. sala
rium. n.o 1. Et ipsa aequitas suadet, ut crescente labore, salarium quoque
augeatur, ut ex antiquioribus quos refferet obseruat Alber. Brunus
in tit.o de diminutio. et deterioratio. n.o 57. fol. 374. to. 17. et in co
tit.o concile. 42 prin. fol. 62. n.o 3. Cepola in tit.o de seruitut. Urba.
c. 20. n.o 14. optima add.o Barto. in l. 1. C. de legationibus lib. 10. Ita
à simile videmus, quod licet de iure salarium aduocati taxatum sit usque
ad centum aureos l. 1. §. licitum de variis, et extraord. cog. tamen in causis
criminalibus, et alijs statutis, vel arduis, in quibus crescit labor pretium

longe plus accipere sm DD. in l. si pater. §. fin. de donatio. Ut merito dixe
rit Bal. in l. 1. ad finem C. mandati, in ijs causis arduis, in quibus la
bor advocati solet esse immensus nullum à jure censeri taxatum salarium
id quod latius reassumit Parisius cons. 105. n.º 20. et seq. lib. 4
Accedit his, magis in spe. quod concesso officio, salarium ipsum concessum cen
setur l. excepto. C. locati. Bal. in l. item quia. de pactis. Laudensis in
tt.º de officio dominorum q. 72. novissime Castillo de Bobadilla lib.
2. politicae c. 21. n.º 36. Eandem senam n.º seq. alia ratione corrobrans
quod in hac materia privatica, quod prosiciuntur non est nominatim permis
sum videri debet glo. celebris, et ibi Abb. in c. fin. de jure patro. tex. in
auth. de non elig. 2. nub. §. cum igitur, cum allegatis à Castillo d. n.º 37

Ex praecedentibus igitur nec leviter, nec vulgariter
manet confirmata dominorum locumt. intentio in hac causa, cum vaca
te dmi Justitiae Aragonum off.º ipsi; ipso jure in eius locum subrogentur
oneraque, et labores, quos ipse latius erat, subierant ipsi.

Caeterum re diligentiori studio examinata, contrarium verius
esse ratusque, et juri scripto magis conformem existimo. Moveorque duobus
potissimum fundamentis. Primum est, quod in electione dominorum locumt. pae
tum nimbus censetur, et sub certo deputato iam salario obligantur
singulis oneribus offitii, ut notu. est, quam quod egeat probatione
et confirmari posse, videtur vulgaris tex. in l. vendidit lominis. de
actio. empti. et ex traditis in similibus à Paride Puteo d. tt.º de sind.
n.º 4. in §. facta est electio. Cum igitur scirent dmi locumt. de jure
se debere vacante Justitia, munus alternatim ab eis adimplendum, jure non
requirere poterunt novum salarium. Namque dmus Justitiae, et dmi
locumt. ad eandem legationem suffecti esse videntur, cum igitur
decederet Justitia, Aragonum ipso jure, et jure dmi locumt. munus

et legationem adimpleant, nō quidem ratiōe nativitatis; vel officij
sed ratiōe precedentis, et antiqui, ut nitissimum est, ergo nō est cur
salario dñi Justitiæ potiantur ex Bartoli determinatiōne in l. 1.
in fine. ubi Alex. in addi. C. de legatio. libro, quem approbat Martin.
Laudensis ttt. de legatis. q. 23. et iterum ttt. de officialibus dominorum
q. 112. Ornat latius Gonzalus Villadiego in ttt. de legatis. q. 4.
nº. 4. ubi nō difficile id esse profitetur, cum ambo, mortuus, et superstes
ad idem munus distinctis salarijs essent deputati, secus si ad diversa
munera.

Secundum vero fundamentū, quod vehementius in hac me urget senam
est, quia esto, quod nova quaedam commissio advenire videatur dñis locumtenentibus
demortuo dño Justitia, et eius sede vacante, attamen commissio haec cum
ratiōe officij superius adveniat, accidentalis est, nec habendo in consi=
deratione ex Alberici doctrina in l. diem functo. de off. Assesso. nº. 6. ubi
primum approbat Laudensis de officialib. dominorum q. 147. Paris de puteo ubi
supra verbo officium. § nemo. nº 3. et his omnino adijciendus est Castillo d.
lib. 2. Politicæ c. 21. nº. 246.

Nec me movent in contrariam senam quae pro dñis locumtenentibus in principio
subtiliter expensa fuere, quae coadiuvantur ex relatis latius per Bobadilla
a Castillo Bobadilla d. lib. 2. Politicæ c. 20. nº. fin. et lib. 3. c. 8. nº.
68. ubi allegat plures doctores, et pro ceteris ad propositum videndi
sunt Covar. lib. 3. Var. c. 13. nº 6. Menoc. de arbitr. casu 223.
nº. 8. et 9. qui plura supra allegant ad propositum respondentes eum
qui plura officia, et plurium officiorum onera, et labores defert, sala
riaque plura consequi. Nam respondetur cum Castillo ubi supra
d. c. 21. nº. 246. quod in casibus in quibus contrarij DD. loquuntur, sunt diver=
sae commissiones, quarum altera, ab altera nō dependet, nec labor
utriusque, cum labore in alia nativitatis coincidit, nec una alteri accidit

id utraq respectu laboris, commissionis, et salarij est distincta, et aeque precipua, ac principalis. Servit optime predictis alia consideratio, quod dictis dominis Locumtenentibus nullus accrescat considerabilis labor et si aliquis in expeditione literarum accrescit, is recompensatur satis condigne ex habitis fructibus, vel emolumentis sigilli, quae reportant dicti domini Locumtenentes. Et cum in capitula cathedralium sede episcopali vacante transeat omnis ordinaria jurisdictio, et accrescat labor omnis, qui ad episcopum pertinebat, reddituus tamen episcopales ad capitula nequaquam pertinent, sed sunt consorta obventionibus ex sigillo, et visitatione descendentibus, ex quibus non dubito, quin salarium Justitiae Locumtenentibus non debeatur.

Et Fgm cognovi certa relatione P. L. Martinez nostri temporis eximium J.C. in ea resedisse hac in causa oppinione, ut arbitraretur immo pro salarium predictum ad haeredes praedefuncti Justitiae Aragonum pertinere, non erit a proposito alienum investigare an hac sententia juris colorem habeat. Et sane fundari posse videtur in l. si quis. de proxe. sacris. et in l. post duos. de advo. diver. jud. Bar. in l. fin. de domestic. lib. 12. ubi tex. apparet, quod si domesticus Principis Protectoris ante finitum officium decedit salarium ex haeres illius finitis, et subsequentis anni salarium, quem tex. Bar. dicit sing. servit et optime l. 3. de agent. in reb. ita docet Paris de puteo ubi s. § si officialis. no. 1. fol. 386. Itaque videmus Haeredi Assessoris morientis ante finitum officium deberi integrum salarium l. diem functo. et ibi omnes. ff. de off. assesso. Bal. in l. 2. § divus. de varijs, et extraordi. crim. Andrea Justitiae de Fitella in tit. de sindicatu no. 107.

R. tamen, et concludit sane posteriorem sententiam nullo jure fundari, quod ergo inde praecedentia omnia loquuntur de off. annali, at nos de off. perpetuo, immo vero, et in officio annali, vel in perpetuo id semper agitur, ut pro

rata temporis, quo officialis servivit officio salarium consequatur, ut docet Amodeg Justing de Castillo ubi s. d. n.º 107.

Quin potius dico, quod ea res in spetie pactum nō deducatur in officijs tn̄ perpetuis tacitè subesse intelligitur, Immo vero, et in annalibus, licet n. de iure communi mortuo Assessore, vel officiali ante finitū annum ad haeredes deffuncti integrum pertinebat salarium ex d. l. diem functo, ubi eam senām prae caeteris pbat Joa. Orosciq n.º 6. et 7. refferens Jnac Castello idem cautum esse l. 9. tt. 8. p. 5. Contrarium tn̄ ius praxis recepit, cum n. labor in recipiat aestimationem sicut pecunia ex l. Seio amico. ff. de annuis legatis, merito praxis, et contuetudo induxit, ut haeredibus officialis deffuncti salarium pro rata temporis, quo officio inservierit persolbatur Platea in l. unic. C. si post creationē in fin. lib. 10. et ita elegantissime resolvit Castillo Bovadilla lib. 1. Politiq. c. 2. n.º 23. in fine

Quod vero decursum salarium novo Justitiae Aragonū utilitati cedat nemo probare poterit. Nec n. in praesentiarum fructus decursi sicut in beneffitijs considerari possunt, cum hoc casu salariū cedere debeat in utilitatem Regni, qui dñs est salarij, et ita nec haeredibus deffuncti nec successori debetr salariū nisi pro rata, ut ex alijs ita praxi receptū eē probat Castillo Badilla d. lib. 1. Polit. c. 2. n.º 23. in fine; id q, est adeo verum, ut procedat nō solum qn̄ nominatus nō est novus officialis, vel creatus, sed potius et eo verum qn̄ creatus esset, et tn̄ casu fortuito ad offim exercendū venire nō posset, esto n. q casus fortuiti qui nō possunt humana industria praecaveri à mora soleant excusare, hoc tn̄ spē nō excusat, et ita novo successori infirmitate vel als legitime impedito solū p rata debetr salariū, neq hic mora purgabilis est ex Bal. in l. item illa de const. pecu. Bar. in l. si mihi. de usufr. legato cū allegatis à Paride Vear. salarium. §. Rex constituit n.º 1. ita eis pbat Catald. de lencuspq. c. ott.º 107.

10 Præsentis causæ, et processus Universa diffic.as mies consistit Ut videamus, Numquid Abbatissa, et Moniales Monasterij Sanctæ crucis de la seros civitatis Jacc. Dnæ directæ Pardinæ de la Rienda potue-rint jure commissi uti, et dictam pardinam apprehendere facere ob non solutum canonem, vel ob aliarum deffectum conditionum; ideoq. possint in præti processu obtinere, incurrerintq. homines. & Concilium de Siques emphiteotæ penam caducitatis ob dictas causas. Et sane ostendam evidentissimis juris rationibus nullo modo emphiteotas prædictos caducitatis, aut commissi penam in-currisse, et ex consequenti directas dnas prædictas nullo jure in præti processu obtinere posse; Imo earundem oppositionem respec-tu dominij utilis fore, et esse repellendam cum expensarum refu-sione.

Verum ante quam ad propositum accedam, nõ absurde facturus vi-debor, si vrebiter præmissero mãm hanc commissi, et caducitatis esse Sodiossam nimis, ac proinde restringendam, potissimu in emphites-si ecla, cum ecla equitatis, et justitiæ sit cultrix, ut ex Bal. per illum tex. in l. si quis presbiter. C. de epis. et cler. et Annania cons.o 68. docet Fabel. Cotta in memor. Ver.o ineptiarum. ulo hoc tn. idq maxime procedit, cum nõ ex commissione, sed ex commissione caduci tas prætenditur, ut observat D. Martinus Monter decis.e 5. n.o 39 Neq etiam decere videtur ad penam recurrere caducitatis, cum eo debeat esse contenta quod sua interesit c. suam. de penis docet nuncupatim Covar. lib. 3. resol. c. 17. n.o 4. et Egidius Præses cu-riæ Parisien. in ttlo. de feudis. c. 4. Ut ex his colligamus in pari causa potiores futuras partes emphiteotæ, quo magis vitemus caducitatem.

SED, nõ est cur recurram ad Eumi aubterij suffragium, cum indubium sit Domines de Sigues emphiteutas praeditos summu ius, & Justitiam fovere, q manifestissimu fiet sequentib fundamentis.
Quorum et primum, ac potissimum, q congruis loco, et tempore, & legitima moneta, Vere, et realitèr, iux.a formam instrumenti emphiteoticarij obtulerunt Abbatissae Dnae dicenae decursum canonẽ quem d.a Abbatissa recipere expresse renuit, clarè respondens, se nõ posse, nec velle canonem praedictum recipere, superioris obstaculo decreto. Oblationis, aut et recusationis praedictarum, ad requisitionem asserti procuratoris Dominum de Sigues, factum fuit publicum instrumentum, ad conservationẽ Juris eorundem de Sigues, Unde ipso iam opitulatur ea juris traditio canonis oblationem legitimè factam ab emphiteuta eum à poena caducitatis excusare ex tex. in l. qui decem. ff. 2. §. qui Stichum. ubi Idem respondi. de solutio. cum concordantib allegatis, ab statim referendis glo. fin. in l. pen. de naut. foen. l. ver.o fin. legem. in l. 2. C. de jure emph. ibi Jas. n.o 18. Barto. in l. praetor. §. si quis paratus de novi oper. nunt. et in l. si uxorem. §. agri plagam. de leg. 3. et in l. acceptam. C. de usuris, et ibi Salice. n.o 18. Bal. in l. 1. n.o 4. C. ne liceat in una eademq causa. Raphael, Castrensis, et Alex. in l. qui Romae. in prio. de verb. oblig. Ripa in l. quod te. n.o 20. si cer. pet. ellegantèr Alex. in l. Sinora. fol. 5. vol. matr. idem cons.o 130. n.o 11. vol. 4.

Neq hoc casu depositio, vel consignatio requiritur, recusante n. dno directo recipere frustratoriè per emphiteutam ad depositionem, vel consignationem procederet, ut ex l. si fundus. de rescind. vend. et ex l. si residuũ. C. de distrat. pig. docent dd. supra allegati; et Corneus cons.o 291. n.o 2. lib. 3. et ita judicandũ fore, nini

solum in reali oblat.^e verum etiam in verbali; dño directo semel recusante ex glo. celebri in c. pastoralis. § in. de off. ordinar. probata, et recepta praeter ordinarios ibi à Gramat. cons.^o 107. n.º 16. Craveta cons.^o 327. pro genero n.º 208. et seqq. Claro § emphiteosis. q. 8. n.º 10. Negusang de pignor. 2. p. 3. mem. 3. p.^te ex n.º 8. Gutierrez cons.^o 33. n.º 1. elleganter Redon de reb. eccl. q. 23. princ. § sed quod emphiteota. n.º 34. Castig de locato, et cond. 6. p. q. 17. de oblat.^e et in spetie emphiteotis eccl. cum multis respondet Rolandus cons.^o 53. n.º 26. et 34. vol. 2. abunde Petrus Barbosa in l. si mora. n.º 11. sol. matr. Iuvant tradita per Hondeden cons.^o 29. n.º 34. et cons.^o 52. n.º 48. Gargia patrocinio 73. n.º 2. et Corbulus de cã pribationis obnõ solutũ canoñe limite 37. n.º 11. in tt.^o de emphiteosi. Ut merito dixerit Constantius Rogerius in tt.^o de perturbatione § congruit dicere n.º 3. oblationem omnẽ excusare moræ effectum, et merito quoque dixerint Caravita ritu magnæ curiæ Neapol. 169. n.º 2. et 3. Joseph. Lud. decis.^e Perus. 102. n.º 6. Mens. diò videndus cons.^o 543. n.º 8. vol. 6. dubitandum nõ esse, quin haec sit vera, et receptiss.^a senã, allegantes pro ea tex. in l. cels. de arbit. et in l. si post. C. de usuris. Ex quibus solidum resultat pro hac parte fundamentum, reali scil., vel etiam verbali canonis oblatione absque consignatione, vel depositione facta à dictis de Sigues, recusante dño directo recipere liberos esse eosdem de Sigues à poena caducitatis. Quibus etiam suffragaverũt dñi de Rota in duabus causis Caesarauq. respondentes oblationem semper excusare, dum cũ directus dñs sine iusta causa recipere recusaverit Bolonieo, et Augustino referentibus decis.^e Rotae 975. et 1413. tomo 3. in novissimis Rotae decisionibus.

Secundo subtilius pro eisdem de Sigues considerari posset v.r. q admisso circa veri praeiudiciu, q oblatio praedicta illegitima extitisset, adhuc tn ob canonem no solutum no incidissent in poenam caducitatis, cum integer canon duabus esset solutionibus et terminis divisus, in quibus dunc ab integro cessatu sit, vitali poena caducitatis, nam licet no ignorem ex inventione partiu canonem emphiteoseos legem accipere, ut ab Speculatore lib. 4. p. 3. tit. de emphiteosi. no. iii. Sabiendus posteriores, tn quando canon divisus in plures solutiones, vel terminos probabilius videtur, omnes terminos expectandos fore, ut contra Specul. aliam mediam senam probantem concludit Joa. Andreas ad eundem ubi s. no. 110. libera D. idemque quoque tenuerunt Cyng. et Jas. in d. l. 2. C. de jure emph. et cum alijs doctrina hoc ad vitandu caducitatis poenam conclusive videtur Guillermo Cassadro decis. 3. de locato. no. 8. Hinc colligi posse v.r. Eminenti de Sigues poenam caducitatis no incurrisse, cum in duabus solutionibus no cessaverint. Nec me movet posse contrahentes contrariam sibi dicere legem, et dictam inviolabiliter observandam fore, potissimum in hoc Regno; Nam contrarium in casu simillimo respondit DD. s. allegati. Rursus movere no debet contrahentes contrarium voluisse dum inquiunt, que si no pagaren el censo en los dhos plazos, y no cumplieren con las dhas condes ecta. qm inde constat delinquendam fore causam no soluti canonis ab alijs conditionibus ex l. doli clausula. ubi cons. de ver. obl. et cum multis resolvit Spang de federicis de interpret. Juris, q. fin. no. 63. Alberic. de Statutis q. 20. no. 3. et Celsus de Ugo de clausulis in pris. no. 6. copiosius Peregrinus de fideicom.

art.° 26. n.° 107. Ut etiā clausula gnalis de defferenda cond.° ad effectum obtentum refferatur, nō ad solutionē canonis de qua nominatim meminerāt contrahentes paulo antea condixit tradditur, per Honedeum D.° 4. n.° 36.

His adstructis firmissime manet intentio d.torum de Sigues, robustior tū reddeti eorum Justitia, si Unum, aut alterum objectum qui ex. objicienti summoverimus. Nec est aut ā interim nos moreti ea investigatio, an hoc casu obla.° fuerit realis, an potius Verbalis, cum satis superq. probauerimus quamlibet superēe intercedente expressa dni directi recusatione ex DD. abundē rellatis F. ad calcem prioris fundamenti.

Non itaq. oberit si primo objiciati nō sufficisse oblationem simē contig. et depositione ipsius canonis, potissimum in hoc Regno, in quo Juris communis tradd.° hac in parte antiquata Videtur per obser. 1. de deposito, e per obser. 4. de penis, quibus cabeti in Regno recusatio nom crediteris, debitori offerenti ita demum prodesse, si depositio et subsignatio fuerit subsequuta. Nām R.r in primis vere et realiter depositionem intercessisse in posse Judicis ordinarij Ciuitatis Jacenj, qua solemnitati d.tarum obseruantiarum fuit satisfactum. Nec me reuocat à effectio, q. talis depositio facta non fuerit tempore habili, contendo n. medianre recusatione Abbatis ṡe dnj directa, declarationē caducitatis, et apprehentionem subsequutas extitisse nullas, ac propterea potuisse d.tos de Sigues ad depositionem procedere, cum mora in debitore, post contractam à creditore per expressam recusationem nō potuit considerari, Jmō etiam si intercessisset compurgari posset, cum morae purgationi ante legitimam caducitatis declarationem à dno factam semper

ex Alber. in l. cirrigem. §. si cui nulla. n.° 3. de pactis.

dicit bonis, ut ita aequiparaig. ni praevaleat l. si servum § sequitur et ibi Aret. nu. 2. et Ripa nº. 104. ff. de ver. oblig. Dec. Cons. 138. nº. 7. Covar. lib. 3. resol. c. 17. nº 4. Clarus d. § emphiteosis q. 8. nº fin. Bonat. tex. in c. potuit. de locato, ubi admittitur ab eila in fabricam emphiteote mora purgatio, resolvit Alex. nº. 18. & Ripa 37. in l. si insulam. de ver. obl. expresse, & elleganter Meno. d. cons. 943. nº. 1. & 5. Cum igitur insul, et mobile aequiparenti res judicabitur integra ad effectum compurgationis morae. Ut bene notat Corneus in cons. 115. nº. 3. in Ratio evidens est, nam licet poena caducitatis ipso jure insligatur, inest tamen intrinseca condicio si Dominus voluerit, & voluntatem suam legitime declaraverit, ne aliis contingat effectus contrarius, & negatur Dominus inuitus concessum rescindere d. l. 2. ubi glo. et Jas. nº. 12. C. de jure emph. Ripa in d. l. si insulam. nº. 38. Costado. d. dictio 3. nº. 6. de locato, et ex multis Meno. ubi s. nº. 6.

An stante statuto, quod itemque circa admitati compurgationem tengio, vel interpretatio ex identitate, vel maioritate rationis consulatur. Jo. Bap. Bonig in trac. de statu. urbis praescrip. gl. 19. nº. 303. et glo. 3. nº. 34. ex pluribus concludit quod non admitatur.

Quod utique etiam in Regno admittendum erit, cum sit haec interpretatio comprehensiua, quam in ei fori non respuunt ex Plebano. § forg. nº. 53. fit quod ex hic subtili consideratione, non solum oblationem canonis, verum etiam subsignationem, et depositionem in poenis intercessisse.

Insuper respondeci post ex magistrali distinctione, quam tradit dicit Jas. in d. l. 2. nº. 182. et ex Julio Claro, et Livio Corneus d. limite 37. nº. 11. concludens solam oblationem verbalem absque consignatione, et depositione non sufficere ad liberationem sufficere tamen ad vitandam caducitatis poenam, ut ita non obstet Primum adversae partis fundamentum

Planique, et evidentius posteriori adversae partis fundamento

aduersantie satisfacimus animaduertentes Domine designes etiamsi non constet de eius mandato potuisse nomine dictis designes canonem offerre, et eos a pena caducitatis liberare, nam praeterquam quod ex verbis narratiuis notarij cum procuratorem enunciantis qualis qualis contingit etiam in facto veteri probatio, Regula est certissima posse extraneum soluere pro debitore l. soluendo. cum alijs de negot. gest. l. soluere. de solutio. cum plenario liberationis effectu vt docet Pau. Castren. per tex. ibi in l. tale pactum §. post diuis. de pactis, Neguzans de pignor. p. 5. memb. 3. in prio. no. 39. Inuenit et n. Reip. Domines liberari, vt Mart. Monter docet decis. 2. no. 42. et latius no. 49. Et tamen quod procedit ad depositiones et liberat debitorem etiam inuitum ab omni molestia, vt idem Monter auctor est d. decis. 2. no. 54.

Nec in contrarium quidquam facit eorum restrictio, qui limitant regulam praecedentem in emphiteota, in quo vltra solutionem recognitionem dixi et dominij iura exigunt, ex qua ratione in eo nuncupatim regulam restringit Neguzans vbi s. no. 41.

Respondes n. mandatum requiri, sed eius probatione non egere, quia vrgenti praesumptione illud intercessisse praesumitur ex vulgari decisione l. cum de indebito. de probatio. ex qua ita nuncupatim ex antiquioribus Rota decis. 2. de cap. et ex propriet. in antiquis et vt communissimum tradiderunt Beroius in annua pensione et facto recenti loquens 28. 43. no. 56. vol. 3. quod multum commendauit fel. in c. licet. col. 19. de restit. idem Bero. q. fam. 39. no. 4. Gambara de auctoritate legati lib. 6. de pensio. no. 678. et latius ceteris Menoc. lib. 2. praesumpt. 33. per totam et in terminis post Carolum Molinaeum, Caualinus milleloquio 228.

et lud. Roma d. 163. et 261. Horatij Mandosij in add.
et egregie Corbulus de cā privatio. ob nō solutū canonē limit.
6. et 7. nº 1.

Nec tandem moueret dicit extraneū nō posse soluere, et emphiteutam libe
rare, quando nuncupatim dn̄s directus ab extraneo canonē recipere
renunciauerit ex Bal. in l. acceptam nº 31. C. de usuris, et alijs cum=
mulatis, et approbatis ab eodem Corbulo d. limit. 7. nº 203.
Nam Rt. nō minus subtiliter, quàm vere, eam limitationem proce
dere, quando extraneus, ut extraneus canonē soluit, ut ex dd.
J. allegatis constat manifeste, Caeterum nos sumus in casu
in quo quidam, ut procurator & homo de consilio de Sigues canonem
obtulit, nam tūc dn̄s recipere tenetur, licet postea possit dominus
utilem ad recognitionem urgere, Ex quibus omnibus indifficile
videtur grauissimos dn̄os judices opositione dictorum de Sigues
respectu dominij utilis, cum solutione, et reseruatione dicti tributi
ducentorum & viginti solidorum recepturos, et admissuros.

Resolut. Consilij. Haec quae dicta fuere exponebam apud Regiam audientiam
in fauorem Iominū de Sigues. Et postmodum concordi consiliario
rum voto, refferente Gaudioso Azlor sub die 5. septem
bris pntis anni 1598 fuit in eā Regia Audientia conclusum
ad fauorem dictorum Iominum de Sigues, Actuario processus
Pº de Roda. intitulatur proc. Apprehensionis, Abbatissae & mo-
nialiū Stae. Crucis de Lateros cum aliis sup. super aream. litis
pendentis.

a.

Et huic posteriori resolutioni addendū omnino est, q subtiliter
post Roma. d. 491. nº 3. et 4. Bal. in l. Arboribus § quaedam.

de Usufructu, & Speculato de locato. §. nunc aliqua. vlo. 82. et
alios docet Joan. baptista Bouig in tract. de stabelaria urbis
prescriptione glo. 19. no. 230. Ubi expresse docet non solum in
solutione unius anni facta ab extraneo nomine emphiteote, verum
etiam in ea que fit proprio nomine ipsius extranei, canonis, vel pensionis
eius virtute liberari emphiteotam a pena caducitatis, verum
etiam (quod magis est) impediri utilis dominij prescriptionem
et ita non solum in dimidie pensionis solutione, sed in solutioni
bus multorum annorum, et non solum quando nomine emphiteote, ut in nostro
casu, verum etiam quando nomine proprio extraneus solvisset l.
forma. §. si cum ergo. de censibus. Prescribit Bouig duas ele-
gantes rationes. Prior est quia cum solutio canonis sit onus reale sufficit
a quocunque solvatur. Posterior, quia cum tantum tractetur de conservatione
juris, non refert quomodo fiat, dum tamen fiat canonis solutio
l. qui fundum. ff. quemadm. servitutes amittantur.
Et utrumque punctum, de quo principaliter in hac causa decisum postea
reperi a Dominis de Rota decis. 26. per totam 2. p. in novissimis
quae decisio praeclara est adeo, ad propositum, ut doluerim nimis deci
sionis tempore Sancta apud Regium Consilium informationis, nondum
ad nos e civitate urbis fuisse asportatam, cuius decisionis ad proposi
tum numquam obliviscendum est.

11. Variorum fideicommissorum, et Vinculorum Jure Varonia de
Sangarren, cum ditione sua pertinere dignoscitur deffuncto
D. Fran.co Antonio de Lanasa, et de Mendoza, ad filium
Primogenitum Nobilis Don Francisci de Mendoza legitimum,
et naturalem, ac de legitimo matrimonio procreatum, deffunctoque
dicto D. Francisco; superstitibus, Dnis Don Petro, spurio et
incestuoso legitimato tamen, per subsequens matrimonium, sive per
rescriptum, aut dispensationem Pontificiae primogenito, et nobili, ac
generoso D. Don Bernardino Perez, Pomar, et Mendoza
filio legitimo, ac naturali; de legitimo matrimonio primo secundo genito capit. ac procreato a dicto D. Francisco de Mendoza. Inter eosdem
fratres, Varonia predicta ad manus Regis Audientiae apprehensa
porrecta sunt litis pendentiae infra annum a die ... petitiones. Quaeritur nunc quaenam
earum sit admitenda, an scilicet Don Petrus spurius, et incestuosus,
et postmodum legitimatus, tamquam primogenitus admitti possit, an
potius eo excluso, Don Bernardinus debeat admitti tamquam Vin
culorum tamquam filius primogenitus legitimus, ac de legitimo matri
monio procreatus. Cui praeterea a Don Petro fratre objicitur
praetensa quaedam concordia inhita inter eosdem fratres, qua
D. Don Bernardinus jus quod habere poterat ad dictam Varoniam
certas ob causas in dictum D. Petrum cessisse fertur. Est
igitur, ut a radice quaestionis videlicet in hac gravi quaestione, et
insolita consultatione aperiamus de ... tribus sigillatim perquiren=
dum. Primum est, numquid Don Petri propositio, cum justis, et
possessione admitenda sit de jure dum actitatur in processu. 2m. quid
in idem recidit, An in hoc articulo litis pendentiae teneatur Do

Petrus se se legitimum ac filium edocere, vel saltem obijciente D. Bernardino Cliente meo illegitimitatem illius quaestio admittenda sit, quia potius tamquam altiorem requirens indaginem, potius non sit speculationis, cum litis pendentiae articulus possessorius sit, et quaestio legitimitatis, magis proprietatem videatur redolere.

3m. Cetera ibi punctus originalis juxtaque ad nausam discutietur an hoc casu filius legitimatus Don Petrus sibi, praeferendus sit D. Don Bernardino Clienti, in quo vinculorum, et fideicommisso rum verba vere, et naturaliter verificantur, cum sit Primogenitus legitimus, et naturalis, de legitimo matrimonio procreatus.

4m. et ultimum item quoque continebit difficultatem, et ibi tractabimus, esto, quod ius, et iustitiam foveat dictus Dominus Cliens, asserta concordia, et juris suorum cessio, quam fecisse fer tur ad plenam fratris adversarij utilitatem sibi praeiudi care dignoscatur.

Et ad primum, (ex corde cum primis similiter invocato divino suffragio) Principio advertendum est, utramque positio nem tam clientis, quam adversarij, reduci ad dispositionem fori A Vetes. 30. de apprehensionibus. Ubi disponitur, quod si ad bona defuncti devenit ille obtinere debet, qui praestantiorem, et efficaciorem titulum ostenderit in dictis bonis, et hoc est in articulo possessorio, vel litis pendentiae, et ab hac quasi Regula unum tamen forus ipse excipit casum, quando scilicet aliquis a die Eabitea suae publicae in loco ubi bona sita sunt mortis defuncti per annum et diem sine con tradictione adversarij bona possederit, quia tunc is obtinebit

in possessorio iudicio, vel aut. litis pendentiæ, tituli disceptatione ad petitorium reservata: in quo sane fori nri dispositio variarum gentium iuri videtur conformari, nam ita videmus apud Gallos in casu, quem ipsi novitatis vocant, eum præfferri, qui per annum et diem bona possederit pacifice licet de facto, hoc est sine titulo, vel sine iudicis ministerio; ita docente Jo. fabro in §. quod aut. in fine inst. de usucapio. et per plura ita servari apud curias franciæ probat Guido Pape decis. 552. et Rebuff. de materijs poss. art. 2. glo. 2. n. 24. et seq. 3. tom. Gall. stit. Immo vero excepto hoc saltem, quem annali pacifico possessore forus iri impertitus est, positio hæc fatalis Juri communi, et Juri hispano consonat, nam si recte perpendatur assimilis nõ est decisioni Imp. in l. fin. C. de edic. Divi Adr. tol. l. 2. tit. 14. p. 6. et l. 1. tit. 14. lib. 3. ordinatio. quæ habetur in nova recopilatio. l. 3. tit. 13. lib. 4. novæ recopil. quibus iuribus in effectu disponitur, quod hæres instituens deve niens ad bona deffuncti, in eorum mitatur possessionem ... ex testo tituli falta fide, et ita etiam foro nro cavetur, præterquam quod de iure hoc remediu venientibus ab intestato nõ conceditur, de foro aut. conceditur hoc remediu eis venienti cum legitima ab intestato successione, in quo eis observari det altera dria fori nri cum dispositione Juris communis, q vero d. l. 2. remediu venientibus ab intestato nõ competat præterquamquod ex contextu eiusdem l. 6. testamentu attenderit. colligitur vere receptissimum tradidere Dec. 6. n. 36. Curt. Jun. n. 86. et ibi Visig n. 45. Jepsinie Meno. de adipiscenda pos. rem. 4. et ita consuluerunt Calder. cons. 36. tit. de testam. Bertran. cons. 99. col. 1. lib. 2. Gozad. cons. 28. n. 31. et cons. 50. n. 25. et plures quos in vnu contulit diligentiss. Meno. d. rem. 4. n. 64. Jure igitur communi veniens ab intestato hoc beneffm nõ habet, quidquid fulgosius dixerit

in l. si doveris. C. de falsis not. 1. Orellan. per Tiraq. de morte 2
p. declar. 7. n°. 14. à quibus attenta Juris communis dispositione cavendum
est; Nam attenta Juris nostri dispositione et ex l. Regia Castellae hoc beneficiu
succedentibus ab intestato quoque conceditur d. l. 1. tit. 13. lib. 5. ord. et hoc
Jure utimur evidenti ratione, quia cum is qui ab intestato succedit
ex tacita defuncti voluntate veniat l. consequenter. de jure codicillorum
interest defunctorum voluntates tacitas, vel expressas conservari
l. vel negare. quemadmodum testam. aperiantur; justissime fuerit nostri hoc
beneficii ad titulum legitimae successionis, quae ab intestato defertur
protrahi. sed in his non dicta dubitas immorandum, cum D. Don Ber
nardinus clericus ad Divini Varinam de Sangarren non veniat ab
intestato, neque tacitis, verum ex testamento vinculantis
quo expresse vocantur filii legitimi, ac de legitimo matrimonio
procreati ordine primogeniturae servato Don francisci Patris
ac proinde expresse vocati fideicommissi, vel vinculi virtute, per
expressam vulgarem indubie hoc beneficio et de jure est
potiuntur ex glo. verb. ex parte in fine. in d. l. 2. C. de edic. Div. Adr.
doveruit ibi Bar. n°. 10. et cum multis Meno. d. rem. 4. n°
206. ultra adductos per eum Viglij ibidem n°. 14. quod et
in tacita substitutione locum obtinere ex magis recepta opinione tradi
est idem Meno. ubi s. n°. 214.

Cum igitur ut praedicitur fuerit in unum tantum excipiat casum, quo in specie
nostra nanciscendi maioratus, vinculi, vel fideicommissi bonorum possessionem
et in summariissimo licet pendentis articulo excipiat, in quo de titulo
non sit disputandum, quod si aliquis doceat se fuisse eorundem
bonorum annalem pacificam possessionem, et simus extra hunc casum
cum D. Don Petrus Adversarius non docuerit de possessione quorundam

mentum, neque illa paruisse prius fuerit, sit inde Naturam & inevitabile consequens, plenam civil. disceptationem etiam in hoc vectig. summario litis pendentique articulo inducendam fore, ut cum is in bonis maioratus, vel vinculi possessionem mittatur, qui ex testamento alia vel ultima voluntate, vel dispositione, vel ab intestato, vel ob vinculum, aut aliam formam se successorem esse ostenderit, ut ita formaliter decidit dicta frase a Velez, civili disceptatione plenaria precise requirens. Quod adhuc ex iis quae mox in secundo capite docebimus dilucidius apparebit.

Ex precedentibus satis superque constare videtur evidens, & naturalis secundae dubitationis resolutio, scilicet per necesse D. Don Petrum Alvarez cum petitis venientem, et in possessione omnium & dicti desiderantem teneri, & obligatum esse suam legitimam personam, ac ad unguem probare in propria persona concursum omnium, & singularum qualitatum a testatrice vinculante requisitorum in successore huius maioratus, quod pro(?) veniunt[illegible] solum obijciente illegitimitatem D. Don Bernardino Clicente(?), verum etiam quamvis nemine objiciente, cum expresse a testatrice vinculante Primogeniti legitimi, ac de legitimo matrimonio procreati ad successionem vocetur L. F. qui[illegible] [illegible] Alvarez, et principium fundamentum in hoc potissimum consistit, quod hoc investigatio partis non sit speculationis. Rem mihi plane indifficilem, et[illegible] certissimam, caeterorum dubitationibus sequentibus fundamentis [illegible] imprimendam non dubito.

Et statim cum in dictis veritatis confirmationem expressam habeamus dicti frai a Velez traditionem, inter opposita Primum praecipuumque fundamentum in illis verbis, Statuimos de voluntad de

a Cort de V.a Ex.a ibi Antecentat cas obtenga aquell, aun en el judici possessori, qui tene millor titol en los bens sobredits. quamquam verba [illegible] clare id probant ut in contrarium nulla prorsus ratio possit cavilari, deniq. n. [illegible] expresse decidit in concursu plurium titulum legitimum pretendentium, de prestantia tituli disputandum fore, ut tandem re decisa prestantiorem titulum habenti poss.o concedatur, ergo ex necessario antecedenti, de prestantia tituli; ac proinde de legitimitate personae, et de verificatione concursus omnium, et singularum qualitatum a vinculante requisitarum in successore disputandum est.

Nulla debita ratio de aliqualitate poss.nis [illegible] non sit [illegible]

Hec apud me adeo sunt clara, ut [illegible] actam agere videar si diutius in confirmatione huius axiomatis versor, ut [illegible] ceteris ex toto satisfecisse videar secundum expendam fundamentum quod paraphrasis verum ad [illegible] decisionis vindicabit. Haud dubium quippe est in maioratus dispositione oportere in primis petentis personam legitimare, ex quali, et utilissima Juris regula, qua cavetur eam qualitatem, in qua lex, statutum, vel dispositio funditur, servandam fore l. 2. § aut praetor. ubi notat Bar. ff. ne quid in flumine publ. Bal. in l. si quis rem [illegible] C. [illegible], et circum in [illegible] qualibet ad essentiam [illegible], quod [illegible] requiratur, nec dispositio sine illa subsistere possit, illa [illegible] l. [illegible] § 1. C. [illegible] in possessionem [illegible] l. [illegible] de milit. testam. Bar. in l [illegible] Abb. in c. licet causam 3. notab. [illegible] subtilissimi Aretini ibidem [illegible] n.o 71. Barthol. [illegible] in tit. de causis criminal. 6 p. n.o 15. Joannes Cruz. de testib. [illegible] qui tres [illegible] in tertio n.o 4. ubi in add.s littera C. plures cumulat laudatis [illegible] D. Petrus de Moncada Paul. Castr.

ad dicam hanc regulam Abb. [illegible] cons. 973. per totam.

in l. si per alium § docere nequid in loco pub. Alex. cons. in l. diuus de re iud. cum cumulatis a Petro de Moncada in q. p.c quam ipse addidit ad d.um tractatum de bello Jo. Crotti n.o 30. et 31. inde ad praxim colligens quod si caueatur statuto, quod pro homicidio in territorio perpetrato teneatur Villa, quod licet cadauer in territorio reperiatur, cum in illud aliunde portari potuerit, debet ea qualitas per comprobari, cum sit actionis, et statuti, vel dispositionis fundamentum. Nam superadditur est quia qualitas effectus causatiua debet probari tempore quo effectus praetenditur, vt ex Bal. in l. Titius de testam. militis, et ex alijs obseruat Andreas ab Exea de pactis n.o 67. vt meritis docuerit Mining. obser. cent. 4. obser. 80. quod quando qualitas aliqua est causa alicuius effectus non est satis factum probare, nisi in specie, et punctualiter qualitas probetur. l. non solum. § sed et si probari. et ibi Bar. de nouis oper. nunt.[a]

Et magis in specie et ad scopum nostrum accedendo, qui se ad succedendum talem esse asseuerat, se talem esse omnino probare debet, qui n. tamquam agnatus, masculus succedit vel linea vinculata praetendit, se agnatum esse probare debet ad quod probandum Bar. allegatur in l. non ignorat. C. qui accusare non poss. qualiter dicit, quem vt talem admitti non debere, nisi se talem esse probauerit. Nam quando qualitas agnationis primogeniturae, masculinitatis, aut legitimitatis causa est quod quis adiaceat, et admittatur ad successionem, non probata tali qualitate non auditur l. in Praetor. § deinde de bonor. posse. et punctualiter Castren. peritus ibi in l. liberorum de his, qui notantur infamia dixit, quod si aliquis agit vt filius ad hereditatem patris tenetur se filium probare, minus vero ex in specie satis non erit se filium ostendere, nisi se quoque legitimum esse docuerit vt Butrius adijcit in c. peruenit.

[a] cum multis Meno. 11.1. n.o 249. lib. 1. et n.o 495. n.o 75. lib. 5. et cons. 74. n.o 15. lib. 1.

qui filij sint legitimi. col. 2. vlo; aut filij agit perque concludit Socin. cons. 39. vol. 1. in prin. q. qu legitimitas est fundamentu intentionis alicuiy qui fundat se natali legitimitate teneti eam probare per notata in l. barr. et nec eam que. qui filij sint legit. Ita quoq Dec. determinauit cons. 471. col. 1. quod ille qui agit vt agnatus teneri probare se agnatum, et legitimum, cum ius agnationis ni resideat ni legitime natis, nec conueniat illegitime natis, vt per Bar. in l. tuelas. de cap. dimi. et in l. pronunciatio. § familiae. de verb. sig. notatis. Tirag. de retrac. cuuang. § 8. glo. 1. nu. Parisi. cons. 96. vol. 9. lib. Joannes Cephaly cons. 72. n. 6. Jacob. Phillips Porcigenu. 64. n. 4. qui etiam responderat per plures. n. 20. n. 26. q. vbi a dispositione exigitur qualitas oportet vtramq probare ex glo. ver. vendicas. Bucius, Jmo. et Abb. n. 3. in c. in tantum de vsuris. repetit idem Porcig cons. 192. n. 3.

Immo vero in propriis terminis nris, q. s. a testatore vocatis et ad successionem filij legitimi, qui hereditate petit teneatur se filium legitime natu esse ostendere q. est expressus in l. 1. C. quemq[illegible] domuerit Duty ind. c. peruenit. qui filij sint leg. Dec. cons. 471. n. 2. elegantiss. Joa. Ceph. cons. [illegible] n. 8. et q. [illegible] Dillandus à Valle cons. 4. à n. 46. [illegible] n. 32. n. 11. vol. 3.

Neca hactenus dominus qui pro[illegible] in omni judicio et summariis quando quidem ab ipse legere [illegible], et antiquis Patrits generalibus subijcientis, eius vero [illegible] eorum obiectio, qui fortasse dicent non esse procedere in plenario judicio, no vero in summariis. lectio pendentis articulo, quo de agimus, illis efficaciss. respondendum est, idem ius obseruandum fore in quouis judicio et summario nam et in summariis. vbi petentis persona plene legitimari dbt, vt per dd. in l. fin. C. [illegible] Immo plenissime legitima

ri est, ut de communi mente resolvit Gratus consil. pri. no. 39. vol. 1. quem de summarijs iudicijs loquentem refert, et approbat Petrus Ant. à Petra tract. de fideicommiss. q. 11. no. 477. Et in terminis nostris, quod qui quis in poss. iudicio (utcumque illud summarium consideretur) petit se mitti in possessionem legitimari debet, in rem. l. fin. C. de edicto D. Adri. toll. quod decissioni dicti fin. à Vestes. esse similime ostendunt supra Bal. in d. l. fin. n. 42. Dec. 47. Paris cons. 11. lib. 1. no. 25. Ias. in d. l. fin. no. & rellati à Meno. de adipiscenda poss. rem. 4. no. 441. quod fuit Marsilio adeo placuit in l. si quis nec quaestio. no. 5. de quaestio. ut dixerit iudicem hoc ex suo off. efficere debere. Ut saepe hoc bene remedio dictam personam undequaque legitimet ne alias contingat iudicium reddi illusorium ex l. si Praetor. de iud. Ut ex his fiunt communis sententia legi missione in possessionem, declarantes ut ita demum sat. cum illegi dispos. si plenius personale legitimeti, ut in simili Meno. Maurit. Patrimoni. Dub. de libertatio c. si ad aliquem. quod vero dispanit quod d. l. fin. finis in incorporatatis, subiungens vero reperiri neminem qui alias tale sententia discedat d. rem. 4. no. 442. Cum ea dispositio quandoque assumi ad fabrum Primogeniti legitimi, ac de legitimo matrimonio procreati, facta fuerit, et vinculum constitutum, qui voluerit admitti debet probare legitimitatem, ut bellicosa fer. Laro. Ruyno cons. 63. no. 5. vol. 2.

Et hoc sane casu cum legitimatus sit lapis angularis, et fundamentum istius petitionis, non sufficiet, utcumque legitimitatem probare, sed oportebit quod plene de legitimitate constet Bar. in l. 2. in fin. C. de edicto D. Adr. toll. Alex. in l. à Divo Pio. § si super rebus. no. 3. de re iud. Fel. in c. veniens. no. 14. de testib. et ex alijs Eam esse crebriorem opinionem docet Meno. d. rem. 4. no. 443. et idem cum alijs allegatis fuit Petr. Ant. à Petra d. q. xj. allegatio no. 477.

Nec etiam moveat in contrarium Jas. autoritas in l. 2. C. de edicto D. Adri. no. 7. docentis hac spe semiplenam sufficere probationem, q. praesenserat Bal. in l. 3. in prin. ff. ad exhiben. ea adducta rone, quia cum cã principalis summaria sit, articuli quoq. incidentes summarie pertractari debent. Nam q. Jas. dictum aut falsum est, aut sane declarandum ex dictis, quae ex plurimis responsionibus Dec. et Ruardi edocet Meno. d. remed. 4. no. 446. falsum sibi esse Jaso. assumptum, sibi ex quo causae hac summarie sit pertractanda filiationis, et legitimitatis semiplena probatio sufficiat, et non verissimum, immo plenam sufficere; ut idem Meno. alijs recensitis probat d. remed. 4. no. 678. ubi hanc sententiam verissimam, et communem appellat, et in hanc quoq. sententiam citat Bero. cons. 43. n. 47. vol. 3. qui tamquam sententiam probat licet non ita in aperto cum accedat duas semiplenas probationes sufficere ex mente Bald. in l. 1. C. quorum bonor. et in l. 2. ff. fin. C. ubi in rem actio. q. ego animadverto indifficile esse in terminis nostris, cum sit hoc judicium possessorium ex decisione d. fri a veteri plenarium, duplici rone. Prima, quia facias admittit plenissimam titulis disceptationem (deficientibus probationibus de annali pacifico possessore) et vulgo obtineat, et mittatur in possessionem ille, qui praestantiorem titulum ostenderit, ut ego interpretor illa verba melior titul. et ita fecus tacite, immo aperte tituli plenariam admittit, quoniam immo exigit disceptationem. Posteriori innitor consideratione, quia generali proclamare, vocati sint ad Regium judicium, omnes et quilibet sua interesse praetendentes, q. proclama duos mirabiles quoad possessionem producit effectus, Primus est, q. quisq. veniens et jus in successione praetendens possit tamq. legitimus contradictor illegitimitatem personae adversarij objicere, ut mox dico

Burs. c. 68. no. 7. q. in 3. som. de spr. c. 8. 3. 7.
Bero. c. 68. y 1611
Alber. c. 16 83. no. 7.
Rolan. cons. 11. n. 4.
Vin. Anna alleg. 57. no. 22. Aff. d. decis.
Accurs. c. 3. n. 23.

loco dissenemus. Posterior vero effectus est, quod id, quod alias semiplena probatio requireretur, in eo summariissimo, quo pergit Judex nemine citato, quia vero pars citata est, paruit in terminis nunc, et comparuit ad contradicendum, tunc quidem admittuntur duae semiplenae, ex quibus consurgat plena, probationes tituli requiruntur, ut post glo. et Bar. in l. 1. C. quorum bonorum affirmat Merl. d. cont. 43. n. 47. lib. 3. Sed nec ego duas semiplenas hoc casu admittendas censeo, sed plenissimam legitimatio requirit probationem cum Menoch. ubi s. et eodem Menoc. de recup. poss. remed. 15. q. 32. Menoc. quia praeter quamquam non est levis momenti possessionis causa de comodo decidenda, nunc fauns exigit plenam tituli disceptationem, et probationem, quum ipse titulus ad succedendum in Eum vinculo, vel maioratu consistat in Primogenitura, per lineam masculinam, legitime et ex legitimo matrimonio habita, consequens est, Eam qualitatem plene probandam fore, quod prodidit Menoc. d. rem. 4. n. 479. (iterum dictum statutum Vatavini declarando, et illustrans) ut procedat quamvis statuto caveretur, eo casu procedi sine strepitu, et figura judicij, quanto magis id locum habebit non in spe, in qua fauns vel probationem nouam describere voluit, vel saltem virtualiter plenissimam exegit, ut saepe diximus.

Constat igitur ex his, quae hactenus respondimus in hoc iud. Cardinalis litis pendentis filiationem, et legitimitatem, qualitates a Vinculare requisitas in succedere plenissime probandas fore. Reliquum est ut videamus numquid ex parte Don Lean. adversarij probatae fuerint.

Nam fatemur concurrere eas probari in proposito, cum omnis testatus et vox communis, et fama vicinorum, ipsius filiationis, et legitimitatis esse probentur, quo vane modo filiationis, et legitimatis qualitas

Distinguuntur semiplene

Alc. et fan. in c. dillecto de appell. n. 19. l. in hoc ind. fan. eviq. Pau. 264.

Alex. n. 67. in 6.

poss.o Ipx.a Iurit comunes traditiones probata videri det, cum n. direc-
ta, et plena probatio filiationis Iure impossibilis censeatur oppinantis
omnes coniecturas, et praesumptiones sufficere, easq. in iudicis arbitrio
positas eē ex Bald. in l. nō ignorat. C. qui accus. nō pos. Alex. cons. 90
nº. 17. lib. 6. cum congerit à Meno. cons. 89. nº. 1. vers. et post
Ceran idem reassumit Meno. de praesump. praesump. 53. lib. 6. nº. 1.
Potissime aut praesumptiones et coniecturae, ad probandam quasi pos-
sessionem filiationis, et legitimitatis concurrunt, in communi tractatu
et in publica vicinorumq. fama ex l. si filius de probatio. l. cum delationis
§. Atrianum de fide instrum. l. 1. de ques. nō. l. uxor. de man. test.
l. quasi labeo. C. de carb. edicto. c. per tuas. de probatio. c. transmissae
qui filij sint legitimi. Unde nō vulgaris ratio, et sensus colligi pōt ad
celebrem illud, et pervulgatum Salomonis iudicium relatum in c. afferre.
de praesumptio. Ut mulier ea, quae pietate nō est infantis divisionē
biscissum tolleravit, et dat filium, et ita constituta fuerit in quasi
poss.e filiationis, ut merito eam matrem veram Salomon esse
iudicaverit. Quinimo ex sola cognominis identitate filiationis posses-
praesumendam fore collegerunt nonnulli ex tex. elegante in l.
verum. ff. de minoris. verum quem tex. ad oppositum magis facere
aut Bal. in l. cum de acq. cop. Catch. in memorab. ver. nobili-
tas Vlandinus et Ioan. de Armenia cons. 34. nº 39. et sanè
ubi cognomen cum agnitione parentū concurreret, indubitatum eē
quasi possessionem filiationis probatam videri ex tex. in d. l. verum
et in l. etiam matris ff. de probatio. aperuit Albericus in d. l.
verum in prin., et male intelligi per doctissimū Petrū Barbosa
in praelud. § matris nº 16. quo loci subtiliter de vero intellectu d. l.
verum differit, et id fortius locum habere ex identitate nominis

appellari in sp(eci)e tradditur Bar. in Rub. ff. sol. matr. n.o 4. et cum multis quos refert Rorbert lib. 1. c. n.o 15. vbi quoq(ue) tenue runt Meno. d. casu 89. sepiss(im)e p(rae)titum n.o 69. et d. presump(tione) 53. n.o 21. cum segq. lib. 6. de presumptio. Surdus de alimentis q. 112. n.o 8. Lud. de sardis in tract. de natur. lib. ac suce. cos. § de filiatione ff. n.o 10. Pauiang latissime de ff(i)liatio. lib. 2. c. 6. n.o 29. cum seq.

Qui omnes, et mox refferendi innumeras congesserunt coniecturas et praesumptiones, quibus filiationis quasi poss(essi)o probari pot(est), quae tamen o(mn)es ad quatuor praecipuas refferuntur à Doctiss.o Card. Paleoto in tt. de no tis, spurijsq(ue) filijs c. 22. n.o 1. et 2. admonens ad p(ro)prietatem filiatio nis et possessionem probandam eos respectiue aliquando proferri in Abb. et Butr. in c. michael. de filijs presb. Prima coniectura est, vt quis domi ex viro, et vxore qui natus est probetur, et haec ex praesump(tio)ne vrgentior, quae no(n) solu(m) possess(io)nem filiationis, sed etiam p(ro)prietatem v(idetu)r red(d)ere l. filium. de his qui sunt sui. Bar. in l. no(n) epistolis. C. de probatio. hoc n. casu data sua vicinis p(ro)prietas filiationis probata est censetur vt scripsere communiter DD. in d. l. filium. et in d. l. no(n) epistolis. et in l. si vicinis. C. de nup. et in c. per tuas. de probatio. Menoch cons.o 52. n.o 4. vol. 5. Meno. d. casu 89. n.o 19. et d. presump. 53. n.o 2. et attingit plenissime Mascardus de probatio. conclu.e 788. à n.o 1. cum segq. et magis decisiue Ful. Pauia. d. c. 6. n.o 24.

Secunda probandi filiationem coniectura sumi solet ex tractatu, glo. fe. et DD. ibi in l. quidam quasi. de probatio. magistraliter Bar. in l. 2. n.o 4. de lib. agnos. Paleoti s. Meno. d. casu 89. n.o 60. et d. presump.e 53. n.o 21. Mascardus conclu.e 789. qui laro sermone hanc coniecturam exornant Pauiang d. c. 6. n.o 29. P. Surdus d. q. 112. n.o 8. per tex. in l. 1. § ad quaestionem de quaestio.

Tertio nominatio facta ab aliquo alicuius in filium, sicut continuit in quasi poss(essi)o(n)e filiationis ex glo. in c. Michael. de filijs presbiterorum.

probatam a Paleotto ubi s. et plenius idem Paleotus eo tit. toto cap. 23. Meno. d. casu 89. no. 16. et d. presump. 13. no. 34. et abunde Mascardus conclu. 790. per totam, quibus quartam coniecturam adijcit Paleotus d. c. 22. no. 2. ut a vicinia filius aliquis nominatus sit ex l. si vicinis C. de nup. et ex c. illud. de presump. c. per tuas. de probatio. sm glo. ita eum ex ponderantem in c. transmisse. ver. a vicinia. qui filij sint leg. Meno. d. casu 89. no. 86. et plenissime Mascardus concl. 791. per totam et huiusmodi sunt potissime coniecture, et probationes, quibus filiatio nis possessio probari dignoscitur, licet alie leviores refferantur a Mascardo d. one 792. cum segg. Meno. d. presump. 13. a no. 43.

d. presump. 13. no. 43.

Cum igitur ex parte Don Petri adversarij no solum altera ex supra coniecturis vel presumptis filiatio, et legitimitas probata appareter, quin potius omnes coniecture coniuncte fuerint ex cons. Alberni l. 1. no. 3. de probatio. Alex. cons. 51. no. 5. vol. 1. ex quibus Italorum mense reffert Pavinus optimam esse cautelam omnes has ari iungere presumptiones ut earum altera sufficienter probata, probataque videatur filiationis, et legitimitatis quasi possessio. Igitur cum earum omnium decernus, et conversis probatis sit ex q... remanebit absque scrupulo sufficienter filiatio, et legitimitas probata.

Verum his omnibus non obstantibus et admisso sine veri preiuditio quod predicte omnes coniecture probate fuerint in huiusmodi processu, ille omnes simul iuncte neguaquam sufficerent ad probandam in casu presenti filiationem, et legitimitatem, quandoquidem de his fere a vestras plenariam tituli disceptationem requirit, ut is demum in possessionem mittatur qui pedrantiorem titulum docuerit, et ita hac sola praeiudicii dispositione sufficienter responsum videbitur, quo tamen sufficientius respondeamus considerandum est ardeum fuisse apud nostrates questionem an constito de hac quasi possessione filiationis, vel legitimitatis per predictas coniecturas, vel earum aliquam, satis probata censeatur filiatio

et legitimitas etiam, quoad successionem, filio legitimo dellatam.
Qua de re varie extiterunt DD. sent. nam varios distinguentes casus
varias quoque proposuerunt theses, vel conclusiones. Resoluentes q.
ubi principaliter, et perse filiationis, et legitimitatis quaestio in iud.
introduceretur, eo casu, nō satis esset modicè produci earum quasi pos-
sessionem probare, quia ut plenius vere, et plenè ulterius filiatio
et legitimatio foret adstruenda, et in hoc casu (nemine penitus
dissentiente videnti conuenire) verior, et crebrior opp. videtur non
sufficere quasi poss.m filiationis, nisi verius se filium legitimum esse probet ut
ex Cino aperuit Bal. in c. per tuas. col. 1. de probatio. quem seq. Jas. in
l. nec professio. no. 2. C. de testam. et cons. 102. col. 3. vol. 4. et cum multis
de com. et communiori attestat. Petra d. q. xj. no. 480. quo loci rem
exemplis subiiciens inquit tunc principaliter de filiatione disceptari, qñ
quis ut in sñia concedatur filio legitimo dellatam petit, nam tunc
nō nisi principaliter de filiatione, et legitimitate quaeri videtur, quam si
filius aduersus patrem, se filium peteret declarari Cova. de spons. 2. p. c. 8.
§. 3. no. 6. cum multis Bursatus cons. 28. no. 5. et ita quoque voluerunt
Paris. Castren. et alii quos refert Petra ubi s. no. 481.
Contrariam vero opinionem videlicet hoc casu sufficere solam quasi pos
sessionem filiationis de iis coniecturis probatam ad succedendum
qñ filius ut talis petit haereditatem tenuerunt coēm quoque illam enunciates
Dec. cons. 54. no. 3. Meno. d. casu 89. no. 70. et d. praesump. 17. Pa
cianus d. lib. 2. c. 6. no. 14. et hanc quoque sententiam ultra allegatos per eos
in expresso sequitur Simon de Praetis de interpret. ult. volunt.
lib. 5. dub. 2. sol. 4. no. 255. ubi nō solum verius, et receptum
esse contendit, quod ubi probatio filiationis, et legitimitatis, fit pro
consequenda haereditate, fideicommisso, vel alio quouis relicto in
testamento, haereditatis, fideicommissi vel causam dici principaliter

intentatam, filiationis vero, aut legitimitatis quaestio venit incidenter, et ita tenuit Pratis dicit coem Bar. in l. ubicunq. §. incidenter de ventre in poss. mitten. et sane Bar. vera in hac senam expresse fuere, quia principaliter ita petit haereditas, et quaestio agnationis venit incidenter, refferetque alia exempla Simon de Pratis ubi s. n.º 256. Cum igr. D. Don Petrus Adversarius se esse in hac quasi poss.º filiationis, et legitimitatis omnibus praedictis concurrentibus contendit, et praesumpsit dovere dubio sibi censendus esse probasse filiationem, et legitimitatem, postissimum aliis concurrentibus, quae statim suo loco subiicientur.

Nihilominus tn. sane dubie concludendum est ex ea quasi poss.e filiationis, et legitimitatis suae intentionis fundamentum, nequaquam probasse Adversarium opinor, id quod duabus ostendam considerationibus. Prior est, quod licet ea opp.º quibusdam magis arriserit, hoc casu non esse introductam principaliter filiationis quaestionem, verumque superesse illius quasi possessionem, eamque personae magis veram, et coem dixerit cum multis à se relatis Mens. et Simon de Pratis ubi s. fuere alii non minoris auctoritatis viri, quibus prius insedit contraria sena nempe, imo hoc casu filiationis, et legitimitatis quaestionem principalem censeri, et per verum, ac legitimum matrimonium non obstare dicta quasi poss.e ut coniecturis comparata, ita eo elleganti ratione gravissime resp.t Ludov. à Sardis in tt. de natur. lib. ac success. eor. §. de filiationis probatione n.º 21 et seq. per hoc verum Petro haereditatem dicens me filium, tu negas volo probare quasi possessionem filiationis an admitar, videtur quod non quod dico unum, et volo probare aliud, quod non infert illud quod dico, nam non sequitur sum in quasi poss.e filiationis, ergo sum filius l. circa ff de prob. ut inquit Petra ubi s. ex n.º 849. ubi retulerit horum dissidentium

oppinionem concordes, quibus sane in hac nostram posteriorem sententiam inclinare video, cum eam quoque per plura inclinat Pacian. d. c. 6 n. 17. eccum articulum expressissime pertractasset Joseph. Mascardus concl. 786. à n. 1. recitassetque abunde, et confirmasset has duas oppinio[nes] contrarias post longam disputationem n. 6. concludit, veriorem, et communiorem eorum oppinionem qui dixerunt filiô, ut filiô, et legitimo petente hereditatem, non suffragari quasi possessionem filiationis, et legitimatis probatam, ad obtinendum, quin quoque plene legitima et filiatio probetur, ut ex quamplurimis Mascardus observat d. concl. 786. n. 6. et 7. Et licet Mascardus ibi loqui videatur cum principaliter disseritur de filiatione, non cum incidenter, indicat tamen satis aperte se in illa resistere sententia, ut arbitretur, tam principaliter, et decisione filiationis questionem esse introductam, cum eam quis allegat, ut fundamentum sue intentionis. Que sane sententia mihi indifficilis est, quidquid cavilletur Simonde Praxis d. n. 256. in terminis sui in tali disputatione exigentis, cum in quibus in legitima filiatione, et materia consistat, ambigendum non est hoc casu principaliter, et decisorie eam questionem filiationis, et legitimitatis esse productam.

Posterior consideratio floci mihi facienda non videtur, nam cum in hoc puncto dissidenses, et contradicentes reperiamque oppiniones curandum videtur, ut eas ad concordiam reducamus, et sane cum Doctissimi Peçã, et Mascardus, ille d. q. 21. à n. 484. iste vero allegata conclus. 786. n. 6. ubi hic ita vidi deductis, eas varijs distinctionibus conciliaverunt, ex eorum mente Posterior resolutio in terminis nostris firmissime confirmata remanebit. Tres refferet Mascardus, quarum ea potissima videtur, ut prior oppinio docens sufficere quasi

alias quinque dissidentium sententiarum oppiniones conciliati quas idem Peçã d. n. 511. vbi ad concordia. Id oes parum dubitarint.

poss.^{ne} filiationis locum habeat, dum disputaremus de quasi filiationis poss.^{e} legitima, et n(atur)ali; secus vero si disputaremus de quasi poss.^{ne} filiationis filij spurij, qui tunc ultra quasi poss.^{m} requireretur plena probatio. Distinctio sane opposito, et terminis nostris satis accomodata, et quae veritatis parvam videatur continere, malè n(on) et perfunctoriè mihi videtur Mascardus eam distinctionem confinxisse debuisset n(on) considerari, quod loquitur ex hipothesi qualis legitimitatis filiationis quod probuerit quasi poss.^{m} cum tamen ex opposito pretendatur illegitimitas, et tunc vix casus termini à Mascardo considerati possent occurrere.

Applaudet itaque longe magis Petri, Antonij à Petra subtilis consideratio, quae concinne opposito nostro deservire potest. Is nequam predicato in loco n.º 484. intelligit priorem (quam adversario favet) oppinionem quando agitur solum de hereditate, et bonis illis qui eum qui quasi poss.^{m} filiationis probat constituit eum, in dicta quasi poss.^{e} filiationis, secus si etiam de fideicomisso, vel herendare alterius ageretur, prout in n(ost)ro casu in quo vincula à Ill.^{mis} et nobilissimis D. Don Francisci de Mendoza antecessoribus disponunt originem conducit text. in l. fideicomissum. secund. et demonstratio. Alcia. cons.^{o} 201. n.º 57. ex dicto videmus et latius cons.^{o} 628. in fine et Alexandro, et fuit sequitus Burs. cons.^{o} 82. n.º 5. et expendati.

Quae si consideres non dubito, quin dicum D. Petrum Adversarium ad dictam successionem tamquam Primogenitum legitimus, ac de legitimo matrimonio procreatus dicti D. Don Francisci venientem obligandum ad plenam, et veram filiationis, et legitimitatis probationem, vero filius, ac legitimo titulo matrimonij probato, non obstante probatione quasi possessionis predicti. Ad maiorem tamen, et uberiorem cautelam, ego tertió considero, quod ita quod vera esset, et observanda eorum oppinio qui eum ipse tenentur

prefatam filiationis, et legitimitatis quasi poss.m sufficere, nihil adsue in occurrenti casu prodesset D. Adversario, neq. obesset D. Don Bernardino Clienti; Quandoquidem effectus predicte quasi possessionis filiationis is solus dignoscitur à fautribus adversae sent., ut ille casens in dicta quasi poss.e deffendendus sit, quatenus adversarius illegitimitatem probaverit, hoc est quod ipsi dicitur hâc quasi poss.m contrariis probationis onus transferre in adversarium,

Namq. quoties est illegitimitas plenè dicta in continenti probatur tùc quasi possessio filiationis, et legitimitatis parum habet effectus ut est demète Pauli Castren. in cons.o 431. no. 2. lib. 2. ultra addutam per Par. ibi hâc sentam probat Nata co. 473. no. 1. ubi ex mente communi resolvit Petra d. q. 21. no. 482. Meno. etiam plura refferens d. casu 89. et d. praesump. 13.

Ubi ex his resolvamus ergo quod quasi poss.o filiationis, et legitimitatis plenè probata esset ab adversario, et quod ipse nò teneretur plenius illam probare, translato tamen probationis onere in D. Don Bernardinu Clientem, contendimus hic ex parte plenissime illegitimitatem Adversarij probatam esse.

Id quod, ut clarius constet meminisse iuvabit, illegitimitatis probationem per contrarios modos haberi, quibus legitimitas probari solet, ut ex Abb. in c. lator. qui filij sint legitimi observat Nata d. cons.o 473. no. 44. Unde cum plenior legitimitatis probatio consurgat ex vero titulo legitimi matrimonij inter parentes, fit consequens uberiorem quoq. illegitimitatis probationem resultare, quando ille, qui se fundat in ea probaverit utroq. tempore conceptionis ill., et nativitatis inter parentes nò solum nò extitisse legitimum matrimonium, verum nec potuisse existere docèdo de aliquo canonico impedimento tùc n. illegitimitas efficacissime probata censebitur, ac proinde cum D. Don Bernardinus Cliens ille-

Illius quèm illegitimum esse contendit,

illegitimitatem Don Petri adversarij arrepta probandi provincia efficacissime probaverit illeg. parentes secundo et tertio consanguinitatis gradu attingi, neq. inter eos potuisse legitimum consistere matrimonium negari nemo potuit efficacissime illegitimitatem probasse.

Verum est quod Dnus Don Bernardinus in hac probatione deffeciisset ipsemet adversarius, (tm abest, quod probaverit se filium legitimum quod potius sese illegitimum probaverit) ve merito cum poeta ipse exclamare potuit, Sed patior telis, vulnera facta meis. ipse n. legitimationis pretensae instrumentum produxit in pti. processu quo solo documento, quis ostendit, se fuisse illegitime natum argto tex. quem ad id Ponderat Bal. in l. 2. C. de jure aur. annu. cuius oppinioni subscripsere Pau. de Castro in l. Decem. no. 4. de ver. oblig. feling in c. literas. no. 19. de praesumptio. ut merito dixerit Joseph. Mascardus vol. 2. clone 972. Sue esse vincam probandae illegitimitatis modam, et hac esse veriorem senam, quamplurimis exemplis resolvit idem Mascardus ubi s. a no. 3. cum seq. ubi no. 10. hanc huius reigeminam esse ratione prospicis, quam no praeterijt Paulus in d. l. decem. quia cum in legitimatione consensus legitimat. requiratur ut q. Sindlo docebimus, qui legitimatione exhonerari implicite se esse ex illegitimis parentibus complexu procreatum, et odium, imo, et explicite, cum nedum in genere, et indefinite dicere sufficiat, sed specifice, et singulariter, dicere debet an ex incestu, stupro, vel alio genere nefandi coitus fuerit procreatus, alioquin subreptitia, et nulla legitimo censenda erit, ut in eo suo loco dicemus, ex quibus ad huius rei cons. Ruini. 92. no. 11. vol. 3. tum cum sequentis Mascardus d. clone 972. no. 11.

Nec meminere in contrarium dici subtiliter ex parte Don Petri Adversarij

consideretur nō presequi consideratione. Ea[que] eandem rationem, cum etsi facta fide instrumenti legitimationis Iulius praelatur, in eo tamen operetur antidota Pontificii eius grā, et indulgentia, qua omnis praevenit macula abstersa videtur etiam retro tempore conceptionis, ut infra subijciemus. Nam negari nō potest quin ex eodem instrumento appareat Iulium legitimatum iam nō esse spurium, sed exinde nequaquam evincitur eum esse natum legitime, vel de legitimo matrimonio procreatum, ut ad causam tractabimus infra. Est ergo illegitimitas plenissime probata.

Sed quo in se[d], (quod generare valeat scrupulum) silentio praetereamus operepretium facturi videbimur, si unum, aut alterum obijciam, qui adversus ea quae hactenus resolvimus ex ō. fortasse considerabuntur summoverimus.

Principio n. Ponderabitur primis speculationis non esse Sāē exquisitissimam legitimitatis filiationisque probationem, potissimum illam quasi possessione probata, Neque illegitimitatis excep.nē a Dnō D. Bernardino obiectam admittendam fore potissimum in summarissimo litis pendentis iudicio, cuius sp.xa. formales tradd.es ea est natura, ut cum sit ad. summarius in eo nō admitti exceptio requirens altiorem indaginem, quae dum discuteretur excep. retardaretur processus apprehensionis, conducit tex. in l. ille à quo. §. si ante testamento. ff. ad Treb. ita in spēe cautum in §. sin quatenus tit. de apprehensio. ubi Xims item comm. in tit. de apprehens. de quo latè disputat Molinus. §. apprehensio. fol. 34. et seq. secundum antiquam impressionem et post eum Ibandus de Bardaxi in commentarijs ad forum 25. no. de apprehensio. et Portoles. ad Molinum §. appellatio. 2. no. 82. cum segg. qui tum ex antiquioribus, tum etiam ex recentioribus plures refferent, qui eandem in terminis Iuris communis probutum.

sententiam ex quibus prelibatur in dicto Rebuff. tom. 3. ad Gal. con. in tit.
tt. de mater. possesso. art. 1. glo. 1. no. 14. et 15. Lud. Molina de
Hispan. primog. lib. 3. c. 15. no. 15. Rolland. cons. 1. no. 73. vol. 1.
Meno. decret. pos. remed. fin. no. 43. et ultra allegatos à Bandaci, et
Rowlet ubi s. Sed ego sententiam confirmo in terminis Juris communis
ex preclare traditis à Melchiore Palacz in tit. de maioratu 3. p.
q. 15. no. 27. ubi quibus minime refragantibus, ubi in specie nostra docet quod
ubi non constaret de incapacitate, vel illegitimitate successoris in ma
ioratu intendentis, exerceri posse non obstante quacumque exceptione requi
rente altiorem indaginem. Neque obstat inquit, Palacz personam
fore legitimandam cum glo. in l. fin. C. de edicto Divi Adriani tol. quoniam
sufficit personam legitimare cum quod à Jure in judicijs summarijs exi
gitur, et in causis possessorijs ut ipse latius ostendit, seruiunt optime tradita
per Virginium Boccatium in tit. de remedio uti possidetis c. 22 n.
39. Exceptio igitur hec exactissima filiationis, et legitimitatis altiorem
requirens indaginem tamquam incidens prorsus apprehensionis
ad articulos Juris firmarii, et proprietatis, in quibus debeat plene discu
ti videtur remittenda.
Sed hac consideratione in nostro obstante, uberius et receptius est
non solum in terminis Juris communis, sed etiam in terminis specialis
huius regni hoc in articulo exactissimam talis filiationis, et legitimitatis
exceptionem fore admittendam, cum primus in terminis Juris communis id sane
dubium videbitur consideranti, quod licet Judicibus ignarus et minus ade
ctum soleat exceptiones non admittendas admittere ex his que tradit Ant.
Mossa Galerig in tit. de formula oblig. cameralis particula 4. q. 3.
ex no. 5. cum segq. ita quam admittendas reijcere foret absurdissimum
sit enim quadantenus exceptiones naturales defensiones ut docet Marcus

Ant. Cucc. de moratoria praescrip. nº. 347. Quod maxime locum sibi vendicat in except. personae legitimitatem concernentibus, ut docet Ant. de Canario in tit. de execut. ritum. nº. 35. ubi tradit ex Bart. et alijs, quod licet statuto prohibeat except. opponere in tho instrum. tamen illae quae personae legitimationem concernunt non censentur prohibitae, praecipue si cum sint peremptoriae, qualis est in natura illegitimitatis except. negotij principalis respiciant veritatem nam tio et in summarissimo iudicio admittendae sunt, nam quae et in summariss. et executivo iudicio plene de personis contendentibus quaeritur, et earum legitimatio plena probatione facta exigitur, ut fere in terminis nostris notavenit Mar. Salice. et Alex. in l. 2. C. de edicto D. Adr. toll. ubi Jas. nº. 4. Dec. in l. fin. eod. tit. nº. 47. ubi de frequentiori sentia Dec. attestatur plene contrarijs argumentationibus à Jas. expensis d. nº. 4. satisfaciens, cum additis à docto Benevenuto Straccha in tract. de Decoctoribus 3. p. ult. partis princ. tit. de except. nº. 4. quo loci paulo inferius nº. 10 ostendit et in summaria iudicium Mercatorum Palestra, et ubi tamen ex bono, et aequo negotij veritate attenta procedendum sive admittendas except., quae meritum causae, negotij veritatem, ac partis opponentis defensionem respiciunt, et quoque videndus Mar. Blan. in tit. de compromisso q. 1. nº. 43. et q. 2. nº. 6. Hinc dixerim in strictioribus terminis, quod ubi Princeps causam commiserit sub ea forma, ut expeditio fiat absque aliquorum mullis processus obstantibus except. nihil omnis except. peremptoriae admittentur ex tradd. in c. saepe. de verb. sig. talis n. statuti; vel rescripti dispositio sic accipienda est, ut iusticiae nunquam laedat quam sit possibile. arg. l. nec avus. C. de eman. lib. intelligatur proptera fines in specie in ade except. dilatorijs, et frustratorijs, nec praesumendi sunt prudentissimi proceres conditores, velle tollere jus alterius.

52

Plotus in l. si quis n.° 3. C. unde vi. Ceps. cons. 4. n.° 26. Decis. Peren. 26. n.° 21. Pari igitur rane, immo maiori cum in specie, filij tam mas culi, Primogeniti, legitimi, ac de legitimo matrimonio nati esse, si aliquis vt talis, successione petierit, et alij contra pretendens exceptione obieccerit deffectus aliaq. qualitatis à testatore requisitaq. ea except. admitti debet, quinimo eo nõ gestita plenè dictas qua litates probare tenebitur, qui de succedere intenderit, sic in simili Dni de Rota responderunt, quod vbi pretas Assarcandi Casale, filijs comedit Nemo admitter ad id effectus, nisi ea qualitate ad vnguem probata ex Caroli Ruyni senis cons. 16. vol. 1. probata à Rota Decis. 262 n.° 1. 2. p. in recentiori, cum ergo successio nra Primogenito legitimo et a. defferatur, de omnes qualitates probandae erunt

Neq. quasi poss. earundem probata, legitimi probare censebimus ad effm quo agimus, cum ex integras ad successione Don Petrus de legitimi iure debet, et ita astringimur ad probatione legitimitatis, vt ex dist. coi in c. peruenit. qui filij sint leg. inclinat Rota recentiss. Decis. 470. n.° 7. vbi Alteram etiam 1. p. Vel saltem dans de tre impedimento ad eam probationem erit admitendus ex Abb. n.° fin. Prepos. n.° 7. ind. c. per uenit. Nato n.° 421. et Rota vbi proxime.

de legitimo contradictore adstas oo Montanum de inventario c. 9. n.° 442. et 443.

Rursus ex illo praedictum obiectum cessare videtur, quod DD. coi tenue rint in terminis remedij d. l. fin. C. de edicto D. Ad. tol. et l. 1. C. quorum bonorum, quod in hac specie, (quae vt saepe admonuimus, finali dispositioni simillima est) etiam si quis omnes qualitates ad fundandam suam intentionem probauerit, insuper tamen si aliquis adsit legitimus contradictor immissione in poss.m suspensa illeo audiendus est, vt ita constet quisnam potiora iura foueat, et meliorem titulum habeat, vt nõ semel d. Jorus à Velez significat, in cuius rei confirmationem seruire optime possunt quae in simili rebuli scribentes in specie d. l. fin. C. de edicto D. Ad. tol. decides

nemo praecinctu heredem benef. illius l. ea in poss. mittendi, qui legitimus
adfuerit contrad.r qui ante dictam immissionem in iudicio comparuerit
asserueritque se meliora, potioraque iura habere in dictis bonis aliis dictus
factus fuerit immissio nulla iudicabitur; qui generaliter proclamare ergo
omnes, et quoscunque dictam rei esse putantes concesso, et decreto nullo
fructus locum habebit Zucardus in d. l. fin. no. 123. Alcia. de
praesump. reg. 2. praesumpt. 21. no. 5. in fine docte Achilles Pergam.
ubi s. no. 176. ubi et haec oppo. et ubi quam aliorum,

Quod vero nobilis D. Don Bernardinus legitimi contradictoris personam
fungatur non est ambigendum, potissimum re integra, et vacua poss. bo-
norum existente, nam quod in terminis d. l. fin. docuerunt DD. ad essentiam legitimi
contradictoris possessionem in eo necessariam fore ex Alex. in d. l. fin. no. 13.
Dec. 40. Zucar. 39. cum adductis ab Achille ubi s. no. 392. id
sane venit limitandum, quando bona hereditaria vacant, nam tunc contrad.r
legitimus est quilibet si non possideat titulum alleget, qui si esset verus
eum adversariis ante praeiret, et in continenti se offert iura sua quae
in re hereditaria habet probare tunc non is legitimus est contradictor
l. 2. vib. DD. C. de edicto D. Adr. toll. Calderin. cons. 454. no. 103.
lib. 1. Rolandus cons. 1. no. 71. lib. 1. Merito igitur Dnus Don Bernard.
ad suspendendam immissionem in possessionem admittendus est donec de suis iur.
disceptatur Zucard. in d. l. fin. no. 331. et no. 374. ubi resp. ad tex.
in d. l. fin. Ratio evidens est, quia poss. ad maius utriusque apposi-
ta, et ita quod partes vacante, non est contendenti ne repliari
cum potiorem familias vacans competi Calder. cons. 179. no. 9.
et cum multis declarat elleganter Achilles ubi s. no. 394. et no. 38
398. Est n. locatum in bonis maioratus immissio suspendendo sed
Castaneus in cons. Burg. rub. de los succes.de § 3. glo. habet. Rebu.
de pacifico poss. no. 206. Paris. cons. 96. no. 11. et 19. lib. 4.

Et licet in dubitabili admittendam non putet Melchior Palacios de maiorat. 3. p. q. 15. nu. 21. et seq. illud tn indifficile putat si ex oblatis à contra dictore except. incontinenti, vel notorie constaret de incapacitate, vel illegitimitate succedere in maioratu, quia tunc admitteret except.
Habetque resolutio haec expressam juris rationem, qr licet qui hac specie in terminis juris communis et municipalis huius regni except. requirens altiorem indaginem non sit admittenda, semper tn admitti qn incontinenti illius probatio offertur ex DD. supra allegatis. Immo qn intra terminum partibus ad probandum contrarium except. probari, non creditur tunc altiorem indaginem requirere, neque uti talis explosa censetur ex qn nominatim statuto, vel lege except. requirentes altiorem indaginem fuit exclusa Bar. extravag. ad reprimendum. verb. summarie, quem approbans tan singulariter docuit Ant. de Canario in tt. in tt. de except. in ... nu. 13.
Et haec juris communis ratio ex in Regno approbata censetur, ex his quae post Molinam tradiderunt Bardaxi, in d. foro 25. et Portoles d. 8. apprehens. n. 2. nu. 84. cum seqq. expresse docentes ex in terminis fori except.nem probatam et notoriam, vel quae intra terminum probatorium ostenditur nequaquam ab ipso foro exclusum videri.
Ut nemo attamen partis adversa negare possimus sibi, hac filiationis, et illegitimitatis exceptionem altiorem requirere indaginem, cum eadem esse in processu constet, ex productis, et habitis intra terminum probatorium, Immo verò ex solo dispensationis instrumento per hac parte oblato, qui optimus erat probandae illegitimitatis modus sm Joseph. Mascardum, ubi supra d. clone . Stat ergo ex dictis firmissime praedicte dua theses omni jure, legitimitatem pleni in ... dictare ad adversario probandam fuisse in suum processum. Et ad enervandam assertam legitimitatis quasi poss.nem ex.o ut dicitur

probationem illegitimitatis excep.ⁿᵉ à D. D. Bernardino obiectam, et illius plenam discussionem admittendam fore, illisque omnimodam rationes habendam in hoc articulo.

In quo nihil notatu dignum, quod difficultatem generare posset intuitu nec liquidis meritis videri poterimus, si secundum quoque obicem quem pars adversa, nostram elidere conatur intentionem summoveremus, existimat namque satis sibi fuisse filiationem et legitimitatem instrumentali confessione toties repetita non solum à Dno Don Fran.ᶜᵒ de Mendoza in suo testamento, verum et quod magis est à nobili D. Don Bernardino in asserto concordiae instrumento, in quo cum Dno Ad.ᵒ contraxit, et eum ad sum successionis legitimum fassus est pleno ore, quatenus filium legitimum, et primogenitum D. Don Francisci appellavit, ex quibus geminatis instrumentalibus confessionibus, posissimum in ipsa successionis huius maioratus habitis, et factis à Dno Don Bernardino indubium videtur praeiudicium eidem generari adeo inevitabile, ut nulla penitus ratione amplius alia filiationis, legitimitatis et primogeniturae probatio ab adver.ᵒ desiderari, et requirere debeat ex resolutis à M. A. Natta cons. 413. n.º 24. ubi requirit ad fundandam quasi filiationis poss.ⁿᵉᵐ ex capitate nominationis utriusque parentis nominationem requirit, eaque non perfunctoria, vel casualis, sed maiore venia exigitur, factaque principaliter in alio solum filio conveniente, ut bene declarat Ord. Palacios de inv. et spurijs c. 18. Menoc. d. casu 89. n.º 76. et d. praesump.ᵉ 13. Petrus Barbosa ubi T. Paiana d. lib. 2. c. 6. n.º 32. et prae caeteris Mascard. concl. 790. lib. 2. limitat tamen Marcus Ant. Natta hanc trad.ⁿᵉᵐ praeterquam quod distinctione de praeiudicio nominantis, et firmat eo casu in praeiudicium nominantis operari solam nominationem, ut ex ea probata filiatio, et legitimitas censeatur, cum in hoc Natta probasse visus est Jos. Mascard. d. concl. 790. n.º 12. et expresse Paiana.

d. c. 6. in q. add. d. vel scholijs littera d. Vt meminit ex dil. ferendus in hoc D.
Don Bernardinus aduersus suam ipsius confessionem toties iterum repetitam
quod filium legitimum Don Petrum factus fuit et ad huiusmodi successionem.
Sed profecto ego egregijs nobilissimis ferendis vidi eos, qui hoc debili
fundamento Aduersarij intentionem corroborari putant, cum non ignorent
ipsi in hac materia regulam esse generalem nominationem, nulla ratione probare
quem filium, multoque minus legitimum glo. scribentesque Vniuersi in c.
transmissae qui filij sint leg. c. per tuas. de probatio. e glo. coni. in l. non
epistolis. e in l. non nudis C. de probatio. et cum hanc regulam vbique
exornat Mascard. conc. 790 no. 2. Petra d. q. 11. no. 180. Men. d.
praesump. 53. ex no. 40. et in spe. quod nec simul nominatio, vel confessio pro
iudicat ipsi nominanti, aut confitenti, nisi tamen quoad actum dici ex propagium
l. optimam C. de contrah. stip. Dec. ad c. per tuas de probat. no. 35.
allegaveris Menoch. [illegible] 52 no. 4 vol. 5. cum adductis à Mascardo
d. conc. 790. no. 8. Cum infiliatio veram debeat à natura non per ex
sola nominatione consurgi vt fuit resolutum Bal. not. 1. in d. l. non epistolis
et est tex. sing. in l. Cuius scius. de suis et patre. [illegible] cum magna cater
va Mascardi vbi s. no. 3. quae ratio mihi non displicet, licet displi
cuerit Mascardo eidem no. 31. aliam vt ipse ait probabiliorem re
ferens ad 32. quod ipse sola nominatio de aliquo vt filio magis com
muniter fieri solet blandiendi causa non autem iudicandi, aut probandi
talem filium, quod et probauerit Meno. et Ruin. a Mascardo al
legati. Sed posteriori huic rationi conueniret forsan, respectu illius qui
tantum pater aliquem filij nomine appellauerit, sed cum simpliciter in
appellatione tertij probauetur videtur praecedens ratio, et expositio mea
magis apta.

Nec [illegible] concludunt praedicta, quia id quod dicit nominationem tertij
illi saltem in quasi possessione generare praesumptionem alio quod verum est

nō tn̄ procederet in casu nr̄o in quo ea nominatio per fruentiē magis quam serio, et deliberate facta esse videtur, Jmo in nr̄o nec in ea du principaliter de eo tractabatur q̄ dn̄s Don Bernardinus in filium legitimum Don Petrum recognosceret, sed cum aliud ageret eum filium enunciauit, nō ad pbandum eum filium, quo sane casu ambigit nemo ex ea confessione, aut nominatione nullam pbatione filiationis praeiudicialem ipsi nominanti exoriri tex. gl. in d. c. per tuas. Bertran. cons. 335. nō 1. p. 1. vol. 2. potissimū si ex attestatione nominantis, cui hac in spe stabimus, constiterit eum expresse nō voluisse nominatū in filium approbare, quae nec omnsit Mascar. d. concl. 790. nō 4.

Quibus Ego ad maiorem, et vberiorem cautelam adderem falsū esse assumptum, videlicet tractari hic de solo dn̄i Don Bernardini praeiudicio, verum sibi met ea nominatione potuisse praeiudicare, cū magis, et pro attendendū est, ne testatori voluntati fiat praeiudicium, quod pateat aūt manifestissimē, si sola testatoris nominatione quis in filium admitteretur ad successionem nimis nō foret iniquum, vt si quis filius nō esset a parte rei vt talis ad successionē eo solo admitteretur, q̄ secundo, vel vlteriori loco vocatus eum talem nuncupauerit, Jmo ea res in publicum posset detrimentū vergeret, quod testantium, et suprāmas dispositiones sic tractāri, vt nulla purgatione possint immutari ex allegatis a Jul. Claro §. testam. q. 62. et Menck. de succiss. creat. §. 2. nō 5. et §. 3. nō 5.

Ex his plane stat cessare omnes obiectiones, quae aduersus ea quae vt contraria d. propositionis possunt obijci, quae sane vel nullo negotio diluuntur, de proinde stat semper firma ea regula, quae vobis ex eius quaerendis de dictis primis capitibus per rationes, nempe, Aduersarium in possne pacifica anni, et diei requisita a d. prōa vestes. deficiuntur.

nulla prorsus ratione obtinere poss. cum in summariissimo litis pendentis iudicio
nisi se legitime, et plenissime probaverit Primogenitum esse legitimum, ac de
legitimo matrimonio procreatum D. Don Francisci de Mendoza.

Et quod magis est nec ad eius probationem videtur admittendus Adv.
cum in duplici via ad eius possessionem, et successionem iri possit, scilicet cum
testis, et possessione vel cum legitimi et particularis tituli productione
ut constat ex d. facto a vetel. ellegerit Adv. venire cum testis, et
sola possessione cum in ea deffecisse dicatur, non videtur ad aliam viam ad
tendere, quin potius ipse sibi exclamare, quod potui nolui, quod volui
adimplere nequivi, ex praeteria sensu dict. esse conformis libello ex c. cas
que de iud. cum vulgaris, cum ergo ipse venerit cum testis, et possessione, et in
ea defecerit, ad tituli probationem admittendus non videtur.

Sed quo ad satietatem constet nullum quidem ius Adversarium fore, seu
remque ad radicem mittamus, Operae pretium erit, ut iam in tertio capite
nostri discursus involutum, et admodum difficile praetensae eius legitima
tionis punctum credentes. Et in hoc parte, ne aliquid speciali nota dignum
praetermittamus tria proponimus. Primo quidem sigillatim ea omnia funda
menta quae legitimationem praetensam, et intentionem Don Petri corrobo
rare videbuntur, fideliter adducemus (ut hic illius partes agi
se videri possimus). 2o illis omnibus non obstantibus, quae in negotii difficulta
tem superfugere videamur a nobis praeter ... , efficacis
simis fundamentis docebimus dicto Don Petro Adv. praetensam legitima
tionem non opitulari, quinimmo illa non obstante a successione tamquam na
to ex illegitimo, et damnato coitu fore repellendum, admisso D. Don
Bernardo filio vero, ac naturali, et legitimo, ac de legitimo matrimonio
procreato. 3o et ultimo (veres omni ex parte planissima relinqua
tur, diligenti curabimus studio adversariorum tella procellare singu
lis adversae partis fundamentis occidire, quod iacta a priori fuerint

respondentes, sicque sperans ut Iudicii & intentio D. Clientis Uberrime comprobatae possint videri.

Sed iam ad rem accedentes, Primo intentionem Don Petri Adversarij Saud leviter confirmat generalis illa, & constitutissima iuris regula qua dici solet subsequens matrimonium susceptos ante liberos, legitimos efficere, suos, iustos, & in potestate patris existentes l. cum quis. l. nuper. C. de natur. lib. §. dubitatum. in auth. de incestis nup. Ubi ij legitimati per subsequens matrimonium proprij, & veri, e perfecti filij sui appellantur §. fin. auth. de triente et sem. c. tanta. qui filij sint leg. Ubi edocemur tantam esse matrimonij virtutem, ut post nativitatem filiorum contractum, retrotrahatur ad tempus nativitatis, & conceptionis filiorum, filijque ante suscepti per inde habeantur ac si legitime nati essent, id quod matrimonij virtuti tribuendum est, ut ad vertit glo. 1. in d. c. tanta. & similis glo. verb. coniugatam. in c. innotuit. de electe. & in auth. quib. mo. nat. efficiantur sui §. filium, quas ornavit Abb. in d. c. tanta. no. 2. & fortius Garcias in l. Gallus §. idem credendum no. 285. de lib. et posth. Cova. plures allegans de sponsa. 2 p. c. 8. §. 2. no. 3. Roland. cons. 100. no. 14. vol. 2. Sarmien. lib. 1. select. c. 5. no. 8. et c. 6. et 7. per totum Gregorius Lopez in l. 1. tit. 15. p. 4. Hattan. de iure Pelamo. 154. no. 4. Molina de Hispan. primog. lib. 3. c. 2. no. 6. qui omnes eorum suffragio resolvunt matrimonij virtute filios ante susceptos appellatione filiorum legitimorum etiam in materia restringibili comprehendi legitimatos per subsequens matrimonium. Hinc videmus hos filios legitimatos omnia consequi successione tam ex testamento, quam ab intestato, quam etiam contra testamentum, quas fuissent habituri, si a principio ex legitimo matrimonio geniti, & nati extitissent, sic decernente Iust. Imp. in §. reliqui auth. quib. mod. nat. eff. sui. §. dubitatum. auth. de incestis nup. Videmus secundo Eos legitimatos per subsequens matrimonium admitti, ad honores, & dignitates velut legitimos et ex vero matrimonio procreatos deferri solitas c. cum in cunctis. c. innotuit. verb. glo. de electe. cum ad ductis a Tiraq. de primogeniorum Iure q. 34. no. 37. Menoch. cons. 16. no. 2.

esto igr. q Don Petrus illegitime natus fuisset, cum tn eius parentes post modum Verum in facie eccl. contraxerint connubium, vere legitimus, et ex legitimo matrimonio procreatus Sabendus est, et ut talis ad fidei Successionem admittendus; ornavit latius fundamentum hoc post antiquos Meno. de praesump. lib. 4. praesump. 81. à no. 1. et Peregrinus de fideicommiss. art. 24. no. 15. cum seqq. et ultra allegatos ab ipsis late Albertus Bruny. in tt. de Statutis. art. 12. à no. 63. cum seqq.

Firag. d. q. 34. no. 39. et Soc. i. fundamentum ornavit latius Meno. cons. 227. no. 9. cu tib. seqq. lib. 3.

2.o Principaliter ad fabricem Adversarij ponderari pot. tex. in l. cum quis. in fine. C. de natur. lib. Ubi tex. legitimatos per subsequens matrimonium, ait ee natos ex matrimonio, et licet id à iuris praesump.e procedere, cum tn Sac praesump.o vero imitati matr.o postmodum contracto differt à fictione, quae est adversus veritatem l. filium quas paser. de lib. et posts. dicendus est igr. illis tex. attribuere Don P. subsequenti matr.o legitimatus vere ac ppie, et immediate legitimus Ut ponunt Meno. ubi s. no. 8. Pereg. no. 24. et copiosius post Aleiat. lib. 3. de ver. sig. no. 12. exornat idem Meno. cons.o 227. no. 22 et seq. lib. 3.

Ita sequit Cucurrien ... loco alleg. ... ad l. ... et Stebeisch ... cons. 3. ... expeditius late Meno ... 227 ... lib. 3.

3.o ad huiusmodi fabricem Sui sequit Meno. d. praesump.e 81. no. 20. qd attinet ad interpretationem à iure prodeunt Statutis, et extremas dispositiones, ut docuit aliquis Bal. in l. pen. col. pen. de ver. sig.e quem approbavit ingenio Firag. de retract. consang. in fine no. 13. et à Meno ... qd in Statutaria dispos.e filius legitimatus per subsequens matrimonium, dicitur vere, et ppie legitime natus, ac ex vero matrim.o procreatus ... in c. per venerabilem qui filij sint leg. no. 17. ibi Praepositus no. 104. et diligenter cumulat à Meno. cons.o 227. no. 38. lib. 3. Ergo hic quoque legitimatus per subsequens matr.m in Vinculi in Successione Sabendus est ubi natus esse, et ex legitimo matrimonio Meno. praedicto cons.o 227. no. 15. cu seqq.

4.o legitimatus per subsequens matrim.m de iure civi excludit remotiores agnatos, qui alias tali modo facta legitimatione erant successuri tex.

in §. si quis aut desserentibus aut. quibus mo. nat. efficiantur sui c. 1. qui filij sunt leg. ergo ex paritate rationis eos excludet. Secundo gemini, qui alis erat succedens in Suum vinculo ad successionem Primogeniti differente quo genere argumentationis utitur in terminis nris Tiraq. de Jure Primogeni. q. 34. no. 28. q. fundamentum pprie. Men. d. cons. 221. no. 13. lib. 3.

hoc genere argti, ms. utitur ex alijs Meno. cons. 164. no. 6. qui dubitabantur usus fuerat Alexandri Meno. ad ornatis ostenditur.

3.o ex mente eiusdem Tiraq. d. q. 34. à no. 28. ita Dni Adversarij Jura corroborio, qualitas adiecta verbo debet intelligi sm tempus verbi, et habit est eo tempore verificetur l. in delictis §. si extraneus et ibi Universi denicali. l. Tirq, et ibi Bar. et Bal. de milit. testam. (cuius tamen à nobis dilligenter congesto infra dum eandem argumentationem in contrarium retorque bimus) Sed sic est q. is est nis dispositionis tenor, ut Primogenitus legitimus succedat, Ergo Adversarius, qui legitimus, et primogenitus reperitur tempore, dellatae successionis admittendus erit, utcunque autem tempore primo aut nativitatis tempore illegitimus extiterit. Cuius fundamenti ratio est q. quia legitimatio haec parentes, et sobolem desceptam reducit in primum statum d. c. tanta. operaturq uberrimos effectus cum fiat per Principem Principum D. op. m. ppter poenitentiam, et conversionem, quoad eum fit pp. Suum sequens matrimonium; quam rationem expressit latius Tiraq. d. q. 34. no. 54. Ottavi. deinde Pedem. d. 119. no. 29. Bursa. cons. 18. n. 18. Perigr. d. voto 24. no. 3. et no. 23.

6.o urgentius pro hac parte debet ponderari q. legitimatio ex gravissimorum pariu sent retrotrahitur ad tempus nativitatis, quia legitimatio est restitutio natalium quae fingit medio tempore non fuisse spurium ut eo l. Vniq. ff. de nat. resti docet Bar. in l. 2. no. 10. de vulg. et relati à Tiraq. d. q. 34 no. 34. et ab hac communi oppinione Bar. in d. l. 2. d. no. 10. recedendum non esse profitentur posteriores ibidem.

7.o jure apertum est legitimos filios patrem praeiudicare non posse d. qui h. aut quibus mo. nat. efficiantur sui §. fi. aut. de bri eure, et semise. Videmus tamen

per legitimatione legitime filius legitimorum precedentiam detrahi. Unde colligit Tiraq. ubi s. no. 40. Patrem posse per legitimationem juri primogeniturae per contractum matrimonij legitime competenti praejudicare.

8º Don Petrum adversarium coadiuvat ratio a Tiraq. expensa d. q. 34 no. 42. dum ad favorem legitimati sic argumentatur: Legitimatio quae fit per subsequens matrimonium, maioris effectus praesentis, quam quae fit Principis rescripto, ut mox plenius attingemus; sed legitimatus Principali clementia, sic habetur legitimus, ac si medio tempore nullus fuisset illegitimitatis macula aspersus l. 2. & l. fin. de natal. restitu. l. Imperialis. C. de nupt. Ergo a fortiori Don Petrus consequenter matrimonio legitimatus, censebitur ad hujusmodi successionem habilis, ac si ullo unquam tempore illegitimitatis macula aspersus non fuisset.

hoc 8º arg. vide Meno. d. cons. 227. no. 31.

Pro ea forma exclusiones Ruiz. argt. Meno. cons. 164. no. 4.

9º Pro Adversario subtilior expendi potest ratio considerata ab Alberto Bruno Astense in tract. de statutis. art. 12. no. 63. & 64. docente legitimationem consistere in jure, nam inquit ipse, sicut quem esse in patria potestate, vel sui juris, est meri juris l. §. 1. de per. part. sic eum quem esse legitimum, vel non est meri juris, cum abjecta natura absque discrimine aliquos, liberi, et legitimi ex quovis amplexu censerentur procreari omnes §. liceat. autem quib. mod. nat. eff. leg. et ita cum quis hodie legitimo modo fit legitimus, id sane contingit, non secundum fictionem, sed secundum veritatem, ut notant Bar. no. & Paulus no. in l. si is qui pro emptore. de usucap. et Bal. in l. nuper. C. de nat. lib. et videtur confirmari per tex. in l. fin. C. de jure aur. annulor. ubi liberis, restitutis natalibus censetur esse vere ingenuus d. l. imperialis. C. de nup. quod prosequitur et ornat ex pluribus auctoritatibus, et exemplis Alber. Brunus d. art. 12. no. 61. cum seqq.

Huius q. fundamenti ratio est quia cum filium esse legitimum non procedat à natura, sed à jure positivo d. §. liceat. §. si quis natura. et §. deinceps. qq. mo. nat. ef. sui. Lex dicens cet. ea quae veris sunt veritatem continebit non fictionem l. si maritus §. legit. ubi Bar. ad l. Jul. de adult. §. in puberis don. P. legitimatus dicetur vere legitimus, et consequenter comprehensus sub verbis vinculantis in censeri esse juri ei conformis, ut omnes scribunt in l. haeredes mei. § cum ita. et ibi pro Bar. in l. ita. ad treb. ubi Ripa ubi Ripa no. 15.

10. Pro Sae parte considerari potest sequens fundamentum testatoris voluntas sub verbis vinculantis in censeri esse juri ei conformis, ut omnes scribunt in l. haeredes mei. § cum opposito sic pt Bar. in l. ita. ad treb. ubi Ripa ubi Ripa no. 15. Tiraq. in praefatione ejus illius §. si is q. pro emptore no. 30. arguit Alex. cons. 2. no. 10. lib. 1. Menoc. cons. 266. no. 4 et 5.

p. 9. à no. 5. Sed verè cùm caveri nullam fuisse differentiam inter filium legiti=
mum, et legitimatum §. quomodo variè. §. reliqui §. illud. §. quia igitur
et §. adoptionis in auth. quib. mo. nat. eff. sui §. cuius semel, aut quibus
mo. nat. eff. leg. et aperte in §. licet. Verò nihil à legitimis differre
eò tex. quæ dictio nihil, universalis est negativa, et quomodo est propositio
vera, vel omni ex parte falsa l. is qui decenta §. dubium. Vero de
reb. dub. c. deus. 4. q. ... Ergo admisisse Don Petrus ac legitimè na=
tos ad huiusmodi successionem, post Ancho. Alex. et Barbatiam [illegible]
[illegible] utitur Meno. cons. 266. no. 1. vol. lib. 3.

11o. Suffragatur non parum ex mente Meno. d. cons. 266. no. 18. lib. 3.
quod causa testati regulatur secundum causam intestati ex glo. in l. cum ita § in fideicom.
de leg. 2. et excentis à Meno relatis d. cons. n. 18. Sed in dubio
verti non potest quin legitimati aequè succedant ab intestato, ac ipsi legitimè
nati, etiam quando agitur de agnatorum successione Ut affirmavit Bar. et
Bal. in l. commune. C. de natur. lib. Castrens. cons. 34. col. 2. lib. 2. Dec.
Alex. cons. 2. no. 12. lib. 1. Covar. de sponsal. 2. p. c. 8. §. 10. no. 2. cum
citatis à Meno d. cons. 266. no. 29. et Peregr. d. artic. 24. no. 16. igitur
neque in dubium vocari potest, quin Don Petrus legitimatus ex testo succe=
dat, tamquam verè, proprie, et non ficte legitimus.

ad confirmationem huius 12. argumenti ad solutionem ipsius Meno. cons. 164. à no. 1. cum seqq.

12o. Ergo ex mente Meno d. cons. 266. no. 22. eam colligo argumenta=
tionem Adversarii satis [illegible] Vinculasse enim in specie virum
Nobilissimum, [illegible] communis [illegible], cum sciret [illegible] iuris disponere
filios legitimatos per subsequens matrimonium appellatione filiorum legitimorum co=
tineri, si eos excludi à successione voluisset dubio procul id expressisset in
ipso testo, et cum non expresserit, censetur eos non exclusisse, sed ad successionem
nomine collectivo filiorum legitimorum admisisse, ut in specie considerat Soci. Sen.
cons. 63. no. 19. lib. 3. dum allegat tex. in c. ad audientiam. de decimis
et confert tex. l. uno. § sin autem ad definiendum. C. secund. ubi copiose Dec. in cons.
442. no. 9. Gozad. cons. 29. no. 21. [illegible] Meno d. cons. 266.

no. 22. cum materia ig.r vinculans in ipsa non praesumendus est legitimatos

non exclusisse, animo sibi eosdem tamquam vere legitimos admittendi.

13.o quod vero quod Adversarij fundarent in legitimatione facta per rescriptum

nec sufficit quod poterit [illegible] adhuc res ad eius fabrem severa videretur; cum sit auctoritate Pontificia

est à P.e in legitimatione [illegible] natalibus restitutus, maxime si procederemus ex vero Aplice rescripti, prolem

posse agnatos praeiudicare ex susceptam, et suscipiendam legitimam decernentes, namque Comitem

Bar. in l. ex hoc iure de just. Palatinum cui haec facultas dispensandi à P.e commissa est summam

et jure, adde ex tendere habere praerogativam, et auctoritatem et sponderunt Socin. senior 2.o 63. no. 2 lib.

cum Meno. 2.o 157. no. 12. 3. Paris. [illegible] no. 97. lib. 1. cum commemoratis à Meno. 2.o 20. no. 14.

e 13. Tametsi in suprema sit Jurisd.e prolem legitimare, ex reservatis Prin

cipi § si vero is qui arit. quibus modis nat. eff. sui ex Purpurato in l.

1. no. 373. de jurisd. de off. eius mandati in pr. haec praeras, ut omnes

scribunt in c. per venerabilem, qui filij sint leg. Cum ig.r sac praerare

S.P. off. [illegible] nominatim demandaverit, is quod prolem susceptam

legitimam decernit, legitimus vere habendus est dumtaxat etiam ad

exclusionem, et praeiudicium cognatorum, et Dni. Don Bernardini clientis

namque nullum ius considerabile, aut certum ei quaesitum erat in dis bonis

ut ex mente cor. in l. gallus § et quid si tm. de lib. e posth. et Bar. no. 14.

Castren. no. 9. idem et prosequitur G. fratr. Garcia no. 290 et Emanuel

Costa 2. p. no. 177. et latius Mena 2.o 19. no. 10. et cons. 20. no. 40 qui

et hoc genere argumenti utitur in d. cons. 108. no. 1. eumdem [illegible]

lib. 2. no. Prosba. [illegible] Mena 2.o 157. no. 12 et 13.

Itaque [illegible] Adversarij confirmat receptissima distinctio

quae [illegible] in materia vincit, an scilicet legitimatio praecedat, an prius

subsequatur filij legitimi, et natalis nativitatem, ut cum praecedit fateri

operari contra filium legitime postea susceptum exclusionem in successione

fideicommissi, ut ex auctoritate Gemini. Imola, Alex. Ruini Jas. Aret. et

Decij in ipsa probare videtur Peraz. de primogenit. q. 34. no. 49 qui

ibidem no. 4. et no. 44. severius affirmat, legitimationem per subsequens matr.

orũ coniugũ legitimorũ ad exclusionẽ filij legitimi, nati, ante declaratã legiti-
mationem, quasi à contr.° sensu presificat? utraq. legitimè nati post legi
timationẽ primogeniti naturalis, Sunt nõ praefferri in iure primogenitu
rae, quo etz argt.° gener.e Meno. Tiraquellũ approbãs Vtitur in cons.° 169.
no. 77. lib. 2.

15°. Satis constat huic parti, quia legitimati potissimũ per subsequens matrim.m adeò
proprie, et stricte, ac dicit filij legitimi censeantur in omni mã. etz stricte susceptae
tationis ut comprehendantur à statuto excludentes foeminas existentibz filijs le
gitimis ut in spẽ resp.t Gloading cons.° 6. no. 39. et 40. et fussime Alber. Brun.
d. cons.° 12. ex quo sto pro Primog. in Regno, cum stricta homines dispositõe admitti
Aduersarius ad exclusionẽ filiorum legitime natorum, quo argto vtitur Meno. d.°
§ 20. no. 28.

16°. iubat nihilominus aduersariũ, quod putatiuè, ac bona fide illius Parentes
contraxerunt matrimoniũ, et in eo permanserunt in facie eccl.ae publice, et
palam, vt liquet ex processu, cum ergo aduersarius ex hoc putatiuo matr.°
parentibz coniunctis in figura matrimonij fuerit procreatus dubitandũ nõ
est quin dicatur legitimus ad effm succedendi, ita in spẽ, et claris terminis docet
Paleotus de noth. et spur. filijs c. 20. no. 4. vbi ego verò, audeat Praepos. in
c. 2. qui filij sint leg. ex eo tex. amitans no. 2. ad considerandũ legiti
mitatem filij inspiciendũ eẽ statum coniugij tempore natiuitatis, vel
temporis conceptionis, vbi eo tempore parentes fuerint in bona fide, sufficiat
ad veriorem legitimatẽ, ita post Butr. Praepositus vbi s. et Clarus Praepos.
in c. pen. eod. tit. per hec vera eẽ nisi quod hac opp.° exigitur vt duret vsq.
ad natiuitatẽ, vel saltem conceptionẽ prolis, et ante eum hãc quoque
seriam probauerat Abb. in eo c. pen. nu. vltimo, et omnino videndus Alex.
de Neuo ind. c. 2. no. 2. et 3. vbi diffinit ad susceptam, vel conceptam pro-
lis veram legitimitatẽ sufficere quidem, bonam fidem in alterutro ex
coniugibz ex c. ex tenore. qui filij sint leg., alteriq. bona fides operat.

ad solu.m v.s Neuo. ind c.2. n.o 7. Meno. cons. 521. n.o 4. & 5.

suscepta, vel concepta prolis legitimitate, no obstante sanguinis impedimento postmodum detecto, quod ampliat Alex. de Neuo n.o 5. vt etiam quoq. sit eg.i in prole suscepta, vel concepta lite iam super impedimento concitata, nam in ipso loquitur usq. ad sententiam legitima concepti proles, et ita Ratio dicti Abb. dicen. q. pendente lite no suspenditur exercitium matrimonij argo. text. in c. 2. vt lite pen. no ergo debet predicta pena ex eo quod legitime factum est reg. factum legitime de reg. iur. in 6.o quam ratione no praetermisit Alex. de Neuo vbi s. n.o 5. quibus est adjiciendus Meno. cons. 521. n. 4

Ex hac igr. bona fide Parentum Don Petrus, siquidem constante matrimonij conceptus, genitus, procreatus, educatus, verus habendus est legitimus, etsi postmodum connubium parentes no contraxissent, vel alio modo praeter suscepta legitimata extitisset.

Seruiunt optime ad maiorem corroborationem fundamenti huius, q. parentes Don Petri Aduersarij multos annos vixerint vt coniuges, & vt vir, et uxor ab omnibus habiti fuerint, atq. tractati, quae sane denominationes, & tractatus ipsi ad validitatem matrimonij in ipso conferant; probant tamen vt filij dicantur, et sint legitimi vt scribit Bar. in l. si vero. § [illegible] de adult. Paris. cons. 13. n.o 18. et 20. lib. 2. et cum insimilis ita argumentatur Meno. cons. 15. n.o 4. lib. 1.

18.o ad soluendum huius passio ea vrget ratio, q. si ob aliquam causam legitimatus no admitteretur, maxime quia id ignominiis futurum eo vinculo, neq. legitimatus conseruare videretur agnationem, et familiam, vt q. suo loco ostendemus, sed legitimatus vere familiam, et agnationem conseruare potest ex Alex. cons. 2. n.o 12. et congeri a Tiraq. de Iure primog. [illegible] ui libens. n.o 83. Rui. cons. 141. n.o 3. in 3. et Cepha.

17.o Sic spectat haec no leuis argumentatio a filio communi ad feudum, vt d.r in materia successionis validum est argum. ex Bal. sent. in l. quis e pariu n.o 9. C. vnde lib. Alex. cons. 13. n.o 3. Dec. cons. 19. n.o 14. [illegible] Ruin. cons. 17. n.o 11. et cons. 28. n.o 16. lib. 1. Sed in ipsa successione feudi haec videtur verior & receptior sententia q. legitimatus per subsequens matrimonium in feudo succedat, vt affirmauit Bal. et Isernia in c. 1. § naturales fi. de feud. sit controu. inter dom. et agnatos. Tiraq. d. q. 34. n.o 54. communem testatur Claus. § feudum q. 82 vol. [illegible] et magis receptam opinionem appellat Meno. d. cons. 16. n.o 4. vbi de ea late disserit, igitur oportet vt fateamur legitimatis

adversarium ad Succ. fideicommissi successionem fore admittendum.

18.° et pro nrũ ultimo, ea accedat quoq; ráo, q. in dubijs capienda sit ea inrei praes. quae matr.° et legitimationi prolis favet, etiã si contraria oppẽ cum certa nõ esset, videretur praeponderare. Abb. in C. fin. de elect. et in c. 2. no. 3. de cog. spir. quo genere aglis verbis Burgat cons. 81. no. 10. Pereg. d. art. 24. no. 24. et Meno. d. cons.

Hæc occurrerunt potissima, et urgentiora argumenta, quibus, vel alijs fir = sam adducti Dñi partem illũ legitimatum per subsequens matrimoniũ D. Adversarium in jure primogeniturae ad Succ. vinculi successione D. Do. Bernardino secundo genito legitimo, fore praeferendũ, tenuerunt permul = ti, tam ex antiquis, quam ex recentioribus percelebres Patres, cum pri = mis huius oppinionis fuerit Dus illi summe, scilicet solemnes DD. pp.r quorum autori = tatem se tremebundum ab ea discessisse fatetur Jo. Andreas in c. sine culpa. de reg. Jur. Ricardus Halbert. ab Alber. relatus in l. cum quis. C. de natur. lib. Collectar. in c. tanta. col. 1. et 2. qui filij sint leg. Bar. Pau. Florian. Areting. fel. Panor. Boerig. et Alciatus congesti dilligenter à Tiraq. d. q. 34. no. 24. Suiq; oppinionis fuerunt Joa. de Imola, Ant. de Butrio, Praepos. Jas. Dec. Paris. Ripa rellati à Fanusco Mantica de coniectur. lib. 11. tt. 12. no. 16. vlõ, et hæc quidem senam. Alcia. cons. 12. no. 3. lib. 9. subdens, quod nemo ab hac opp.e discessisset, nisi Alex. in cons. 6. vol. 7. pro contraria sent.a contulisset, Covar. de Spons. 2. p. c. 8. § 2. no. 30. vlõ ex quo, regulam producens, ut nihil refferat sit fideicommissũ à Patre, legitimante, aut ab extraneo relictum. Accesserunt itidem Succ. senã Afflictus. Isernia. Laudens. Gozadinus, Parisius, Boerius, Socinus, Natta, Cravetta Cephal., Sfrec. Oddo. qui de cõi affirmat, Duenas, Ant. de Krevius Gabriel, Anguissola, et plerique alij rellati feliciter à Peregr. d. art. 24. no. 14. et alij quamplurimi rellati à Meno cons. 26. no. 3. et 4. illã tes in successione fideicommissi, vel feudi, legitimati per subsequens matrim.m etiã stante clausula, quod succedat filij legitimi, ex legitimo matrim.o

præferri subditis, vel ceteris agnatis legitime natis. Et qui parles sic munciati legitima, vt sit ac conseatur ac si verè legitima fuisset, vt in pratice indifiale ex dos legitimatos admitti, ve punctim responderunt Soci. sen. cons. 63. no. 22. lib. 2. Gozad. cons. 29. no. 122. Poterq Pontifex dos legitimare etq in preiudicium agnatorum, cum eis ius aliquod considerabile nō sit acquisitum ex Bar. in l. Gallus § et quid si tm. no. 14. Castren. 19. Alex. eodem et coēm eē propterea b. fct. Garcia no. 290. Emman. Costa sup. no. 177. quam oppinionē visq et comprobare Meno. cons. 19 no. 20. et cons. 20. no. 40. Et posse legitimari quem ad successionē feudi etq excludit agnatis, quibus alias successio defferebatur responderunt Afflicti in c. 1. § naturales no. 11 si de feu. fuerit controver. Rimin. cons. 36. no. 18. lib. 1. Boerius, Clarus, Alcia. Crauet. Surdus, Boerius, Bero. Parisius, Ancharra. Castrens. et alij late rellati à Meno. cons. 157. no. 17. et 18. quibus accedunt alij permulti, qui scripserunt filiū legitimatum adeo habere pro verè legitimo, vt quemadmodum legitime natus excluderet substitutos, ita etiam excludat legitimatus, sicut affirmarunt Jacob. de Arena Jo. Andrea. Ang. Butr. Alber. Cumen. Anchar. Castren. et alij plures tam antiqui, quam recentiores, quos retulit, et probauit Rolandus cons. 83. col. 2 vol. 3. quibus Meno. cons. 201. no. 20. adijcit Rimi. et Dec. in l. quibus § dum ait. C. de inst. et subst. et ex Anna. Ancha. Barba. Afflictis, et Dec. verū hac esse receptam oppinionē asserunt Meno. d. no. 20. accedunt viterq quoq Alber. Bruny Arlen. de Statu. art. 12. no. 62. cum seqq. dum post longam disputationē concludit in statuto excludente fœminas, stantibus masculis legitimis, comprehēdi masculos legitimatos ad exclusionē fœminarum, vbi ad n.m 68. in finibus, (quos suens prateres) suis seus refferet autores. Aut. in l. Gallus § eius de lib. et posth. et hac oppinionē esse decisi mense senbedini tenui ex Alcia. resp. 52. no. 3. lib. 9. et dicit veriorē pluribus rat. sitis ffct. Oddo. de compend. subst. p. 6. ver. legitimati. cl. 4a.

Subdens praeterea quod si eminentiores auctoritates eorum, qui in terminis utramque
partem tenent, utrinque partia saniores non essent numero impares, aperto in me
ac adhaerens huic uti Verigiori, et quidem tenendam esse, quam et magis
communem dicit Eman. Soarez in thesaur. com. opp. verb. legitimatus Celsus Ugo
Consil. [illegible] 88 n. 4 Buccaferr. cent. 1. no. 18 vol. 1.
Et contrariam sententiam [illegible], et contra ius commune, et quod in nudo ri
gore fundetur verbis [illegible] Carol. Molinaeus ad Alex. cons.
[illegible] vol. 7. [illegible] Rocchus decis. 159. no. fin. Dein [illegible] contra
nam sibi sententiam absque difficultate non procedere videri. Accedit quoque
quod [illegible] refert Roma cent. 34 [illegible] filium legitimatum [illegible] verum
filium censeri, ut is pro conservatione testamenti paterni veniat in [illegible]
Praeteriti quippe habet ius dicendi testamentum nullum, et ius querelandi si exti
tisset exheredatus, quod illis competit [illegible] contra tabulas, prout com
petit filiis vere legitimis, et naturalibus, ut ex Ang. Paulo, et Roma refert
ita iudicatum fuisse per Regiam Audientiam Capitanatae Apuliae, Comi
tatusque Molisii, de anno 1583. Farinacius [illegible] decis. 213. no. 3. 4. [illegible]
duplicem assignans rationem ex Bal. alteram in c. de causis. col. pen. de
off. deleg. docentis legitimato legitimam deberi, ex Bar. alteram in rep.
l. si is qui pro emptore. col. 22. ubi tenet quod [illegible]
attenta legitimatione dici verum filium legitimum, et non fictum.
A quibus non videtur dissentire P. Rebuff. in praxi benef. tit. de rescrip. legi
timationis [illegible] no. 11. ubi post quam dixit filium legitimatum non esse vere
et propriissime legitimum ab ea regula excipit legitimatum per subsequens ma
trimonium, firmans hunc esse vere, et propriissime legitimum, quo loco no.
25. 30 Bal. [illegible] concludit legitimatum per subsequens matrimonium succe
dere cum aliis postmodum in matrimonio natis, pariaque iura cum eis [illegible]
Habetque praeterea legitimationis natura hoc peculiare, ut trahatur retro
et medio tempore filii legitimati habeantur ut legitimi l. fin. de nat. lib.

per quem tex. ita firmat Bar. in d. § et quid si tm̃ col. pen. ac proinde fingi legitimatio illum nunquam fuisse illegitimum, neque spurium, et conueniens ad propositum dixerunt Ang. et Imo. et alij in l. si alienum. § in extraneis de hered. in ii. quod si pater simpliciter instituit filium spurium, et postmodum facit eum legitimare, quod ualeat sit in ut, quia legitimatio trahitur retro, de dolens filium capacem ante tempus, quod et videtur demonstrare Bal. Joso. et Curti, quos probat M. Anto. Natta cons. 504. à n. 18. eam resolutionem extendens, ut huic retro tractioni locus sit etiam ad preiudicium ius preiudicium, dummodo tale ius contineatur in spe, et non sit iam formatum.

Et quod iurium in legitimatione restitutione, ut hic, perquam ex praxi suscepta iam partes à principio legitima nunciatur, hec retrotractio absque diff. ut procedere ut late resoluit Praepositus in c. per venerabilem. § quod aut. qui filij sint leg. n. 31. quo loco n. 32. magis in spe istam ut adstruere Sicuro dum docet in ca. quando contractus, vel statuto, alia vel dispositione primogenito deffert successio legitimo, legitimatum non praeferri secundogenito ante naturalis legitimationem, ne alias ius tertio quaesitum auferatur, ac proinde in casu contrario, quod scilicet legitimatio praecessit procreationem secundi legitimi contrarium firmat. Itaque quod Jacobus de Arena relatus à Jo. And. ad Specul. de success. ab intestato. vlo, § de ex facto quod praesentem firmam tenet quod filij legitimatis substitutionem vocatis sub cond. si instituens decesserit sine filijs legitimis excludit, et ita Butrig dicit se consuluisse, et alios alijs consultum fuisse, et ita determinat elleganter Alex. de Neuo in c. per Venerabilem. qui filij sint leg. n. 75. id extendens contra Butrigarium ut procedat, quando nobilem, nobilem instituisset, sub dictis conditionibus filios legitimos, quia, et tunc arbitratur legitimatum, non solum Regimatis sed Imperiali beneficio substitutum excludere, et ex ubi verteretur geminata refferendi ad tempus natiuitatis in filiorum legitimatus per subsequens matrimonium admittendi teste Alex. de Neuo in

d. c. per Venerabilem n.o 16. exemplum subijciens in ea verbis geminatis fra
si decesserit sine liberis legitimis et legitime natis.
Ruin. quoq. cons. 124. vol. 4. no. 7. vide in stilla ma, ubi in ora restringi
bili respt filium legitimatum requirit dicit, expressissime legitime, idq locum
habere, etiam à tempore nativitatis, nam omni instanti retro vere legitimus
censetur, quoad omnes effectus et casum per auditio Principis, vel tertij, &
exemplum subijcit, in eo qui à solutione gabella exemptus ex Principis privilegio
sub censo tn numero filiorum legitimorum, nam hic numerus compleri potest
à legitimatis, cum omni plenitudine iuris, et post longam disputationem con=
cludit Ruin. ex facto similis in d. cons. 24. in 4. Cui non videtur
absimile Meno. responsum quod latissime refert cons. 227. lib. 3. in quo tractat
Meno. numquid statutum Venerandi Collegij Iuriscons. Vicentiae disponens
cooptandos ad dictum collegium debere esse legitimos, et de legitimo matrimonio pro=
creatos, ut ipse refert no. 64. excluderet legitimatos consequenti matrimonio respondet
per septem urgentissima fundamenta nullatenus exclusum videri, quinimo
in tali legitimato statuti formam verificari, quod ut comprobet Meno. ibi no.
13. cum segq. et fere per totum cons. recensitis propemodum infinitis securè firmat
legitimatum per subsequens matrimonium contineri in dispositione qua vocantur filij de,
vel ex legitimo matrimonio procreati, in contractibus, statutis, legibus et ultimis
dispositionibus, à quibus non multum dissentit Rollan. à Valle cons. 67. vol. 3 à no.
16. et seq. Strictius tn loquitur Michael Grass. de successio. §. fideicommissum q. 39.
Ubi post opinionum seriosam rellationem securè firmat, et concludit no.
2o in specie in qua tractatur sub ea forma ad successionem vocaverit, venit legiti=
mus, legitime natus, aut ex, vel de legitimo matrimonio procreatus, in filiis
admittendum legitimatum per subsequens matrimonium, ubi de spondendum indi=
cat. Et Bero. cons. 173. vol. 2. per totum potius no. 4. firmat filios hos
legitimatos vtq à de e o veros filios legitimos censeri ut comprehen=

Dentur sub quacumque scriptura dispositione legitimis, et sic faciente mentionem legitimi magis, et substituto excludente foeminas, stantibus masculis legitimatis, nam legitimatus excludit filias legitimas ex legitimo matrimonio natas, ut in his quae etiam plures refert Jo. Ceph. cons. 278. n.° Et ex multis latiss.° Paris. cons. 1. n.° 88. cum seqq. lib. 1. legitimatio non solum subsequenti matrimonio, verum etiam Principis indulgentia, strictè, verè, et propriè intelligi legitimum, et excludere substitutum, sub cond.e filiorum legitimè natorum, et eis magis ex eo quia in praemortuum veniendus ab intestato, seu substitutus, quibus ius in spe probabili sit delatum; sic cum retrotractione ad tempus nativitatis admittens.

Et magis in specie in retractione maioratus filium legitimatum per subsequens matrimonium, praeferri legitimo aetate minori post longam disputationem concludit ferdi. Vasq. de Mencha. controver. usu freq. lib. 3. cap. 2. alias cap. 42. num. in fin. In specie legitimati per subsequens matrimonium, caeteris praeferendum fore, etiam si fideicommissum, aut vinculum sub cond.e filiorum natorum ex legitimo matrimonio concipiatur, ut ex Suarez, Gratian, Cephalo, et alijs resolvit esse magis com. opinionem Bursatus cons. 1. n.° 28. lib. 1. et latius hanc esse magis com. DD. sententiam probat rationibus cumulatis idem Bursatus cons. 17. per tot. vol. 1. id extendens ex mente eorundem scribentium, ut indistinctè sit verum etiam in dispositione hominis, vocante filios legitimè natos ubi huius oppinionis commemorat sibi cons. 3. n.° 49. Alciat. cons. 292. Bero cons. 27. vol. 1. copiose Ascanius Clemens de patria potest. c. 5. n.° 45. cum seqq. Bero cons. 177. n.° 47. vol. 1. cum alijs commemoratis ab eodem Bursato dicto cons. 17. n.° 4. qui omnes videntur distinctè, et repudiandi, etc. regulam n.° 7. amplians ex Paris. ante cons. 3. n.° 23. in fine vol. 2. Curtio, Grabr. Hypol. Rymi. eo quod

Verba essent geminata scilicet legitimi, ac ex legitimo matrimonio procreatus
dummodum non cunctabatur sit testator ad tempus conceptionis se rebellisset dicendo
scilicet legitimos vero ex legitimo matrimonio procreandos. Nam hic arbitrati Bursa.
Vol. 1. no. 9. et 10. ex sententia Nobilis Alexandrini in L. Gallus. in §.
quidam recte no. 169. non comprehendi legitimatos per subsequens matrimonium
secus tamen ubi dixisset, ex legitimo matrimonio procreandos. quia hic legiti-
matos admitti semper ex casu sententia contendit, etiam ubi verba essent ge-
minata, quod adamussim, et latius ex communiori, veriori, et magis appro-
bata oppinione, quamplurimos referens prosequitur, et resolvit idem Burs.
cons. 18. à no. 3. cum seqq. Hinc quod magis est, Domino quondam Don Bernardo
magis, ac magis inviumm haec non solum procedunt in filio legitimato sub
sequenti matrimonio, qualis creditur adversarius, sed etiam in legitimato per re-
scriptum, qualis in veritate esse docetur in fortius ex relatione ex probatis
ab eo Bursato d. Vol. 18. no. 8. ubi no. decimo, saltem in legitimatis
subsequenti matrimonio quibuscumque verbis concepta esset tenor fideicommissi,
et vinculi, etiam geminatis scilicet conceptis de filijs, de vel ex legitimo
matrimonio procreatis resolvit, recto sancto DD. calculo, maiore eorum par
tem de iure, et veriori affirmare oppinione Domino in legitimatis per rescrip-
tum idem iure procedere eo veniendi, casu, scilicet in indicijs observanda sena
Adijciens in hac posteriori specie legitimatis per rescriptum, de ex tamen reperiri
DD. qui asseveraverint, eiusdem conceptos sub verbis legitime natis, aut
ex legitimo matrimonio procreatis communiore esse contra legitimatos, et sex decim
ac multo plures secure affirmat tenuisse in ita specie ad favorem legitimati
per rescriptum, quin propius eo data paucione DD. contendit ad favorem
matrimonij, ac prolis fore iudicandum (licet in casu geminationis id solum
admittat Bursatus in legitimatis ex subsequenti matrimonio non autem in legitima
tis per rescriptum sed ex ex conclusione consilij colligitur)

Eiusdemq. quoq. sent. fuit Plebanus in scholijs ad Molinam num. 8. Ad
no. 30. quo loci, post longam disputationem, et rellatione fundamentorum
contrariae oppinionis concludit etiam in legitimatis per rescriptum, vel dispen-
satione matrimonialem ad Vinculi, Regni, et maioratus Vocationem ad-
mitti, et quod ab eo secundo genitus vere legitimus, et de legitimo matrimonio
procreatus excludendus sit, quod verius, et probabilius, et inde probari co-
denser arbitrati, quod Siae Primogenito nihil obijci possit, nisi id, quod oppinit
Ludovicus de Molina infra refferendus, quod iste Primogenitus per dispen-
sationem matrimonialem à S. P. obtentam, quoad successionem bonorum tem-
poralium sedentium ex patrimonium Divi Petri temporalibus S. P. Iurisd.
legitimari non potuit, quam rationem in opposito falsam esse contendit idem
Porsoles ubi proxime no. 31. contrarium ex aliorum rellatione verissime conten-
dens, Sum. Pontificem, in terris quoque Caesaris et quoad successionem bonorum
temporalium posse legitimare spurios, vel incestuosos, quoties eundem
dispensationem [illegible] super radice matrimonij dispensans [illegible]
suscepto dispensat, illamq. legitimam nominari, ac nunciari posse concedit
ita refferet in terminis tenuisse Anto. de Rotelis de legitim. lib. 2 in
prin. à no. 16. cum segg. Nicolaus de Ubaldis de successio. ab intesto.
1. p. no. 106. Covar. Ruffus, Leoni. Barbit. ab eo allegatos. post
quos latius in confirmatione huius axiomatis persistit à no. 32. ad 43.
et à dicto no. 43. ad num. 50um. contrariis fundamentis oppinionis satisfacere
satagit..

Et ubi allegatos à Porsoles saltem in legitimatis per subsequens matrimonium
hoc ius fore observandum, praeferendicq. esse matr. legitimatum fratribus
post matrimonium secundo genitis ad successionem maioratus, eo quod illam plus
legitimati, et ex legitimo matr. nati vrent probavit glo. ver. Iugato
ab omnibus recepta argo tex. ibi in c. innotuit de elect. praemissa dicisse

tex. in c. tunc ut cum his. 7. in fine eod. tit. Ubi respondetur ad textum quando dicit

debet esse legitime, ac de legitimo matrimonio procreatus, et legitimatus subsequenti

matrimonio admittitur ad textum in d. c. instruit. ex quo adeo opinionem d.

glo. vt receptissimam permanerit Dec. in eo c. instruit. no. 12. & 22. e

in no. 155. no. 3. Alex. resp. 301. Gregorius Lopez in L. 1. tit. 13. p. 4.

glo. 9. ubi intrat et de receptiori sententia pluribus relatis attestatur

Covar. 2. p. c. 8. § 2. no. 30. Molina de Hispanorum primog. lib. 3. c. 1.

no. 10. Anto. Gabriel lib. 6. commun. opinion. tit. de legit. concl. 1. no. 12

Tiber. Decianus resp. 140. a no. 87. usque ad n. 117. vol. 1. ex quo

nostris temporibus ita apud suprema tribunalia Castellae aliquoties

sic judicatum plerique meminere;

Quae sententia ita multorum animis fedit in matrimonij & filiorum favorem, ut

affirmare non dubitaverint, non solum filium naturalem Primogenitum, qui tempore celebrati contractus matrimonij vivus superextat

per matrimonium legitimari cum praelatione successionis erga caeteros fratres

post matrimonium genitos, verum etiam nepotem ex tali filio iam mortuo

praeferendum esse abnuculo in successione etiamsi contractum matrimonium fuerit

subsequutum, eo n. matrimonio non minus legitimatur nepos, quam legitimaretur

filius si eo tempore non fuisset exemptus, et ita pari modo excludet

filium a fratre secundogenitum a successione maioratus, vel vinculi

veluti pater eius si viveret exclusisset, ut docuit Bal. in c. instruit

no. 11. de eadem d. Socin. in L. Gallus § si is qui nata de lib. & posth. Alciat. de

praesumpt. 2. p. no. 10. Covar. d. c. 8. § 2. no. 19. eamque opinionem veram

esse, atque aequitate plenam ex aliis pleno ore fatetur Molina d. lib.

3. c. 1. no. 7. pro qua subtiliter expendi posset tex. in L. si filius. 5. de

grad. & aff. opinionem per hac sententia singularem, et manifestum putat Alciat. T.

et lib. 3. Paradoxorum c. 16. Et licet non ignorem in hoc quidem

nis de nepote filij naturalis premortui tempore contracti matrimonij con-
trariam sententiam plerosque affirmantes, cum haud quaquam preferendum
sit filio à genitore in matrimonio secundo genito, vt docuit idem Bal.
nō multum sibi subsistens, et Alber. in l. benignius ff de leg. quos
seq. Alex. in l. Gallus §. et quid si tantum. nu. 9. Jas. in l. si is qui pro emptore nu.
Gregorius Lopez in l. 5. tit. glo. 9. correctus à Didaco, & Molina vbi
s. Castellani nostri ratione, quia cum legitimatio nō remiserit originem
à filio naturali premortuo, medio deficiente transire nō potest ad nepotem
arg. tex. sing. in l. qui liberis §. postliminium. de operis libert. maximè cum
in hoc duo requirat extrema à quo, et ad quod, ex receptis Bar. et post
eorum sententia in d. l. si is qui pro emptore. quorum alterum in proposito casu
deficere palam est, scio tamen his nō obstantibus potiorem ad fauorem
nepotis sententiam veriorem, receptiorem, ac sequendam esse, vt post Couar.
late et contrarijs respondens considerationibus resoluit Menoch. lib. 1. pr.
nu. 8. et 9. de arbitrarijs questionibus. Si igitur matrimonij subsequentis nepoti ex filio
premortuo legitimationem tribuit in successione auiatica et vinculi
ad exemplum filij legitimi, ex de legit. [illegible] volentis inter
[illegible] filios legitimos secundogenitos post
contractum matrimonium, [illegible], legitimatio hac eidem filio
naturali, legitimato subsequenti matrimonio indulgenda erit, nam
propter quod vnumquodque est tale, et illud magis.
Accedit Dñs Anto. de Nouelis tit. de legitimat. lib. 2. de legitimatio
Principum clam. nu. 69. [illegible] resoluens [illegible] Papam dispensare
super radice matrimonij, quando filij ubi matrimonium [illegible] subsistentari
nō obstante impedimento, vel quando, ipsa proles deinceps legitima
iudicatur nō obstante impedimento, dispensando solum de prole matrimonij
Siquidem in dubio casibus concludit dispensare Pontificem quoad filios legiti

Pro solut. in v. ne confirmationem ponit eius verba Ant. Roselli. 2 lib. tt. de cas finali a no. 1 ad 43. odo.

mationem, quoad matrimonij radicem, primum multum constat ex c. per Venerabilem, qui filij sint leg. secundum ex c. quod nobis. et ex c. ex tenore eo tt. Quam ipse strictius resoluit idem Ant. de Roselis d. tt. et lib. tt. de legitima. effectu. no. 20. Vbi quatuor rellatis legitimationis formulis concludit, et firmat, quod si Papa principaliter in legitimatione dispensat de matrimonio, vel de prole post illud, tunc filij sunt vere, et proprie legitimi, quod docet quasi omnes facere. Laisdemque sequitur Joa. Rosas in epitome successio. c. 23. no. 113. Vbi tradit tunc dici dispensationes Pontificum procedere a Radice matrimonij inter consanguineos, et alios inter quos est aliquod impedimentum canonicum super matrimonium contractum, vel contrahendum et per consequens poterit dispensare cum prole suscepta, vel suscipienda etiam quoad temporalem successionem, et etiam in terris Imperij, ita refferens tenuisse Abb. et alios communiter, in c. per Venerabilem qui filij sint legitimi laudense Bened. de Barsis Cova. et alios, ubi no. 114. de ratione fusius disputat. Censeri quoque debent dicti filij non solum legitimi ex tempore habitae dispen=sationis, sed ex tempore conceptionis, ut resoluit Oliverius Sextor de successio. ab intesto in proo nostri. Ac proinde in primogenitura praeferrentur his qui postmodum vere legitimi nascuntur, cum eis utraque qualitas prius competat, et ita in legi

Vt. Lecirier. d. lib. 1. q. 13.

timato consequenti matrimonio hanc conclusionem firmat Joan. de Lecirier in tt. de primogenitura lib. 1. q. 14. no. 19. Idemque post longam disputationem concludit Bonus de Curtili in tt. de nobilit. 4. p. no. 19. 20. 21. et seq. resoluens legitimatum non solum per subsequens matrimonium sed etiam per rescriptum, nobilitatem Parentum pristinaque iura consequi, ita quod vel interitu et a compositione eius deficere non videatur, quod latius deduxit ipse (quem quoque [illegible] deus, quatenus id cum tertij praeiuditio non admittit)

His adstipulatur Jo. Rosas in epitome successio. c. 23. no. 112 cum seqq. quod legitimatus succedit, et quod ad successionem legitimatus iudicabitur, quando Papa dispensat a radice matrimonij, dispensare autem intelligitur a radice

matrimonij ex mente eiusdem Jo. Rojas, veluti si dispensat inter consanguineos, et alios, inter quos est aliquod impedimentum canonicum super matr.o contracto, vel contrahendo, prolem iam susceptam, vel suscipiendam legitimam decernendo, subdens tunc consequenter ad sua Jura temporalia ex interris dicti Pontificis intelligi cum esse dispensatio, et hanc refferunt Albertus, et alij in d. c. per venerabilem coem. oppinionem. Hinc Marius Curtensis de legitima.

Videas eundem Rojas p. [illegible]

no. 140. ex Veroni, et contra resoluit semel factam filij naturalis legitimationem, ex supervenientia, vel nativitate filiorum legitime natorum retractari, reprehendit Baldus et alios qui contrarium tenuerunt a quibus et ex Rainerio, Cino, Salic. Bal. Ang. Jmo. et Jas. dicente coem. in l. ex facto ff de vulg. aliisque abipso relatis, discedit Palac. de matrim. p. 2. q. 6. no. 37. resoluens legitimationem non retractari filiorum legitimorum nativitate, etiam, quod facta fuisset sub praetextu carentiae legitimae prolis, etiamque clausula specialis legitimationis prolis susceptae, eam legitimari per subsequens matrimonium non obstante, quod adesset utroque tempore conceptionis, et nativitatis, impedimenti, quo parentes contrahere prohiberentur, tenet egregie

V. eunde in diebus limitationibus ex no. 32.

Joan. Brunellus, in tit. de sponsalib. et matrimo. amplia 4. no. 32. Ubi post quam docuit ex Vincentio, Joan. Andrea, et Panor. coem. agima quo dicitur subsequens matrimonium, sanad legitimare prolem quodcunque subesse canonicum impedimentum inter parentes, subdit id procedere, nisi aliud in dispensatione dicatur, cum igitur in hac Adversarij dispensatione contrarium exprimatur, ibi prolem legitimam decernendo etiam servire videtur concludendum, tunc matrimonium subsequens Pontificia dispensatione operari legitimationem ex filiorum ex incestu procreatorum; Idemque tenuisse, et firmasse videtur Nicolaus de Ubaldis in tit. de successio. ab intestato 1. p. no. no. 65. et 66.

dum docet, indistincte appellatione legitime natus non solum in dispositione Juris, sed etiam in dispositione hominis, Statutaria, consuetudinaria, vel stricta contineri filios legitimatos per subsequens matrimonium, inde subinfert, nam quod licet contrarium verius videatur in puncto Juris, de stricta ratione, etc., quod ab hac eius sententia non est recedendum, et ita, quod non solum, quando filius legitimi, sed etiam legitime nati ad successionem vocati fuissent, quoad ad feudum, Ducatum, Marchionatum, et Comitatum admitterentur legitimati per matrimonium subsequens, adjiciens nº. 67. hunc filium legitimatum ante nativitatem filii legitimi, et naturalis, absque difficultate ab ea successione excludere dictum filium secundo genitum, legitime natum, post iam contractum matrimonium, in nihilo obstante, quod legitime natus primogenitus ad successionem vocetur, quia etiam legitimatus subsequenti matrimonio continebatur, cum legitimatio ipsa ad tempus conceptionis, vel nativitatis trahatur retro ad tempus matrimonii, et filius, ut dicit multum commendans Ant. Boerius in tit. de tempore vtili c. 11. nº. 10. (quem tu videas ad solutionem, quia exigit ex remi[illegible]) idem in expresso docuit Petrus de Baisio in tit. directorij electionum c. 2. 2. p. nº. 6. Vt nemini mirum videri debeat si Melchor Palaez in tit. de maioratu p. 1. q. 58. nº. 10. ex nisi [illegible] ipse quos refert docuerit filium legitimatum subsequenti matrimonio etiam ex dispensatione Pontificis, quando dispensatio fit à radice matrimonij Vt in patriarchis facta creditur, succedere in maioratu, armaque praeportare parentum et antecessorum, excludereque alios fratres, idemque producens non solum in bonis subditis legitimanti, sed etiam resp[ectu] bonorum alibi consistentium, et extra territorium temporalis Pontificis ditionis. Et ita Paulus Leonis de substitutio. rub. de pupillari nº. 66. in ea quaestione num pupillaris fieri possit, filio legitimato, concludit, quod sic, et rationem adjicit, quia non solum legitimatus subsequenti matrimonio sed etiam Principis rescripto suus efficitur, et in potestate patris constitutus eadem jura natus, ac si

à principio legitimè natus fuisset, et ita in nihilo differt à verè legitimis, Immò neq. quoad successionem etiam si ex damnato incestu vel coitu fuisset procreatus. Rosa in epit. successio. c. 13. no. 51.

Et bastardi legitimati nobiles sunt, declarat decisio Paris à Puteo de re militari tit. an bastardi legitimati, possint repelli à pugna per ditionem Idem deinde allegantur Math. Afflict. in tit. de iure prothomiseos notab. 20. no. 31. resolvens q. bastardi si legitimati fuerint dicuntur verè nobiles, et de castro, ex quo patent arma, et ita quod admittuntur ad ius prothomiseos, vel congrui.

Et ubi legitimatio fiat subseq. matrio, ut in principio facta esse dicitur, reprobat A Ceph. in d. cons. 5. vol. 1. et Surdus Junior in cons. 64. docet Socin. Junior in cons. 39. no. 63. vol. 3. quo loci no. 47. et seq. commendat quandam rationem Decij in cons. 158. col. 2. quatenus contendit sufficere bonam fidem in filio, et parentibus de hoc non obstante, quocunque impedimento legitimus reputetur, nam hoc quod est filium legitimum natum reputari fructus matrimonij, ergo debet competere cuicunque possessori bonae fidei ipsius matrimonij l. bona fidei et l. quaesitum de acq. rer. dominio.

Rētn ipsa pervigili cura, summoq labore, ac studio dilligentissimo perpensa, et examinata contrarium absq difficultate de jure veri[us] et constitutissimum, nempe, ad successionem supradictae Baroniae, et maiora tus, vinculorum, ac fideicommissorum verbis oculatissime, et intime perspectis, admitti nō posse nec debere, Don Petrum Primogenitū legitimatum Pontificali rescripto, Immo eo penitus exclusō Nobilem D.D. Bernardinum Clientem filium secundo genitū, legitimū tū, ac de legitimo matrimo[ni]o procreatum, tamq Primogenitū legitimū Don Francici de Mendoza fore admittendū, admittiq debere.

Quod vero id omnibus, ne dicam iis qui pro dicto dno Cliente adstamq, sed etiam, vere illis, qui nervose, summoq conatu partes deffendunt contrarias sit in aperto, nonnulla ad exactum dicendorum, et negotij cogni[tionem] praefabimur, quibus nō praecavitis in aequivoco versari [...] remur, veramq resolutionem habere nequiremus, Ut merito nos ab eorum calumnijs excusemur, quibus in opposito interpretis [...], quam consulentis, vel causae Patroni partes egisse videbimur.

Et cum tota vis, cardoq negotij consistat in effectu, quem asserta legitimatio, ad legitimandū Adversariū operata fuerit, et is consimiles nō producatur à quacumq legitimatione, cum vero neq respectu cuiusq cumq filij illegitimi, Immo vero longe interfsit, legitimatus fuerit naturalis, spurius, incestuosus vē dictam legitimatio vē ex subsequenti fiat matrimonio, an Principis indulgentia, aliove legitimo modo

nec minus interfsit

Principio itaq meminisse iuvabit, varios iure nro reperiri filios illegitimos species, quas oēs post Covar, fuere prosequuti Mariq Bertianq de iure liberorum c. 43, et Ludovicq de Sardis de naturalibus liberis c. rub, de appella[tione] naturalium et 5 de spurios appella[tione]. per totum. et omniū latissime Paleotq de nothis et spurijs c. 16 ex n.o 3. cum segq. qui n.o 4.o admonet, spurij nomē in genere et in specie accipi posse. in genere oēs comprehendit non iuste natos sm Bartolū in l. fi, de ijs quibus ut indignis. in specie vero appellantur spurij ij, qui ex mulieribus, ad quas publice oibus aditus

+

Pateat, fuerint procreati. qui itera in duplici d[iffere]ntia censentur. alij enim ex nefario, damnatoq[ue] coitu producuntur, alij vero ex non damnato s[ecundu]m glossa, Bart, Bal, et o[mn]es in l. penul. C. de natur. lib. Alex cons. 174 vol. 5. censebitur tamen damnatus concubitus ille, cui certa pena a lege prestituitur, velut adulterio, incesto. spurij vero ex non damnato coitu ij sunt, qui ex ea coniunctione prodierunt, quam lex in dissimulatione habuit, qualis est concubitus inter liberos. Vt ex alijs docet Cardinalis Paleotus d. c. 16. n.o 6. et 7.o qui etiam c. 17 n.o 7.o docet s[ecundu]m com[mun]em vsum loquendi, co[mmun]emq[ue] sermonem o[mn]es illegitime ortos appellamus. ea tamen quoad p[ro]positum inter vtrosq[ue] observanda d[iffere]ntia, vt quidam ex illegitimis p[rae] ceteris nequiores, et odiosiores so leant haberi, sicuti concubitus, vnde ipsi profecti sunt, turpior et grauior iudicatus est. adulterij enim crimen vincit fornicationem, sed vincitur ab incestu, in quo etiam sunt certi considerari possunt gradus, qui eo detestabiliores, quo proximiores censentur. Vnde dicebat Baldus ad propositum nostrum appositissime in c. cum n.o 7 de sponsalib. certos gradus vite humane constituens in virginitate viuere o[mn]es gloriose, in vera viduitate caste, in matrimonio pudice, in concubinatu impudice sed tollerabiliter, in stupro damnabiliter, in adulterio damnabilius, in incesto damnabilissime. in quo etiam residet Paleotus d. c. 17 n.o 11

Ex quibus obtinuit, filios naturales vulgo distingui ab spurijs, quasi naturales censeantur ij qui nati sunt ex liberis parentibus, i. inter quos libere nullo diuino, canonicoque legis obsistente impedimento alterutrio conceptionis, vel natiuitatis tempore subsistere poterat matrimonium, qui etiam apud bonos autores legitimi habiti sunt, vt ex Cicerone p[ro] Silypia 3. Quint, et alijs autor est Paleotus c. 18 n.o 2. ceteri vero o[mn]es proprie naturales filij non appellabuntur, sed spurij, vel magis specialiter adulterini vel incestuosi, vt merito dixerit Paleotus d. c. 18 n.o 6. interesse multum, lateq[ue] inter nothum et spurium. q[uam]q[uam] multi crediderint, nothum idem esse cum spurio, a quibus ex Polluis autoritate discedit Paleotus p[ro]ptereaq[ue], verbum (nothum) quibusuis illegitime

natis coe ee, sunt etia hodie populari lingua oes illegitime natos bastardos appellamus, barbare tame. ex quibus iam fit, Dnum Petru de Mendoza adversariu ex damnabilissimo incestuo so accessu a genitoribus scienter procreatum nomine filij natij no mere ri, quin potius spuriu, incestuosumque filiu plenissimo ore appellan dum fore.

Quo praefari oportet, Varias quoque spes legitimationis iure nro reperiri. qd Vero attinet ad nrum propositum ad duas reducuntur. aut em subsequenti matrimonio legitimatio contingit, aut Principis cleme tia, ut ex dd. j. referendis aperte deducitur. et licet dnus Petrus adversarius contendat ex quo ipsius progenitores postmodum Pontificia accedente dispensatione matrimonio copulati fuerunt, eo coniugio ipsu fuisse legitimatu, propositum tame absque scrupulo Videbitur consideranti, certissimu ee et receptissimu apud oes iuris axioma, tunc demu legitimationem contingere matrimonio subsequenti, qdo legitimandus nefario aliquo connubinatu procrea tus no fuerit, sed ab ijs potius parentibus, quibus conceptionis tpore, nati vitatisque nulla lex coniugiu prohibebat, ut pro caeteris ab ipsis relatis ut constitutissimu docuere Beatus Antonius Archiepus Florentinus in tractatu de usur. c. 4. n.o 5.o et 6. Abb. in c. tanta, qui filij sint leg. et ee coem resolutione et praxi receptissima profitetur Ludovicus de Molina jo tomo de iust. disp. 172 vers. supra subsequens matrimonium). admisso q citra Veri praeiudiciu, qd dnus Petrus adversarius legitimatus fuerit, nulla tame rone eidem contigit legitimatio matrimonio subseqti, sed Pontificis re scripto Vigore illius clausulae in eo appositae (prolem susceptam et suscipienda legitima decernendo). ea omnia ex l. nuper. C. de natalibus lib. ex § fi. de nup. et ex § dubitandu, in auth. de incestis nup. § tribus, quibus modis nales effici, leg. et ex d. c. tanta Utroque iure receptum ee pro fitetur Mantica lib. ii de coniect. tit. 12 n.o 5.o ut plane absur dissimu sit contrariu praetendere

3.º illud quod observatione in proposito dignum esse opinor, in p̄nti dubitatur, qua inquirimus, filius legitimatus admittatur ad successionem Vinculi, vel maioratus, non fore, des casus eodem iure censendos, immo distinguendum esse, quibus verbis fideicommissum conceptum sit, et successor vocatus interesset quippe non parum, dixerit testator (succedat primogenitus legitimus) an potius ad successionem vocarit primogenitum legitimum legitime natum, aut ex legitimo matrimonio procreatum. licet enim in 1.º casu aliqua possit esse dubietas, in posteriori tamen aperbori iure utimur potissimum ubi sunt verba geminata, primogenitus legitimus ac de legitimo matrimonio procreatus. ut observat cum infinitis Mantica ubi s. a n.º 25. dicemus infra latius suo loco. sufficit enim ad propositum advertisse, dictam maximam consistere, qua forma fideicommissum ipsum, vel maioratus constituatur, et in p̄ntiarum ad Varonia de Sanguine omnium vinculorum iure vocatum fuisse primogenitum legitimum ac naturalem de vel ex legitimo matrimonio procreatum, ut ex serie testamenti deprehenditur.

Quibus sic praehabitis, in dubium est, dominum Petrum adversarium filium spurium et incestuosum ad dicti successionem admitti nulla ratione posse, cum ad eam nominatim filius legitimus ac naturalis de legitimo matrimonio procreatus suo gradus praerogativa vocatus fuerit. quo fare casu adversarium rescripto Pontificio legitimatum nullo modo ad exclusionem domini Don Bernardini filii legitimi naturalis et de legitimo matrimonio procreati vocatus censebitur. licet n. communis sit DD. resolutio legitimatum ex rescripto Principis ad successionem filio legitimo, ac naturali dellatam admitti, ut attestanti omnes in l. ex facto. §. si quis rogatus ad Trebell. ubi Ruyni no. 43. Alex. cons. 2. no. 11. in 1.º ut tenent, et ab omnibus receptam

dicens seq. Tiber. Decian. cons. 42 no. 15 et 21. vol. 1. eamq. tenuerit, ut certissimam et receptissimam resolutionem trigintà illi gravissimi Patres relati à Rollando. cons. 88. lib. 3. quibus adiicit alios plures Menoch. cons. 266. no. 20. lib. 3. et ultra eos Menoch. ipse de praesumpt. lib. 4. praesumpt. 79. eiusdem oppinionis commemorat Rui. Cotas Joan. Duranti, Natt., Silua. Couarr. Crauet. Marsil. Berretum, Dursaten, Ludovicum de Molina, et Petrum Surdum, aliosque plerosque de ratione subaliter cum Aretino in L. ex facto. no. 12. de vulg. et pupil. subst. late dissserens, eamque ab antiquissimis finalibus Jacobo de Arena. Specul. et Joa. Andrea deduxit latissime Manti. de coniecturis u. lib. xj. tit. 10. no. 9, eandem partem ... no. 10. urgentissimis rationibus corroborans, contrariisque demum no. 12. satisfaciens. idem quoque tenet latissime Perez. de fideicom. ar. 23 ex no. 26 cum multis sequentibus potissimum no. 37 et 39, ubi no. 40 sane appellat communem opinionem.

Quod si enim constitutissimum est ubi testator ad successionem primogenitum legitimum et naturalem vocavit, ita quoque certissimum est, contrarium ius observandum fore quotiescumque primogenitus legitimus et naturalis et de legitimo matrimonio procreatus: tunc enim non admittetur legitimatus. quia tunc ex voluntate testatoris contraria sumitur coniectura, ut in specie scripsere Alex, Ruy, Sob. Dec. Par. Rip. Nebul. Orat. Durans, Couar. Cep. Bosian. Ludo. Mol. et Sorcia diligenter congesti et approbati a Menoch. de praesump. d. praesump. 79. no. 21 et aliisque ut certissimam communem tradidere Manti; d. tit. 10 no. 13 et 22 et sequenti. et Perez. de fideico, § 23 no. 45 qui propemodum infinitos recensent autores, qui plenissimo ore sane receptissimam resolutionem praxi observandam esse affirmarunt. moventurque ea potissima ratione quia ubi constat de expressa voluntate testatoris, illi parere oportet expl. in conditionibus, de condi. et demonstr. de qua ratione ij. suo loco dicemus

Vbi quoque alios expenderemus coniecturas; ita manifeste apparebit, nostram in specie dubitationem probationis carere, adversarium Principis rescripto legitimatum excludere non posse Don Bernardinum legitimum ac de legitimo matrimonio procreatum.

Sed quamvis adversarii nullo iure, nullaque suffulti ratione enixe contendunt, legitimationem Don Petro adversario subsequenti matrimonio contigisse ea consideratione, quia Papa super radice matrimonii dispensasse videtur quatenus nominatim prolem susceptam et suscipiendam legitimam esse decernit. iterum meminisse oportebit, impossibile esse, effectum huius legitimationis matrimonio attribui, cum canonicum obsisteret impedimentum, quo subsistente legitimationis vis rescripto Pontificis attribui debet, quemadmodum ex iis quae refert Peregrinus art. 23 ex n.° 32

Ex his quae hactenus diximus, satis superque ut apparere, adversarium rescripto Principis legitimatum ad successionem huius Vasionis, quae ipsi primo legitimo ac naturali ex legitimo matrimonio procreato defertur omni iure admitti non posse. quae sane ad fundandam intentionem clientis sufficere possent. eius vero ipsius iustitia apertior omnibus fiat, non absurde facturus videbor, si probavero, in specie nostra Don Petrum adversarium admisso citra veri praeiudicium quod legitimatus esset matrimonio subsequenti nihil ominus ad successionem admittendum fore. si enim inter nos anceps fuerit dubitatio, an legitimatus matrimonio subsequenti contineatur quotiescumque testator iis verbis usus fuerit (succedat primogenitus legitimus et naturalis et de legitimo matrimonio procreatus), in eamque pro legitimato subsequenti matrimonio sententiam concluserint, omnes a nobis plenissime recensiti in principio huius 3ii cap. nostri discursus qui per illud fundamentum ad favorem legitimati matrimonio subsequenti cum communi et magis communi in praxique observanda (ut ipsi contendunt) opinione resolverunt, semper tuto, in terminis nostris stetur quod adversarius legitimationem ex matrimonio meruisset, nulla prorsus ratione excludere potuisse Don Bernardinum clientem

et q.d maius e', contendo, doctor turba pro eo allegata in terminis
longe diversis locuta et intelligenda, ut nulla prorsus ratione receptissi-
mo nec receptior sent.a doctor adversario opitulabitur. quin potius in specie
nra ex receptiori sent.a nulla ratione, dnum Petru adversariu ad successio-
ne vocatu censeri, sed excluso eo don Bernardina Cliente admitten-
dum fore, ut ex fundam.tis mox sigillatim subijciendis solis luce clarius
apparebit.

Primo itaque fundam.tum inde gravissimi patres, qui sane tenuerint sent.am,
deducitur quod in proposito voluntas testatoris attendenda ut ex d. l. in
conditionibus et in specie de qq liberis senserit, ex eius mente et verbis pensandu
e' l. ex facto § si quis rogatus, ad Treb. ut merito, quando testator ad
certa filiorum specie se restrinxerit, ceteros des nominatim exclusisse censé-
dis sit don. Qualdense de arte test. rub. de sub. caut. 15 prope fine
et ex Cephalo cons. 117 n.o 21. et cu usus fuerit testator predicta verborum
formula, indifficile e', eum respexisse ad principiu et origine nascendi, ideoque
legitimati postea per rescriptum in ea dispositione no continebuntur. iudicis enim
est usus, sed potissimum in pnti Regno, sunt in exequenda testantium
voluntate, no vero in ea extendenda l. comparationes C. de fide instr.
sic arguit Bald. in d. § si eius legis falli. et in cons. 367 vol. 4.o dum
set quer hac verba vinculante nat.am et no accidens respexisse. inde ex
mente Aretini in d. § si eius columna penul., filium et accidentaliter
iuris authoritate indulto rescripto vel per memoriam divino respuere visus est.
quo oe arg.ti utuntur Peregr. ar. 24 n.o 27. Menoc. S. et Mant. ubi
proxime. In qua totum coincidere ut alia considerata a Peregr. ubi s. n. 28.
sicut et coincidunt alie ratio, quas ipse considerat n.o 29 et 30

Secundo me movet in hanc sent.am elegantissima et urgentissima ro. quin
nat.a dictionis. de vel ex legitimo matrimonio, quia testator in pntiarum
usus e pro sui nat.a prefert causam proxima immediata et materialem
l. si eo tpore, de peculio. l. 1.a § emancipatus, de coniung., cum emancipa

to lib. l. 4.a § ex mendo, de mendo, l. no dubiu C de legib. c. cum cam de electio. et merito post Bart, in l. 1.a § si furez l. 1.a de exercit. actio, dixerit Bal, in c. cum in Veteri, de elect. distinne: de: eandem omo subsidendam. qd grus argumenti latis ornarunt, et prosecuti fuere Marti, Mena S. et Pery. Ubi n.o 31 Ubi n.o 32 ea particula (natos vel procreatos de legitimo matrimonio eandem testatoris mente eoxig declarare contendit Ut scil. ex illis retulerit se ad naliter natos vel procreatos de legitimo matrimonio, erunt igitur illa verba cum dispositione, quam induunt, vere et naliter accipienda, no civiliter iuris fictione, vel interpta.e l. fi. C de ijs qui venia qtat. l. filiu. diffiniuus de ijs qui sunt sui, c. statutum de rescrip. in 6. Ut merito ex Baldo in c. innotuit col. penul. de electio, dixerint Natacons. 602. et Rolandus cons. 180 n.o 29, legitima enim actumee prepostetur ad legitima nativitate. quam ronem considerotte Vitts e Impor in § relegui, quibus modis nales effi. leg. dum assimilat quoad successione legitimatos legitimis. cum enim de simile no sit idem l. qd Verba, depositi, merito dispositio Sois relata ad casu verum produci no debet ad casu simile potissimu cum conditionis sint in forma specifica adimplende, l. in testam.to l. mevij, q l. qui Sredi, de condi, et demons ex perpensa considera.e ab Alex cons. 5.o Vol. 7.o et Rolando consilio 100 n.o 34 Vol. 1.o:

3.o et Validissime idem confirmatur, q. si ob aliqua ronem legitimatus etia subseq.ti matrimonio comprehenderetur in p.dicta dispositione, ea precipue q. legitimatio retrotraheretur, sed sic e qd legitimatio eius nat.a attenta trahi retro no potest § licat igitur ibi (et hos de cetero) et ibi (et Soc facto exinde filios, in aut S qq modis nales effi. leg. et fundamentum Soc indubitatu ee in legitimatione rescrip

to Principij contingente ex mente coi omnium et post Bart in l. gallus § et quid si tantum, col. fi. et idem fundamentum in legitimatione per matrimonium contingente indubitatum quod dictum fuit Joann Andrea in reg. sine culpa, de reg. iur. in 6. et preclare Al. Gratus parad. lib. 3 c. 12, dicit et Aret. ibid. l. gallus § et quid si tantum n.° 24 in Sone sent. expenderunt ex ibi (post contractum matrimonium) quibus etiam accedit Tiraq. de iure primig. q. 34 n.° 8 et coem esse nominatim docet Pery, d. ar. 24. n.° 34 ut merito deduxerint ex hoc fundamento Ceph. cons. 82 n.° 20 et Rolandus d. cons. 100 n.° 37 legitimatum per matrimonium legitimum esse post hoc i. post contractum matrimonium, non vero fuisse legitimum ante hoc i. a principio, ex quo ut inquit Pery. d. n.° 34 legitimatum matrimonio non posse dici legitime natum aut de legitimo matrimonio procreatum, cum cesset retrotractionis virtus

Quod si instaverit adversarius, imo coiter videri, legitimationis effectum protrahi ut trahat retro, et ad initium natalium ut a principio quis legitimus presumatur ex eodem c. tanta, et ex l. fi. de natalibus rest. Bartolus sent. coiter ibi recepta a posterioribus in l. 2 in principio n.° 10 de vulg. et coem esse scribentium sententiam ind. § et quid si tantum cognovit Manti. d. tit. 12 n.° 18, contendam saltem cum eodem Mantica, eam retrotractionem in nihilo nobis obfuturam cum neque illa admissa legitimatus proprie et vere legitimus dici possit, cum enim is sit effectus fictionis, proprie legitimus dici non potest. l. lege cornelia in fine de testam. l. 2. de usufr. ear. rer. § constituitur, de usufr. et testatoris verba ut a principio dicamus, secundum naturam et veritatem non secundum fictionem accipienda sint ex rore legis. merito appellatione vincta glossa de verbor. sig. docentis, aliud est esse tale, aliud vero haberi pro tali. neque a propria verborum significatione recedamus ex precepto Consulti in l. non aliter, de legat. 3. et in l. si alij de usufr. leg. concludamus oportet secundum voluntatem testatoris, legitimum et de legitimo matrimonio procreatum ad successionem vocari legitimatum per subsequens matrimonium, qui cum primum in lucem ..

editus fuit, haut dubium, ex matrimonio non fuisse procreatum quod nec admitti poterit si voluntati testatoris et verbis parendum sit.

4°. iuvat hanc per elementa quod fiunt facta pro infectis haberi nequeunt l. in bello § facte de cap. l. Verum, de reg. ex quod dicebat Baldus in c. contin git, de dolo, nunquam procedere fictione quoad inducendam veritatem, et merito, quia sicut quae naturalia sunt, iuris fictione tuelli non possunt, ita etiam per contrarium quae facta non sunt, pro factis haberi nequeunt Casus legis 1°. de Ususfr. earum cum vulgatis. et ita impossibile est, quod qui secundum naturam legitime natus non est, quamvis iuris fictione sit natus legitime. quo casus in materia primogeniture post Tiraq. d. q. 34 n° 22 et Roland. cons. 100 n° 37 vol. 3. utitur Pereg. d. ar. 24 n° 36.

5°. accedit, quod cui non conveniunt testatoris verba, dispositio, quae eidem importatur, nulla ratione potest convenire l. 4a § toties, de damno inf. l. hoc accusare § oiis, de accus. Preterea legitimati etiam subsequenti matrimonio non sunt simpliciter legitimi, sed secundum quid. ideoque dispositio de legitimo facta ad legitimatum extendi non poterit ex reg. legis hoc legatum, de leg. 3. ne abs causa a proprietate verborum discedamus. quod in Regno nulla ratione permittitur l. non aliter, de leg. 3. Ut sic causa limitata limitationem producat effectum l. in agris, de adq. re. do. cum quod dispositio testatoris ad natos de legitimo matrimonio se restrinxerit, sed has proprie secundum verba venit coarctanda.

6°. ea ratio floci habenda non est quae si de iure communi apud doctissimos in precio habita est, iure nostri Regni maximi haberi debet, cum in eo communis usus loquendi, realis verborum sensus legitimatos etiam per matrimonium pro natis ex legitimo matrimonio nunquam habuit, et cum secundum eum sensum communem, vulgaremque loquendi normam verba testatoris debeant exaudiri l. librorum § quod tamen Cassius de legat. 3°. l. Labeo, de sup. leg., de illis testatoris sermo et dispositio non intellige

tur. Vt in proposito nostro aiunt Ceph. cons. 2 n.o 18 et 276

n.o 28 Debiung et Deziq relatia Peregr. Vbi s. n.o 38 quibus hoc

non sedet adeo Vt adiecerint, Sunt com Vsum loquendi notorium esse

res aliqua generali probat. Et in hoc Vltimo dicunt Menoc. Sig. d. presump

39 n.o 35 et seq. resoluunt, de hoc Vt loci sit Sua ratione et fundamento

constare de d. com Vsu loquendi, uam tamen id in hoc Regno constitutissimum

sit, maxime post Peregrinum et aliorum sententia et constito de eo com Vsu loquendi

fundamentum hoc late exornat Menoc. d. Vbi proxime

7.o pro hac parte considerat Triaq. d. q. 34 n.o 12 quod legitimatus ea tantum

Vere debet, quae Suendi appellationem decent, & dubitatum aut S de incestis nup.

id enim, quod decat, semper insinuendum est c. magne. c. cum non deceat, de Voto.

quis autem dicat, decere, Sed legitimatus plus iuris quam legitimus. nemo sane Cass

§ si quis C § qui Varie § si quis autem, quibus modis nales effi. sui.

8.o eam rationem Triaquelus affert Vbi s. n.o 16 quod ad hoc Vt aliquis in sepe

ma obtineat, duo copulatiue requiruntur, quod sit ingenitus, et quod sit legitimus

quae non concurrunt in aduersario quia cum priorem filium nat. genuerit, non

tamen illum honestus coniugii decorauit c. si. 3. 2 q. 4. non C preferri

debet don Bernardino, qui Vere fuit et est primogenitus, nalis et legitimus

de legitimo matrimonio procreatus, immo contendi posset, Vtrumq in aduersario

defecisse, cum dici non possit filius nalis, sed Spurius et incestuosus

9.o filio omino locum non dedit cum alterius preiudicio Vt probat Triaq. Vbi s.

n.o 19 ac promde quia quoad parentes aduersarius rescripto Principis legitimatus esset

Vel potius dispensatus, quoad preiudicium tamen alterius legitime nati non debet

legitimus censeri. quod placet Triaquelo quia legitimatus esset subsequenti matrimonio.

et quia non ignore, Triaquelum Vbi s. in ipsis terminis fuisse locutum, in quo

ante legitimationem primogeniti nalis legitimus nasceretur filius, cui primogenitura

ius efficaciter et irrevocabiliter fuisset acquisitum. quod ab eodem auellere

* Nec me monet si dicamus fundamentum hoc fundari in iure tertij, de quo D. D. Bernardinus non pr[...] exigere, quia hoc fundamentum in eum tantum reffero sensum, ut vel hoc vitio obruatur praetensa legitimatio, et cum ius illam dicendi nullam erradicet in persona domini clientis non est dicenda haec exceptio in iure tertij fundari, sed in proprio, quod vero in praeiudicium illorum qui illo die vocati erant non operetur legitimatio eius non vocatio satis probetur. Nec refert semel annullam in lege quod cessaverit impedimentum quia ideo non convaluit semel irrita legitimatio c. mecum § ceterum de reb. eccl. l. habeo de test. lib. quod pulchre docere videtur P. de Stricharra. resp. 241. num. 7. plura refferens ad propositum.

et in humanis contendo tamen, ad hunc precisime huic resolutioni et fundamento meo insuper locum superfore, quoniam hoc tempore ex adverso praetensae legitimationis D. D. Bernardinus sane lucem non videret, existebant tamen in rerum natura plereque aliae personae, quae iam cum vocatae erant a vinculantibus efficax et irrevocabile ad huiusmodi successionem fuerat ius acquisitum, et ita per easdem personas hoc ius D. D. Bernardino conservatum censeri debet, ut ex Menoch. et Cep. ornabimus infra. *

10 in hoc Regno, in quo ista sorte standum est, ex observ. fi. de eq[uo] vul., testatoris verba vere ac proprie non vero ficte et improprie accipienda sunt l. 3 § hac verba, de neg. gest. legitimatus autem etiam per rescriptum fictae dicitur legitimus l. cum quis in fine C. de natural. lib. cum congestis ad propositum a Tiraq. ubi s. n.o 20. quod vere et proprie legitimatus nunquam censebitur legitimus.

11 commune fuit quod quando aliqua certa qualitas vel solemnitas substantialis requiritur a disponente certo aliquo tempore si eo instanti defecerit, licet ex post facto superveniat, nihil operatur l. obligari § tutor, de auct. tut. l. matrem C. de probat. l. ijs verbis § inter cum, de haered. inst. cum cumulatis a Tiraq. ubi s. n.o 21. sed qualitas legitimationis vinculis nostris desideratur in primogenito cum gignitur et nascitur. et ita superveniens operabitur nihil, ut bene ostendit Tiraq. ubi s. qui n.o 23 recte considerat, neque fictione translativa eam qualitatem confingi posse quoniam extrema deberent esse habilia l. bonorum, rem ratam haberi. l. huic scripturae, ad leg. Aquil. Bart. in l. is qui pro emptore col. 3. vers. (3 contra istud). de usucap. in partiis vero extremum (a quo) inhabile est, tum ex eo, quod consistebant aliae personae

Quibus Sex viij Don Pietro non Legitimato desiraretur. tum etiam quia
Vt Lege admonemur inter primogenitores adversarij subsistere non poterat
inmemorum

12 Ad haec in proposito maxime attenditur dignitas testatoris, eiusdemque nobilitas potissime ubi coniungitur cum praestantia Successoris; Ut merito tunc coniectura sumatur, quod noluerit nobilis testator ad nobilem successionem legitimatum admittere substituto excluso, quanto magis id voluisse praesumendum erit ad exclusionem legitimae sobolis exclusionem. ita docuere innumeri congesti a Menoc. d. cons. 164 n.o 10 et cons. 173 n.o 74. et cons. 181 n.o 42. lib. 2. et ab eodem Menoc. d. praesump. 79 n.o 5.o. ex quibus praecipue ita concludit Alex. qui a Borgnino dicit. pater Veritatis appellatur in cons. 25, n.o 4.o et in cons. 67. n.o 5.o et in cons. 94 n.o 5.o lib. 1.o et in cons. 60 n.o 6 lib. 2. et post relatos a Menoc. d. n.o 5.o eorum Sane et resolutione contradictore Sene nemine post Tiraq. et alios refert Ludovic Mol. lib. 3. c. 3 n.o 30. Audiat Ruin. Neuizanus Paris. Rim. Dec. Cephal. et alij relati a Meno. d. praesumpt. 79. n.o 5. dicit circa n.o 6. eam praecipuam dignari rationem, quod turpe, et ignominiosum sit Viro nobili, et dignitate ornato heredem habere ex illicito coitu procreatum, potissime in Lic maioris, quae in eum praecipuum finem constituuntur, ut nobilitas, et memoria agnationis conseruetur, quod Vero cum tantae Sui maioratus ea perfulgerint dignitate, ut praesumendi non sint de filijs ex illicito coitu natis, utcumque legitimati pertinendum essent sensisse, ex animalibus magnis, ex eius quae Meno. refert de praesump. lib. 4. praes. 78. circa n.o 1.o manifestè quemque poterit deprehendere, Et licet recesserint plures ab hac communi, quos idem Meno. ubi proxime recenset, attamen non fatetur esse communem resolutionem, et numeris sequentibus indubitanter

indubitanter esse tenendum et asserere, quod in legitimatione nisi expressa ad
huiusmodi successionem legitimatus non haberet habilitatem, et quia carebat fuisset etiam
nobilitatis, ita ut deberet ei fieret habere similem successionem, et
cum hoc plurimum possit arbitrium iudicantis, in discernendo illos nobi
litate teneri, ut post alios recenset Meno. casu 67. in pertinenti
casu non dubito Prudentissimos dominos iudices arbitraturos Illustrissimum D. Ten
dillae Comitem, reliquosque eius vinculi feudatarios, nulla ratione ad pre
sentem successionem admissuri filium naturalem nostri admittendos maxime
cum filij incestuosi et spurij non censeantur de genere, agnatione,
vel familia parentis neque in propria nobilitate succedant, ut post
longam disputationem concludunt DD. in l. fi. C. de verb. sig. et in l.
cum legitime, de stat. ho. firmarunt Nicolaus de Ubaldis in
tract. de succes. ab intest. et consulendo Petrus de Ancharano
cons. 299. quod produxit Casaneus in consuetudinibus Burgundiae
rub.a 9. des successions des bastards § 3. a n.o 17 cum seq. ut
non solum bastardus nobilis non sit, sed neque etiam nepotes legitimi et
naturales ab eo descendentes, nulla enim causa potest esse legitima ex illi
cito nascendi principio et radice corrupta ut dixerit Bald. in l.
nuptiis, de stat. ho. ... bastardum non esse de parentela nobilium neque
posse illorum insignia deferre. pro quibus consulendi sunt Joannes An
dreas ad Specul. tit. qui filij sint leg. Bart. in l. qui tutelas
de cap. di. Bal. in c. nonnulli § 1° de rescript. . Barbatia in
cons. 27 col. 21 vol. 1° Butr. in cons. 54 . et relati a Casaneo
ubi s. n.o 19. ubi adjicit, quod licet in universa Francia contrarium
generali consuetudine obtineatur, quod scilicet in bastardos nobilitas trans
fundatur cum potestate insignia et arma familiae portandi, illud
tamen est cum dicta relata ab eodem Casaneo ubi s. n.o 21

et in catalogo glorie mundi consid.e 3 8 con.e 24 et 77
et ibi . cum amplis ornatus ex relatis a Tiraq. de nobil. et a Bono
de Curtili eodem tract. de nobil. qui plura referunt. ex quibus plane
concludendum videtur, nulla ratione sumendi filios legitimatos ad amplissimam
et nobilissimam Sanè successionem fore admittendos.

13. in eandem sententiam Casaneus ubi s. § 5o n.o 9 eam rationem expendit
quia iure nostro filius legitimus is solum habetur, qui ex iustis nuptiis procrea-
tus est l. filium eum, de iis qui sunt sui. § legitimi in aut. So. quibus modis
naturales effi. sui. c. liberi 3 2 q. 4 . et inde in c. naturalis, si de feudo
fuerit controversia, Videmus, legitimatum non dici legitimum quoad feudi
successionem, imo neque quoad emphyteusim ecclesiasticam sim Bald. in
l. generaliter § fi. C. de insti. et subs. quia non sunt vere legitimi ex
glosa in c. innotuit de electio. Baldus melius quam alibi in c. qua
in ecclesiis col. 18, de consti. Alex cons. 128 vol. 1o Abbas Sar.
cons. 406 cum relatis a Casaneo d. § 5 n.o 12 ubi n.o 13 in eandem
sententiam expendit et in c. innotuit, de elect. advertens, Papam ibi cum
misterio dixisse, legitimatum seu tanquam legitimum ea dictione (tan-
quam) maximam denotando improprietatem ex glosa in c. solite de
maiori et ob. Bart. in l. si vero § item quidquid . sol. matrimo.
glosa verbo (tanquam) et ibi Jaso col. 2 in l. 1a C. de heredi
instit. qui Jaso in l. cum antistitum C. de fideico. ex Baldo in
c. 1o col. 5. de const. notabile dictum refert ad propositum, quod legitima-
tio est similis Alchimie, quae facit apparere quod non est. ita etiam
legitimatus legitimum se gerit, sed non habet eandem substantiam. conni-
vit quod alibi idem Baldus locuerat in c. fi. col. 2 de transla.e
Prelat., legitimatum assimilari homini medicato a morbo, in quo semper
remanent aliquae cicatrices. quod post franciscum Curtium cons. 73 mag.

Sumpsit Cast. d. § 5 nº 14. Quo spectat q idem Curtius in
cons. 13 § 2ª col. et eodem Baldo refert, triplex reperiri homi
num genus, legitimorum scilicet, illegitimorum, et legitimatorum. Et ratione retenta
recti sermonis dispositionem mentionem faciens de filio legitimo, ac na
turali, non praecise legitimatum comprehendere, et multo magis ubi
geminare illa verba adijciunt ac de legitimo matrimonio nato. Et nº
14º. eandem sententiam, et oppinionem haud leviter corroborare
videntur tex. (quos multum urgere ad propositum appellavit Cast.
d. § 5. nº 15.) in § filium. quib. modo natur. eff. sui. ubi habet tex.
q legitimatus est cognatus, velut ex quadam machinatione, et in
§ gnalr eo tit. ibi sibi per aliam quamlibet machinationem
fabricatum Imperator eo loci legitimatum, non esse proprie, aut vere
legitimum, sed ficte, et quadam juris machinatione, confirmat
tex. in l. qui in provincia § divus. de ritu nupt. ib. perinde ac si
legitime nati fuissent, c. cum inter. qui filij sint legit. l. 2 C.
de jure aureo annullorum
15º. Urget ea ratio, q testatores in partitione ad fabricam familiae digmendi
Baroniam alienari prohibuerunt, mandaruntque quaerens pervenire succe
dique primogenitos, in primogenitum, ordine observato primogeniturae
ex qua prohibitione circumscriptam mentem testatoris nos deduxerunt
ut ea fuit, appellatione filij legitimi, ac nobis non contineretur legi
timatus Archar. cons. 427. nº 2. Alex. vol. 25. nº 1. lib. 2. cum
alijs adductis, et probatis a Meno. d. praesump. 19. nº 34. et
ultra allegatos ab ipso Alex. cons. 2. col. 1 vol. 1. Bal. cons. 361. et
203. lib. 3. et cons. 16. et 457. lib. 3. Dom. Junior cons. 48. Dec.
resp. 1. ad tib. Beno. cons. 172. et cons. 51. nº 8. lib. 3. 8º

cum vera in ipso ad probaon familiæ alienatio Baroniæ inducta sit

Dubio procul affirmandum est sub appellatione primogeniti natu

ralis ac legitimi, ac de legitimo matrimonio procreati contineri non

posse adveniendo, legitimatum. Quod fundamentum à praxi in casu

nro vendicat sibi locum, cum tractemus de successione huius nobilissi

mi primogenij, ut remissive tetigit Meno. d. praesump. 79. nº 42.

et pleniùs ex multis alijs attingit idem Meno. cons. 173. nº 71. libr.

16º ea quoque ratione omittenda nõ videtur, vinculantes sibi proprias filij

as excludere, vocando sibi ad successionem Primogenitos masculos legiti=

mos, et natos, ac de legitimo matrimonio procreatos, quia sanè in ipso communis

interpretum schola eam capit mentis testatoris conjecturam, ut legitima

tos excludere videatur, ut ex Diminaldo, Neukanis Nº. 99. nº 27. re

fert Meno. d. praesump. 79. nº. 44. sed eam falsam esse affirmat

Quare urgentissimum sit 16ᵐ fundamentum, ut sibi nunquam legitimatus

admitti posse, ad exclusionem legitimi, quando testator, legitimatus &

bona, de quorum agitur successione, nõ subsunt jurisdictioni Principis legi

timantis, hic n. ex jurisdictionis defectu lex ipsa impedire videtur legitimatio

nis effectum, ita affirmat Meno. d. praesump. 79. nº. 45. ex Ang. 28. 51.

Praeposs. in cap. per venerabilem. Imò et Meno. id contrarium affirma

re conjecturata testatoris menti, qui tunc demum censendus esset legitima

tum admittere velle ad successionem, quando is ab habente potestatem

legitimaretur. At cum rescripto R. P. Adversarius legitimatus feratur

bonaque et personae Potentissimo Dno nro Regi subjacerent, inde affir

mandum videtur nulla ratione eam legitimationem fuisse operatam effectum.

Et licet nõ ignorem, reflectionem hanc potissimum in persona R. P.

debuisse admodum fore pleniùs visum fuisse, secure contrarium affir

mantibus ut ab eo factam legitimationem valere cum plenissimo

effectu, etiam ex terras patrimonij ecclesiae. Addimus ea ratione, quia
cum tunc jurisdictio R. P. dispensare possit super foedere matrimo-
nij, et hinc per illud dispensat minime, nemini videri debet, si consequenter
quoque de temporalibus successionibus, etiam ex Patrimonio ecclesiae contrahentis
dispensare possit, ad illorum filium illegitime natum legitimandum, ita securo
pede firmat Plebanus § Rex. à n. 30 cum segq. cuius opinionem
refert Ant. de Rosell. de legitimat. lib. 2 in princ. à n. 26. Nicola-
um de Ubaldis de successionibus ab intestato 1. p. 4. q. 6. & Covar. d. 2. p. c. 8.
§. 8. n. 13. in 3a. cline Rosas in epitome successio. c. 13. n. 112.
& seq. ubi postea ita communiter apud DD. obtinuisse referens hanc
quoque tenuisse Marianum Socinum de legitime in princ. & Bened.
Bald. de filijs non legitime natis n. 44. Vt ex hinc nemo
pars adversa contendere possit, fundamentum hoc 26. quod nisi caetero
à nobis multum emendatur, debile admodum esse, quin pro gravis.
nos retorqueri facile posse.

Non erit itaque ab instituto alienum, si pleniusque de veritate
huius puncti, et articuli disseramus, potissimum cum ad eum quaestionem
legitimationis efficaci tota disputatio videatur reduci. In eius
Meno. consilium, & dubio nihil firmavit d. praesump. 79. n. 46.
Nos tamen evidentissime demonstrabimus, fundamentum hoc nam illibatum
& firmissimum remanere, Quandoquidem, quidquid Plebanus adversus
illud concluserit, cum communi, dimicat in hac in pr. communis &
verissima sententia pro nobis, à qua Bar. Bal. nunquam recesserunt in
locis relatis à Rolando cons. 86. lib. 1. n. 25. Nam Bar. in l. qui
in provincia § dicens. de ritu nup. & in auth. ex complexu. C. de incest.
nup. Bal. in l. 1. col. 2. C. de jure aureo annull. & in l. eam quam
col. 8. C. de fideicom. Ant. de Butrio in c. per venerabilem

et eam communem esse prosequitur latissime eam confirmans et Alex. cons. 39. vol. 2. lib. 7. et magis com. appellat idem Alex. cons. 67. col. fin. lib. 2. dicens ab ea nõ esse in iudicando recedendum Dec. cons. 150. 185. et 158. et in l. fin. de fund. com. ind. Imo. in c. pater ... nu. 1. de off. ord. magis com. Paris. cons. 1. no. 103. vol. 1. et cons. 2. col. 2. vol. 2. Ruin. legitime et late cons. 67. col. 1. vol. 3. ubi attestatur eam esse com. et in iudicando observandam

Et quod magis est concludit Curt. Senior n. 13. dub. 5. nec Comitem Palatinum posse legitimare in ducatu mediolani, etsi datus fuisset ab Imperatore cum amplissima potestate omnia concedendi Ducis mediolani, et hoc quia mediolanum in feudum dependeat ab eo Impre. in quam etiam post Iaso. et Ranciu. Curtius subscribit Rolandus d. cons. 82. no. 27. in quo integro consilio Rolandus doctissime ex funda mentis hanc confirmat resolutionem, multis aliis q. pro contraria Alebrin. dum poterant militare plenissime satisfaciens de eo et magis com. ex aliis attestatis, essentque quam plura ad propositum Cephalus cons. 23. à no. 67. cum seqq. quae tum refferre nõ curo quia licet conclu= dant gnaliter nõ posse aliquem Principem extra territorium illegitimum legitimare punctum tamen nõ ibi à Cephalo discussum de legitimatione facta à R. P. in terris eius q. nõ subditis, sed in specie ex casu nostro

Et si videres hanc resolutionem subtiliter quis ex. insurgeret ex istis motus, et replicans, illam veram esse, et intelligendam casu quo à R. P. Pontifice aliquis nõ subditus in temporalibus, et ad successio nem bonorum sitorum in terris Imperii quaerit imperialem legitimatio= nem, quia hec precedit, vel saltem dicit de effectu nullus est momenti ex omnibus supra rellatis, qui in his terminis loquuntur, secus autem esse quando, Principaliter à Pontifice obtinetur dispensatio ad contrahendum quia tunc cum Pontifex procedat à radice matrimonii, dispensatio

legitimatio eorum sibi vendicat, cum plenissimo legitimationis effectu, ita ut nominus illegitimus sit ex quoad bona temporalia, et ex patrimonium Pontificis, quam si legitimus subsequenti matrimonio fuisset legitimatus, ita post [illegible] à Poutel ubi T. resolvunt expresse Guillermus Benedictus in c. Raynuntius. verb. et uxorem nomine Adalasiam no. 202. ubi alleraci sic fuisse ipso referente in gravissima quadam causa iudicatum, et Peregrinus art. 23. de fideicom. no. 7. ubi sic expresse firmat

Respondere possumus, quod haec forsam vera essent, quando R. P. in [illegible] contracto matrimonio dispensaret, ita ut illud subsistere deberet, aut per [illegible] amouendo omne impedimentum, non [illegible] quam si iste à principio contractum fuisset, ut constare videtur ex rationibus, et exemplo allatis à Benedicto, et Peregrino ubi proxime, ac proinde contrarium non nisi [illegible] attenuandum est, cum tamen absit quod in illa P. S. dispensaverit super iam contracto matrimonio, quinimo illud nullum declaraverit et ab eo illum separari coniuges iusserit et iniunxerit illis pro [illegible] commisso iniuncta penitentia.

Et quod haec vera sint ea firmissimum mihi persuadet ratio, quod omnes DD. indubitate ex, quia contrarium tenens sentiam affirment, quod quum impedimentum aliquod canonicum obstitit, quominus non potuit esse verum coniugium inter contrahentes, et illud summo Pontifici dicere vel dispensatione, quod tunc subsequens legitimatio alicubi non per subsequens matrimonium sed Pontificio [illegible] rescripto ut ex [illegible] de [illegible] 2 p. c. 8. § 8. no. 14. resolvit Port. d. § 8. Rex. no. 17. [illegible] probari potest ex alio magis certo [illegible] quam subieceram idem Paroles eo § 8. Rex. no. 18. dum scire docet, quod ubi R. P. cum consanguineis (qui cum iam de facto contraxissent filios susceperint) dispensaverit ad contrahendum, tunc proles legitima illegitima ma

niet, nisi nominatim, dispensetur in legitimatione; exempto legitima nun
[illegible] et [illegible] autoritatibus Bar. Bal. Alex. Alberici, aliisque
antiquis, et recentioribus latissime confirmat, ex quibus n.o 29. subscripsit
Plebanus nulli dubium esse, quin tali in specie ad Regni, vel maioratus succes
sionem admittendi sint secundo geniti post matrimonium non autem primogenitus,
cum illegitimus permaneat, nisi a S. Pontifice nominatim legitimetur, et
quod quidem inde colligimus quia legitimationis talem virtutem Pontifex
Plerumque prohibuerunt, [illegible] vero subsequenti matrimonio cum istud illud
nihil pertinet operari, et cum Portoles, et eius sectatores admittat legitima
tionem factam dispensante a Papa in terras ecclesiae nihil valere ad temporalia
ut late istud videtur [illegible] allegatos, cum [illegible] magis communi, observanda, &c
praecipue [illegible] plenius [illegible] et [illegible] Angel. via
Mantica lib. 21. tit. 10. a num. 22. Nec ego intelligere possum, quomodo
sive effectus sola futuri coniugii celebratione (quod alias de se nihil operatur)
producat hunc potentissimum effectum.
Nec me movet ratio contraria, verum quod Pontifex plerumque non liceant dispensare, quae
in consequentiam [illegible] quod illud esset in praeparatorijs
eis permissi, cum non is permissus [illegible] ad executionem illegitima [illegible] permi
sa videri debent ex [illegible] de officijs [illegible] de leg. l. quaeritur
C. de [illegible] cum alijs [illegible] cum [illegible] Pontifex dispensare sit possi
tum dispensatio quoad effectum [illegible] temporalium extra terras ecclesiae, sitque
permissio dispensationis ad futurum coniugium, quo [illegible] proles legitima
tione nihil habet commune, [illegible] videri illa permissio in consequentiam
matrimonij praestitum, cum [illegible] via praejudicari [illegible] cum quid. de leg.
[illegible] in [illegible] de [illegible] praeiudicio [illegible], venientium ab in
testato, vel eius fieri Regij [illegible] contigerint, immo et
etiam [illegible] magnum praeiudicium contra Principem, in cuius terri
torio persona commorantur, [illegible] ut latius de ratione disputat

dedicat Peregrinus d. arto. 23 no. 5. et leg. Maiē. in spē via ingu
agimus de auctor, vel ascendentium demortuorum successione, qui legitim
tioni faciē nō potuit extendere, et ita nec Pontifex iurisd.m prorogare
quae prorogatio nō medium in hac māa operati effm sinē Baldus
de successō ab intestō nō. tertio in fine, quibus indistincte allegatis
a Plebano in suam oppinionē nō videtur eum perspicuè log. neque de
terminare eum casum, qui de facto contrarium mediū Pontifex nō ap
probat, immo vero illud annullat, vt in specie, nam cum dispensatio
quae fit legq. dicitur nō potest procedere à radice matrimonij, quod erat re
quisitum ab ipso Plebano, et ab ipso Baldus desideratū ad hoc vt in
terminis, col. liceat summo Pontifici dispensare, alias n. eis si de ce
tero dispenset, et tollat Pontifex impedimentū ad ecclesiam contra herede
eamque clausula legitimationis prolis iam susceptae, ea quidem nō po
terit ex tenore à Pl. legitimati, qui nō dr cum dispensare super
radice matrimonij. Verumque expressissimè probatur, et decidit
a Doctiss.o Ant. de Rosellis, in tr. de legit. libro 2. in prin. à 16.
no. 18. ad 23. quatenus refert, qui Papa vbi nō dispensat sup.r radice ma
trimonij nō potest dispensare ad temporalia, nisi consequenter dispensando
ad ordines, vel alias dignitates, quia tunc arbitratur Rosellis operari
effm hanc legitimationē, nec alias minus idem, et eandē personam dicere
dispensare eundem, sed professo, neque id (quod quid dicat Rosellis) ego de
miterem, et primo adhaerē Hostien. Felino et aliis contrariis oppe. et
matrimonij mihi videretur expresse qui Pontifex dispensat ad bona de bonis
filiū alia, videri illegitimū dispensatū ad temporalia, Et quod Ant.
de Rosellis proponunt, et eo opinioni et causa mēm allegatū à Pereslys de
paternitate operationis ab eo. n.o 19. vlo. Vnde ego considero, quos
loci praedictis sane difficultate articuli enucleatione duos casus anti
decat Rosellis, quibus luce clarius demonstrat in ná in spē P. dicimus

Pontifex perinde ac matrimonij dispensasset, vel prolem iam susceptam
quoad temporalia legitimasset. Idq. n. Rosellus doctissimus (eo
prius praemisso procedentem Juris principio, a quo nec Plebanus discedit)
quod haec legitimatio ex tenore Matrimonij illeg. no producat effm, nisi qn
est ubi Pp. dispensasset dispensando super radice matrimonij. Ego au-
tem quod dispensare super radice matrimonij considerare duplici
[illegible] Una modo qn ipsu matrim. substentari, et in eo delicto re-
[illegible] non obstante impedimento. Altero vero qn rae matrimonij ipsa
proles non obstante impedimento legitima iudicatur, primu probat Rosellus ex
c. per Venerabilem. [illegible] ex c. qd nobis. [illegible] tenere) qui sic dicit
Concludit q. [illegible] Andrea, quod aut ex impedim.
legis canonicae tantu [illegible] effs dispensare dis
pensando in radice matrimonij [illegible] (intellige matrimo
nij iam de facto contracti ex quo [illegible] proles quae legitimari)
et qd hoc tenens Ant. de Rosellis nemo inficiabitur si attente legat eu
dem d. no 19. [illegible] ubi hoc subjicit verba et hoc credo verum qn remo
do obstaculum impedimenti matrimonij prolem facit legitimam in radice
id est in initium dispensando, pro hoc de jure civili vi casu in l. qui in pro
vincia de ritu nuptiar. haec Rosellus quibus aperte significat ad hoc
ut pontifex [illegible] legitimet ad temporalia, removere debere
obstaculum a radice, id est ab initio de facto contracti coniugij, et in casu
non ubi tn ad contrahendu iteru habilitavit parentes contrarium, [illegible]
concludendu fore tertio ex eodem Rosellus no [illegible] no 22.
pergit Rosellus, quid in impedimento Juris natlis, aut divini, quod
ubi ambigeret de [illegible] ob bonam fidem contrahentium et
tolerantiam illeg. et tandem, resoluit quod ubi impedimentu est [illegible]
Juris canonici prohibitionem, et impedimentu (in quo in casu constit)
docet [illegible] dispensationem a Pp. nuper factam de matrimonio
no inducere legitimationem [illegible] inhabile, nisi Pontifex
superomisso et eius vitio, et retro dispensaret, prolem ad illud tem

tempus legitimando, Idemque sensit [illegible] Rosellis qui impedi-
entu videtur manifestum, [illegible] [illegible], nam et hic
determinando [illegible] ad solvendum matrimonij, cum a radice [illegible]
[illegible] Pontifex legitimatio tenet, quoad omnes effectus.

His omnibus plane fit Ant. de Rosellis qui a Plebano [illegible] parte
adducitur, [illegible] [illegible] [illegible], cum nulla ratione
Pontifex super radice matrimonij dispensans adversarium legitima
verit, quin prius matrimonium illud irritaverit, poenitentia salutaris
[illegible] [illegible] [illegible] scienter, et dolose contraxe
erant.

Nec magis Plebano, vel adversario suffragatur Cons. quicumque ab
ipso pro hac parte allegatur de Sens, 2. p. c. 8. § 8. n. 13. quandoqui
dem immo pro mente elegantissimi doctissimique Praesul, ex loci [illegible]
mat adversarium non promisse a R. P. ad [illegible] successione ex patrimo
nium esse legitimatum, ut satius id ex eo colligitur [illegible]
aureo [illegible] ab ex Plebano allata. In qua duos casus [illegible] constitu
it [illegible]. Prior. Ubi Pontifex legitimum effecit matrimonium prius in
grado consanguinitatis, vel affinitatis [illegible] contractum legiti
mare censetur prolem ex illo matrimonio susceptam ante illam approbationem
si [illegible] Pontifici fiat, Princeps n. qui matrimonium ratum habet, in
id coniugium approbat, acsi ab initio nulla extante [illegible] con
tractum fuisset, et consequenter erit ex prole coniugio adhaerentem
legitima et, quam [illegible] Abb. Jo. Andr. Card. Anchar.
Praepos. Ant. de Rosellis. Nicolao de Ubaldis (quoad quae ser
[illegible]) primat Cons. [illegible] Posterior est casus qui a
[illegible], utque dicamus, ubi Romanus Pontifex non legi
timaret matrimonium contractum, nec dispensaret ut ab initio contrac
tum censeretur legitimum; sed tantum concederet licentiam contrahendi illud
matrimonium, vel (quod magis est) permitteret in iam contrac
tis [illegible] casibus [illegible] proles suscepta [illegible] fiat non censetur [illegible] Pontifex [illegible]

legitimam reddere ita ex Bal. Rosellis, Guillermo Bar. et Alberico Jaso et Nicolao Boerio eadem certitudine firmat Couar. ubi propte Nisi ea quae ipse proles legitimae nuncupetur specialiter ut ex Abb. Card. et aliis agnoscit Couar. ibidem, subijciens tali casu legitimam prolem esse susceptam remanere, accedendum tamen est eo iure quo conserentur si esset facta a Pa. De separatim absque matrimonio, cum tamen matrimonij facta non fuerit, quod facile potuit Plebanum decipere, ut arbitraretur, Didacum Couar. eius fuisse opinionis, cum tamen re vera eo quod tenuerit, ea in se legitimare posse Pontifice extra territorium Ecclesiae legitimare, fatetur tamen Couar.; eam legitimationem matrimonio adscribi non posse, cum illius tamen facta non fuerit et ita semper salemque intentum

Et quia Ros. post Martinum Laudense, et Benedictum de Barcij ab ipso allegatos in cpit. succes. c. 23. n.o 113 cum sequentibus firmavit, eandem esse opinionem, posse Pontificem etiam respectu bonorum temporalium in terris imperij legitimare dispensando super contracto vel contrahendo matrimonio, nihilominus tamen parum aut nihil id nobis officit, cum talis dispensatio matrimonio attribui non possit sed Pontificij rescripto tamen matrimonij convalidato. Unde stat semper verum, eam legitimationem dici non posse per subsequens matrimonium sed per Pontificij rescriptum. et ita intelligit receptissima traditio, et a fautoribus utriusque partis admissa, legitimatum scilicet per rescriptum non contineri appellatione primogeniti legitimi et nati ac de legitimo matrimonio procreati. et consequenter salemque alterum de duobus per necesse vel scilicet Papa extra patrimonium Ecclesiae legitimare non posse nisi procedendo retro ad principium et radicem matrimonij illud corroborando et confirmando, vel certe si demus adversarijs citra veri praeiudicium, quod possit, talem legitimationem non fieri subsequenti matrimonio, sed

Principij rescripto, et quoniam diversis habemus intentum et firmissimum manet prius nostrum fundamentum, quod in altero de duobus inevitabiliter consistit. Vel quod Papa non possit in terris imperij legitimare, neque etiam dispensando super contracto inelo matrimonio, ut tenuere Ludovicus de Molina de Hisp. primog. lib. 3. c. 2. n.º 10. Curtius Junior cons. 136. Vel certe, quod sto, quod possit legitimare, ea legitimatio habenda non est tanquam a matrimonio procedens, sed tanquam a rescripto Principis.

Nec quicquam facit, quod possit haec legitimatio etiam quoad bona temporales, ut de mente communi testatur Rosius d. n.º 113 et ultra allegatos ab ipso Tiberius Decianus cons. 3 n.º 107. nam licet id verum sit, contra nos tamen nihil concludit, cum licet habiles remaneat taliter legitimatus ad succedendum in temporalibus in terris imperij, nec minus quam si ab ipso Cesare legitimatus fuisset, inde tamen non assumunt, Rosius nec ceteri, habilem remanere ad succedendum in maioratu, ad quem solus genitus legitimus ac de legitimo matrimonio procreatus vocatus est. fieret enim illatio ab omnimodo separatis.

Minus movemur, si insistas, talem legitimum ex matrimonio ascribendum fore, cum, si illud contractum non fuisset, Pontificis legitimatio nulla extitisset, ut ultra allegatos in principio de communi et infra supra recepta cum multis attestatur Rosius d. c. 23 n.º 115 ubi n.º seq.ti adijcit, doctores tenentes contrariam opinionem esse doctores de proprio dominio, cum a tramite veritatis descedant ut

placeant Pontifici. respondebo enim concedendo matrimonium Sere
se velut conditionem sine qua non posset Pontifex legitimationem
concedere contra per prius matrimonium, negando tamen, tamen esse
matrimonium legitimationi neque proximam nec remotam, cum expresse
omnes affirment talem legitimationem eo iure censendam fore ac si res
ceptio Principis de per se facta fuisset nulla matrimonij habi
ta ratione ut Covar. asseverat. dicto n.o 13.
Deque nihil [illegible] Plebano in [illegible] [illegible] relinqua
mus advertendo [illegible] Laudensem ab eo relatum pro sui parte in
tit. de legitima. ubi legitimie instituit à n.o 85. cum pluribus sequentibus
pro nobis stare, id quod facile percipiet, qui recte ipsius dicta examinare=
rit. Namque Laudensis praeallegato n.o 85. ubi si vero matrimonium esse non pote
rat impediente lege canonica, asseverat posse tunc principem dispensare
et legitimare ex eo matrimonio esse, si usus fuerit is verbis dispensa=
mus, quoad matrimonium, et prolem, etiam à radice illius matrimonij inci
piendo, quo legitimandus genitus fuit. Et quod is sit, et non alius genuinus
Laudensis sensus, ipse aperit [illegible] sui ipsius [illegible] n.o 87. docens
in terris Imperij posse Pontificem legitimare, cum incipit à radice ma
trimonij principalis, at vero in casibus in quibus non posset Papa à radice ma
trimonij incipere lege naturali, vel divina obsistente, et in omnibus eis in
quibus posset, obsistente tamen lege canonica, noluerit tamen procedere à
radice matrimonij, tunc legitimat, quoad terras suas, non autem Imperij.
Quod etiam expressius asserit Laudensis n.o 88. subsequenti, quibus
nam ipse loquens inquit, aut matrimonium est validum, quoad forum
exterius, sed habet impedimentum canonicum, vel divinum, et tunc
non potest Papa legitimare dispensando in radicem matrimonij quia
tunc dispensare est per fictionem, ut ex quo matrimonium habuit teris

tentiam juris est impossibile quod fictio operetur contra veritatem juris redintegrando matrimonium ut retro, quia defficit extremum a quo retrotrahatur quod ... leg. ... hom. et ita hic legitimatio ... radicem ... non valens ut reintegratio, ... ut valere, ... legitimatio ... Eo dum casu admittit Laudensis posse Pontificem in terris imperij legitimare, quando dubium esset probabile ... impedimenti, tunc non diceretur procedere a radice matrimonij, et ita procederet legitimatio, et ex procederet ... Laudensis, quando non dispensando ... legitimaret ... ad ordines, vel beneficia quia ... ... quod valeat legitimationem, quod ... verum, et quomodo intelligendum ...

Rursus Laudensis n. 93 ... et ornans dicta Jo. Andr. Hostien. et ... in ... Posse Papam (inquit) legitimare incipiendo a radice matrimonij in omnibus casibus, in quibus impedimentum ... in terris Imperij, in quibus ait) consequenter dispensare non ... legitimare, in casibus in quibus non potest incipere a radice matrimonij, vel ... non vult ab ea incipere, tunc legitimat in terris ... non aut in terris imperij. Dato igitur quod posset Pontifex dispensare, et legitimare ... incipiendo a radice matrimonij, et quod ... effectum in terris ... legitimatio, defficit in hoc ... cum ... Pontifex ex ... et nullum declaraverit hoc ... matrimonium, ... ab eo separari, et penitentiam iniungi, et quod magis ... Laudensis ... cum effectu retrotractionis ... legitimationem ... concedit, nisi in casibus quos ... d. no. 93 et 94 quod vacaret Imperium, aut consentirent omnes de quorum praeiudicio in legitimatione ageretur, qui dum casus magis firmant ...

id quod ultra allegata ... posset ... dispensatione ... ut ... P. ... in ... no. 6 et 7. et ... est ... Delly ... fernand ... in l. 12. ... no. 35.

gulam in contrarium, quam vnde in respectiue exceptionibus rursus consti
mat idem Lauden. ibidem nº 99. vbi postquam explicuerat non procedi
posse per episcopum probabili dubio existente et impedimento coniugij legitime
non declarando tale dubium ad sublationem matrimonij, ad omnes dicentes, et
in quocumque territorio, subijcit postea, velut aduersatiue, quod quando
Papa intendit intendere legitimationem non dispensando in radice matrimonij,
id est illud approbando post tale dubium legitimare prolem in territo
rio, et in alienis etiam tamen clericas, vel decernendum eius qui superio
rem non recognoscunt, aliter non vsi inueniant omnes de quorum preiu
dicio non tractatur, vt mensio ex ijs constare possit. Plebanum non vidisse Mar
tinum Laudensem abrupto allegatum, cum rebus pluribus tamen contrarium affirmet

Nec magis credendus est Plebanus vidisse Benedictum Barzij in tract.
de filijs non leg. nat. n. 44. tibi enim magis est quod mecum confirmet Ant. amo
cum nullum verbum faciat de legitimatione a Pont. facta praeceden
do super radice matrimonij, quin potius indistincte resoluit legitimationem illegi
timorum pertinere in terris imperij ad Caesarem respectu temporalium, et in terris
ecclesiae ad Pontificem, et ad eundem quoad spiritualia vbique gentium.

Constat igitur ex praecedentibus vel nulla fuisse quoad effectum temporalis
successionis extra terras ecclesiae praetensa ex aduerso legitimatione Ponti
ficia, vel esto quod valida fuerit, esse legitimationem per rescriptum. Vnde
subortum 1º fundamentum, corruisse praedictam legitimationem legitime cita
tionis defectu. Sed enim anceps fuerit dubitatio inter nos, an in le
gitimatione, quae rescripto fit, agnatos omnes, de quorum praeiudicio agitur,
sint citandi. quam quaestionem latissime disputat post innumeros a se allega
tos Mantica d. lib. 11 de coniecturis, tit. 11 per totum. ego vero vt certa
ab incertis separemus, duos casus distinguendos esse censeo. 1º quo disputa
mus de hereditate patris legitimantem vna cum filio impetrantis. tunc

Et quando in eius extiterit successionis bonis acquisitis nemini dubium citationem eorum quibus interest in territorio Peregri. nº 62. et 63. quae videas omnino

em probabilis forsan et receptus videri posset, ita enim necessaria non est. cum pater possit tunc libere de bonis suis disponere et nemo sit qui ex legitimatione tali considerabile aliquod praeiudicium possit pretendere et in hoc casu arbitrio audiendus quae latissime resolvit Mantica d. lib. 11 [illegible] vero casu constitutus, quo legitimationi effectus veniat praeiudicium ad aliquos vincula et maioratus, ad quae et quos vocati sunt alii et substituti, isti sunt citandi omnino videntur ex Bened. de Bardis de filiis non leg. nat. no. 47. Covar, a contrario sensu de sponsal. 2 p. c. 8 § 9 n. 7. et in hac specie dissentire non videtur Mantica ubi s. legittime de coni. ac maioris [illegible] testatus. cum [illegible] disputemus nos de legitimatione ad dictam Baroniam, quae nominatim, ut mox docebimus, ad illam facta non fuerit, concludendum ut citationem illorum, ad quos successio debebat pervenire si adversarius legitimatus non fuisset, precise fuisse necessariam, eaque pretermissa corruere legitimationem

Immo vero sto quod aliquis ita defendi posset, in alio tamen vitio peccat, a quo excusari nulla ratione potest. eius [illegible] fundamentum a manifesta surreptione legitimationis praedictae desumptum, cum primus enim ad hoc ut gratia hac substineretur effectumque operaretur sum respectu huius Baroniae, cum ea iam multos ante annos fuisset constituta, filiorum primogenito legitimo et natu ac de legitimo matrimonio procreato a Don Francisco de Mendoza delata, oportuerat saltem ad vitandam surreptionem Baroniae et successionis praedictae cum omnibus suis qualitatibus in precibus oblatis mentionem Pontifici facere, ut in casu minus dubitabili et ad propositum unum responderunt Alex, Soc. Ruy. Grat, et Crot. ex

quibus magis com. receptam sent.a attestatur Mantica
d. tit. 11 n.o 5i, eleganti et perspicua iuris ratione, quod si Princeps Succ
fideicommissi vel vinculi mentionem haberet, vel non concederet legi
timationem, vel certe difficilius concederet, quorum agnatis substitutis prae
iudicaret. id quod maxime urgetur, cum in hoc rescripto et legitimationis
clausula nominatim a Pontifice eam concedente data non fuerit facultas
legitimandi in expresso ad successionem maioratus, ad quem indistincte legitima
tus non videbitur habilis. eo est etiam, quia iuxta com. doctorum sententiam Princeps
ipse, qui per rescriptum quempiam legitimat, non censetur eum legitimare
ad succedendum in feudo vel maioratu, nisi id nominatim exprimatur
ut perspicue constat ex traditis in d. unico ff. de feudo defuncti:
iunctis iis, quae ad huius resolutionis [illegible] commiscuntur Couar.
d. 2 p. c. 8 [illegible] 6 et Ludovic. de Mol. qui de com. testatur
d. tome de iust., disp. 173 vers. (Legitimandi etiam est). et ultra
resoluta per Couar. et Mol. [illegible] legitimatio generaliter facta princip
da non sit ad bona feudalia vel maioratus, quae a prin. procedunt, non
spectari efficacem in praeiudicium agnatorum, ut ex aliis refert Tiberius Decianus
cons. 1o ex n.o 175 cum seqq. quatenus docet, legitimationem per subsequens mat
rimonium necessariam fore ad hoc ut legitimatus ad bona feudalia admittatur
perstringit diligenter Decianus ubi s. Ut ex iis alia colligamus notabilem
surreptionem et nullitatem ex adverso praetensae legitimationis

Praeterea [illegible] aliis multis laboratur vitiis, inter quae illud connumera
tur ab ipso Ludovico de Molina. d. disp. 137. vers. Ut legitimatio
ubi hoc, ad perfectionem legitimationis gratiae et rescripto Principis habita
necessarium est filii legitimandi consensum, qui potest ex post facto rati
ficari, ut recte docet Porcel in rub. de bonis mat., 2 p. n.o 7. et
Cyriac. in s. et quid sit tantum 2 p. con. 1.a nec id satis est
sed oportet legitimanti exprimere et manifestare quidquid relevare

Cum poterat a tali legitimatione aut dispensatione eo expresso concedenda abstinere si quod tale supprimatur subreptitia et nulla indicabitur. Ut ex c. si, de filijs presb. in 6. c. Postulasti, de rescrip. c. per Venerabilem. qui filij sint leg. et ex alijs iuribus cum multis resoluit Covar. d. c. 8 . . . n. 1o et . . . refferente Lud. de Mol. Ubi s. . . . mijs in se inserente, explicanda est Pontifici vel Principi legitimanti omnem qualitatem legitimandi, que illegitimitatis . . . mediam vel . . . arguere, scilicet an sit spurius, et . . . adulterio vel incestu, et si ex incestu (qui . . . est casus) . . . necessario qui preces porrigit ad obtinendam legitimationem vel dispensationem explicare gradum consanguinitatis inter parentes . . . legitimandus susceptus fuit. quod et . . . de mente Abb. . . . pro Venerab. n. 27. Silv. verbo (legitimus) n. . . Balassez consult. . . Covar. d. 8 . 9, in cuius axiomatis confirmationem illud . . . expendit Ludovicus de Mol. Ubi s. . . . in l. . . . vocando

Que adeo certa vissa sunt Ludovico de Mol. ut ex Albaro Balasco . . . consult. . . et alijs recte crediderit, hunc defectum minime tolli aut suppleri . . . in rescripto Papa de plenitudine potestatis rescripserit, . . . aut ex certa scientia vel suppleri omnem defectum de cuius clausule effectu . . . etiam . . . d. cons. 5. qui . . . concludunt, eam clausulam predictam . . . amovere, sicut amovisset si Princeps . . . , etiamsi ex quocunque coitu illegitimus conceptus fuisset. quia tunc suppressio qualitatis non vitiaret, nisi talis de qua presumeretur, quod si impari fuisset expresta, Princeps vetraheret a legitimatione vel dispensatione . . . fundamentis . . . omnibus que hactenus . . . pro parte Dom Petri adversarij, quam

est, vel ex iure tradditur, quibus cuicumque preiret extimari quidem esse huius contentionis et examinis difficultatem. Quam tamen omnis casus ratione peragrato D. Bernardini, prefatis rationibus et fundamentis [illegible] nostra [illegible] subiiciendis, sed clarissima, si certa abiicere ac sequentem [illegible] distinctionem.

Primo ergo (quod idem ad [illegible], [illegible] D. Bernardini est) constituo legitimationem esse, quod per [illegible] [illegible] non esse legitimationem, nec esse posse [illegible] matrimonio Pontificis rescripto, ut per legitimationem est 17o fundamento neque patris [illegible]. Et ita relinquitur certo [illegible] hanc legitimationem esse per rescriptum, et de iure censendam ac si ex rescripto Principis facta fuisset, ut inquit in [illegible] Conc. d. c. 8. 8. 3. in 13. in fin. verbis.

2o. constituo hanc legitimationem quae fit per rescriptum, non eque fieri solere, neque iisdem clausulis, immo una est altera plenior, vel uberior cum aliquando Princeps [illegible] legitimat in forma communi, aliquando vero cum clausulis multis pregnantibus, et nominatim ad feuda, emphiteosim et [illegible] vel maioratum, nec non ex cum clausula, quod legitimatus habeatur ac si de legitimo matrimonio fuisset procreatus. Ut ex Decio. [illegible] 5. et ex Man. d. tit. [illegible] deprehendi[tur].

3o. Demum distinguendum est in nostra quaestione an appellatione filiorum legitimorum contineantur legitimati; non omnes distinctos sic eodem iure censendos, quin [illegible] [illegible] successione, ad successionem, fideicommissum, vel maioratum vocati fuerint, soli legitimi, an [illegible] filii legitimi et naturales, ac de legitimo matrimonio procreati, ut animadvertit praeceteris Meno. lib. 4. praesump. 79. Mantica d. tit. 12. [illegible] [illegible]

Quibus sic praehabitis videamus modo, in quanam forma legitimatio Aluigisij concepta fuerit, et [illegible] Vniculi, vel [illegible] huius [illegible] de Sangiorgio a [illegible] constituantur. Et quidem primum non difficile

ubi postea per eos legitimatus à Rege ... concessam sub ea
generali, et ordinaria forma animari, sibi tempore prolem legitimam
decernere, quin proinde sublicitur defendi posse legitimatione tum referri
ad ultimi cathegoricis sibi instituto Pauciorum beneficii, et reparari consan
guinitatis, quam nunquam attingebant contra cittent, sed admittendo
quod stimandum complexivam legitimatio, remaneret ut praedicti in
generali et ordinaria forma, ut itaque legitimationis minimum, quem
habere praecedens esseruimus. Contra vero clausula Vinculi
vel constitutionis huius maioratus uberrima sit, et in ea constet
de mente Testatoris Vinculum dispensantis, dum contentus non fuit vo
care ad successionem legitimos, et naturales, sed adiicit ac de legitimo
matrimonio procreatos. Si itaque in terminis ipsimis nos voluerimus hanc
arrobiare unam senam adducendi a nobis eius Patrui deffen
dendi, Legitimati in forma generali, et ordinaria, non continetur
appellatione legitimi, et naturalis, ac de legitimo matrimonio procrea
torum, ut hic habemus Don Petrum legitimatum ordinaria et generali
tempore legitimatione, concurrere non posse appellatione Primogeniti
legitimi, ac naturalis, adeoque ac de legitimo matrimonio procreati, ad hoc
quod ut talis possit, aut debeat admitti ad successionem Vinculi, aut maiora
tus successionem.

Sed quod ut nemo dubitat videbitur dilligenter attinere quod legat hanc sententiam
penitus, et in dictis terminis deffendentibus Bar. cons. 75. Bal. Ant. et
Soci. in l. Gallus §. si cum. de lib. et posth. Dec. cons. 155. n. 7. et 425. n. 4.
et cons. 628. col. 1. Cartig. Sen. cons. 18. per tot. Soci. cons. 3. n. 8. in 3.
dicens sic ... Alex. cons. 172. n. ... lib. 7. Ruin. cons. 103.
n. 5. vol. 3. Soci. Senior cons. 63. n. 17. ... et esse com[munem], et com[munem]
opinionem attenit Paris. ubi plures refferens cons. 9. n. 48. et cons. 12. n.
147. vol. 2. et in his terminis, et fideicommissi seu Vinculi formula con...

[illegible] scribit [illegible] et ita omnes tenuisse

[illegible] Bertran[illegible] [illegible] 3. in [illegible] [illegible] in l. gnalr. no. 2. 8. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lib. 3. [illegible] l. ep

[illegible] [illegible] no. 47. [illegible] [illegible] in [illegible] 99. no. 28. et

[illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] ee veram, et [illegible]

[illegible] lib. 3 [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]

[illegible] Oddo [illegible] de compend. [illegible] [illegible] [illegible] casu [illegible]

[illegible] [illegible] 6. [illegible] 66. [illegible] 82. no. 19. [illegible] 117. no.

23. Et legitimari [illegible] (quales [illegible] [illegible] [illegible]) no posse

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] legitimis, et naturalibus, ac de

legitimo [illegible] [illegible] [illegible] omnia [illegible] tenuerunt

[illegible] [illegible] Mantica [illegible] lib. 11. no. 28. [illegible]

[illegible] 88. vol. 2. Menoc. [illegible] [illegible] no. 21. Peregrinus [illegible]

624. no. 45. [illegible] [illegible] [illegible], ut veraque [illegible]

[illegible] legitimari, [illegible] [illegible] (si [illegible] [illegible] in casu)

[illegible], et [illegible] [illegible] legitimandi, sed adessent clausulae

[illegible], [illegible] [illegible] legitimando filium

[illegible] ad [illegible], et dignitates, et q. magis est [illegible] Prin

[illegible] legitimari, [illegible] clausula, ut legitimatus in omnibus

[illegible] habeat [illegible], non minus, quam si ex legitimo matr.

[illegible], quia [illegible] [illegible] admittendus esset [illegible] certam

[illegible] [illegible], [illegible] post [illegible] 88. no. 11. [illegible]

Mantica d. no. 23. [illegible] in fine [illegible] [illegible]. [illegible], [illegible]

ita in amplissimo [illegible] [illegible] fuisse indicatum,

Ut [illegible] Menoc. d. [illegible] 27 [illegible] no. 23. et seq. non solum hanc secu-

[illegible] [illegible], [illegible] reprehenderit Soci. [illegible] cons. 67.

no. 22. lib. 3. [illegible] cons. 49. no. 22. cum quibus male Decius

[illegible] cons. 624. no. 4. quatenus errantes tenuerint licere

Principes legitimantes [illegible] illegitimos legitimare [illegible] ad quem soli nati ex legitimo matrimonio fuisse [illegible] filij [illegible] Menoc. [illegible] n.° 2[illegible] et seq.ti. Suntq. hac [illegible] adeo [illegible] et [illegible] apud [illegible] [illegible] a nemine [illegible] in dubium [illegible] [illegible] adiecta nō fuis set [illegible] de legitimo matrimonio sed tantum di

ctum fuisset (sine filijs legitimis [illegible]) [illegible] tunc nō ad [illegible] legitimatos [illegible] refert Sfortia Odd. [illegible] 5. n.° 5.° et Mant. [illegible] 10 n.° 22 [illegible] DD. qui nō solum hanc tenuere [illegible] sed [illegible] quam de iure Veriorem [illegible] in l. ex facto [illegible] 14. [illegible] et [illegible], in ijs terminis [illegible] et Veriorem [illegible] Visa fuisse, Ut colligere ē ex [illegible] a Mant. d. [illegible] n.° 9. Vers. Contrariam igitur sent. Menoc.

[illegible] Peregr. d. [illegible] 3. n.° 39 cum seqq. [illegible] contendo, eam tradi tione [illegible], cum [illegible] de fidei [illegible] Vinculo Vel maioratu a nobilissimis Viris in insigni [illegible] Baronia cons tituto, qui [illegible] sunt fuissent [illegible] filios legitimos et naturales [illegible], pro Ut [illegible] [illegible] legitimo matrimonio procreatos, admittere noluisse [illegible] et [illegible] rescripto Principis legitimatos. Alex. et [illegible], ita tenuit [illegible] idem Alex. cons. 2. n.° 11, et cons. [illegible] n.° 5, 67 n.° 11. 94 n.° 1. in 1.° Vol. et cons. 72 col. fi. Vol. 7 [illegible] [illegible] Roland. [illegible] et [illegible], quos in [illegible] contulit Roland. [illegible] cons. 67 [illegible] et ex eadem Rol. ibidem n.° 11 [illegible] extendit Peregr. d. ar. 23 n.° 42. Ut idem sit in quacunque dispositione [illegible] Vita et honorabili cognatio ni, cui exclusi fuissent Verisimiliter praedicti filij spurij et inces

tuosi etiamsi postmodum essent legitimati, quae fuit Bartoli tradi
tio in l. ex facto § si quis rogatus. Quo loci advertunt DD, futurum idem, quoad
substitutos, sive loco vocatos in defectum filiorum legitimos et naturalium, at
nobilis vir aliqua praefulgeret dignitate. Summerium enim tunc conici
turam, ipso appellatione legitimorum testatorem noluisse, rescripto legitimatos admit
tere, atque ideo excluderentur. Ita Castr. notavit in d. § si quis rogatus
et Roy. ubi s. n. 45 citans in d. sane sententiam Alex. cons. 2 n. 11
et cons. 25 col. 4 vol. 1. Ruy. et Nol. ubi s. Ut ex iis possimus
contendere veniam et receptam doctorum communem sententiam, ad similem nobili
successione, nobiliumque vinculum et maioratum nobilibus vocatis substitutis
[illegible] rescripto legitimatum nulla ratione admitti posse [illegible] quod simpliciter
agnatis legitimis et naturalibus fuisset vocatus. Verum cum nobilissimi suis maiora
tus constituerent cum mysterio adiecerunt ea verba (et de legitimo matri
monio procreatis) extra omnem sumus dubitationem, cum a nomine iustis
[illegible] [illegible] respicitur in dubio. Ut ultra DD. s. allegatos in fi
[illegible] consuluit Bal. cons. 367 in 3. Alex. omnino videndus cons. 5.
lib. 7. Ubi Carolus Molineus scribit, sane sententiam et omnino veram in
legitimatis per rescriptum et aliis traditis in l. si unquam, verbo (susceperit
liberis, [illegible] Ursam in cons. 46 n. 13. Anc. Sar. cons. 241. Bar
[illegible] cons. [illegible] doctissime n. 279. Afflictus decis. 286. n. 3.
[illegible] legitimatum rescripto admitti non posse ad [illegible] primogeni
turam [illegible] primogenitis legitimis et naturalibus et de legitimo matrimonio pro
creatis [illegible] doctissime confirmat Menoc. S. cons. 173
ex n. 70 ad finalem ubi innumeros commemorat similis sententiae assertores
a qua minime dissidit cons. 174 statim subiecto. Dum affirmat, et
[illegible], legitimatum nominatim substitutum [illegible] feudi successione admitti
tanquam legitimum, ubi sunt verba illa (et de legitimo matrimonio pro

creatus. Ut fit ex DD. alligatis a Menoc. 5 cons. n° 14. et magis ex
professo eandem sent.am sequ. alijs fundam.tis multis alijs, quae in contra
rium adduci potuissent satisfaciens confirmat idem Menoc. 2. cons. 164
a principio usque ad num. 20 semper firmans legitimatum ad fideicom
missi successionem admitti non debere, quando rescripto legitimatus fuit
et ad illud legitimus et naturalis fuit vocatus, neque contrarium idem Menoc.
concludit in cons. 157 per totum. quatenus in specie ibi relata filium legiti
matum admittit ad feudi successionem exclusis agnatis. ibi enim in specie, in
qua consuluit, adfuere voluntas, potestas, debitusque ordo in legitimante
et in legitimationis actu, quae tamen in proposito ex adverso legitimatione
defuere, cum in primis de potestate Papae legitimantis dubitemus, 2°
certissimus voluntate defuisse ad specificam hanc successionem legi
timandi, nec minus certissimus modum et formam observandam omnino prae
termissam fuisse, ut ex ijs, quae supra diximus, deducitur, clarius percipiet
qui diligenter Menoc. viderit in allegato cons. 177 157. quod si inti
me penetratur et excutitur, haud dubie nostram confirmat sententiam, sicuti
etiam eandem corroborat in cons. 108 per totum late discurrens circa
tria illa requisita potestatis, voluntatis, et formae observatae, referens
in casu, de quo consuluit (qui noster casus est) excepto quod adiecta
non fuerant verba (ac de legitimo matrimonio) non admitti legiti
matus ad exclusionem legitimi varijs defectibus concurrentibus, quos
ipse Menoc. singillatim perspicitur, reperies qui eum diligentius
perlegerit. Eandem quoque sententiam expressius et in finalibus terminis
tuetur, et communem esse appellat Caccialupus Junior cons. 136. no. 7. ubi postquam
in praecedentibus [illegible] legitimationem quoad temporalia extra territo
rium a nullo fieri, vel concedi posse Principe, inde [illegible] formalibus ver
bis nostram in specie docuit, et inde communiter [illegible] in d.c. per

[illegible] Abb. et moderni tenent
[illegible] legitimatio facta per [illegible], quamvis incipiat à radice matrimonij non
[illegible] effectu, ut filij legitimati succedant parentibus, quando bona nō
sunt [illegible] temporali [illegible], ad quod [illegible] videantur eaque scribit Do.
[illegible] vol. 3. [illegible] docet Card. coeū eē
legitimationē [illegible] Papa, ex occasione matrimonij [illegible]
[illegible] ipsij [illegible], ut [illegible] nō [illegible] legitima
[illegible] adeo ut nō fuissent
[illegible] legitimos matrimonio procreatos. Ubi Franc. [illegible] nō. 9.
[illegible] dici nō posse legitima
[illegible] per matrimonium quod illud [illegible] licita [illegible] ipsos
[illegible] legitimatio, ut
[illegible]
[illegible] exemplis, [illegible]
[illegible] Jo. [illegible] in [illegible] filij sint leg. quatenus
[illegible] legitimationi [illegible]
[illegible] si [illegible] bona legi
mis nō [illegible], ubi [illegible] fundamentis I. relatio
[illegible] ad [illegible] ellegantissimus.
Nec absunt [illegible] Videlicet [illegible] de Bolijs si attente
perlegatur in [illegible] nō. 4. & seq. inter [illegible] collecta à
Baptista [illegible] vol. 1. quatenus eum [illegible] casū, qui papa
ex territorio legitimasset ad [illegible] Petri (qui bona sua [illegible] habe
bat [illegible] illa in [illegible], in quo valere credit legi
timationē ad [illegible] in [illegible] prorogata jurisd.ne, firma
[illegible] regulam in contrarium, ut nō posset valere hanc legitimationē
ad effectum succedendi [illegible], vel [illegible], cuius respectu [illegible]
[illegible] jurisd.ne, [illegible] prorogare nulla ratione poterat

Eandem resolutionem nō obsunte appellatione [illegible] Pau. Castr. cons. 178 [illegible] lib. [illegible] qñ [illegible] loquunt de filijs legitimis et naturalibus, nō comprehendi legitimatos [illegible] Videatur affi [illegible] [illegible] [illegible] ubi [illegible] nalr [illegible] [illegible] [illegible] accipienda, [illegible] ex usu loquendi [illegible] [illegible] [illegible], ubi [illegible] Alex. cons. 60. nū 2°. [illegible] Alex. cons. 44 [illegible] nū. 10. [illegible] posse [illegible] legitimari, [illegible] [illegible] agnatis, quibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] assumi [illegible] [illegible] ad successionem [illegible] [illegible] [illegible] successiones [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. nū [illegible] cum an tiquioribus. C. de suis et legit. [illegible] approbat Jo. Cep. cons. 251 [illegible] et in terminis [illegible] legitimatū per rescriptū nō censeri legitime natū, nec ex legitimo matrimonio [illegible] Ut admitatur ad substitutionem filio [illegible] legitimo matrimonio [illegible] delatam. Alex. in l. gallus [illegible] post [illegible]. [illegible], cons. 36. n.° 18 lib. 1°. et cons. 92 n.° 13 lib. 3. Afflictis decisio 195 n.° 3. et cum alijs in terminis [illegible] Cep. cons. 276 n.° 9 adjuncto [illegible] [illegible] n.° 10 [illegible] [illegible] q. [illegible] legitimatus nō differat a vere legitimo, differt tamen a legitime nato, vel de legitimo matrimonio procreato. cum enim in dispositione matrimonij mentio fiat, tunc legitimatus rescripto nō est vere et proprie legitimus cum talis nō sit [illegible] [illegible] originato, sed accidentalr et de iure speciali, ut [illegible] clare declarat [illegible] Vel [illegible] cons. 275 n.° 9. et abunde [illegible] in repet. l. [illegible] post [illegible]. n.° 24 et seqq. C. de bonis qui. contra [illegible] in [illegible] Cep. [illegible] probat Ubi s.

Cui resolutioni adhaerere videtur Palacios Rubeos in l. 12 Tauri n.o 9
dum docet rescripto Principis legitimatum legitimum esse quoad honores
et dignitates, non vero quoad effectum successionis parentum et ascenden-
tium, nec censeri quoad effectum aliis legitimis praeiudicandi. et Meno-
chius cons. 15 n.o 3 penult. hanc etiam corroborat opinionem punctum lo-
quens in nostris terminis, asserit cum secuta Pontificis dispensatione inter
parentes, qui spurium filium procreaverant, cum tamen ipsi absque dis-
pensatione Pontificis non possent aliquo contrahere subsistente impedimento
legitimatus non possit habilitari quoad successionem, adijcitque rationem ex Ab.
et N. Goret. Bertr. attributa extimanda habilitatio nativitatis filij
tempore non convalescente, idem latius repetit idem Menoch. cons. 16
n.o 12 quatenus docet filium natum ex eo matrimonio, quod illegitimum erat
nativitatis tempore, et postmodum subsequutum legitimum coniugium secuta dis-
pensatione Pontificis, tamen legitimum non consequitur. Ruin. cons. 72 n.o 19
lib. 3. cons. 49 51 n.o 4. lib. 5. Marsil. sing. 121. et expressius
firmat Menoch. d. cons. filios habitos ab ijs inter quos matrimonium
consistere non poterat, secuto postmodum matrimonio habita dispensatione
Papae non legitimari, sed iure constet, adversarij legitimationem rescripto
Pontificis fore tribuendam. ut probarunt Dec. cons. 155 col. 1.a con-
siderans ipsum illud, quo esse non poterat matrimonium inter parentes, esse
causam quod subsequuto postmodum legitimo matrimonio non legitimentur filij antea
suscepti. commune Abb. in c. innotuit n.o 7 de elect. Ubaldis de
succes. ab intest. n.o 58. Jas. Ripa, Bal. Alciat. Ber. relati
a Menochio d. cons. 16 n.o 12 ex eisdem generale et receptissimum
deducunt axioma, quod tunc demum subsequens matrimonium legitimat
iam procreatos filios, si tunc iure communi licere potuit matrimonium
contrahi, secus si non potuit sine dispensatione, quia tunc dispensatio

concubina super[veniente] matrimonio non efficit filium esse legitimum, nisi expressim [illegible] fuerit [illegible] [illegible] legitimatio, et non continebantur appellatione legitimo matrimonio [illegible] ex allegationibus prosequitur Meno. cons. 18. num. 6. id insuper [illegible] [illegible] in f. [illegible] aliud. cons. quibus modis nat. eff. legit. [illegible] num. 14. [illegible] subsequens cum [illegible] legitimatio [illegible] [illegible] ab eo, qui subsequens matrimonio legitimaretur, nam licet [illegible] filius veri legitimus [illegible] [illegible], ille in respectu [illegible] illegitimus manet [illegible] [illegible], ut plene [illegible] [illegible] [illegible]. Garcia in §. [illegible] [illegible] num. 270. Neque [illegible] q. [illegible] [illegible] Meno. [illegible] [illegible] eundem effectum legitimationis per rescriptum producere, quem producit [illegible] per subsequens matrimonium [illegible] [illegible] [illegible] Paris. et Gozadinum [illegible] [illegible] [illegible] legitimatione rescripto contingat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab [illegible] [illegible], [illegible] nec [illegible] [illegible] [illegible] operari effectum ut [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. Nec [illegible] Meno. [illegible] cons. 19. et 20. [illegible] [illegible] affirmat legitimatum Principis rescripto in eo casu quo ad successionem [illegible] ex legitimo matrimonio vocati [illegible] non admitti, nisi [illegible] Princeps nominatim ad eam successionem illum legitimasset, Monet [illegible] [illegible] Meno. d. cons. 20. num. 21. et seq. [illegible] Principis rescripto [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] voluntas, [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] à nobis in c. [illegible] [illegible]. adjicitque Meno. hanc esse DD. [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] legitimati [illegible] ad [illegible] qui [illegible] [illegible] de legitimo matrimonio natos, [illegible] Bal. in L. si quis [illegible] num. de lib. et posth. [illegible] [illegible] [illegible] num. 7. lib. 3.

[illegible] [illegible] [illegible] de feudo ad [illegible] vinculi [illegible] ut [illegible] [illegible] sicuti [illegible] non [illegible] ad feuda [illegible] [illegible] legitimare ad praejudicium agnatorum, sic neque ad [illegible] vinculi successionem, ut commemorat

Primo [illegible] attinet Mena. eandem [illegible] Senam [illegible] § 20. n°.

[illegible] quod refert Andr. Gaill lib. 2. obs. c. 142. n°. 15 qui [illegible]

[illegible] defendit [illegible] clausula omni pa

[illegible] agnatus legitima [illegible] tamen subintelligi ad doctrina

[illegible] qui attendens decedit ab intestato, quam ad

[illegible] Mena. d. [illegible] § 20. n°. 35. Quo loci n°. 35. in

[illegible] formula [illegible] caverit bona sua per

venire semper debere ad legitimos natos, vel ex legitimo matr.

[illegible] legitimatio [illegible] nullo modo succedere posse [illegible]

runt Alex. in [illegible] n°. 12. lib. 7. Ruin. cons. 103. n°. 1. lib. 3. et

multi alij a Mena. allegati [illegible] quod in simplici, generali, [illegible]

ordinaria [illegible] legitimatione [illegible] est, cum a futuri

[illegible] fuisset etiam si in legitimatione speciali clausula adijce

retur, per quam Princeps alteri [illegible] legitimati per in

[illegible] legitimis [illegible], vel de legitimo matr. fuisse [illegible]

[illegible], quia ad [illegible] non censeretur comprehensus [illegible]
[illegible]

[illegible] Anch. [illegible] 66 n°. [illegible] lib. 2. qui [illegible] male contulit

Decia. [illegible] n°. 16. lib. 2. Paris. [illegible] Junior, Ruin. vel-

[illegible] a Mena. d. [illegible] 520. n°. 35. et [illegible] subijciens

[illegible] Ruin. [illegible] 107. n°. 6 lib. 5. [illegible] clausula [illegible] respectu

ea, quae sunt disponentis, minime autem respectu dispositionum [illegible].

Quinimo Mena. idem. [illegible] 581. n°. [illegible] contendit [illegible]

[illegible] impedimento [illegible] parentes adversarij

esse [illegible], [illegible] legitimi sum nec [illegible] legitimatus

sit, [illegible] dispensationis, [illegible] affinitatis [illegible] simplici

[illegible], et quod [illegible] non [illegible] legitim.

[illegible] dispensatio [illegible] confirmat, ac proinde non

[illegible] appell. [illegible] in quibus [illegible] nostrorum

sed nec appell. [illegible] legitimi [illegible] [illegible] Paris. [illegible] 2. n. [illegible]
lib. 1. abstineat Alexand. [illegible] 58 [illegible] vol. nō n. Sic dispensat.
Et in [illegible] appell. fily legitimi [illegible] successione [illegible]
nō comprehendi legitimatum [illegible] Bal. Castren. & Alex. [illegible]
[illegible] Jo. Crotg. n. [illegible] n. 12. [illegible] ratione q. [illegible]
[illegible] potestate [illegible] civiliter l. e. p. cap.
[illegible] [illegible] Sacramentalis. Et in
legitimatione Pontifice [illegible] in temporalibus, [illegible]
esse [illegible] legitimationis [illegible] defectu [illegible] ex col. Et
[illegible] defendit idem Crotg. [illegible] 2. n. 14. cum segg. [illegible]
[illegible] lib. 6. [illegible] aut. [illegible]. [illegible]
[illegible] Bal. in l. [illegible] et [illegible] Jo. [illegible]
[illegible] deffend. Jas. cons. 70. n. 3.
[illegible] cum eo [illegible] d. cons.
422 [illegible] illegitimationem [illegible] D. Dn Bernad.
qui [illegible] nō erat, et [illegible] nō [illegible] Pontificis jurisd. nō
[illegible], [illegible] commemorans.
[illegible] Paris [illegible] per nō [illegible] ad [illegible]
successionem, de qua [illegible]; Verum nec ad successionem [illegible]
patris legitimante, saltem ex [illegible], ut [illegible]
[illegible] idem Jo. Crotg. [illegible] n. 21. & 22.
Illud quoque [illegible] lib. 3. tt. de resrip. legitim.
[illegible] plene ad [illegible] legitimationis
[illegible] pria; & demum nō
[illegible] 380 [illegible] [illegible] [illegible] est
[illegible] alterius, quae fuit [illegible] est, [illegible]
[illegible] filios [illegible] nō [illegible] ac proinde subsit legitimati
[illegible] legitimi, diversa [illegible] substantia, cum hac a natu[illegible]

praesuppositum, quae dicuntur ... Comitissimus cond.[3] si fine

liberis legitimis, et naturalibus ... legitimo matrimonio procreatis nō veni

ficandi legitimandi ... ut ... Stat. vid. l. ex facto n

... vulg. Alex. in l. gallus § et quid si tantum. et ce verissimum, et ut dixi

... in d. l. gallus § et quid si tantum. nº. 146. Cur. Peris. nº.

... nº. 15. ... 1200, 1497 ... Card. ... c. 2. § ... nº.

... Bartol. ... nº. 149. nº. 8. in 1º. Tiber. Deci.

... nº. 88. nº. 11. refert plures decisiones alternantes, et ex aliis quos

... plene ... praefata Cravett.

... filiis ... nº. 88. ...

... nō solum ... in quem ... vocanti, sed etiam

legitimi ... fuissent ... admittendi legitimati; nisi vocatis

... ut communiter ... Ancharan. nº.

428. Alex. ... 65. & 24. in 3º. et ... Cravett. nº. 208. nº.

47. ubi plura refert ad ... nec refert dum clausula ...

... naturales ... agnati in ... nat

... a quibus hoc ... fuit ... ad loc. n. quod

legitimatio ... ad effectum ... et ... pater tamen

... Pontificia legitimatio ... in quibus ... erat ... erat

... ut ... nulla ... fundi

fideicommisso ... ad hoc ut ... competeret

... legitimus ... substitutionis ... competeret.

... Bar. in l. ... Ancharan. nam quod ...

... acquisitum ... vero ...; ut la

... Cravett. ... 269. nº. à nº. 9. cum seqq. ...

... Divinatio ... Papam non

... Regis, ... ipsius ... in ...

... ad quos ... legitimatus ... fuisset ...

Regni ... substitutionibus nō ... nec ...

... nullam ... generaliter ... legitimatio Pontificia

[illegible] amplissima, [illegible] ad [illegible] fideicommissi
[illegible] [illegible] constituendi, vt au
[illegible] (Surdus?) [illegible] 26. ad n.m 42.
Accedit [illegible] Alciatus [illegible] lib. 4 resp. 5. n. 46. vbi in [illegible]
tioribus terminis, cum in dispositione loquente de filijs legitimis, et naturalibus firma
in [illegible] abrogatio velle [illegible] vocabulo nō contineri legi
matos, cum hoc [illegible] de jure [illegible] nō possit, quod n. 50. [illegible]
[illegible] [illegible] in equestri dignitate
constitutus [illegible] nobilitate familiae, [illegible] spurium succedere, [illegible]
Sat fuisse scribentibus [illegible] terminis [illegible] l. [illegible] § si eius. et Alex. [illegible]
2 [illegible] 94. n. [illegible] quando [illegible] in esset ver.m natu
[illegible], quia [illegible] qualitas [illegible] v. coherere nati
[illegible] legitimis [illegible] Alex. ad id [illegible]
allegato [illegible] 5 n. 7. [illegible] Alex. resp. 6. [illegible] n. 8.
[illegible] legitimatio [illegible] legitimum immo n. 12.
[illegible] legitimatio [illegible] posse, [illegible] cum Legitimatio ad [illegible]
[illegible] [illegible] sit [illegible] [illegible] legitimatio [illegible]
[illegible], et [illegible] idem Alc., resp. [illegible] tomo 1. lib. 2 n. 10 et
seq. [illegible] filios spurios, vel [illegible] legitimari
et in [illegible], [illegible], ita decidit P. de
Ancharano [illegible] 368 n. 5. his verbis Ego de jure [illegible]
[illegible] et [illegible] et ibi [illegible] feudi [illegible] derivari in descendentes
legitimis [illegible] feudi [illegible] legitimi [illegible] Le
[illegible] providentia Patruu ipsius, [illegible]
[illegible] quod [illegible] debent eidem Comiti
[illegible] Authores respondeat D. S. B.
[illegible] illegitimum, [illegible]
[illegible] legitimus [illegible], [illegible] loquens de feudo a
Principe concesso [illegible] tenere in [illegible] Parenti n.o seq. ad [illegible]

nihil nobis efficit, quia [illegible] in [illegible] rami idem
[illegible] quae antiquis sive dellam sit, et puelle=
[illegible] Legitimi [illegible] et de simplici dellam esset succes.
[illegible] qui ad [illegible] successionem essent legitimati, quod questo respondisset
[illegible] idem decidit Anchar. cons. 427. no. 2. dum
[illegible] legitimationis rescripto [illegible] a Patre obtenti obten
tam no operari [illegible] pubis, nec aut. res=
[illegible] id quod [illegible] probat ipse Ancharr.
[illegible] legitimat legitimatum rescripto
legitimatum [illegible] quoad haereditatem [illegible] deferendas, no vero quoad
dellam [illegible] legitimationis, ita etiam per plura tenuit
Rossell. in tract. de legit. [illegible] de legitim. effect. fere per totum, pre
[illegible] tamen no. [illegible] et in terris dni Regni, in quo dispositio loquitur
de filiis legitimis et nalibus et de legitimo matrimonio procreatis a consuetudine
interpretatur mente [illegible] ut intelligatur de genitis vere et naliter, ut in
[illegible] idem [illegible] ubi [illegible] lib. 1 [illegible] de ea fi; n.o 6. et n.o fi.
idem docet [illegible] in tract. de nobilit. [illegible] al succes. cap. [illegible] de
legitimatio per rescrip. [illegible] no. 13. ubi loquitur in
[illegible] testator vocasset simpliciter filios legitimos et nales.
et expresse Laudensis [illegible] consiliis [illegible] testator dixit [illegible] sine filijs [illegible]
[illegible] aut sine filijs legitimis [illegible] de legitime descendentibus vel ex legitimo ma-
trimonio procreatis, [illegible] in legitimato per rescripti
Verificari, [illegible] testator respexit ad modum descendendi
naliter, no vero ad fictionem iuris, et ita [illegible] iudicatum Bononiae post [illegible]
[illegible] testatur Laudensis in tract. de legitimat. n.o 138; contrarium
[illegible] in legitimato per matrimonium allegat Alex. cons. 66 et 94 m.o
et cons. 35. in 3.o Vol. Idem [illegible] vtu loquendi, quod
[illegible] legitimum et naturalem, veniunt legitimati dni Pan.
[illegible] in l. si [illegible] qui venit [illegible] in l. cum acuti ss.

C. de filiationis. Alex. cons. 25. lib. 1. Dec. cons. 258. no. 2. quibus accedit Tho. mas Clemens in tit. de fideicomm. pract. C. q. 48. ubi no. 55. docet etiam esse opp. ut arbitror praedicti cum praeter statuti legitimatio et no. 56. et seq. affir mat legitimati renunciatio non venire appellatione legitimus simpliciter ad fund. nisi ipse qui post ad illa legitimatus fuerit, contrarium ius observans in legitimatione per subsequens matrimonium ut meminit ipse hanc veram sententiam te nuisse dicatur. quibus etiam accedit Alber. Brunus in tit. de statutis art. 12. ubi post inclusit appellatione filius legitimus venire non solum legitimatos per subsequens matrimonium sed et per rescriptum usque a no. 71 quinque etiam tenentur praedictae regulae, quibus omnis ferè deprehenditur una in specie notissima attendere communi per plura fundamenta, et plures DD. resolutiones, probatissimum primi limine quae tenuit firmat in dispositione loquente de filiis non solum legitimis, sed legitime natis, vel ex legitimo matrimonio procreatis non contineri legitimatum. quod etiam firmat Georgius Natam eo tit. de statutis no. 10. et 11. q. 34. dum resolvit dispositionem dicentem legitim bus dici possit verè legitimus ac sic impleri, quod sit legitime, vel ex legitimo ma trimonio natus, subjiciens no. 14. ita in hoc dubio, quod videamus, et practicabili cam esse tenendum, et ita concludit Jo. Campegius eo tit. de stat. q. 39. in fin. ubi innumeros DD. recensuit. Ex quibus fuit opinio Jo. Villerius Dur ans in tit. de arte testandi caut. 15. no. fin. ad excludendos legitimatos cau. ut constantissimam tenuerit cautelam, ut si testator posset in suo i pse adiecerit nomine filiis legitimis, ac naturalibus, ac de legitimo matrimonio procreati tunc quidem legitimatos non admitteri allegat plures, et Alex. in dicto cons. 192 lib. 7. et cons. 122. lib. 2. Cort. cons. 74. vide Dec. dicto cons. 392.
Et Enim quamquam tenuerit Bolognini in add. ad Mathes. tit. de successio. ab intesto 3. memb. 1. art. no. 20. et fin. quatenus docere videtur non esse vali dam legitimationis renunciatio facta non vocatis agnatis et iis eo decenter he reditare agitur. quod item magis expressit Ann. de Rosellis eo tit. de successio. ab intesto no. 67. admittens generale esse in iure, ut filii legitima

[illegible] post [illegible] non potuit agnatis respectiue praeiudicare
Et [illegible] Joa. de liceri
er in tit. de primogenitura lib. 1. q. 3 [illegible] tamen esse perlocum
[illegible] post longam disputationem
[illegible] respondens, in hac
[illegible] legitimatus ante secundogenitum
[illegible] siue allodialia omnia, siue
feudalia [illegible] legitimatus nullatenus gaude
[illegible] omnia mendicatis su
[illegible] quib. mo. nat. eff. sui. 8 q
[illegible] legitimi nati sint inter
[illegible] ille tempore, quo legitimatus
[illegible] primogeniturae quamuis
primogenitus [illegible] in l. nam ei. de acq. here
[illegible] qui filij sint leg. adijci
[illegible] vt in 8. filium
[illegible] nobiles, nec requiri posse [illegible]
legitimis [illegible] qui [illegible] acquisita per tep. ind.
[illegible] in pre dicto. Adijcitque
[illegible] legitimis maxime debere uenire
[illegible] et ad idem resp. And.
de [illegible] in legitimis post le
[illegible] non potuit l.
[illegible] plane. de ver. oblig.
[illegible] Princeps simpliciter
[illegible] legitimationem concesserit, vt in nostro casu.
Et aduertas [illegible] celeberrimi [illegible] Jo. de lecirier
[illegible] et validissimis legi
[illegible] respondisset nostra in specie. in qua

[illegible] ex voluntate [illegible] amentur, q[illegible]
[illegible] [illegible] pratense ep.
legitimationis [illegible]
[illegible] decidit Martinus Lauren-
[illegible] filium secundogenitum legitimum
ac naturalem [illegible] filio natr. legitimato
[illegible] in bonis parentis [illegible]
[illegible] Regni, vel Vinculi [illegible]
[illegible] Laurentius [illegible] secundogenitus del[illegible]
[illegible] ēē dicti Bal. in
[illegible] hanc fecit donā Laurenti[illegible]
[illegible] nō quae militat in
[illegible] quo in nrā mai[illegible]
[illegible] subiectis ab e[illegible]
Laurenti[illegible] [illegible] nobis [illegible] antenti[illegible]
[illegible] filium [illegible] et fecerit legitim[illegible]
[illegible] ad Regni [illegible] (ad quod prest[illegible]
[illegible] Regni nulli subiectis Principi)
[illegible] legitimus et de legitimo matr. provenat[illegible]
ab [illegible] legitimatio filij [illegible] specialiori le-
gitimatione [illegible] Petrus à [illegible]
[illegible] legitimo [illegible]
[illegible] Et q[illegible] [illegible] Lau-
[illegible] parat ep [illegible] ab
[illegible] quā Papa [illegible] co-
[illegible] Jo. And.
[illegible] Gemin. [illegible] c. grand.
[illegible] neq [illegible]
[illegible] qi [illegible] in patrimonialibus [illegible]

meritis, [illegible] Validum fiet [illegible] impressum non de feudalibus

ad bona maiorum, ut [illegible] Dances in bonis feudalibus loquitur

per plures probat Juanes Doria de Marinis in tract. de

gratiis et [illegible] feud. [illegible] n.o 47 [illegible] quod tenet magis esse

[illegible] in tract. de feud. [illegible] simpliciter legitimatio

ne non sufficere ad [illegible] qualificatam successionem nisi eorum facta esse

ciali mentione ad eadem nominatim legitimantur. quo loci n.o 86

indubium est [illegible] Papam non posse legitimare ad feuda secularia

nec Imperatorem ad ecclesiastica, ne alias sceptra confundantur con.a notata

per scribentes [illegible] consulta divalia C. de legitim. c. novit de

iud., specialiter [illegible] de dispensa [illegible] vers. Sit illud) et quod in nostro casu

subsistere sanguinis impedimento inter ipsos progenitores non potuerit. de

fuisse legitimari, nec etiam [illegible] matrimonio esse et eleganter decidit Fontan.

Gar. de Ultimo fine iuris Cano. et civil. n.o 37 et egregie Bermondy

C. Soberonis in tract. de publicis [illegible] qui etiam filios ex tali co

nubito procreatos n.o 37 vers. sed an spurius resolvit, filium spurium

ad successionem patris legitimari non posse et quod si legitimetur, dici non potest

legitimatus, sed con.a [illegible] eius dispensatus qui dispensatio in effectu

[illegible] Paul. Curl. et Jesu resolvit Soberonis ubi s. ubi

n.o 40 [illegible] docet, per Principem [illegible] fieri debere legitimationem esse

[illegible] gratiis, alias nullum eis generaret praeiudicium, ut merito di

camus [illegible] dispensationem [illegible] in casu cum Bermondo domino don

Bernardino nullum praeiudicium in hac successione allaturam c. super

[illegible] de offi. deleg. [illegible] Bermondy ubi s. n.o 45 sigillatim dis

qualitates Pontificis exprimendas est, alias nulla redditur gratia, e

pediri [illegible] quia si filii legitimati Principis [illegible] non gau-

dent nobilitate parentum, ut [illegible] esse magis [illegible] magis vere,

nullitas dela dispen.

in Diversorum Jo. Arle in tit. de nobil. Hispaniae 3. n°. 4. Et latius id
defendit Petrus Rebu. in tit. de nomine hominis q. 2. no. fin. ubi decidit
duo, p(rim)um q legitimati nobiles nō fuere c. per Anglos. 56. d. et p. l. vin
c. de mulierib. quae propriis servis se iunxerunt. Secundum q is legitimatus
nō habet ius primogeniturae et admittit ab habentib. in l. gallus §
et quid si tm. et in Dec. Curtio et Borno per ipsum allegatis.
Et per plura hanc sententiam confirmat P. And. Gambara in tit. de auctor. legat.
debeb. lib. 2. ex no. 219. cum seqq. qualiter dicit rescripto legitimatum
censeri legitimum a Cesare, quoad temporalia et personae adhabilia et ad
ea quae nō praeiudicabilia, qualia sunt honorari, et judex & c. Vel alia sunt
successiones in quantum se extendit facultas legitimantis, ubi no. 221. etiam
subiungit rescripto legitimatos, sive per papam sive per Imp.rem nō dici
vere legitimos, id est legitime natos, vel ex legitimo matrimonio procreati
id n. tm contingit cum ex legitimo matrimonio procreantur, et Papa, vel Imp.r fa
re nō possunt, ut facta nō sint, vel sint, ita Gambara adijciens no. 225
uno solo casu effici illegitime natos legitimos, qui a liberis parentibus
suscepti fuerint, inter quos postmodum legitimum matrimonium fuit contractum
et hanc opinionem solam de legitimatione tenuerit Hostien. in c. quia circa de
consang. et affin. P. And. in c. tantum. qui filij sint leg. Henr. in d. c. per
venerabilem asserentes omnem aliam legitimationem esse fictionem, et se
bene fieri cum causa, his consonat celebre dictum Gambarae d. no. 225.
Dum dicit omnes DD. in hanc sententiam convenire q natus ex ea, cum qua
nō permittitur esse matrimonium nunquam potest vere legitimari Alex. cons. 11.
in 1°. Anto. Pau. Curt. allegati a Gambara.
Immo no. 229. nō solum in legitimato per rescriptum id tenet, sed etiam in le
gitimato per subsequens matrimonium Abbatis, et Antonij contrarias in hoc
Nota dict. Gamb. distinctionis sedere conciliatas opiniones, ut nō comprehendantur legitima
tus matr. [illegible] de legitimis loquentes qui vere (veri) [illegible] refe
rent ad tempus nativitatis, bene aut, qui nō referrent ad illud

non eo tempore respectu veri legitimus dici non poterit, & matr.m non in
[illegible] superueniens quoad legitimationem, cum natiuitatis tempore ma
[illegible] esse legitimus [illegible] Gamb. allegatus d. no. 229. Etenim
neque [illegible] temporalis non [illegible] ea resolutio dicanet
dubitationem, quando [illegible] Papa, seu eius legatus à latere
[illegible] temporalis [illegible] patrimonium eccl.
nullitateque legitimatio [illegible] practica dicit Alb. rin.
[illegible] plenè ore atta
[illegible] Gambarus ubi s. num. 250. per [illegible] Neap. fol. 28. n°
[illegible] Natta [illegible] Val. de successio. ab intes. 1. p. n° 85.
Ubi de legitimatis per rescriptum Principis loquens resolvit ad hoc ut eale
gitimatio dicatur esse plena [illegible] quoque pariter ex q legiti
matio [illegible] temporalis [illegible] à Papa sit legitimatio
etiam ad spiritualia [illegible] quae fit per matr.m
Uel illis [illegible] inter quos libere
potuisset esse matrimonium [illegible], aut dirimen. ter
impedimento, ne proinde legitimus [illegible] natus ex ea muliere
cum qua vir, vel quae viro, [illegible] illi consanguineus, vel
affinis contrahere non potest, [illegible] indubitanter tradit Val
de ubi s. no. 60. [illegible] Baldus ubi s. ma
[illegible] esse legitimatum [illegible] quam subsequuti matr.m
[illegible] ubi tempore conceptionis aderat canonicum
impedimentum, [illegible] Bernardus Anto. de irregular.
c. 4. no. [illegible] sed quae fit à Papa extra territorium
eccl. [illegible] quoad temporalia [illegible] effe
[illegible] Jurisdict. [illegible] ut [illegible] s. Anto.
ubi s. no. 7. et Methov Pallach [illegible] in tit.
de [illegible] 2. p. q. 1. no. 9. ubi se remittit ad ea quae docuerat lib. 1. q.

[illegible] segg. quatenus docet
[illegible] Palacz [illegible] legitimanti temporalis nō
[illegible] nō posse [illegible], [illegible] ex eodem Palacz d. 2. p. q.
[illegible] legitimare filiu illeg
[illegible] et [illegible] ministrariae maio
[illegible] legitim[illegible], cui nullo quidem
[illegible] Princeps [illegible] contra menter teratoris
illegitimi [illegible] et adjicit [illegible] ni nisi [illegible] illis ex
[illegible] testatoris [illegible] irrevocabile acquisitu fuit, et cum
[illegible] Princeps [illegible] alteri quod
[illegible] consequens est ipsu
[illegible] Hanc opinionē tenet Palacz
[illegible] quam regula magis
[illegible] quia opīa firmior reddi [illegible]
[illegible] ne succedere
legitimat[illegible] Palacz quod d. q. 2. n°. 10. ni fine docens
[illegible] matrimoniu legitimu cum ea quę
[illegible] ab alijs consanguineis adoptata ne
contrahere posset, [illegible] ā Greg. Lopez ab eo
allegato [illegible] posse Princip
legitimare [illegible] filij legitimi; ac de legitimo matr.
[illegible] Palacz [illegible] non posse, et ita ab eo req
ad [illegible] nam dum arbitratur
[illegible] admittit legitimatiō [illegible] matr. nullatenus rāe adm
[illegible] matr. ad Principis
indulgentiā [illegible] hāc opinionē appellat
[illegible] si absq; liberis. 1. p. n. 5.
[illegible] Palacz [illegible] hāc opinionē [illegible] Princ

cons. 99. nu. 4 vol. 3. licet contrarium ex industria admiret in leg. subseq.

matr. contingentis, vigore laudat Molineum ad Alex. cons. 5. in 7. n. 2

quin Molineus in terminis nostris et legitimari rescripto contrarium docuit nos-

trumque firmavit senten. in Ruebied. Paris. tit. de ma. feudali § 8. glo. 1. nu.

41. Grass. Ropez in l. 4. tit. 15. part. glo. tedas las leis huerab. . In Conjs q. fratio

illegitimus legitimatus rescripto appellatione legitimorum non veniat ad ex-

clusionem substitutorum egregie resolvit multis fundamentis Joa. Gutierrez cons.

videndus in vol. cons. 60. et in cons. 144. à nu. 39. ad fin. finalem.

Quibus accedit elleganter Aug. Bero in cons. 113. nu. 14. & 17. Vol. 2. quatenus

duplici exceptione pretensam hanc Aneisaij legitimationem infringit priori, quia

est de feudo quisterali habente pactam successionis ex pactionaria esset,

posteriori, quia D. P. in terris sibi non subiectis temporaliter, quoad suum

successionem legitimare non potest, Idem Bero cons. 163. nu. 39. cum seqq. firmans

ut q. ubi papa non confirmat matrimonium et tamen prolem illegitimam legitimat

q. hic magis dispensasse, quam legitimasse contendens est, et cum utilita-

tem sui dic. sic dispensationem in terris sibi non subditis non producere effectum quoad

spiritualia, consequens est, ut dom. Petrus ad eam dispensationem ad temporales

successiones judicetur inhabilis, ut expresse sequitur Abb. & Inno. denum

quem ibi utrumque juris lumen appellat profecto Bero. d. cons. 163. nu. 48.

vlo. quare ego sequor vol. 2.

Et clarius in strictioribus terminis Bero cons. 86. nu. 4. usque ad n. 10. eo. vol. 2 conclu-

dit neque per subsequens matrimonium legitimari posse filium ex damnato coitu

scienter susceptum, et loquitur ut praedixi in strictioribus terminis, qui loquitur

ex di postmodum deinde dispensatione Pontificis libere parentes contrahant

matrimonium, Nam ut ipse Bero. advertit stat parentes legitime contrahere

et susceptam prolem ob impedimentum praecedens illegitimam remanere, ut [illegible]

non solum eum filium pro nato ex legitimo matrimonio non haberi, sed neque legitimo

neque a successione non solum autem [illegible] parentum repellendum fore

Et opinio quidem Card. Bero. [illegible] n. 67. eo. vol. 2. in casu Vin
[illegible], quando [illegible] [illegible] filium legitimatum subseq. matr. ex se
[illegible] natis, non censeri legitimum [illegible] ad effectum succedendi, fuit originale d.
[illegible] Antonio de [illegible] in [illegible] Vercellen. [illegible] Dec. cons. 155. Bal.
cons. 482. lib. 2. Ruini cons. 92. lib. 3. [illegible] Bero. ubi s. n. 2. existimat
[illegible] [illegible] [illegible] resolutione. Immo et si [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Primogenium legitimus, et legitime natus, [illegible]
[illegible] magis [illegible] [illegible] Bero. arguitur ex veriori, et magis
com. oppinione, legitimatum vere subseq. matr. non esse admittendum Paul.
Castren. cons. 540. col. 1. lib. 2. Guido Papae q. 482. Imo in l. ex facto
col. 4. de vulg. Alex. cons. 81. col. 4. in 7. Ruini cons. 192. Soci. cons. 67. in
3. Bal. cons. 19. cum sib. seqq.] Et rursus Bero. cons. 177. n. 47. vol. 2. firmat
Principis rescripto legitimatum non venire appellat. vere legitimi, vel saltem
legitime descendens vel ex matr. Bero. ibi n. 49. adjiciens no. 50.
veram esse hanc concl. quando rescripto legitimatus in [illegible] vel spurius. Et in terminis
[illegible] [illegible] loquens hanc resolut. Veriorem dicit Bero. no. 6. ubi [illegible]
attentis veritate opp., contra no. 8. et [illegible] no. 9. et absque dubio pro
cedere quando fieret ab alio inferiori et de mandato Pontificis no. 10.
et quod ubi aderat impedimentum quod [illegible], Pontifex legitimare ut ex leg.
matrimonio, et [illegible] [illegible] loquens no. 18. et praesertim
[illegible] ex nobili familia [illegible] no. 18. in cons. 180. ubi plura
satis dignissima ad oppositum vol. 2.]
Et per rescriptum legitimatione nullum esse aliis descendentibus et venientibus [illegible]
[illegible] praeiudicium allaturam probat multis Meno. cons. 108. per totum, et
[illegible] ostendit cons. 164. Et in terminis rescripto legitimatum non venire appellat.
Primogeniti masculi dixit Meno. cons. 173. no. 71. ex Bal. cons. 362. lib. 5.
qui loquens fuit in fortioribus terminis ex se legitimatus fuisset per subsequens matr.
et [illegible] approbat Meno. d. no. 71. et post longam disputationem no

biscum pugnat quicq fundamentis. Bocriq in tractat. Burg. sub. des successio
in des bastardes §. 5. no. 9. cum seqq. Ita quoq ex more Camerae Imperialis
probat Mynsing. centur. 5. obs. 42. ubi adversum legitimatos per rescriptum
Pri Principem sua legitimato non posse alterare antiqua investitura, nec agna
tis praejudicare in iis comprehensis sine eorum culpa, rescriptis rellatis refert
Cephal. cons. 23. no. 47. et qui non traxaremus debemus pati sed de iis in
quibus ipse nullius habebat ius disponendi sine dubio legitimatis praeteritis,
agnatis citatione nullius esse momenti docet ibi no. 60. et melius et
uberius idem … et in nris met terminis dec. Cephal. cons. 66.
la utrum — a no. 6. usq ad n. 17. Bar. in l. mentis §. legis. ad l. Jul. de adulter.
et ex ibi. §. no. 17. ex Bal. in c. 567. lib. 5. idem tenet ex dialiquis
legitimatis est subsequenti matr. et amplissime cum rescriptis filium legiti
matum ex subsequenti matr. non haberi pro vere legitimo, ac de
legitimo matr. procreato validissimis fundamentis, confirmat, co
tra … satisfaciens Cephal. in amplissime Cq. ad num. 81 potis
tum … videtur, 8 cons. 82. per totum, et in legitimatio §.
rescriptum in dubium idem eidem Cephal. cons. 111. no. 5. cum
seqq. ubi idem latiss. fundat in legitimato subseq. matr. a no. 9. cum
cuius fundamentis facillime satisfaciens per totum cons. Et uberrime
… rationibus … concludit Ceph. cons. 786. non solum si testator voca
verit filios legitimos et natos, ac ex legitimo matr. procreatos, sed ex
si simpl. et indistincte vocavit legitimos, et videtur, ac ex indistincte
legitimat. sine rescripto, vel per subseq. matr. ubi in toto cons. mul
ta dignissima refert ad propositum, quae multum servire possunt ad
responsionem fundamentorum partis adversae.
Neq. adversantur tradita ab eod. Ceph. cons. 239. no. 10. dum resolvit
ad substitutionem concessam sub nomine filiorum legitimorum, et naturalium, ac
de legitimo matr. procreatorum admittendum esse filium naturalem leg. matr.
in actu mortis contractu legitimatum. Cum ut collig. ex eod. Ceph.

ibidem n. 15 et 16. quatenus ubi legitimatio non fuerit subsequenti matrimonio et ubi fuerit essent in verbo geminata, vel in vinculo contractus affirmandum fore affirmat, quod etiam pluribus ornat cons. 276, per totum, et cons. 79, ... ubi plura refert ad propositum ... cons. 80 ... diversas.

Ex his plane sufficientissime abstructa et confirmata manet domini Clientis intentio scilicet ad Sumenda primogeniam, ad quam filius legitimus et naturalis de legitimo matrimonio procreatus a testatore vocatur, admitti non posse nec debere Don Petrum adversarium Principis rescripto legitimatum omnino ac exclusa dominum Clientem admittendum fore, in quo testatoris verba possunt vere et naturaliter verificari. et licet in his haesitandum non videatur, cum certo certiora sint, ex abundanti tamen puto, quod licet concederemus citra veri praeiudicium, legitimationem subsequenti matrimonio esse adversarii, nihilominus tamen, adhuc affirmandum esset, ipsum ad Sumenda maioratus verbis adeo pregnantibus geminatis, et veritate denotationis constituta admitti non posse nec debere. et licet is casus in difficultate sit, ut ex his, quae in contrarium pro Don Petro supra retuli apparet, ut merito dixerit Michael Grassus, de successio, ab intestato, § fideicommissum q. 32 vix constare posse, quaenam sit in hoc puncto verior et receptior sententia. nihilominus tamen quidquid in contrarium communem et magis communem opinionem esse affirmant, subsequenti matrimonio legitimatum ad fideicommissum vel maioratum legitimo et naturali ac de legitimo matrimonio procreato delatum Gozadinus d. § Alex. Bursatus l. 1. cons. 10, 17 et 18 cum alijs a nobis abunde supra citatis, ut tamen ipse summo studio perpenso veriorem in terminis verius, communius et receptius ut, legitimatum subsequenti matrimonio admitti non posse ad maiora

~~Cum filio~~ legitimo et nati ac de legitimo matrimonio procreato

Seclatum. quam opinionem tanquam magis com[munem], receptissimam et observan-

dam firmaverunt post infinitos antiquiores ab ipsis relatos Alberg[us]

Bruny de stat. ar. 10. Mantica d. lib. 11. Menoch. d. pr[ae]-

sump. 73. Ceph. et Menoch. in cons. s[upra] citatis. omniumque latissime

Peregrinus d. ar. 24 per totum. Ut merito ex iis breviter conclud[amus]

contra adversarium etiamsi legitimatus et subseq[uen]ti matrimonio pro ut vere,

non fuit, procedere potuit, ad dicti maioratum admitti non debere, nec

posse, ut evidentius adhuc apparebit, si sigillatim his fundamentis

quae in contrarium adducimus, responderimus. Et facile sic habemus ex

ipsis quae Tiraq. d. q. 34 Menoch. d. praesump. 73. Mantica d. lib.

11. Peregr. d. ar. 24. Ceph. et Menoch. in cons. s[upra] citatis [illegible]

pre[illegible] et ita etiam tenetur Hippol. Rimin. [illegible] in cons. 80.

per totum [illegible] dicentes ubi [illegible], et plane

[illegible] legitimatum subseq[uen]ti matr[imoni]o legitimum

non censeri ad succedendum in bonis patris, nullatenus tamen ad succedendum

in bonis fideicommisso subiectis pertinere per ipsum adductas, ubi

etiam contrariis satisfacit, et nimis specialissimis terminis legitimatum nec

etiam subseq[uen]ti matr[imoni]o immo verbo in fideicommissis ad successionem admittendum non

fore, nec debere decidit Bal. in c. 367. per totum vol. 5. et in c. 203. eo. vol.

[illegible] ad [illegible] ut merito dixerit Novescala in scholiis ad Alex.

cons. 2 vol. 1. c. 14. eo. vol. [illegible] tractatum firmum eum, qui DD. omnes

qui hactenus de puncto scripserunt referre vellet, ubi eos tamen quisque

[illegible] addendus [illegible] in speculo [illegible].

Et Rolandus à Valle [illegible] cons. 12. nu. 4.

[illegible] legitimatum [illegible] non excludere [illegible], et eo quod non verificari nisi

[illegible], verificari autem in legitimato subsequenti matr[imoni]o ex mente [illegible]

resolvit Ludovicus de Molina to. 2. de just. disp. 472. vlo qui emphiteota ex Caldas in tt. de renovatione emphiteus. q. 21. no. 33. de eo, et emphit. seni ulterius subijciens primo negat Principi licere ex prosso ad eam successionem legitimare, contrariumque verius, et ... communiter absque dubio asserit in legitimatis subsequenti matrimonio vbi T. vlo verum veris legitimatis per subsequens matrimonium. Contrarium tamen in hoc tenuerunt Caldas Rubeus et alij ab ipso allegati d. q. 21. no. 34. dicentes affirmatiue, immo ad successionem sub una famula accepta ... admitti legitimatos ex per subsequens matrimonium. ita verumque sequitur elegantissime Simon de Praetis de interpretatione vlt. vol. lib. 3. dub. 2. sol. 2. no. 4. et 6. vbi ... rescripto principis legitimati admitti non possunt ad successionem nisi verbis dell... Vt amplissimum refert ex Tib. Decia. cons. 42. no. 27. et seq. et ... no. 2. ... Odd. de compendiosa substitutione q. vlt. vlo. legitimat. concl. 4. Et ita licet contrarium sit agnoscat quid dum in legitimato subsequenti matrimonio concludit tamen eum admittendum fore, licet contrarium teneant cumulati per Roland. à Valle cons. fin. lib. 2. no. 27. Cephaly cons. 82. no. 25. et cons. 364. no. 28. et cons. 451. no. 9. tenet in Praetis contra eos cum multis allegatis potissimum Sfortia d. p. vlt. q. 2. art. vlt. Gabriel. lib. 6. tit. de ... concl. no. 55. et seqq. et contrarijs satisfaciens, ... referens, pessime in d. contulisse Alex. cons. 5. vol. 7. et Rueus cons. 93. ... aliqui refferet Praetis d. no. 6. et Cephaly cons. 541. no. 9. et per ... et ita includit d. legitimatum rescripto, tamen ad fabricam legitimati matrimonio subsequenti et in legitimato per rescriptum principis ... tenet Jo. de Ninza cons. 99. ex no. 24.

Et praeclare legitimatum rescripto non posse admitti ad fideicommissum natis ex legitimo matrimonio, delibati respondendo ... cons. 967. no. 1. adjiciendo magis ad ... quia qui ... non possunt ... ea casu facta dispensatio non suffragatur ad bona fideicommisso subiecta, vocante disponente filios ex legitimo matrimonio natos. Hanc partem contrarium consuluisse ... quatuor decembris 1544. ex Paris. cons. ... vol. 1. Nam praeter quam

loquebantur Dni quod Papa de plenitudine potestatis concessisset dispensandi
facultatem nominatim ad substitutiones vel fideicommissum. Quae etiam in
pariter casantur in calce eorum ipsius decisionis prorsus inclinant ex Dec.
in rub. C. de impub. ut talis generalis specialisque dispens. ad fideicom-
missum extendatur. Nec est desiperis, quod Dni ibi non decederint, cum tenui
infirmari mandaverint, quia id non intellig. de iure caute fidei commissi, sed
debitum emphiteoticis ut ibi legitur. Clariusque idem Dni de Rota cen-
suerunt filio legitimato paterna bona deberi in concursu patrui tamque
legitimi illa pretendentis, non tamen deberi emphiteoticaria, vel fideico-
misso subiecta, ad quae legitimatum inhabilem dixerunt, ita censuerunt die 27. ma-
ij 1547. Nec intelligas contrarium sensisse Dnos, dum dixit legitimato
bona ex fideicommisso subiecta consequuntur, quod Dni non de irrevocabili
consequutione loquitur, immo magis nostram confirmantes sententiam adijciunt
id taxative procedere, quod cum heres sit patruus, per formam praetendere
fideicommissum aliquo ex capite evanuisse, de eo tamen constito, ut apud
nos apertissime constat Dni censuerunt certissime ab ijs bonis excludi
debere.

Et pulcherrime in terminis nostris, in quibus Pontifex non solum contractum matrimo-
nium de facto et incestuose initum parentum Don Petri non confirmavit,
sed etiam expresse illud improbavit legitimationem prolis susceptae factam
non esse tanquam a principio et tanquam a matrimonio, sed tanquam
ex nunc docet Alex. et Nebo ita redarguens contrarias Butij et Jua-
nis Andreae opiniones in c. per Venerabile n° 29 et 30 qui filij
sunt legitimi subijcit n° 39 ad propositum, per bene legitimationem, quae
fit rescripto Principis, ipsum non censeri praeiudicare velle iuri agna-
torum vel solo iure acquisito. et n° 47 ad propositum inquit id certissimum
nostra in specie, in qua Papa non succedendum ad successionem in terris ubi non
subditis legitimare minime potuit. imo vero ubi verba stricte

interstante Hunt, ut in hoc Regno, putavit Butrig relatus ab Alex. de Nevo ubi s. n.° 72, legitimatum de iure speciali scilicet rescripto Principis non venire non solum appellatione filiorum de legitimo matrimonio procreatorum, sed nec appellatione legitimorum. et licet Nevo in iuncto [illegible] contrarium verius esse crediderit, agnovit tamen n.° 73 72 in fine, quod ipse in iudicando a Butrij opinione propter eius auctoritate non auderet recedere. et in simili casu quando testator et gravatus eo[illegible] fuissent nobiles [illegible] in practica observandum fore, legitimatum non admitti testatore simpliciter vocante legitimos propter Ang. et Butr. observandum fore non difficetur Nevo ubi s. n.° 75 in fine. et in terminis [illegible], imo in fortioribus quando testator filium legitimum et legitime natum vocaverit, legitimatum admitti non posse si rescripto legitimatus, secus tamen si subsequenti matrimonio ex eadem Butr. et Ang. testibus Nebo in [illegible] n.° 29 et ind. c. per Venerab. n.° 76. Et satis elleganter legitimatum rescripto non posse nec debere admitti ad maioratus successionem [illegible] teneat Soci. Senior [illegible] 3. no. 9. et finali lib. 3. quandoquidem expresse admittenti ad successionem feudi [illegible] familie dellati qui ea [illegible] [illegible] [illegible] ex d. § [illegible], [illegible] nominatim ad feudum suffecit tu legitimatio, [illegible] non [illegible], nec nominatim ad eam successionem fuissent legitimati, [illegible], ut [illegible] [illegible] reperi [illegible] allegat Alex. [illegible] x1. vol. 1 [illegible] cons. 8.5. [illegible] 92. [illegible] vol. Et verum [illegible] [illegible] [illegible] agnovit [illegible] ubi legitimatio facta Principis rescripto in l. Gallus § et quid si tam n.° 146. Et Soci. Junior elleganter, et expresse in [illegible] 39. vol. 3. no. 57. & 58. [illegible] expresse legitimati per Principis rescriptum admitti ad [illegible] successionem

Dij satis ad stabilitatem Ut remanet confirmatum, nullam prosus rationem adversarium ad dicti Varoniam et Vinculi successionem admitti posse nec debere, cum solo rescripto Pontificij tot Vitijs et nullitatibus obruto, et in tot requisitis peccante et deficiente, imo sm Veriorem et magis com opinionem, Ex quod eius pretensa legitimatio matrimonio altri bus posse, quae Vt Vere non possit, nec tunc admitti debeat, Vt satis supra ostendimus cum receptissimis sententiis docuimus.

Quamvis autem fundamenta rationes et autoritates in principio huius discursus tanquam pro sententia contraria, iuris don Bernardini repugnantes exponebantur, tametsi ex ijs, quae dicta fuere, illis sufficienter responsum existimamus, adduc tamen in specie dicimus, quo clarior et illustrior ius don Bernardini appareat, ea omnia non obesse, Vt puta quae ad nram speciem non pertinent. 4um omnium principaliter fundamentis pro contraria sententia ponderatis, quae, in eundem tendunt scopum non minus perspicua quam efficax ex praecedentibus constat responsio, in specie tamen respondetur cum Perez d. art. 4. n. 43. legitimatum subseque matrimonio Vere et proprie legitimum censeri a principio quoad ea, quae illis nemini praeiudicialis. Ubi vero agitur de alterius praeiudicio, contrarium ius observandum est, cum eo casu fictioni retrotractiuae locus non sit, Vt docuimus. 2o tamen et efficacius respondemus, davilleis. Nomine pretensam ex adverso legitimationem matrimonio adscribendam non fore, cum eo modo possibilis non fuerit, mala fide et sanguinis impedimento consistente in parentibus Utroque tempore natiuitatis tertij et conceptionis don Petri. quo casu dubitat nemo, legitimationem subsecutam ex rescripto procedere. et ita intrat omnium cois et receptissima sententia, rescripto legitimatum non contineri appellatione primogeniti legitimi et natij ac de legitimo matrimonio procreati. cum quibus 4or dicta

priora fundam.ta q.ae adversae procedant in legitimato subseq.ti matrimo
nio, qualis nullitatis et potest adversarius, nihil nobis officiunt de
legitimato per rescriptum sequentis, quidquid ut supra pretensa
est eiusdem legitimatio tot vitijs et nullitatibus obnubilatur, ut vix est
quod subsistere possit et praesertim in nostra successione. ut ij. latius.

Nec obstat etiam quod neganda est illius assumptio scilicet in legitimato nec
etiam subseq.ti matrimonio tempore quo defertur hereditas qualitatem
requisitam a testatore reperiri. quia ut scientissime doctores supra relati
advertunt satis quod legitimitatis qualitas in eo reperiatur pro tamen alte
ra qualitas reperiri debet, quod scilicet ex legitimo matrimonio natus dicatur

Minus obstat id quo contendebamus, vigore retroactionis legitima
tionis a principio iudicari legitimum, quia magis eius doctrina sunt ad
nostram in specie dato vero extremo mutabili: neque non est fictionem re
troactivam praesertim in praeiudicium iuris alijs ut vel supra adversus
fi. ut ij. pluribus rationibus ostendimus.

Ceteris quoque omnibus adversae partis fundam.tis ex ijs quae dictum est
primis sufficientissime manet satisfactum quaequidem tendunt ea
omnia ad probandum, filium legitimatum post legitimationem vere legitimum
remanere. quod nos vel fatemur: contendimus, deficere nihilominus
aliam conditionem et qualitatem a vinculantibus desideratam quod
scilicet natus fuerit ex legitimo matrimonio, quod nulla iure legiti
matio nec etiam per matrimonium efficere poterit, ut nulla prorsus
ratione dubitemus, multo minus id efficere posse nec potuisse preten
sam ex adverso rescripto obtentam legitimationem ut ex omnibus dictis nulla

rone (Ubi ...) [illegible] contra Don Petrum
legitimatum [illegible] admissa et recepta propositione
oblata [illegible] Don Bernardino, [illegible] consistit in eo qua
litaliter [illegible] adminiculantibus desideratis vere et naliter concurrere,
nec ambiguum est [illegible] receptiorem et veriorem sententiam cum
[illegible] loquamur de legitima respectu [illegible] vere sumus in his
terminis nullus est qui discrepet, immo videtur loqueremur de legiti
mato per subsequens matrimonium, addit [illegible] hac opinione tan
quam magis com[munis] non est recedendum potissime concurrentibus ver
bis geminatis et qualitate huius successionis. aliisque concludunt supra
relatis [illegible] concurrentibus magis communis fuit hac opinio Menochio
Bero, Mantica, Perez aliisque sexcentis supra relatis, ut si fiat
doctorum calculus sententia hac in terminis, de quibus loquimur, non solum
[illegible] et fundamentis sed etiam Patrum auctoritatibus praevaleat.

Nec te moveat quod Burgatus [illegible], Portolus, aliique multi
supra relati contrarium teneant. [illegible] loquantur simpliciter de legitimato per
subsequens matrimonium, et quando simpliciter vocati erant nati ex legitimo
matrimonio, non tamen in expresse [illegible], quando verba erant geminata
declarativa de nobilissima successione [illegible] ut nos loquimur. Ut me
ritò possimus contendere, [illegible] in terminis nobiscum esse doctores.

Solus obloquitur Portolus [illegible] Nec [illegible], legitimatum
Pontificis exemplo legitimatio ad contrahendum denuo parentes san
guine coniunctos, prolem susceptam legitimam esse decernendo admi
tendum fore, ad successionem maioratus, vel vinculi Primogenio legitimo
[illegible] ad [illegible] maior[atus] [illegible], asserens hoc communiter [illegible]

Ingressi Poss. nō manifeste decipit, verum et turpiter errat quando loquitur contra duas communissimas, et receptissimas traditiones. Altera est quod legitimatione factam à P.ce nisi ead nisi quod contrarie nō privat nat.m ex prolem legitimando susceptam nō esse legitimatione subseq.m matrim. et rescripto. Altera legitimatione rescripto nō admitti ad successionem vinculis dellatam ex quibus duabus illis propositionibus sit naturae, et inevitabile consequens malé, et contra mentem communis fuisse loquutus Posadas ubi s. n.o 8

et Quod adhuc evidentius apparebit si advertamus ad fundamenta et auctoritates, quibus ad id sentiendum movetur. quibus vel nullo negotio respondebimus si advertamus illam cum primis rationem, quam ipse nō solum magni facit, sed evidentem demonstrationem appellat, parvi habendam esse, nullamque fidem inducere. Primo nam quod assumit supremi Principis falsum est, sed nihil aliud obstare legitimato ex rescripto Pontificis ad nō succedendum in primogenitura, quam impotentia Pontificis ad nō dispensandum in terris sibi nō subditis. Nam turpiter errat Posadas in hoc assumpto, obstant nam alia pleraque. Demum etiamsi vera praesupponeremus Plenissimam in Pont.ce ad eam legitimationem praestandam, nihilominus is remaneret tamquam legitimatus à Principe ut idem Posadas admittit d. § Ilex. n.o 27. tamen adhuc obstant illi ad nō succedendum nam in hoc sequentia. Primo quia licet remaneat vere legitimus, nō tamen remanet ex legitimo matrimonio procreatus, et ideo sibi obstat communis omnium sententia legitimatum rescripto principum aliis ut concurrentibus concernunt nō venire appellatione nati ex legitimo matrimonio. Unus, et secundo obstat eidem, quod legitimatio nō extenditur ad feudi successionem antiquissimi et nobilissimi illi commissi, ut infra ostendimus. Nam Posadas ea sua ratione

nisi alicui praetendere fit, ergo quod Papa nunquam dispensando super
matrimonio contrahendo possit legitimare prolem iam susceptam ex patri
monio illo, quam prius in temporalibus sibi subditis, ubi quod eam dat
praestare, quam habere in illis, eo quam habet summus Princeps, sed
tribuit ergo si legitimatio haec emissa est à Summo Principe hanc non
habebat effectum, ergo nec habere potest legitimatus à Papa.

In hujusmodi D. allegationibus ipse Porcel in eius ex parte illi manifeste
contradicimus, siquidem eorum dicta punctatim percurrendo docuimus, ut
videre debeatis possit plebano quod eos adeo corrupte in suam sententiam allega
verint, cum potius eam directo destruant penitus excepto, stat igitur
quod quod ipse dixerit communem opinionem et receptissimam Pontificem
ergo si dispensaverit ad invicem contrahendum cum parentibus ad succedendum
non posse cum filiis susceptis dispensare nec est legitimare in terris
sibi temporaliter non subiectis, cum igitur praemissa ambo à Plebano
assumpta falsissima sint, et communibus traditis penitus contraria, nihil
nisi, si eos id ab eo collata consequentia, qua infert igitur legiti
matus à Pontifice dispensando cum parentibus ad contrahendum de no-
vo succedere potest in primogenitura et maioratu.

Tum quia item protestatur Porcel in allegatione Patrum, quos citat
in confirmatione sua attentionis, refferentur Anto. de Roselli. Nico
laum de Ubaldis, Didac. Cavar. Joann. Rojas. Mantica, Laden-
bach, Benedictum de Barzi. quorum singulos dictos, utranos sigilla
tim in utroque percurrimus, et saepius contemplavimus, reperimus ex
illis sex patribus, quos allegat solum Joan. Rojas in expresso
suam tenuisse sententiam, et eam vere appellasse, caeteri alii
quinque manifeste in contrarium, quam deffenderimus sententiam contra
quam causam deffenderet, et solum eos eam tenent alii si allegat
quae minime de habeant [illegible] dicerent. primusque [illegible]

In hoc ergo Porr. nō solum decipitur, verum et [illegible] erat, quandoquidem
aperte Capitulo adversus dictas commissiones, et acceptissimas opprimens, ab
[illegible] supra in initio solidissimis fundamentis corroboratas
Neque quod subijcit Porr. d. §. Nec [illegible] Dd. tanti est momenti, q
stabiliter nō posse in dubium revocari, sic nō posse Papam neque mandarier dispen
sando cum praeventis, ut possint concurrere prolem legitimare denegatam in ver
us sibi nō subalter. quandoquidem à multis id refricatur in dubium, et
esto q illud admittamus, remanet illa [illegible] legitimatio
nis per rescriptum obtenta ex Didaco de [illegible] ostendimus, idemque non
semel fatetur idem Porrel. Unde [illegible] nō licet taliter legitimatum ad
dictum Primogenitum, [illegible] admittendum, prout pessime intulerunt
Dd. [illegible] Porrel. T. [illegible] acceptissima [illegible] affirmare.
Nec me, quae ipsum movit, [illegible] expedit Porr. nō. 33.
[illegible] nō est [illegible] in jure, q aliquid mandarier liceat, quod
alias [illegible] principis [illegible]. Nam [illegible] admitto libenter, sed
[illegible] perperam [illegible] concessionem, [illegible] Papa dispen
sando cum praeventis ad [illegible] prolem [illegible] legitim
ra, ad succedendum in [illegible] Baronia, [illegible] debuisset [illegible] colligere
Porrel. [illegible] legitimare, [illegible] legitimationem
nō posse [illegible] tenetur vel minus fateri [illegible]
tum nō solum à dispensatis colligi, sed [illegible] plane falsam esse, quum
[illegible] nemine [illegible] rescripto legitimationis [illegible] nō
posse ad successionem admitti, [illegible] Plebani [illegible]
[illegible]. Cuius non possum satis mirari, q [illegible] adeo hanc quae
gravissima, et frequentissima [illegible] ut nec [illegible] bene
sentire [illegible]. Inquit in nō. 36 [illegible] 23.
Calderini [illegible] filij [illegible] legitimi [illegible] fuit majus alu
[illegible] solum [illegible] ut summa consilij [illegible]

legitur, et ex eius resolutione in casu dubitato licere dellegato ab Imp.re legitimare in terris alterius, praetendit se Calder. in jure quaesiti; quod sibi illius fuerit ante donationem Constantini Magni de jurisd. Imp.ris ergo apud eum remanserit saltem habitualis jurisd. & voluntarium exercitium. Quid quanto illud habere possunt communiter, cum resolutio à Plebano dubitatis neque cum [illegible] dispositio [illegible] inde Calderinus nō resolvit idem, sed prorsus e contrario in comite, vel dellegato Pontificis legitimante in terris Imperij, et Imperio contrarium [illegible] à regante tamen efficacius ex Calderino colligi potest. Nunc etiam, quod id resolvisset Calderinus [illegible] inde [illegible] allegatio ad decisionem [illegible], in quo contendimus, et [illegible] legitimare, eam legitimationem ad temporalia [illegible] illas quae antiquissimis, & nobilissimis [illegible] de legitimatione [illegible] differunt, ut merito dicamus Plebanum [illegible] defecisse, citantem in hoc subjecto Calder. qui in nihil ad propositum diceret.

Et cum [illegible], plura [illegible] sit, eamque resolutionem Plebanus [illegible] plane falsa, et initio [illegible] Abb. citando in eius confirmatione erravit [illegible] secundo loco, dicit enim [illegible] ex resolutione ab Abb. Panor. in d. c. per venerabilem n. [illegible] id quod vere tantum abfuit ab Abbatis mente, ut potius ibi d. n. [illegible] cum multis seqq. longa praemissa disputatione, quorum antiquorum retulit sententias, ipse in ea sedit ut arbitraretur [illegible] in epilogo omnia reduxit praedicta has conclusiones, [illegible] Papam in terris sibi temporaliter subiectis, libere posse legitimare. Secundo in terris alienis, si per [illegible] magna et ardua causa subesset, [illegible] subjicit Abb. [illegible] legitimare alium nō subditum Papae [illegible] magna [illegible], nam [illegible] ob eam causam, vel si idem potuit Papa [illegible] hac jurisd.ne ut in d. c. per venerabilem [illegible] ubi caput ardui causa

ex Vult legitimare Principum non recognoscentium superiorem in temporalibus
filios eius potuit ut in d. c. per venerabilem vbi. Insuper . 4o. demum
clo, quam expresse subjicit Abb. quoque in eam spem omni ex latere a
git, si Vult Papa legitimare recognoscentes superiorem, vel eius filios non
[illegible] superior consentiat, ut asserit [illegible] eiusdem Pontificis in d. c.
per venerabilem, et quod haec fuerit mens Abbatis dilucidius colligitur ex eo
ubi [illegible] fuit d. [illegible] velle [illegible] à radice matrimonij [illegible]
[illegible] et in [illegible] de consanguinit. et affinit. Nec ergo inde
[illegible] Abb. [illegible], quandoquidem D. Abbas cum
[illegible] Pontificem dispensare super radice
matrimonij, quando cum parentibus dispensat ut non obstante impedimento
potuit contrahere susceptam prolem legitimam declarando, quod ut habetur
[illegible] et quidquid contrarium fuerit, et contra omnem [illegible] fuit [illegible]
tenuerunt [illegible], et [illegible] dicit Papa dispensare à radice
matrimonij, quod non obstante fuerit [illegible] impedimento, illud declarat
vel à principio legitimum fuisse [illegible] in [illegible] in [illegible], cum prius
illud irritaverit [illegible] [illegible], ut [illegible] in [illegible].
Imo [illegible]; Nec [illegible] Pontificem [illegible] in [illegible] procedere à radi
ce matrimonij, quod ad [illegible] necessario, et consensus coniugij à Prio,
in nulla ratione [illegible] in [illegible], cum scienter, et dolose ad tempus
[illegible] nativitatis Don Petri adversarij tu manifesto [illegible] perseveraverint,
[illegible] Abb. [illegible] è [illegible] ad [illegible]
[illegible], quod potest, et vellet Pontifex dispensare, et legitimare p
[illegible] procedendo à radice matrimonij, idest declarando illud
à principio legitimum fuisse, et quod haec fuerit Abb. mens colligitur ab eo, dum di
[illegible] intelligendam [illegible] distinctionem, quam [illegible] et
Joannes Andreas [illegible], qui [illegible] distinguebat, quod aut Papa [illegible]
te [illegible] solo impedimento matrimonij [illegible] prolem legitimat, et [illegible]
dr. procedere à radice matrimonij, et valet legitimatio quoad utrumque

forum, aut pro vtiliori dispensamus et tñ contrarium resolvit, quod dilu
cidius explicat Abb. n. 22 [illegible] dicit q. illa dispensatio nõ fit dupl. con
tractum [illegible] et vtl. prius, quod hic tñ legitimat proles postea suscipien
das [illegible] legitimat matrim. vt nunc [illegible] dicit Abb. tenuisse Butrium;
aut vero legitimat matr. vt ex tunc id est vt si à prius fuisset contractum
et [illegible] legitimat proles precedentes, et hic [illegible] Joannes Andreas.
Sed Abbas [illegible] apparere [illegible] à Porzolo in d. c.
senam citatam, cum [illegible] contra [illegible] apparere sentiat, nõ nunquam quam Pre
positus in d. c. per Venerabilem § quod [illegible] n. 68. et [illegible] Socinus sen.
cons. 65. n. 7. qui apparere docet q. Papa nõ legitimat illegitimum procedendo
à Radice matrimonij, q. nõ [illegible], quoad temporalia legitimare et patrimoni
[illegible] Joan. Andream, vt apparet colligans sensisse deci
sionem nobiscum, et perperam [illegible] allegant in contrariam senam à
Porzolo. Idem [illegible] Zabarella male quoque allegans à Por-
zolo, in d. c. per Venerabilem n. 9. qui ibi expresse nõ posse papam cum
nõ subditis dispensare, vel eum legitimare ad num effectum, nisi procedē-
do à radice matrimonij, ubi illud [illegible] validum, et tamen declarando
existens impedimentum juris positivi, [illegible] finalia ver. sed
ibi [illegible] dicit ego dico quod [illegible] juris positivi per dispensare
à tempore nativitatis, et hic [illegible] sentit Zabarella nobiscum, praeterea
[illegible] nõ
[illegible] dispensare contra matrimonium: nec potest Pontifex dispensare
super radice matrimonij, vt docet [illegible] Zabarella, quo [illegible] clare colligitur
Zabarellam sensisse dispensare [illegible] matrimonij et illud [illegible] vali
dare voluit [illegible] tempore validum existeret, cuius contrarium fuit in
proposito factum à Pontifice, [illegible] fuerunt Petrus de Ancher.
in d. c. per Venerabilem n. 22. [illegible] approbat distinctionem
[illegible] Papa approbat matr. illud [illegible] prole legitimando, et hic [illegible]
impedimentum [illegible] juris canonici [illegible] quoad omnes effectus, et vbique legare

deq. verò est, q. vbi Pontifex ver. dispensans, vt in pnti spe. Imo quoq.
deniq. clarissime fuit [illegible] in d. c. per venerabilem nro. 10. [illegible]
11. male quoq. in contrariu à Plebano [illegible].

Praeditis manifeste constat Paroles graviter decepti ce in [illegible]
male dd. pro [illegible] allegasse, cum ille dumtaxat pro d. Dnl. Bernard.
pugnent [illegible]: Quo fit primo falsissimum, [illegible] à palatijs [illegible]
[illegible] illustrissime [illegible] d. 8. Dec. nro. 38. clare apparere ejus
oppinionem [illegible] esse, Nam [illegible] ex dictis [illegible] doctrinis [illegible]
fuisset [illegible] in casu, in quo Pontifex [illegible] dispensasset sup. [illegible]
matrimonij dissoluendo, illud [illegible] legitimando, sed in casu nro, et in casu
Plebani, qui [illegible] Pontifex no dispensat super radice matrimonij, sed illud
restringit, [illegible] q. [illegible] facultatem [illegible] contrahendi, [illegible]
prolem legitimando, [illegible] cum [illegible] reperiuntur casibus, [illegible]
ab [illegible] allegatis à Plebano [illegible] Joanne [illegible] teneri
[illegible], [illegible] no posse Papam legitimare ad temporalia [illegible]
[illegible] in terris sibi no subiectis.

2o. [illegible] fit [illegible] no esse de [illegible] Hieronymi Paroles
[illegible] praefatam dispensationem matrimonialem filijs ante [illegible]
[illegible], [illegible] ex [illegible]
[illegible] opinione [illegible] communem, Nam ex ijs quae [illegible]
q. oppinio Plebani [illegible] debet, [illegible] de Palatijs in [illegible]
[illegible]; [illegible] sena, quae in terminis
[illegible] dubio [illegible] Venetiarum, et [illegible], vt Venetijs [illegible]
[illegible] de [illegible] Junii d. [illegible] 136. nro. 7. dum affi
[illegible] praefatam dispensationem ad contrahendum denuo [illegible]
[illegible] P. [illegible] terras [illegible] proli no prodesse, quod
[illegible], vel [illegible], in qq.
[illegible] posset [illegible] aliqui legitimus, [illegible] à primo [illegible]
[illegible] erat [illegible]. Nam [illegible] agnatis qui erant

tamen in eo genuinum tempore quo legitimatus fuit, adversus quibus ti legiti
matus nō fuisse alios q. filios legitimos nō susceptisse Don Fr. de Mendoza
successio huius Baroniæ erat delata, magis ea legitimatio praeiudicari
potuit, quam praeiudicaret Dno Don Bernardino si eo tempore aditus
tam fuisset ex legitimo matr. nec in illis omnis efficaciter ius acquisitu
censetur, quam filio secundo ultimi possessoris, sed huic nulla ratione po
tuisset praeiudicari, ergo nec illi praeiudicari potuit. Assumptionem vero probant
omnes illi DD. quos affert Pavolet vol. 7. no. 28. et 29. unde constat
manifeste sufficienter eundem Pavolet no. 48. et seq. illis nō respondisse
nimis prudenti considerat. ipsius dicta annulli.
Nec me movet quod nō potuit D. Bernardinus per illum praetendere, vel illis
le iubere qui [illegible] fateor, sed [illegible] eiusmodi legitimationem pullulasse eo tē
nō potuisse [illegible] effici, cum nulla fuerit, neque potuit [illegible] tempore
[illegible]
Quare consultus [illegible] Gravissimus Molina (cui plus creditur de iure
Regni deferendum est) in contrariam fuisse sententiam oppinione, et consulto igitur
[illegible] ipse Pavolet, quasi in [illegible] sententiam commutavit ad calcem dicti
[illegible] dubio procedere [illegible]
[illegible] valuisse
nō dispensando [illegible] à [illegible]
[illegible] nullus dubitat quin [illegible] legitimatus admitti debeat ad succe
[illegible] attentionis [illegible]
[illegible] in terris Imperij, sententia [illegible] Pavolet [illegible]
[illegible], sed certe omni ex pl.
falsa est, cum nō solum a plerisque [illegible] rejiciatur, sed etiam ab
omnibus, quos ipse citat in confirmationem, si unum demas Jo. [illegible] qui
eodem fuit [illegible]
Non minori [illegible] lapsus fuit [illegible] Burratus allegato cons.° 18. no. 10.
vol. unde dubitandum nō est, [illegible] dubitandum nō esse affirmat magis
coem, magisque veriorem, [illegible] esse eorum oppiniones
qui asseruerunt legitimatum ex rescripto Principis excludere fideicommissa
rium sub condit. filiorum legitimorum, ac de legitimo matr. procreatorum

Vocatum. Quod sane absurdissimum dictum nemo est qui non videat praesertim si attente perlegat quae supra seriose recensuimus patet. Et praeterea magis absurde, et falsissimo Burgatus asserat sex tunc doctores de eo contrarium sensisse attentes, et se pretium eorum dicens appellasse senam.

Quod tamen ni lectoris conabor, aliquantisper declarem, et exornemur oporteret. Et duobus tamen addendis liquebit aperte Burgatum nihil contra nos obtinere. Primum itaque ex eiusdem met mense, et dictis adversariis hoc puncto ipsum dixit, 10. et seq. quos dicit reingisse casus. Alterum, qui simplex vocatus esset substitutis substitutis conditionibus omne filijs delegitimis morte praedecessoris et in dicto puncto admittendis magis verum, et maximi eum est casu dicti qui eum fuerit legitimati non solum subsequenti matrimonio, verum Principis admitti expectari substitutiones (quod vere, vel minus addixerit stantem dictorum) et is planus casus nihil attinet ad nostrum propositum. Secundus contrarius casus a Burgato, qui verbis praegnantibus, et geminatis fideicommisit filijs legitimis et naturalibus, ac de legitimo matrimonio procreatis dellatum est (qui est in principalissimus casus) de quo Burgatus nullo modo concedit tunc nec legitimatum subsequenti matrimonio fore admittendum ex Alexandro iure, qui Vol. 5. cons. 14. in fine, asserente eam senam communem habere nominemque alijs multis, quos ipse ibi commemorat, statim ne? et subijcit eum restitutionem verbis geminatis ubi non placere, quod restrictio ad legitimatos subsequenti matrimonio quos adhuc vocaret ad dispositionem hominis fore admittendos tamquam vere natos ex legitimo matre et ita in casu geminationis (qui noster est) apertissime contrariam partem probat Burgatus, et concludit contra taliter remissis legitimatum, ut ex hac sola observatione constet liquidissime Burgatum ipsum recte intelligendum non solum adversus nos censuisse remissis legitimatis ad fideicommissum, et restitutum subnota sua fore admittendos, sed aperte dictis ex. 11. et 12. contrarium docuisse.

Secundo est ad intelligendum Burgati dicta d. nu. 10. de qui ammud.

animadvertendum est, quod ipse in dicta sua tractatione quatenus semper docet ex veritate, et colori in praxi observandi fore, quod ubi legitimatus ex rescripto admitti debet ad fideicommissum dellatum filijs de legitimo matrimonio procreatis. Id sane licet nobis ut praediximus non obsit, cum in casu non sit substinere non possum, decipitur tamen in hoc Bursatus quinimmo turpissime errat, ut manifeste alias de Bursato in hoc dictum [illegible] dixerit vir satis eruditus [illegible] animo, quam elucidandae veritatis Bursati illud redidisse responsum.

Cum primis enim [illegible] revolvit, et [illegible] attentis vera dici non possit ea tractatione aperte satis est, ex supra resolutis, quod vero perperam, et absurde nuncupetur magis convenit, non nisi clare ex his apparet quae supra diximus. Immo vero nullus in terminis ne dicam sex, ut falso asserit Bursatus, sed sexcenti qui nobis responderunt cum magis [illegible], et de eo attestantes.

Quod sane apertius apparebit si advertamus hanc quoque disceptationem non unico tantum [illegible] doctores [illegible] male, vulgar de citat Bursatus, sed diversimode fuisse pertractatam, ac resolutas. Primo etenim observamus ego, [illegible] dixisse doctores non solum inter formulas conceptionis vinculorum aut fideicommissorum, sed etiam inter formulas ipsius legitimationis, nam ex ijs [illegible] amplior, et uberior ex alia. Rursus [illegible] ad [illegible] vinculo, vel fideicommisso sub dicta formula [illegible] absolute seu absolute nullo vinculo [illegible] Insuper distinxere inter praeter [illegible] ne de successione vinculi aut fideicommissi constituti absque [illegible], ad cuius [illegible] filius fuit legitimatus, ita ut ipse libenter [illegible] filijs vel agnatis praeiudicare posset. Rursus animadverti esse longe alia [illegible] doctores in successione nobilissimi vinculi, et maioratus, a nobilissimo testatore fundato, et erecto, alio vero instituto ab homine [illegible] plebeo, vel mediocris conditionis.

in proximis a maioribus de familiis.

Vt ex d. allegatis satis constat. Demum vt more dicebamus contentionis fuit non modicae quoad successionem temporalem in terris temporaliter Papae non subiectis prodesset, cum e reciproco obtenta legitimatio, quae radicem matrimonij retro non habilitabat (prout in casu nostro) nec ne, resolutionem quod firmissime tum veriori, et communi prodesse nihil praefatam legitimationem. Quo fit cum nos disputemus, an Don Petrus resumpto Pontifice non per consentientis habilitando, sed irritando radicem matrimonij legitimatus simpliciter nulla eius [illegible] vel [illegible] facta mentione, ad eam in terris Pontifici temporaliter non subiectis tamquam Primogenitus natus ex legitimo matrimonio admittendus esset, ubi [illegible] terminis autem affirmare neminem assignaturum Burgatum, qui dicat communem esse oppinionem, quod talis taliter legitimatus tali rescripto admittatur ad talem maioratum non a patre cuius precibus legitimatio fit, sed a maioribus nobilissimis viris fuit constitutum provenientem. Burgatus ipse fatebatur.

Verum [illegible] sententiam [illegible] [illegible] quo magis hac in parte Burgati [illegible] deprehenderetur, et ne de caetero illud eius responsum, quod vt celeberrimum publice [illegible] ferat lectoris dei [illegible] liber [illegible] demonstrare, non solum eius dicta in nostro casu non posse adaptari, verum etiam simpliciter accepta, et prout ab ipso dicuntur plane falsa esse. [illegible] n. nimis constituit ipse legitimatio rescripto [illegible] ad successionem [illegible] filij nati ex legitimo matrimonio quod ait a [illegible] gravissimis viris [illegible], vt verius receptum esse [illegible] [illegible] quae [illegible] apparebit quam graviter, et periculose Burgatus [illegible].

[illegible] [illegible] in [illegible] Princeps Burgatus [illegible] feud. [illegible] Menchaca de successionis progres. lib. 1. §. 20. no. 52. (et vt verum fatearmur) ille non [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], et [illegible] esse eorum oppinionem, qui crediderunt legitimatum [illegible] non [illegible] admittendos fore ad feudi successionem, quasi legitimatus sub sequenti matrimonio. Sed praeter quam quod verba obtinuerunt non loquuntur de verbis legitima

geminatis, ad quod Menoch. intelligendus venit, de ea legitimat. quae nominatim fit ad succedendum in feudo, in dicto, ad primo quia in alijs textis in quibus Bur satus loquitur, [illegible] Menoch. manifeste [illegible] quia cum aliquis Doctor ambi gue respondet, eius dictum intelligendum est secundum [illegible] D. alios quos allegat. Unde cum Vesti refferat [illegible] confirmationem [illegible] alios Soci. senio. vol. 3. lib. 3. c. ibi Soci. recte [illegible] respondeat de legitimato nominatim

Soci. ubi declarat in d. cons. 3. seu. [illegible]

ad [illegible] successionem feudi a Principe legitimato, consequens est, ut etiam Menoch. in ijs terminis intelligendus [illegible] quem ipse reffert 2. p. c. 8. §. D. no. 6. ubi [illegible] respondeat legitimati per rescriptum Principis [illegible] ad feudi successionem non succedere, nisi in rescripto Princeps nominatim eam concesserit facultatem. Loquitur quoque Menoch. quod nominatim ad feudi successionem interuenit legitimatio, ac proinde non be ne refferetur a Bursato in terminis simpliciter [illegible] discurrente. Verum neque in simplici legitimato ad feuda vera, nec [illegible] dici potest, sed falsa, et a [illegible] reprobata, ut non praeterijt Menoch. [illegible] et alijs animaduer tere, licet ipse contrarium [illegible] hac nostra contra Menoch dig nosci in [illegible] quam [illegible] glo. 3. no. 6. ab omnibus fere probari scribit [illegible] in l. 2. de ver. oblig. in prin. no. 88.

Allegat denique Bursatus in confirmationem sue sententiae Ascanium Clementem Aimericum de patria potestate c. 5. no. 82. quam pessime, et disparate dixit alios [illegible] Clemens in dicto no. 82. a Bursato allegato tantum resoluit legitimatum post legitimationem remanere vere legitimum et sui [illegible] succedere posse parentibus ex testamento, vel ab intestato, quod sane nemo est qui ambigat, sed proinde non debuit allegari ad [illegible] nostrum in quo in [illegible] quoniam ad maioratum, et similium defla turus de legitimo [illegible] prerecatis posse admitti, Quin permisset Bursatus facile animaduertere Clementem Aimericum in ijs textis ap [illegible] paulo inferius sensisse contrarium dum no. 85. limitandum esse ait

praecedenti tiam tradd. ut nō sit legitimus legitimatus rescripto, quod alti
ad praeiudicandū alijs in successione, id quod certius est receptū, et indistincte
in iudicando, et consulendo observandū affirmat ex glosa subtili in §. [illegible]
distinctione qua uti solebat Thomas Nomius. Et insuper Clemens nō. 56.
57. ex numeris ex antiquioribus, et recentioribus affirmat, limitandam
quoque esse eam resolutionem quam allegato nō. 52. tradiderat, ut vera
sit quoad feudi, vel etiā emphiteotici successionem, quia tūc nō aliū
legitimatū rescripto admitti posse existimat, quam si specialissimā Principis
rescripto id expresserit, quod ex Dec. Paris. Rolando, et Claro
ut constitutissimū firmat, cum in feudo, vel emphiteosi, ad nūm [illegible]
et maiorat. validū sit argum., ut ut. admonimus. Res efficitur clara, si dic
eo tamen in casu Clementē illam sententiam tenuisse, quando videlicet specialiter ex
particulari licentia Principis legitimatio fieret ad effectum [illegible]
tionem

Refferet deinde Bursatus Joannem de Neuizanis in § 99. nō. 22.
in quo nō omnino decipitur. Primo quia Neuizanus ibi quaestionem disputat
in terminis, et secundum simplicibus, quando scilicet fideicommissū filijs legi
timis, et naturalibus tamen defferitur, nulla legitimi matrimonij facta
mentione, et hoc sane casu bene verum est, quod ut Neuizanus ex
pluribus affirmat eodem esse sententiam quod legitimatus rescripto principis ad
mittatur (quod est adeo verum, ut dubitem quod in dicto casu hi
in contrarium cum opp. [illegible] ut asserit Neuizanus nō. 21. praec.
cum quod Bursatus [illegible] disputet casum quo fideicommissū delatum
sit filijs procreatis de legitimo matrimonio. decipitur in confirmatione
suae sententiae allegat Jo. de Neuizanis eo in loco. Secundo quoque [illegible]
tendo Bursati in eo quoque venit praecavenda. Quod enim quod
(Neuizanus in terminis Bursati (ut ipse male existimat) dis
ipset eam eandem sententiam d. nō. [illegible] Quod attinet ad ceros

nis. et Bursati ab illa nõ obscure discedit Neuizanus quatenus eam, quatuor limitationibus coarctat, et restringit, quae sanè fallentiae maxime exp.te in proposito eam tenent in quibus Bursatus resp.t concurrunt.

Praeterea Bursatus in suam sententiam, q. lib. legitimatus rescripto veniat appellatione filiorum de legitimo matr.o magni facit Rolan. à Valle resp. 96. no. 46. Vol. 3. qui tn loq.r quando nominatim ex Principis suprema potest. ea legitimatio facta esset, Vel quando tn vocati essent legitimi, et naturales filij, nec adesset ea vera ac de legitimo matr.o procreati, vt amplè de cõtestatur resp.t venio Rollandus à Valle quem quinq. refert Bursatus in resp. 83. no. 19. eo vol. 3. cum tn ibi nihil asserat Rollandus contra nram resolutionem quin potius loquatur tm quando vocati sunt ad successionem filij legitimi, et naturales, quo casu cens. ex quod admittatur legitimatus

Demum multum ex olit ad sui fabricand. Bursatus d.n Consilij 132. per tot. et Celsum Hugonem cons. 118. no. 4. et resp. 19. no. 5. et praeter caetera emendat Collegij Pataviini responsum, respondentis legitimati rescripto admitti ad successionem filijs de legitimo matr.o dellatam, q. consilium habetur inter cons.a Socini Junio. resp. 63. no. 57. Vol. 3. et Marcanus de fideicom. 2. p. q. 30. in fine. Et tn neq. Socinus, neq. Consilium Patavinum contradicunt, nam Soci. apertè inquit se nobiscum tenuisse, et a caeteris de collegio dissentisse. Sed neq. caeteri aduersantur, quandoquidem, vt testatur idem Soci. collegae Pataviini responderunt in legitimato per rescriptum nuncupative, et in amplissima forma, nos verò loquimur in casu admodum diuerso. Junio in eo resp. no. 55. Soci. expres. et alijs contendit rescripto legitimatum, nõ solum nõ venire ad primi successionem, verum nec dici posse spiriele=gitimum. Junio in hac formula cum nec legitimati subsequ. matr.o nõ admitti ut firmare vr. 6. Soci. no. 56. dix dicat vir sic facile, verum sui opprimi responsione, et ita relinquit legitandum

Praeterea Marcanus, quam quinq. refert Bursatus d. 2. p. q. 30. suam nõ corroborat sententiam itidem n. loquitur de legitimato in amplissima forma, cum sp. lr id exprimitur, vt admittatur ac si natus fuisset de legitimo matr.o quin potius nõ ui esse et in verbis geminatione magis vr. placuisse Marcano d. q. 30. no. 4. et q. in legit.o subsequ. matrimonio,

Constat igr ex supra resolutis nulla mino ratione curandum esse de assert...
Hiero. Portole, et Jeronimi Brusati, quatenus perperam, et falsò as...
severant verum esse opinionem legitimati rescripto admitti ad mai...
ratu, vel fideicommissum dellatum filijs legitimis ex matrim. procre...
tos. C F Plures constat, quod etsi de illorum assertionibus ara...
dum foret, adhuc nihil adversarentur D. Don Bernardino, cum...
loquantur in terminis nris, sed in alijs longe distinctis, nam ipse quoque...
Brusatus agnoscit in nris terminis, in quibus generaliter legitimus et na...
turalis, ac ex legitimo matrim. procreatus vocatur, non admitti legiti...
tum rescripto. Quod sane nec diffitetur Hiero. Portole, licet is gra...
vissime decipiatur existimans in nra in spe legitimationem esse per sub...
sequens matrim. cum ita non sit, nec esse potuit nisi per rescriptum...
ut fusius supra animadvertimus, dum singillatim DD. relatos à Por...
contra ipsum expendimus.

Quinimmo Princeps utcunque supremus non praeiudicat per legitimationem, quam s...
rescripto concedit substitutis, vel venientibus ab intestato in nra in spe in qua...
vestimus de bonis vinculatis, et maioratus non fundati à patre pueros parisi...
sed ab antiquissimis progenitoribus. Quod n. dici solet ex Bart. in l. Gallus §...
et quid si tam no. 14. quod legitimatio obtenta rescripto Principis agnatis et co...
atatis, nec consentientibus praeiudicare ut late post Bar. ibi tradiderunt...
no. 153. Jo. Crotus no. 144. et Galiaula no. 90. de com. resolut. scribentes, post e...
pluribus circit. fuerit obstat. Graec. no. 63. lib. et Meno. cons. 306. no. 10. et 2...
lib. 4. Communem quoque recipit interpretationem, et limitationem ut locum non habeat in b...
nibus de quibus pater adhuc tempore legitimatio obtinetur potuit libere disponere se...
libera fuissent restitutioni substitutionis, vinculoque seu maioratui suppositio, ...
in pater in praeiudicium agnatorum, ad quos alias successio legitimatione non ob...
ta erat perventura legitimare filium illegitimum rescripto non potest, ut in...
fiet et quid si tam declararunt Alex. no. 7. Jas. no. 92. et 174. Cephalus...
cons. 23. ubi pluresque Molina lib. 3. c. 3. no. 10. Sequitur n. ex praefata alia...
tione in nris terminis substitutis, vel agnatis praeiudicare pater non potuerat...

fin. §. sed quia l. cor. de leg. ita nec legitimando filium, ut argumentantur Dec. cons. 284. no. 10. Bruno cons. feud. 15. n.o 16. Quibus adde quod in hic termino non invenitur patri qui legitimationem impetravit, sed maioratus institutori l. Unum ex familia §. quid si falcidia de leg. 2. Unde fit naturam sequentis legitimationem dici non posse impetratam in vita testatoris, sed post mortem nam in hoc respectu tabuli dicitur non ad ultimum possessorem, sed ad fundatorem et institutorem decujus hereditate, et successione tractatur, ut praeclare declarat Anchar. cons. 427. n.o 3. Undequaque fit dictam legitimationem censendam esse eo iure, quo conferretur, si post mortem patris impetraretur, cum vere mortuo primo institutore impetretur, quo casu indubium verum non posse Principem non posse per legitimationem agnatis praeiudicare. quod post Joannem Andream resolvunt Antonius de Rosellis tract. de legitima. tit.o de legitimationis effectu, n.o 2 et seq. Bal. cons. 361 n.o 2 vol. 5.o. Menoch. plures referens consil. 108. n.o 59. et latius Fortunius Garcia ind. § et quid si tantum n.o 290. et Sarmiento lib. 1.o select. c. 8. n.o 10. qui loquuntur in maioratu vel successione ex 1.o institutore delatis. quod bene negari non potest quin sit ius certum certissima acquisitum spe, ac proinde tale ius in bonis meis esse dicitur. sen. Bar. in l. si potest, n.o 10, et alij. Gred. Jaso, in l. emancipata n.o 15. C. qui admitti. et cum multis resolvere Soc. Junior cons. 95 n.o 31 lib. 3. et Ruy. cons. 3. et cons. 36 n.o 16. lib. 1.o. nec te moveat in contrarium vulgaris allegatio tex. in l. pretia rerum, ad leg. fal. eam enim ex pluribus impugnant Alc. de eo quod interest, c. 9 et lib. 4.o paradox. c. 5.o et Molinaeus de eo quod interest n.o 220. consultissime advertens, eo loci non respondisse J. C.tum ius adeundi certa spe nobis acquisitum non esse in bonis meis, sed potius dictum ius nos locupletiores non reddere antequam adeamus. aditio enim nos facit locupletiores, cum ante eam incertum sit, an adituri simus. et cum spem.

indubia et certa a principio institutionis maioratus, Sunt agnati, quae qui dem spes cum irrevocabilis sit, cumulatum considerabilis ex l. spem. C. de dona. l. nemini de hered. vel actio, vend. et ita stimabilis. l. propter spem; familiae ercisc. l. in gentilitate § magna; ad leg. fal, iunctis iis quae docet Tiraq. post leges connub. glosa 2 ex n.º 38. et Cagnolus in l. fi. n.º 284. C. de pactis. cuius ob sit, agnatis sine iniuria spe adeo certa non et defraudandum Casus legis fi. § sed q.ª C. com. de leg. l. 1 in fine, de successio. feudi. l. in die vers. (non autem) de aq. pl. cum cumulatis a Tiraq. de retract. conventio. § 1.º glosa 7a n.º 20; Cum itaque praedicta spes probabilis indubia et certa. quae si Don Petrus adversarius Principis rescripto legitimatus non fuisset, aliis descen dentibus legitimis ac de legitimo matrimonio procreatis longe minus ex rescrip to Principis auferri debet, ne alias inde iniuria nascantur unde iura nascuntur. l. meminerint. C. unde vi. et ita spem certam succeden di, per Principem tolli non posse ex pluribus resolvunt Fortunius garcia in d. § et quid si tantum n.º 290. Dec. cons. 284 n.º 10. Afflictis lib. 3. const. Ceuls in rub. 24. n.º 6 et latius Mol. c. 8 lib. 1.º n.º 33. et Menoch. cons. 108 n.º 54 ex l. penul. et fi. de natalibus resti tuendis et in l. diuus de iure aurear. annullor.; nisi publica et iusta subesset causa, q.ª tunc Princeps non solum spem sed re iure 3.º acquisitum tollere posset ex l. si unus. de evictio. et l. item si verberatum § 1.º cum congestis a Gabr. de iure quaesito non tollendo, con.º 2. Quo fit Principem suo rescripto filium naturalem in praeiudicium agnatis vel secundum quibus ius succedendi re vel spe certa erat acquisitum, praeiudicando legitimare posse. Ut post Dec. cons. 519 et alios autores resolvunt Molina lib. 3. c. 3 n.º 20 et Burgos de Paz in proœmi

legum Tauri n.º 349. id tamē nō putes indistincte et sine delectu verū, sed ita demū si condigna satisfactio agnatis quibus praeiudicat ex d. legitimatione fiat a Principe ex l. 2. C. quibus ex causis servi pro premio liber tatē. et in l. venditor § si constat, cōm. praed. quod etiā iure Castellae nominatim cautū fatur ex l. 2 tit. 1.º par. 2 et ex l. 31 tit. 18. part. 3. docet Bar. in l. si § 1.º de pignorat. et cum multis Galr. d. con.e 2. n.º 251. quae satisfactio a Principe ipso legitimante exigenda e nō vero a filio n(atur)ali legitimato. ut punctim Dessig cons. 520 n.º 10. quod suadere ut ex d. l. 2 C. quibus ex caus. servi. et ex l.º mulier, de cap. ubi sex fisco reddendū quoniam cū successio et hereditas iure positivo vinculo vel maioratu constituto deferri dicatur, Princeps tamē suis iuri derogare posse tū generalem legem condendo, quae futuros tantum casus respiciat et conspiciat l. leges C. de leg. minime tū iure alteri re vel spe certa acquisito praeiudicare poterit per iniuriā n(atur)ali legitimato, ad quē successio pervenire nō poterat successione auferendo iis, qui alias erant succes suri ut nominatim Pinel, de rescind. 1.º p. c. 2. n.º 50 et latius Sar miento alleg. c. 8. n.º 15. quod a fortiori procederet in legitima in spe et legi tima e rescripto Pontificis obtenta, quam sane dubiū e posterius legitimis civilis ex a terrae esse nō posse praeiudicare. imo tunc quod potuisset, citandi erant agnati, cum certus sit, quod in aliis casibus, in quibus Princeps illegitimos legiti mare potest post mortē illius, de cuius successione agitur, ut ex tali legitimatione praeiudicetur agnatis, eos citatione requiri, pulcherrime quod attinet ad illos praeiudiciū corrune legitimationem ex certis legibus: nam in fin. dias, de adop. et l. de vno quoque de re iud. ita Bar. in d. § et quid si tm, cuius sentētiam com mendat Tesaj e Jaso cons. 139 lib. 3. et licet in eam conspirat Sarmiento d. c. 8. n.º 3. optime tamē ab eius impugnatione defenditur a Mo lina lib. 3. c. 3. n.º 23 asserente, Bartoli sententiam gravissime

cessam esse. Quibus vbique apertissime colligitur; verissima esse per contra Porteles et Burs. Doctrinas, eosdemque patres ab ipsis allegatos non coadiuvare nec quantum vnica iuste con.o D. don Bernardinum respondisse.

Quod vero nihil dno est, quod in hac gravissima consulta.e speciali nota, et animadversione digna. Sit intactum relinquamus, pro absolutissima legitimationis disputatione de illo tandem disserendum occurrit, quod don Petrus adversarius vt accepi sese iuvare intendit, scilicet potentissimum dnum nrum Regem, Regiamve cancellariam cognoscendo posse de sundi ea legitimitatis, nec etiam incidenter obsistente incapacitate dictorum iudicum secularium ex d. fin. c. tua, de ordine cogni; iunctis ibi traditis a coi, de qua disserunt post ordinarios ibi et in c. 2 de iudi; Couar. pract. q. 31. Balle cons. 23. n.o 18. vol. 2. Menoc. de recup. pos. remedio 15 n.o 203. idem Couar. lib. 3. Var. c. 1.o Barbosa in l. Titia, soluto matrimo. Nauar. in c. nouit, notab. 3. de iudi. et Saagum in repetitio. c. 2. de iudiciis ad rationem decidendi. nullatenus tamen Regia audientia potuit cognoscere de sundi ea illegitimitatis sed ea incidentia in iudicio successionis, quin potius devoluenda erit ea q.o ad iudices ecclesiasticos ex d. c. tua.

Sed effectu considerationem sane parum offutura dno don Bernardino quidem, multum vero dno don Petro adversario offutura.

Sto enim quod seculares iudices de validitate matrimonij neque incidenter cognoscere possint etiamsi ad diversum effectum successionem scilicet de eo cognoscendum sit vt contra Bartol. in hoc communiter reprobatum in l. Titia n.o 5. soluto matrimo. tenuerunt ibi Alex. n.o 6. Vincen. Albertin. et relati a Barbo. ibidem n.o 22. Ex expressis textualibus decisionibus in d. c. tua de ordine cognitionum. et in c. lator qui fil. sint leg.

Nichilominus tamen existimo judices seculares nostra in specie omni
no esse competentes ad cognoscendum de illegitimitate Don. Petri
cum non se intromittat super substantialibus matrimonij sed super
nudo facto fuerint scilicet parentes don Petri sanguine conjun
cti in gradu prohibito prout ipsa nec, ne. Et rursus num
quid sedes apostolica cum illis dispensaverit, nec, ne, quae omnes
cognitiones in meris facti questionibus subsistunt neque aliqua
ratione questionem juris, quae laycis prohibita est in causis eccles
iasticis habent admixtam ex Bart. doctrina d. l. tertia n.o 8. et
ibi Barbo n.o 24. et cum de solo facto tractat. nichil impedit secu
lare de causa matrimoniali cognoscere ut reperit idem Bartol.
in l. omni novatione n.o 2 C. de sacr. sa. eccl. l. quoties C. de judi.
et communiter receptam resolutionem profitent. Alex. in d. l. tertia n.o 7.
Abba. in c. cum sit n.o 17 de foro competen. et multi alij quos refert
et probat Barb. in d. l. tertia n.o 22 circa finem. quo loci nume
ris segg. potissimum n.o 29 et 30 secure constituit posse ge
neraliter de solo facto causae matrimonialis, vel cujuscunque
alterius ecclesiasticae causae cognoscere judicem secularem, ita inter
pretans, et conciliat jura quae in hoc pugnare videbantur in
c. decernimus, et in c. si judex laycus de sententia excom. li. 6.
Cum igitur in presenti casu non disputet. directe de jure matrimonij aut
legitimitatis sed tantum disputet. de nuda [illegible] quod facti an videli
cet parentes don Petri sanguine fuissent conjuncti, et an secum
dispensatum fuisset nec, ne, ex quo facto clara jam constat juris re
solutio, ac proinde de his questionibus matrimonij, et legitimi
tatis respective apud suprema hujus regni tribunalia disputari
consilevit, usque ad sententiam diffinitivam.

Rursus, sto quod citra veri præjudicium fateremur cognitionem legitimitatis no pertinere ad regiam cancellariam sed potius fore devoluendam ad ecclesiasticos judices parum inde consequeretur præsidij adversarius, cum inde no evinceret intentioni ipsius fore annuendum, ejusque propositionem admittendam, quin potius supersedendum tantum fore ex hujusmodi processu donec, et quousque terminaretur legitimitatis quæstio a judice ecclesiastico juxta expressam decissionem c. tuam de ordi. cognitio. Ex quib. fit manifeste posse regiam cancellariam de hujusmodi illegitimitatis causa cognoscere cum de solo facto pertractet. —.

Sed jam ad quartum caput huius discursus, accedentes operæ pretium est ut de viribus concordiæ initæ inter D. Bernardinum et D. Petrum disceramus, licet enim don. Petrus tanquam illegitimus ab hujusmodi vinculo, et successione veniret excludendus admittique deberet in eidem D. Bernardinus cum tamen cesserit suo juri abviviniem, et plenissime in favorem adversarij grandis ibi consurgit difficultas, qua ratione potuit D. D. Bernardinus contra proprium factum, et conventionem venire —

Videndum itaque occurrit an prædicta concordia, et capitulatione securus sit D. Petrus ad totalem exclusionem D. Bernardini, et videtur prima consideratione quod sic. Quandoquidem cum successor maioratus in vita dominus sit, ut ex veriori sententia resoluit Molina de hispano. primog. lib. 1. c. 19. nº. 4. ex l. gnalr. §. sub. cond. ff. quis etiam quib. l. Ista cum bene §. Ista cum rubeat. de leg. 2. l. spes. de auro, et arg. leg. integrum erit illi quoad sui præiudicium, et illius vita durante juri suo renuntiare, bonaque maioratus, vinculi, aut fideicommissi quoad sui præiudicium in alium transferre, eidemque pro libito sue voluntatis prorogare

argu. tex. in l. si is cui. §. haeres. ff. quemad. servit. amit. l. si fundu' à testat.
de cond. et demonst. in fine, contrarii resol. tex. in l. plerumq. de reg. iuris.
Et bene verum q. tale ius morte alienantis, aut concedentis resolvatur,
neq. alterius ulterius vocati ad maioratus, aut similis successioné poterit
suo facto seu successio praeiudicari ex l. lex vectigali: de pignorib.
sed cum sibi praeiudicari in vita potuerit. D. Don Bernardinus contra factum
proprium admitti nó sit ex vulg. argu. tex. in l. post mortem ubi glo. et DD. in.
ff. de adoptio. nam cum eum venire prohibet, eundem de evictione teneat
actio, exceptione eundem agentem repellere sit exceptio l. vendicantem.
ff. de evictio. docuit ad propositum Sat. et ceteri desc Pinellus in l. 1. C. de bon.
mater. 3. p. no. 73. in fine [illegible] et alij ut est vulgatissimum
resolvit contra maioratus aut similis rebus posse quod proprium praeiudicium
successionem oneraret, et pragrauare. Neq. ad revocandum talé aliena
tionem, aut aliud quodlibet grauamen admitti poterit, ut dicam ipse, verú
nec ulterior in gradu durante vita alienantis, aut grauantis, donec
et quousq. dies sue advocationis advenerit, mortuo priori in gradu, quibo
na alienaverat, vel pragrauaverat l. fin. §. fin. aut. C. com. de leg. l. servo
legato. 22. §. 2. de leg. 2. et in ipsé ex receptissima DD. oppinione ita resolvit
Castren. in l. filius familias §. divi. de leg. 1. no. 7. Aniba. no. 4. Claudius no.
10. Crotus 36. Ripa 47. et plures alij relati à Gomezio in l. 4. Tau. no. 88.
Alex. in auth. res quae. no. 2. C. com. de leg. Zancus in l. haeredes mei. §. cum
ita. no. 405. ad trebel. Solemnis igr. cessio instrumentaliter facta à D.
Don Bernardino in d. instro concedens erit illi vita sua durante praeiudicia
lis. Restaret ulterius dumtaxat dubitandi, quia possessor, aut successor ma
ioratus nó solum expressa cessione, et renuntiatione sibi praeiudicat in vita
verum etiam tacite et ita videmus, q. sheriminis confiscatione dignú incumbo
na maioratus fisco Regio adiudicantur ex l. stat. filius §. Cornelio felici.
ff. de procur. l. cum pater. §. haereditatem. et ff. de leg. 2. per quae iura co=
tra Alex. et alios tenuerunt Cast. Ripa in l. filius familias §. divi. no. 44.

Vbi Alcia n.o 4. de lig. 1. Rubeg cons.o 154 n.o 2. Soci. Junior 18.o 174. n.o 3.
Vol. 2. Gomesius in d. l. 40. tauri, et magis receptam oppinionem profitetur
Alcia. resp. 783. n.o 1. Vnde perpetua ex directo hoc bonorum maioratui
vel simili subiectorum posse temporalem rationem ad vitam suam cedere, vel
alienare vt resolvatur conditio soluta. lib. in variis. c. 18. n.o fin. &
Costel in d. s. dicit n.o 367. in fulgo. in auth. res quae. Dec. in c. quae in
eccl. n.o 30. [illegible] Pinel in auth. in l. licinnale. n.o 46. C. de bonis
maternis. dicit n.o 2. maioratus, vel simili [illegible] alienare prohibitus
commoditatem in vivis qui non haeredes ex re sua cedit, et alienat ex Bar-
in l. si [illegible] S. in [illegible] n.o 4. de lig. 1. [illegible] vbi demonstr. Jas. in
d. § dicit. 2. [illegible] n.o 18. Molina lib. 1. de prim. c. 21. n.o 15. quod et
procurant tenere videntur Salmeis rubios in rub. n.o 10. Tiraq. lib. 1. re
tract. § 1. gl. 2. n.o 48. et in facto suo illi dixerunt posterior non nocet ex
[illegible] § 3. de misera. [illegible] Gregor. Lopez in l. 6. tit. 11. p. 6. Ver.o quela nuo
prodiesse. ad l. 2. Gomez in d. l. 40. tauri. n.o 91. vbi quod is non obstantib. Velasc
Molina lib. 4. c. fin. ex n.o 31. Cum ig.r deliberare, et consulto D. Don
Bernardinus per suo, successionem huius Daniele asserit instrumentaliter
pred. cineadro ad fabrem Adversarii, Reliquum videri eidem spe
tans assumo obstare excep.no et ideo omnino excludendum fore ab ea
dem huius maioratus successione.
Verum eminenter Contrarium, scilicet nihil D. Clienti praetensam ex.o causa
nem, aut renunciationem obesse dicto procul vera in spe verissimum est
Quod vt pateat evidentius, distincte q., et magistraliter procedamus, ante
quam id solidissime confirmemus, animadvertendum duximus.
Interesse multum maioratus nititur, cum simpliciter constituerit, et funda
verit, absque expressa prohibitione alienationis, an potius ex expressis in consti
tutione maioratus bonorum alienationem prohibuerit. Nam Priori casu ea ex
Doctrina rursus posse illi vitiis alienare successionem, quod in praeiudicium
vestis vtrum tenere, nec viventi eo posse vltimum in gradu admitti ad

reuocandam eam alienationem; Potentiis vero casibus quando expresse alienatio a fundatore, vel constituente maioratus prohibetur, tunc sane neque in vita, neque per momentum alienatio sustinetur, ut in expresso textu in d. §. dixi. et in l. fin. C. de reb. alienis non alien. ut recepit Stridi Tauriguens. et alijs docet Anto. Gom. in l. 41. tau. n. 58. Neque ad rem pertinet, quod successor maioratus in vita dissia, ac possidet possit alienare, cum ex lege sibi dominii concedi ne alienet et inde alienandi ueniunt expresse constituentis prohibitionem sequenti locum fuit ad reuocandam alienationem, iuxta textu in l. cum pater. §. libertis. cum glo. uers. ex ea alienaueint, et alijs, ubi ex quo textu annotarunt Dd. communiter alienatione prohibita ut fideicommissum contrarie personarum ea facta admitti sequentes in gradu ad eam reuocandam, quod excipitur probat in peto. §. frater. de leg. 2. ubi eum sequitur, et probat Molina lib. 2. c. 16. n. 32. Unde consequitur quod quando maioratus vel vinculi successio constituitur absque expressa prohibitione alienationis, tenet alienatio in vita alienantis, nec inuicem sequentes in gradu locum sit ex Pinelo, et alijs ubi allegatis, quando vero expresse alienatio prohibetur nulla est repugnante testatoris voluntate, ut supra ex plurimis ex Gomezio, et alijs, id quod passim in hoc Regno locum habebit, cum huic praecepto testatoris sit parendum.

Nec futilem hanc distinctionem arbitraris ex eo quod nulla videatur fieri posse maioratus, aut vinculi constitutio, quin quoque implicita adsit bonorum alienatio, Nam licet verum quod ipsius saltem nam ex veris, cum in aliquis simpliciter asserit de constitutione maioratus, omnes clausulas ad eius perpetuitatem, et validitatem concernentes adijcere, ut Pau. Casten. loqui de maioratibus Hispaniae docuit in cons. 164. n. 3. et 4. lib. 2. Suarez in q. maioratus n. 8. Grego. Lopez l. 2. tit. 15. p. 2. vers. maioria. late Couarr. lib. 3. Var. c. 5. et alij quos refert Molina lib. 2. c. 9. n. 4. et Gomez in l. 40. tau. n. 59. et 64. manet quod firma praecedens doctrina quia in simplici constitutione maioratus non adsit tale testatoris praeceptum

cessio subtrahit [illegible] vel alienari vel cedentis. Ex vero [illegible]
ne contra voluntatem, expressam testatoris fiat, irrita est cessio, et alienatio
fiet locum ulteriori in gradu [illegible]
Quod fit in casu nostro. Inde Primum [illegible] Dni Clientis fun
damentum illud, in casu nostro in quo expresse alienatio huiusmodi bonorum prohibe
tur a fundatoribus maioratus, unde vinculi, non potuisse Dnum don Bernar
dinum talem alias [illegible], vel alienationem [illegible] concordia, immo talem cessio
nem, aut alienationem fuisse nullius roboris, et momenti.
Sed Replicabitur ex [illegible] ex praecedenti resolutione non colligi D. Bernar
dinum cedentem, et alienantem admitti posse immo exclusum remanere, et admitten
dum fratrem in gradu. Respondetur in [illegible] verum quidem esse, sed saltem colligi
non admitti posse adversarium, et admittendum fore ulteriorem in gradu, et cum is
[illegible] non porrexerit in [illegible] [illegible] ulteriorem post Dnum Don
Bernardinum, in quo [illegible] rationes concurrunt pro admittendum
quam adversarium, vel [illegible] pro eius parte multum ambigua [illegible]
[illegible] fundamentum [illegible] Dni [illegible], eius nullum [illegible] in [illegible]
[illegible] ulteriorem [illegible], non posse admitti adversarium, cum [illegible]
[illegible]
Sed ulterius objicietur ex [illegible] quod cum non potuerit Don Bernardinus obstare sibi
cessionem praedictam admitti, nec veniret ulterius ad eam revocandum, quod
in concursu cedentis, et cessionarii, is adversarius illum in pari casu debet praeferri
cum cedens non illud [illegible] praecedere [illegible] violare intelligatur
[illegible] vel [illegible] l. cum heres. de lib. leg. notatur
in [illegible] de [illegible] in tit. de cessio. nu. 2. dum dicit
[illegible] simoniacam, et [illegible] Jo. Gratia de
cessione [illegible] nu. 8. [illegible] nulla [illegible] D. don Bernardino [illegible]
circa bona [illegible], cui ipse spontanee cessit, sed fratrem Adversarij.
Sed [illegible] persistendo circa idem fundamentum ex [illegible]
[illegible] cessionem, et [illegible] D. Clienti, et praeter quam quod sub

aliter pretendi posset nomine suo, filiorum quibus nō potuit contra expressam vin-
culantis mentē, et prohibitionem pretensa actione preiudicare posse D. Bernar
dinum ad hanc successionem admitti, cum n. hec successio adveniens sit ipsis filijs ex
contra propriam alienationē admittitur pater ad eam revocandam ipsorū nomine per
rei vindicationem sm glo. expressam Bal. Salic. et alios in l. cū a matre.
C. de rei vind. arg.º l. quemadm. C. de agri. et censitis. quod fusiss.e pluribus
exemplis firmat Pinel. in l. 1. C. de bonis mater. 3. p. no. 73. Cum sic id ipsis
attribui possit, et debeat patris persona, quam nō habemus in Aragonia
ea consideratione pretermissa Contendo D. Don Bernardinū nō obstante
in aliquo dicta cessione, et renuntiatione ex propria persona et proprio iure ad-
mitti posse, et debere ad fundi successionē exclusis Albuquerquio cessiona-
rio magis idem fundamentū corroborando. Ex ea utilissima distinctione
supra proposita, ut quando adest expressa alienandi prohibitio, facta alienatio sit
ipso iure nulla, neque ex ea aliquid in cessionarium acquiratur, quia tūc non solum
ulterior in gradu, sed ipse met cedens, vel alienans contra factū proprium veni-
re pōt, ut ex d. l. quemadm. sentiunt glo. et DD. in d. l. cum a matre. et multi DD.
quos dilligentissimè in unum congessit Pinelus ubi s. d. 3. p. no. 83. ubi li-
mitatur 10. et punctim loquens de bonis feudi familiaris, vel mainatus alie-
natione nullam eē, et impune alienantem posse contra propriū factū venire
ex tex. in §. Filij. si de feudo fuerit contro. ex Baldo, et alijs tradit
Ant. Rubeus cons. 84 no. 7. et Afflict. decis. 240. no. 8. Pinelus
expresse d. 3. p. no. 95. in fine. Et ne lector existimet hec que multum
subtilitatis habent iuris candore decrevi, advertat, quod alienatio hec et
cessio, quam fecisse fatetur D. Don Bernardinus contra expressam institutionis
mainati prohibitionē fuit ipso iure nulla lege ei resistente ut benè in
proposito observat Rubeus d. cons. 84. nº 7. et Afflict. d. decis. 240. n. 8.
et originaliter fuit doctrina glo. in l. ea lege. C. de cond. ob causam et in
d. §. Filij et alibi sepè, et hāc eē com. omniū sentā per d. l. ea lege. asserit
Pinellus qui s. no. 99. circa finem. Unde ad propositum nostrum aptissimè colli-
gens ex sentā Pauli de Castro in l. fin. §. sed quia. no. 2. C. commu. delegatis.

alienatione in terminis nris, et acquirend adeo esse nullu, vt nec teneat ipsius auti
oem, vel alienante obligit, nisi ad restitutione precij si quod accepit sequitur
Thomas Grammat. decisse 93. no. 2. ac proinde idemmet alienans pt contrauenii
re dni Paul Castren. in d. § divi. no. 3. ad finem, cum quo per elegantiore allega
ti a Dirag. de retract. ligri. § 26. glo. 2. no. 6. quo sequuntur fuit Pinel. S.
ea no. 100. in pro multu cimendans, juribus contrarijs, que verissimam
sdi, ex acceptissima resolutione videbantur oppugnare plenissime, et ingem
osse satisfaciens. Perseuerat igr. firma prior rao, et primu fundamentu
quod solo contendere cum effectu possemus Aduersario prodesse in sl asse
tam concordiam, multoque minus eandem D. Clienti obesse.
Sed qm Dns Don Bernardinus pro eximia nobilitate, animique inge
nuitate, quibus resplendescit, et coruscat si Dns Don Petrus fidem a se
permissam et prestitam in dicta concordia adimpleuisset, et obseruasset, ut
ac ne vel quidem fidem eidem prestitam nunquam fefellisset, utique in
veteri prouerbio frangenti fidem, fides frangatur eidem, ad secundum iam
descendamus fundamentum, quo pretensae concordiae, et cessionis (quas aduersa
rij magni semper fecerunt) vniuersa machina, funditus, eradicatur dem
liatur. Nam cum contractus nisi inter dictos D. Bernardinum, et Don
Petrum in dicta concordia fuerit vltro citroque obligatorius, et in eo non simpliciter, sed
ut D. Cliens juri suo, sed sub expressis modis, et conditionibus, de quibus in eo
instro liquidis receptissimu, vbi, dictum est juris axioma, conditionibus vel modis
non adimpletis, neque obseruatis, prout vere non obseruauit aduersarius impune
Don Bernardinum posse ab ea concordia recedere J. ex prefatis textualibus
decisionibus in L. 2. C. de donatio. que sub mo. L. si ut proponis. L. cum ancilla
L. vltima. C. de cond. ob cau. L. 2. §. fin. de donatio. L. senatus. §. ergo de
mortis ca. donatio. tradidere ad satietatem ordinarij in d. juribus et Bar
in L. 1. no. 5. de donatio. Rojas in L. gnali. no. 15. C. de reuo. donatio. Vasq
Zas. lib. 1. sing. respons. c. 11. Couarru. lib. 4. coment. c. 10. Conan. lib. 2.
resolutio. c. 14 no. 4.
Id enim est peculiare ijs contractibus innominatis, vt in eis ob non secuta adimp

plementa ex una parte non impleta sit alteri à conventione, et contractu resilire l. 3. §. 1. l. si pecuniam. in princ. et in §. 1. l. fin. de cond. ca. data. l. fin. de cond. indeb. l. 1. C. de rer. permut. l. naturalis §. 1. et 2. de praescrip. ver. ex quibus ultra J. allegatos ita concludunt Bar. in l. 2. n. 6. C. de cond. ob caus. Bar. Bal. Sali. et Jmmola in l. Rsiciuille. C. de rei vind. et pluribus citatis resposita oppinione prosequitur Alex. resp. 158. n. 1. Pinel. in rub. C. de rescind. n. 26. Menoch. consil. 53 seq. c. 69. n. 20. Gomez 2. tho. c. 8. n. 4. Duenas reg. 220. limit. 9.

Quod procedit locum sibi vendicat etiam in spe in qua pacti resolutiue adiectio apposita fuit ab ipsis paciscentibus, quo casu ambigit nemo modo, velle ne non impleta resolui ipso iure conventionem ex doctrina glo. ex qua ibi notat Pau. in l. quod patri in §. libertis. de leg. 2. Palacios Rubios in rep. rub. de donat. inter §. 26. Tiraq. de primog. q. 61.

Et magis in terminis cum Don Petrus Aduersarius cessionarius non seruaue rit D. Clienti cedenti pacta, conventa et promissa potest cedens reuocare cessionem, et actionibus quibus competit, et rem eandem vindicare ex tit. inter cessit dictio in fratribus terminis, et in uno ex talibus casibus relatis in l. 3. C. de patrocinatio. ita docuerunt in terminis Bal. et Sali. per tex. ibi in l. patrocinatio. Accursius. C. de pactis, et ultra supra J. allegata videri casus in l. quaero. §. inter locatorem. ff. locat. et in l. permutat. 2. de jure jur. et ita limita tum et regulam tex. in d. l. 3. C. de donatio. qua docemur rationem cessionarij praeferendam esse ratione cedentis, ut locum non habeat, ubi cessio non modo facta esset, nec id obseruaret, ut praeclare aduertit ad oppositum ex Salicet. de mente Camerae Imperialis Consiliarij Mising. Jnij obser. centuria 3. puella ad oppositionem obser. 96. Et ex generali, et perpetuo Juris axioma, quod quando fit cessio, renuntiatio, aut quietatio alicuius Juris in instr. ad fauorem alicuius etiam in amplissima forma, et cum juramento. si tamen altera pars in instr. contenta non impleuit rescindi potest ut ex Ancher. cons. 180. n. 1. et 2. male tamen allegato, vel mendose

resolvit Seraph. medices de novatio q. 10. no. 30.

Urget praetorea ad fabrem D. clientis solidissimum 3.m fundamentum quod videlicet esto q in hac concordia, et jurium cessione Priori vocationi Vinculo, et fideicommisso cesserit Cliens ad fabrem D. Petri fratris, ad utrum alteri fideicommisso futuro, cuius nondum conditio advenerat, nequaquam cessisse credendus est, neque ex dicta cessione potest ipsi respectu dicti Juris et fideicommissi de futuro aliquod praeiudicium subortare, et ne in hoc puncto, et fundamento, q maxime habere videor eorum permendicata suffragia. Primo hoc robratur ex eo q cessio, et renuntiatio praedicta ut ex ea constat manifeste non spectat, neque pertinet ad dictum Vinculi vocationem, vel fideicommissum, cuius nondum cesserat dies, nec venerat conditio. et hoc quidem ex defferentia voluntatis contrahentium, quae cum ex verbis, et clausulis dictae cessionis, et concordiae colligenda sit, non dubito quod spectantissimi Domini Iudices eam apertissime colligent ex duabus capitulis, vel clausulis concordiae, Primo quidem ex attendentia, et praefatione ipsius concordiae, ex qua aperte colligitur tantum in ea deductum fuit jus quod poterat competere D. clienti ex vocatione, Vinculi, et fideicommissi appositis in capitulatione matrimoniali inita inter Don Inigo Lopez de Mendoza, et Don Petrum eius filium ex una, et inter Don Petrum nuñes Cavaladevala et D. Joannam eius filiam partibus ex altera; ac proinde esse quod in illa aliud potuisse obijci sufficeret hac conjectura, ut dicamus cetera omnia iura quae aliunde poterat habere D. cliens ad dictam successionem illi illibata remansisse. Cum nempe quo nunc petit Bonamanim Dominus cliens ex alio Vinculo, vocatione, et fideicommisso oriatur quod vere in concordia, et cessione praedictae deductum non fuit, immo nec de eo cogitatum, cum dependeret ex futuro eventu, esset q non jus, sed jure tantum remotissima spes indubitatam juris conclusionis est, nequaquam huic Juri renunciatum, aut cessum videri hoc

fuit Sanior illa Doctorum resolutio, quam ex nomine excollit, et eam
esse profitetur Vdalricus Zasius in l. qui Romae. §. duo fratres no. 20.
ff. de verb. obligatio, quae fuit originaliter Petri de Bellapertica
Bal. Pau. Imola. Alex. et Iasoni ibidem, qui omnes communi calculo
tenuere, quod si inter duos fratres, vel cohaeredes sit inita concordia
et alter alteri cesserit jus quod ad successionem sibi spectat competere
etsi adiecta sit clausula generalis, et exuberans, et promissio, nihil
se contra facturos, vel venturos ullo pacto, vel nomine (quae clausu-
la exuberantior est, quam clausula concordiae nostrae) tamen per hoc non
erit remissum jus fideicommissi, quod ex futuro pendebat eventu, et
amplians, et extendens hanc regulam Zas. ubi supra subdit, si hi fratres
fuerint scientes, sive ignorantes juris fideicommissi.

Et cum clarum sit, et apertum quod mens transigentium non fuit ex
tensa ad aliud vinculum, et fideicommissum praeter consensum, et resultat
ex dicta capitulatione matrimonii, et ex disp.e Comitis Pendillae
id quod non solum ex dicta praefatione, sed etiam ex finali cap.lo
concordiae ibi Item es pacto, y condicion entre les dichas partes que
por quanto por las cap.s matrim. et c.a manifeste resultat aperti
quoque juris videri debet, quod ex dicta renunciatione non cense-
bitur Dnus Cliens renunciasse juri de futuro, de quo mentio ha-
bita non fuit, alias n. actus agentium operarentur ultra ipsorum intentionem
l. non omnis ff. si certum petatur, quam resolutionem ex aliis juris ratio-
nibus magis confirmat Zas. ubi supra illam praeterea ultra doctores nomine
adiiciens no. 21. quod cum non cogitaverint de vocatione vel vinculo Don
Ioannis de Mendoza (quod semper in dubio praesumendum est glo. in c. 2. et
Imper. Cortesius, res est expedita, neque actus agentium operentur ultra illorum inten-
tionem, et si de eo quoque fideicommisso cogitaverint, cum id verbis non solum
non expresserint, sed conieturam contrariae voluntatis summi fore

adhuc ea cogitatio in mente retenta nihil operaretur l. si repetit C. de cond. ob causam. debuissetque adversarius aperte describere legem l. Veteribus de pactis l. stipulatio § in stipulationibus ff. de verb. obl.

Uno sane casu in his casibus, aut renuntiationibus sub futuri, et debendi fideicommissi veniret, potissimum in Aragonia, ubi carte stamq. de voluntate tantum voluntati, dum impse aliquod, aut ius nale non contineat si vel adiecta fuerit clausula adeo generalis, et extenta, et casu fuerit omne ius fideicommissi futuri quamcumque ratione debendi, nam tunc hic casu cadens vix est, quod etiam respectu futuri fideicommissi sibimet non praeiudicaret ex l. 1. e quae ibi notantur C. de pactis l. de his de transactio. Immo et eo in sententia (quae in dubio numquam praesumitur) requireretur futuri fideicommissi, ut ex Bar. in d. l. qui romae § duo fratres q. dels q. respondit optime Jas. ibidem no. 8. Respondens quod ubi clausula utcumque generalis fuit remissoria tenderet ad iura quae remitenti competunt de praesenti, et subessent aliqua in quibus renuntiatio verificaretur quod tunc numquam venit sub futuri fideicommissi pro quo expendit text. in l. si fundus cum l. seq. ff. de fundo instructo, ut merito Aliatus in d. §. duo fratres. no. 15. Raphaelem commendaverit in cons. 124. dub. 2. respondentem, numquam fideicommissum conditionale, vel de futuro remissum videri nisi verbis id significantibus aliud appareat, et quidem dus cliens dicto concordiam ex manu sua, de clausula fideicommissi, de quo non cogitarunt et cuius dies non cesserat impugnare non videtur, cum in ea de eo actum non fuerit, quod planius Bal. in l. cum pater. § hereditatem. 2. dum docuit quod ille qui divisionem ex nomine fideicommisso de futuro impugnat, magis videtur suam parte iure superveniente petere, quam divisionem oppugnare, quod Pau. in cons. 188. in 2. quia dubia vsque eo procedere respondet cumdestinum esset de aliqua ratione, vel causa non contrahendum intelligitur in de specialiter cui subscribit Aliatus ubi s. no. 17.

Et elleganter Jo. Cast. in resp. d. S. Dno Francisco de la Bar. ibid. in 4. q.e explanans resolvit quod remissio facta de fideicommisso debito nō comprehendit fideicommissū conditionale, quod de pñti peti nō potest l. ab eo si ita scripsisset de leg. 2. et ab eo Bar. licet nemine dissentiente, et eē pro ea bonū tex. in l. si is cui. de obli. et actio. refert Cast. ubi s.

Verum ut nihil omnino quod scrupulum, aut difficultatē possit generare intactum relinquamus, in hoc puncto, ut preclarissimus in ceteris omnibus huius iuris discursus operatur, ut nonnullis difficultatibus quae subsultant contra D. Don Bernardinū ex dicta concordia radicibus respondeamus.

Primo n. ea verba capituli concordiae hos pretende, y puede pretender, y pertenecerle, cum adeo aperta sint, et generalia videntur sui natura includere fideicommissa omnia, omnesque vocationes etiam conditionales, et nō dum purificatas. Nam fideicommissarius pendente condit.e fideicommissi ius d.r habē ad bona, quod quidem ius est probabile ut docet Bar. in l. is par. 3. col. de acq. her. et ita ratione eius iuris conditionalis potest dici debitū fideicommissū, quia idem venit censeri de iure acquisito, et pertinenti spe probabili, quam de iure re ipsa acquisito C. quamvis. de rescrip. lib. 6.o Bal. in l. si constante. in fine C. de donat. ante nup. dedunt late Jo. Cast. in resp. d. S. Dno Francis. n.o 107.

Nunc etiam conducunt, et feliciter procedens difficultas ea considerat q. promissio evictionis facta a cedente, et qui suo renunciavit multum operatur ad hunc effectum, ut quodcumque fideicommissum veniat in cessione, vel renuntiatione etiam antiquioribus de qua per Dec. Roma. dec. 437. n.o 2. Paris. cons. 61. n.o 9. vol. 3. et allegat a Meno. de praesump. lib. 3. pres. 45. n.o 15. et ego considere absque dubio de evictione D. Don Bernardinū cavisse in illis clausulis et generalmente de la prometo &c.a, operabitur igitur evictionis promissio non in casu hoc effectum, ut conditionali quoque fideicommisso videatur renunciatum.

Denum augetur difficultas, quia D. Don Bernardinus adversarium in, et circa terram Baroniae contulit generationem cū

cum libera ad habendum, tenendum &c. Immo vero dicto cap. 5. praesens casus comprehensus videtur, ut illis si obtinuerit D. Cliens in aliquo processu, vel processibus, articulo, vel articulis, idonee cessum sit in utilitatem Don Petri aduersarij, quibus sane concurrentibus tenuerunt plerique scribentes omne fideicommissi per cessum, et renunciatum videri ita Ang. Alex. Cros, et Paris. quos commemorat Meno. cons. 87. no. 15. et Ruing cent. 147. no. 28. lib. 2. cum multis Meno. d. praesumpt. 125. ex no. 63. cum seqq. ubi innumeros fere ex antiquioribus, et recentioribus refert

Sed haec omnia, nec me mouent, nec puto Dnos Iudices motura, ut arbitrentur in praedicta cessione, vel renuntiatione venisse conditionale fideicommissum, Immo illud demirandum putarem magis ex solutione dictarum difficultatum apparebit. Cum primis n. respondeo falsum esse, quod in facto dubij supponitur, nempe ea verba cessionis ad iura defuncti extendi quin potius ex tanquam restrictis terminis ad iura de praesenti purificata extenduntur, et ita cessat omnis diffic.

Nihilominus admisso iura verisimiliter quod extenderentur ad fideicommissa conditionalia, et actiones nondum purificatas non tamen inde videntur illis cessum aut renunciatum, cum non constet de fideicommisso Don Ioannis de Mendoza cogitasse, immo vero constat apertissime ad solum fideicommissum Comitis de Tendilla habuisse respectum, ut ex attendendis constat.

Et ad rationem dubitandi supra fulcitam respondeatur, quod vera est et procedit tum DD. cum respondeant duobus concurrentibus. Primo quod verba sint generalia ampla, et multum praegnantia, apta quidem comprehendere conditionale, et non dum purificatum fideicommissum. Secundo quod constet scivisse renunciantem tempore factae renuntiationis, et cessionis renunciare, et cedere habuisse, quorum altero deficiente cessat omnino et excusandi omnium

Patuit sen.a saluu remanet ius conditionalis, et nondum purificati fideicommissi, quod dualibus rationibus ornat Alex. cons. 208. lib. 6. in n.o 6. quia non est prius esse datum, vel casum, vel futuri fideicommissi, quam natum, et ortum, et quia clausula g.nales id effectum non debent operari, cum magis adiacentes videantur, et adiecta ad exprimendam renunciationem iuris de p.nti, quam ad illam augendam, et ex Bal. in l. qui cum debitibus, et in l. tres fratres, et Pau. Castren. ibi attestari Alex. ee com, et ab eando esse in iudicando discedendum, et in casu in quo consuluit Alex. ibi erat expressa clausula tangens ius de futuro, ut ipse edocet n.o 7. quia in similibus ius de futuro comprehendi non posset, ut tenet Alex. cons. 40. n.o 3. in 4. optime Dec. cons. 86. n.o 4. vlo. sed et dic non obstantibus Corneus cons. 102. in 4. Bal. cons. 121. n.o 2. in 2. optime Ruinus cons. 137. per totum maxime n.o 14. in 2.

Et licet Augustinus Bero. in casu in quo consuluit attentis expressissimis verbis, et clausulis appositis in instrumento concordiae, et cessionis quae quidem luce meridiana clarius attingebant fideicommissa conditionalia, de futuro non dum purificata, at et plura refferet in cons. 130. cum duobus seqq. in 2. quibus sane plane fit, quod in casu nostro in quo non solum non adsunt tales clausulae, sed prius constat non habuisse partes respectum ad summi fideicommissi, illud exceptum videri debet, et plura ad oppositum refferit Meno. lib. 3. de praesumptio. praesump.e 119. septime fctis. n.o 27. quatenus amplians tertium casum, qui maxime quaestioni nostrae vr. conuenire, quatenus a se traditam in extertio casu conclusionem ampliat Meno. Vt procedat non solum quando steterunt partes in simplici renunciatione, vel in pactis, sed etiam quando renunciatum esset nominatim iuri fideicommissi, nam adsue ad purificationem, quando illud extaret extenderetur, nec veniret conditionale ex a futuro euentu purificandum, allegat Meno. in hac senam Bar. n.o 27. in fine. Castrum n.o 107. et 107. et Ripam n.o 61. qui optime loquitur in d. §. dicti fratres.

Immo vero in multo fortioribus terminis Meno. ipse. Vbi S. n.o 32. in

4. Casu, Ubi in dis clausulis renuntiationis, Remitto omne ius competens, et competiturum. Remitto ius quod habeo, vel habere spero. Remitto ius quod habeo, vel habere possum. In hac namque amplissimae renuntiationis ad Sua Meno. distinguit duos casus, et in nostro casu, qui illi est secundus et eum perseq. no. 37. resolvit, quod quando renuntianti ex praecedentibus causis ius posset supervenire, illud renuntiatum, aut cessum minime videatur, quae Bar. praetermissit ind. 8. duo fratres no. 19. et Alex. dixit eodem et post eum Crotus ibi no. 126. et exemplis Meno. d. no. 37. praeclaram adjiciens rationem no. 38. quia remittens, ius quod habet, vel habere sperat intelligitur remittere ius, quod sperat habere ex causa subsistente de praesenti; non autem de futuro, et sic ex causa eveniente casus fideicommissi, à fortiori igitur istae verba in cessione procedent, in qua nulla ratione hae clausulae reperiuntur; immo alias dno Don Bernardino maior Utiles, et stabiliores, quibus id fieri videtur exceptum.

Nec his adversatur quod cedens, cessionarium in omnem suum locum expresse posuerit, ac inde omne ius ex fideicommisso futuri in eum transtulerit ex allegatis à Meno. d. praesump. 115. no. 67. nam clausula haec refertur ad causam, et habilem cessionem, ut eius respectu cessionarius iura cedentis vindicare, et id omne possit, quod ille posset, neque contrarium Meno. apperit, ac proinde terminos habiles supponamus oportet.

Serviunt optime ad hypothesim quae tradit Joan. Roxas, in epitome Success. c. 7. no. 26. cum segq. dum docet in renuntiatione successionis bonorum, ut cumque ea ampla fuerit, et generalis, non comprehendi iura, vel titulos, de quibus specialiter mentio habita non est.

Et magis in specie Gregorij Natan in tit. de pactis circa successionem in princ. no. 12 et segg. tradit renuntiationem ex iurata non trahi ad ius superveniens de futuro nisi renuntiatum esse vi tantae clausulae rebus sic stantibus, et regulam extendit no. 13. ut vera quoque sit, etiam si quis iuratus fuerit quod habet, vel habere sperat renunciet, quia ad hoc intelligeretur ex causa iam perfecta in-

et de praeterito, nō aūt ex causa de futuro purificanda, ut inquit Bar. in l.
si vero. §. dum. de adulterijs. et in d. §. duo fratres. et in l. post emancipationē.
de lib. leg. et inter caetera quae Natan in id refert ex Romano cons.
22. in fine docens qd si iuraui, me bona emphiteotica nō petere d. caeteris
subintelligendū ex, nisi nouus ius, noua causa superuenerit, nā ex super
ueniente, nihil prohibet, quin cedens admittatur ad bona cessa; quod
ex Bar. in l. Seruius. de acq. ho. et cam. Bal. in l. pactum. q. 23. C. de collat.
egregie resoluit in eadem amplissa renuntiatione firma Ludovi. Bologn.
in add. ad Mathesilanū in tt. de fructib. ab intestato 4. p. membro 3.
primo ver. no. fin. Et cum nō appareat Partes cogitasse de dicti Iure
fideicommissi conditionalis, et nō dum purificati, quin prius magis de
contraria conijciamus aperti iuris est gnāli, et amplissa renuntiatione
nō fuisse comprehensum ex multis quae ad propositum dixisse retulerunt
Aug. Bero. resp. cons. 177. no. 31. lib. 1. et ex alijs optime Stanut.
de Pannutijs in tt. de inventario haeredis p. 7. no. 194. 234. quod adhuc
ampliatur, ut verū quoque sit etiam si Cliens renuntiasset omni iuri sibi
competenti in dicta Baronia ex quacunque causa, quae dici, aut excogitari
posset, nam adhuc incognitū, et incogitatū futuri cond. fideicommissi
ius nō comprehenderetur tali renuntiatione ut Fulg. Pau. et Jas. do
cuerunt in l. de his. de transactio. Bald. cons. 204. in 6o. rane in 2.
Anto. de Butrio in add. ad lect. c. cum instaure. de censibus, et ex
alijs dedunt videndus dño Nicolaus Boerius in tt. de cardinali legato
de latere q. 2. no. 99. Sebastianus Medices in tt. de mutat. q. 9. no. 17.
id qd ut saepe admonendi sumus praemaxime locum habet nrā in spē, ubi verba
nō sonant in futurū, sed in praesens, et ita renunciatio ad ius futurū nullo modo
porrigi pt l. 1. §. quod ait praetor. quorsum, ut igr. ius dicti fideicommissi
condlis comprehensū videretur oportebat qd verba ad illud extenderentur
(inter alia requisita) ex dicto Bar. in l. 1. no. 4. C. de pactis, quā

latig ornat, et proseq. Jo. Gutierrez in tit. de vltimis Voluntatibus c. 5. no. 3. Mencha. de success. creat. § 1 8. no. 293.

Nec praetermittendum est quod Sanctig de nullit. tit. quis potest dicere de nullitate no. 35. admonet renuntiationem hodiernam esse, ex stylo iuris, ac quidem stricte intérpretandam, vt ea demum comprehendat, de quibus nominatim actum est, praetermissa veró nequaquam.

Et quod renuntiatio nõ comprehendat fideicommissum cuius nõ dum venit casus vtcunque eo[-]gnalis fuerit pulchre Fred. de senis cons. 87. & 278. & Curt. iun. 48. et elegantius Paris. ex alijs cons. 95. no. 15. cum seqq. in 3. vol.

Ille iam tandem solus restat resolvendus articulus, qui ad filios natur., & moniales spectat, nam cum Vltimus decessor, et possessor huius Baroniæ potuerit ex de causa libere de ipsa Baronia disponere, ex parte quod in eo Vincula omnia fuerint extincta, disposuerit in filios Michaelis de Torres, & Dnæ Blancæ de Mendoza illius iura priora videns, et licet de iis sermonem habere nõ intendissem, cum spett. nõ obtulerint, sed iura reservari petierint, vt tn clienti morem gererem pauca quoque pro chronicæ huius diversæ de iis subiiciam

Et vt ordine, & distincte procedamus disputationem hanc in duas dividimus partes in priori de filiis naturalibus, in posteriori de monialibus disseremus. Libet tn primo animadvertere nõ disputari in præsenti an purificata cond.e Vinculum extinctum sit, bonaque omnia remaneant libera in vltimo possessore quia hoc (ea concessa hypothesi) esset omnino indubitabile arg.o l. qui solidum 8. predium. de leg. 2 Bertrandus 28.o 46. no. 8. lib. 1. Jas. cons. 164. no. 2. lib. 4. et no. 3. lib. 1. et ita adversarij nimis apte per plures paginas disputant de re hac indubitabile, sed ergo dubitamus tr, numquid censenda sit purificata dicta cond.o cum Vinculans, & instituens tm dixerit, et en caso q̃ falten todos los hijos, y hijas de la sa Doña Elvira, e sus descendientes masclos &c. nam cũ instituens in hac cond.e in descendentibus Dnæ Elviræ legitimitatis qualitatem vel successionis nõ repetierit dubio procul consulto id fecisse videtur, vt naturalibus, vel monialibus substitutis subeuntibus in vltimo dispositio libera resideret, vt ita magis dilexisse videatur primo loco, & gradu vocatos, quam vltimo vocatos filios illius Don. Fra.ci de Mendoza, vt parte magis sibi coniunctos. Cum ergo Dnus Don Bernardus cliens, filius legitimus, ac de legitimo matr.o primogenitus Don Fr.ci admitti nõ possit, nisi adveniente casu in quo pater fuit vocatus, deficientibus illius omnibus descendentibus masculis, & feminis

Dnę Eluira, nec ij defecisse dicant̃ monialib, & filijs nalib, sup
pentitib congruit dicere Vocationis Don Bernardini, nequa
quam venisse, ac ex conseq.ti repellendũ à successione fore. In
cuius rei confirmationem pars aduersa plura expendit, quib probat
nõ solum in Regno in quo casus stamq. sed etiam de jure cõi cond.
sub qua substitut vocatus est, perfecte, et omni ex parte adimplen
dam fore, neq interim donec perfecte adimpleatur substitutis locum
esse, quod sane negabit nemo, vel mediocriter in jure perit.
Sed vere assumptum partis aduersæ est plane falsũ, scilicet maioratus, &
Baroniæ institutorem sub cond.e monialiũ, aut filiorum naturalium filios
Don Fr.ci de Mendoza ad successioné vocasse. Quo fit aliter longe
Aduersarios debuisse sermoné instituere. Et p.o inuestigare, nunc
sm naturam, & Verba dicti Vinculi filij ij nales ab vltimo posse
relicti, & sorores moniales eiusdem superstites cond.s efficiant, et
substitutionis casum euertant (in quo tota vis est, et cardo negotij)
nam supposito quod sic (nõ tamen qz si instituer sub nudo facto, &
cond.e Si nauis ex Asia venerit) substituisset filios Don Fr.ci de
Mendoza, quis abnegaret, hic nõ euenisse Vocationis, aut substitutio
nis casum, vt per plura docte, sed parũ accomodate ad propositũ probant
aduersæ partis Aduocati.
Quib nõ magis suffragatur exemplũ q refferũt ex facto Aldonsæ
de Miranda, die 3. maij 1556. in quo Dni Regij Consiliarij concordiler
in substit.e facta in casũ, quo Aldonça, et Anna sine filijs decesserint
legitimis decreuerũt nõ euenisse substitutionis casũ, ex quo Aldonsa
filiũ relinquit, et Anna sine eis decessit, moti quia in Aragonia
cond.s substitutionis perfecte & omni ex p.te amplenda sit ante
quam substitut admittatũ.
Sed disputatio nra cum eo exemplari, nec cum his, quæ inicio consi.ru

ex. adiuncti, nihil ferè habet cõe, cum nõ dubitemus in Regno ptũ. cond. perfecte & omnino plene fore adimplendã, ad hoc ut substitutus sub ea vocato locum fiat. Sed contendimus indubitato jure cond. hãc sub qua filij Don. ffi. de Mendoza vocati fuerunt, nõ verificari in filiabus Monialibus Dñe Eluire, nec in filijs nalibus Dñi ffi. Antonij ac proinde videri supervacaneam partis adversæ disputationem

Est igitur indubitatũ attenta natura huius vinculi, et contextura eiusdem Dnum clientem nõ fuisse vocatũ sub condẽ. filiorum naturaliũ, aut monialium, sed sub condẽ. filiorum successibilium, sm naturam vinculi, & omnes qualitates, et condẽs à vinculante expressas

Et cum in hoc pondus negotij consistat, à radice id pertractandũ est. et existimo indubitatũ esse Don Joannem de Mendoza vinculantẽ in hac substitutione repetijsse omnes qualitates legitimitatis, et successionis quas expresserat in præcedentibus, et subsequentibus gradibus.

Quod ut clarius appareat supponendũ est, eam rem nõ adversari juris cõis aut fori tradd. immo vero illis conformari, cum nullo jure nales, et moniales quoad successionẽ eam prærogativã possint prætẽdere, quam alij successibiles præcendissent, ut sic constet dispositionẽ vinculantis nõ exorbitasse contra, sed sm ius cõe, quod maxĩe serviet ad in fra dicenda. Quo sic præmisso indiffĩcile est vinculantẽ, et institutorem huius maioratus filios, aut heredes Don ffi. Antonij succedere nõ potuisse in condẽ. ad exclusionẽ substitutorum, qui dorati conveniunt in illis qualitatem legitimitatis, et aptitudinis ad succedendũ. Cum n. in ceteris gradibus vinculanti præcedentibus, & subsequentibus ea qualitas adiecta fuerit indubiũ est eandem expressã mente testatoris verbis licet subintellectis repetitã censeri in filijs ~~nalibus~~ & heredibus ultimi possessoris instituti minus dicti maĩ. cum nõ resultet juris cõis contrario, nec absurdũ contextum, vel dispõnis intellectus, quod post Bar. & Bricius ornat Jo. de Imola in clem. fin. nũ. pen. de suplen. negl. prel. fuitque doctrina originalis

Bar. in l. praetor. n.o 2. §. erit itaq. d.ria. n.o 2. Vi bonor. rap. quam s.t Jos. Ruinu, et alios ornat Ludo. Molina de hispano. primog. lib. 3. c. 5. no. 57. pro qua resolut. ultra allegatos per eum adjicio egregie in l. Vxoriem. cum ibi notatis de leg. 3.

18. In processu criminali in Regia aud.a vertenti ad Instantiam Joannis Delacruz, contra Joannem Godoy eo praetextu q in rixa lethali vulnere affecit Simeonem dela cruz eius fratrem, ita q mors sequuta fuerit immediate, sequentibus fundamentis dicebam reum absoluendum venire.

Et Primo, quia cum in Aragonia no habeamus ofitiu iudicis quod nobile off. vocant, sed omnia ad partis legitime legitima instantiam sint expedienda, aduersariq in limine defecisse videtur, nec pot admitti Joannis dela cruz ad huius accusatione, cum no probauerit se fratrem esse, vel consanguineu interfecti Simeonis, in quo etenim super hoc tm examinantur duo testes, quoru alter recte deponit quomodo peruenisse, et q sint eos fratres, alter vero tm deponit de reputatione inter dictos Joannes, et Simeonem, nihil tm dicit reputatione, aut fama; quae quidem probatio insufficiens, ac manca videri debet cum saltem duo testes concordes, ac contestes fuissent necessarij ex Bart. Ro. Capola cons. 43. no 3. quem approbat Mascard. vol. 1. concl. 410 no 19. Et licet testes de auditu aditu, et fama publica soleant admitti, no tm sufficit eos dicere se audiuisse tales ee consanguineos, vel vidisse se vt fratres tractatos, sed oportet q adijciat testis, se ita audiuisse a suis maioribus reputari, vt attestatur Lanfrancus de Oriano in c. qm contra. de testibus & attestationibus no 155. et 159. expendens in hac tm materia quasdam decisiones. Et Joannis dela cruz testimonium videtur repellendum, ex quo ipse sua in se consanguineu ee accusantis, ac proinde testimonium consanguinei valeat super consanguinitate in causis ciuilibus, tm secus est in criminalibus, vt resp.t Corneus cons. 172. no 13. lib. 1. probatus a Mascard. concl. 410. no fin. Insuper ex alio insufficiens est haec probatio testis.

quia alter tertius tamen dicit de nominatione, et tractabatur inter ipsos fratres

Sed licet Bar. in l. non minor. C. de probatio tenuerit id sufficere ad pro-

bationem consanguinitatis, [illegible] ex Dec. n.o 524 n.o

[illegible] Castren. in l. nemo. de hered. inst. Anchar.

n.o 51. et cum multis Mascard. concl. 411. n.o 9. Et sequ. nominationem

alicuius in fratrem solum inducit quasi poss. fraternitatis, quoad ipsum solum

nominantem, non quoad alios, ut per [illegible] cons. 106. vol. 1. Tiraq. de

retractu consang. § 1. glo. 16 n.o 3. optime Petrus Surdus decis. 141

n.o 12. Ex quibus plane resultat adversarium non esse partem legitimam

in Summi processu.

Est insuper secundum fundamentum, quia ad hoc ut possit aliquis ex

homicidio condemnari ante omnia oportet, quod legitime constet de cor-

pore occiso, ex Consulto in l. eius qui delatorem. de iure fisci. l.

[illegible] ad Sylanianum, et Egidius Bossius in praxi tit. de [illegible]

in [illegible] id [illegible] verum in delictis, quae

post perpetrationem remanent vestigia [illegible], ut in homicidio

ita [illegible] scripsit Jo. Baptista de Plotis cons. 122.

n.o 21. resolvens alias, [illegible] probationes, et confessiones

reorum non posse iudicem ad condemnationem progredi lib. 1. cons. crim.

in folio magno et in terminis [illegible] Hyppolito, et Maranta

Paulus Merenda [illegible] lib. 2. cons. crim. in magnis

Quod vero in praesenti [illegible] nullo modo constet de delicto, et

corpore mortuo patet duplici medio. Primo quia [illegible] constet de

vulnere, non tamen constat pleno illud fuisse lethale, quia tamen super

hoc examinatus in [illegible] Marcus de l'Espinal, qui licet

[illegible] Bar. Bal. et tamquam peritus non [illegible] fore [illegible] credit, ut not.

[illegible] Pavia lib. 1 [illegible] tamen ipsi soli non [illegible] credendum, id erat

47.

saltem alter adducendus c. significasti. de homicidio, quod et usque adeo

verum quod etiam solum loco unius cum reperiretur e curia vicinus alius erat

advocandus ut Panor. consil. in d. c. significasti per tex. in c. sugge

ro. 3. q. 9. licet in casu de quo duas Felinus et Dec. in d. c. significasti, verisimile

conveniens sint, quibus Decius et Felinus accedit in d. c. significasti nu.

Mascar. conc. 1034. Pacianus de probat. C. 47. ex nu. 43.

16. Sed cum plures sint in Civitate duo saltem requirebantur.

Nequeceteri testes sunt ad hoc apti, quandoquidem non satis est

quod de rixa constet, siquidem non constat de lethali vulnere ex

arte perito, et ita nec Petrus, nec scriba rationum

hospitalis Generalis prefate civitatis non faciunt ad rem.

Est Posterior ratio, non minus urgens, quia non constat de

identitate personae mortuae Simeonis de la Cruz in hospitali

et vulnerati in rixa, quod necessarium erat, cum in actis penitus non

constat de tali identitate personae. Nam ex alio, quia

testes de vulnere, et rixa deponentes non se restringunt ad

certum tempus, et est possibile, quod fuerit tunc vulneratus, et quod

convaluerit, et post multum in alia rixa iterum vulneraretur

ac proinde nulla ratione de delicto d. constaret.

Quare nihil refert, quod de confessione extrajudiciali vul=

neris constet per duos testes conversos Joannem, et Simeonem

De Olise, quia cum prius de corpore delicto non constet, id non

habetur in consideratione ut Bossius, Ang. Hyppolitus Marsi

ta, Plotus, et Menochius ubi T. recensentur.

Item haec confessio non fuit nec est restricta ad simul vulnus

ex quo mors sequuta d. cum non testes restringant testes

ad certum tempus, nec de eodem tempore loquantur.

Item quia licet si duo testes contestent adeo ut sufficienter videantur, alter tamen eorum licet in appellatione fuerit

periurus; non tamen est mera testium contestatio in accusatione

requisita, ac proinde eidem non est aliqua ratio standum,

plures fit ad fabricandum rei clientis apertior, cum tamen super

dit utrique testis singularis.

In calce tamen nostri discursus dico ad fabricam, et defensionem

clientis expendenda fuit, alteram est ipsius minor, et tenera

aetas, de qua ad planum constat in processu, quod tempore quo

d. commisisse dicitur delictum vix attigerat 25. aetatis suae

annum, quod fit aetati in delicto suo indulgendum, nam erro

ginem tenerae reddituro l. 1. § minoribus cum aliis ad hyfamiam l.

de minore de pactis · mitiori tamen poena puniuntur l. auxilium § in delictis

de minor. glo. et Pau. Castren. in l. et si seueriur. C. de quibus caus.

infamia irrog. Anto Galeatius in contr. 111. no. 29. lib. 1. crimi

in folio magno, etiam in minore 26 annorum resp. Grammat. decis.

22. et latiss. Hipol. Riminaldus cons. crimi. 135. ex no. 10. lib.

in magnis ubi latissime, cum quibus concordat quod aliqua poena locum haberet

casu pro tali causa iustia, et moderata imponenda foret.

Sed contendo puerum clientem fore absoluendum, quod ultra praedicta

concurrit maxime suspicio in personis duobus Jo. et Simeonis

olim, testium de confessione vulneris deponentium, nam ipsi duo

obijciuntur, et probantur, quae minime modicum detrahunt fidei eorum

alterum est, quod saepe ac saepius soliti sunt inebriari, alterum

quod saepe falso solemnia emittunt iuramenta, et inde legitime videntur

repulsati, ac proinde non maiori illis adhibenda est fides, quam

si recepti, & producti nô fuissent

13 Liberationem per viam privilegiatam supplicatam pro parte Petri Hieronymi de Villanova capti ad instantiam Anne Blanco vigore Arbitralis sententiae ab eaque legitimo appellationis laudare locum non habere in contradictorio Justitiae Aragonum duplici contendebam fundamento.

Prius erat depromptum ex foro unico sub titulo forma de proceder en via privilegiada edito Montisoni de anno 1585. quo cavetur intra decendium a die ultima sententiae datae alte in iudicatum duo esse ex parte manifestati praestanda alterum ex offerre querellam, et appellationem manifestationis alterum vero copulative Assistiam, vel memoriale gravaminum offerre, si iam coram Judice executionis oblatum non fuerit, Constat autem in processu die 4. septembris ultimi manifestationem latam in Regia Audientia die 7. fuisse ex manifestationem cuius appellationi manifestationis, et die 28. octobris fuisse assistiam gravaminum praesentatam, ac proinde ex hoc solo capite obnon observatam dicti fori formam legitimo liberationem praedictam locum minime habituram.

Posterius erat fundamentum, quia certo, quod attendi deberet originalis prioris causa, eam Cliens manifestio fovet quandoquidem primum fundamentum Adversarij firmabatur in eo, quod tempore oblati appellationis captionarij non essent adimplementa in Arbitrali sententia Clienti mandata probata, ex praetextu, quod statim, et in continenti non fecerit

separatione sibi in sententia praescripta in contrahendam, et ultimo, quia cum probatio sit solemni instructo eam factam esse infra duos menses, sit satisfactum adamussim rigori sententiae. Moneor quod licet illud in continenti soleat ad biduum, vel triduum tantum extendi, ex traditis ab Alber. de Statutis. 2. p. q. 227. no. 2.

Troylo Malvitio, et tunc traditur fuit oppositum glo. in c. primo. de locato. Inn. Beroi. ibi num. 92. ubi quod aliquid sit in continenti faciendum id dependeat ex judicis arbitrio fuit sententia Alex. et Ripae num. 35. in l. si insulam. de ver. oblig. resolvit optime Menoch. de arbitrariis casu 7. post longam disputationem no. 13. et venit Menoch. magis ad propositum casu 8. subsequenti resolvit quod Arbiter iniungerit parti, quod det, vel faciat aliquid licet simpliciter loquatur intra modicum in tempus pars satis ex quod obediat, ut poenam laudi subterfugiat, et hoc tempus erit judici arbitrarium glo. in l. sicut dies. §. ultimo. de arbitriis, Menoch. d. casu 8. in fine.

Neque adversabitur adiectio illa in continenti; quia illud venit ac si simpliciter arbiter fuisset loquutus, quia adiectio eorum quae tacite insunt nihil operatur ad jura vulgaria.

Denique quod in hac indifferenti materia, non obstante adiectione, quod aliquid sit faciendum in continenti, hoc tempus sit judicis arbitrarium ostendit praeclare, ac singulariter Troylo Malvitio in tractatu de canonizatione Sanctorum 3. dubio no. 34. ubi post oppositum longam relationem pensatis suis verbis resolvit

Tamen conclusio est, quod dictio incontinenti, mox, protinus mox, et similes in materia indifferenti capiunt interpretationem arbitrio judicis secundum glo. in c. an sit. vers. in conti. de appellatio. et glo. in c. quam sit. vers. quam citius. de electio. lib. 6.
Ut merito dominus sit juste existimasse dominos de Regio consilio clientem obedisse dictis, siquidem infra duos menses fecit separationem, licet in contra. ea sibi fuisset iniunctum.
His demum accedit quod in simili statuit Benevenutus Stracha de decoctoribus 2. p. ult. p.te no. 14. quatenus dicit quod etsi magister rationum, ubi mercator aliquis decoxerit teneatur in continenti libros offerre, si tamen distulerit medio tempore incerto, et postmodum ordinarie habuerit, et acceptaverint codices rationum formam statuti, et legis subterfugit, etsi in eam magis ... incidisset. Praescribit tamen Stracha his verbis quia poena de poena labrat, qui rem consequentur est l. 2. post princ. ff. si quis cautionibus. Cum igitur liberationem et cassionem, sive separationem clienti meus tamen in conti. fuerit infra duos menses Adversarius consequentur cum omni effectu, neque ob dilationem damnum aliquod passus est. ... de effectu ad implementum, et poenis liberandus dicendus est. Ex quibus pro certo habeo dominos brevibus ad salubrem clementiam judicaturos fore.

14 Pro concilio de Vililla, Juris Responsum.

Cum in multis articulis excontentis in oppone oblata in pnti processu exparte Concilij de Quinto, concurrunt eadem Jura, quae deducunt, et articulanti in oppositione de Vililla, Hinc (ne eundem pluries sermonem repetamus) in iis quae in responso pro Concilio de Quinto resoluimus, remissione ad ibi dicta faciemus, in caeteris, quae ibi tacta no sunt oppidi de Vililla intentione fundantes, eorumq. oppositione recipiendam esse dm Juris regulas demonstrantes, et ut ordine procedamus, per singulos articulos oppositionis breviter per curremus.

Sup. ire, et vsu nominandi Juratos et offes in 3. ar.

15 Pro Ludovica de Ximillas contra D. Hieronymum Sabata.

Facti rellatione suppossita, disputationem huius mei humi consultationis (quae gravissima est) in tres articulos duxi dividendam. In Priori pro viribus conabor urgentissimis fundamentis ostendere, posse, ac debere Adversarium compelli ad contrahendum matrimonium cum Ludovica de Xemillas, neque impedimento esse secundum matrimonium quod contraxit cum D. Luciana Flores, Immo illud nullum esse, eoque non obstante ad contrahendum cum Ludovica fore compellendum.

2º. Saltem ad Restitutionem congruae, ac legitimae dotis compelli debere iuxta qualitatem utriusque.

3º. tandem examinata probatione utriusque partis, ac docebo Clientem sufficienter intentionem suam probasse, indeque non obstantibus contrarijs probationibus obtinere debere in praesenti processu.

In primo articulo, sumpta disputatione in abstracto, et simplicibus terminis, et suppossita plenissima probatione promissionis Iuratae, et accessus ad ipsam Virginem, dubitandum ad eandem conclusionem, et quod ipsa extra hunc casum honeste et pudice vixerit, compellendus erit Adversarius fidem et juramentum adimplere, et illi nubere c. commissum c. ex literis in 2. c. requisivit, de sponsalibus. Licet enim legitimia subsistente causa cela a coactione soleat abstinere ex Butrio ibi. et Praepositus in d. c. requisivit, et Ruino Vº. 2º. 202. nº 5. lib. 1. cum tamen is interveniens causa sit, dependeat ex judicantis arbitrio, non dubito

quia Dns S. G. arbitrabatur sit nullam hic subesse causam, utrumque fuit punctim à Dnis de Rota resolutum in Una Valentin. Matrimonij 6. februarij 1579. referente Aldobrandino decis. 2 nouiss. 497. 1. p. Quod in casu pnti, ubi deceptio praecessit, et accessus ad Virginem sub spe futuri matrimonij id est magis contra dnm Abb. in c. ex parte de sponsalib. quem in terminis probat Naua. in cons. 48. tt. de sponsalib. consilium et late Alex. de Neuo in d. c. ex parte. no. 21. & segq. Soci. in c. ex literis. no. 6. eo tt. Quod nō solum procedit in promiss. tot iuramento confirmata sed locum etiam habet in simplici promiss. nam haec quoque adimplenda cō esset l. 4. cum seq. de spons. glo. verb. compleat. in c. ex literis. et ibi cons. de sponsalib.

Quo etiam iure post Trid. legem utimur, licet n. ab eo praesumpta matrimonia fuerint abrogata, et una praescripta forma, obligatio aut promissionis obseruandae, quae à iure nāli ᵱgrediō nullatenus fuit à Trid. innouata ex l. sufficit. de spons. c. 2. De sponsalib. cum promiss. has in suo post Conc. remansisse obser. ita recepit cōla, et saepe Card. congregatio censuit ex Naua. in c. 25. no. 144. Sarmi. lib. 1. Sellect. c. 5. Gutierrez de iura. confir. c. 51. no. 4. Jo. Segura in directo. 2. p. c. 15. no. 4. Bartho. Ledesma de matr. diff. 18. et 21. ut male Albornoz de arte contract. fol. 14 lib. 4. tt. affirmauerit has contrahendi promissiones à Conc. fuisse sublatas.

Et licet nō cogionem ad vitandos tutes, et infelices exitus, quos coniugia coacta committere solent saepe cōla abstijs conditionib. abstinendum ex c. requisiuit. de spons. quem ornat Cova. de spons. 2. p. c. 4. no. 4. et seq. Sed tñ locum nō habet nisi ex iustissima, et urgentiss. causa, ut idem Cova. ubi proxime aduertit et tenet glo. verb. compleat. z. nitella. in d. c. ex literis, et aperte vero querit. in

c. sic quippe 45. §. fin. 27. q. 2. et prosequi latius decisi alteruum Praepos. no. 8. et Alex. de Nevo. no. 27. in d. c. ex literis. et ita accipiendus est Didacus vbi s. Navar. c. 22. no. 28. et c. 25. no. 141. Cucus lib. 2. inst. tit. 10. no. 19. et 28.

Cum igitur in casu presenti nulla, vel minima causa ad excusandum Adversarium ab observantia sacramenti occurrat, tot iuris titulis quae ipsum obligant ad illius promissi adimplementum, hortandus vtique erit, et vbi renuerit censuris, et alijs poenis vsque ad Brachij secularis auxilium erit compellendus, dum rursus simam paucim.

Quod vero nulla talis subsit causa patebit ex eo, quod si aliqua subesset, certe esset vna de dualibus, vel quod ipsa fuerit fornicata, et in domestice vixerit, vel quod contraxerit cum matrimonium quod alteri impedimento omnino est. Quod non subsit prima causa resultat ex scriptura, vt dixi loco, in 3.º art.º huius deuincijs docebimus. Quod autem secundum hoc matrimonium, non excuset eum ab adimplemento iuratae promissionis constabit inde, quod ipsum nullum omnino sit duplici ex capite. Priori, quia contractum contra inhibitionem eius, et expressam Iudicis prohibitionem. Cum n. adversarius super ratificatione matrimonij Ludovica citaverit, ad offerendam petitionem, et ipsa causam introduxisset, et libellum obtulisset ad probanda contenta in eadem, tunc erat prohibitus cum alia contrahere, ex Inno. in c. tenor. ... finem de re iud. et ibi Butrius ibi; idem si contra prohibitionem eius ex mandato Iudicis, vel Domini. nos. Bellamera eo no. fin. Abb. no. 9. et ex professo resolvit Jo. de Imola in cons. 32. per totum lib. 1. cons. matrimo. dicuntur vbi expresse resolvit quod pendente lite super vno matrimonio nullum est quod secundo contractum contra Iudicis inhibitionem

Quod si Replicet contrarium esse verius, et communius scilicet valere posterius matrimonium contra prius invalide contractum, licet sic contrahens debeat primum, et ad tempus separari c. cum apostolica. et ibi DD. de sponsa. c. 1. de matr. contracto, contra interd. eccl. ex quibus ita sentire docet Conin. 2. p. c. 6. no. 6.

Intrat tamen Posterior ratio quia illud id haberet locum ubi secundum matrimonium rite ac recte fuisset contractum, et tamen deberet prius et coniuges solemnitare, quod cum non intervenerit in matrimonio contracto cum D. Luciana de flores cessat, omnino scrupulus.

Quod autem rite non fuerit contractum declaratur ex eo colligitur, quia coram non interfuit proprius Parochus. Nam concilium intelligitur de proprio Parocho non solum denuntiante, sed etiam contrahente, et ita sicut denuntiationes fieri debent a Parocho illius Parochiae intra quam degit maiori parte anni contrahens, ita et contractus coram ipso debet celebrari. Et ita, quod tempore dispositionis proprius Parochus Don Henriquez non fuerit parochus Ruralis, vel loci de Caladrones tenent DD. in casu qui de sepult. in 6. per tex. ibi (ad. in clem. 1. de privilegiis. Calderin. no. 3. de sepulturis. Fred. decisione no. 154. quos approbavit Dña Rota decisione 656 in p. in nouiss.

Nec potest censeri Vicarius de Caladrones parochus proprius Don Henriquez, nam licet aliis ad alios effectus dicti loci vicini censeantur quoad usus terminorum, aliosque respectus, non tamen quoad nunc effectum ut in d. decis. 656. et numero in decis. statim subsequenti.

Ex quibus remanet absolvendus primus articulus quod compellendus sit Don Henricus remedijs iuris ad observantiam suae promissionis, et quod nulla subsistit, seriosa, et urgens causa qua possit, aut debeat excusari, cum non contraxerit coram proprio parocho, cum dicta Dña Luciana de Flores.

Ad secundum articulum deveniens indifficile est Don Hieronymu
compellendum esse, saltem negato quod aliqua justa causa à matr[imoni]o
excusaretur ad constitutionem congruae, ac legitimae dotis s[ecundu]m
qualitatem, et indigentiam Clientis, et s[ecundu]m quantitatem sui
patrimonij. Immo verò haec poena et dotis assignatio locum
etiam habitura esset si non subsistat justa excusationis causa à
matrimonio, nam ad utrumque copulative stuprator tenetur
s[ecundu]m multos ex p[rim]is refferendis. Sed ut tantum per certas et indubitatas
procedamus clenes, saltem alternative ad alterutrum cogendus
omnino est, et q[uod] copulative esset cogendus Abb. probat per tex. ibi in c. 1.
et in c. pervenit de adulterijs, quem expresse probat Paulus Grillan
dus de poenis omnifariam coitus q. 7. no. 3. Vel saltem ad alterutrum
ut clarè probat Casaneus cons. 40. no. 1. Medices de fortuitis casibus q.
11. no. 54. Covarruvias de publ. commun. rub. de stupro no. 5. pulchre
Prosdocimus de comitibus de differentijs inter ius civile, et canonicum
no. 160. ubi docet prudente cogendum esse aut nubere, si stuprator
voluerit, ad dotem constituere, quam taxaverit s[ecundu]m qualitatem
stupratae, et indigentiam illius et patrimonium stupratoris, et
ad haec duo copulative teneri stupratorem semper firmat Pauinus de visit.
q. 2. 2. p[ar]te no. 147/ et q[uod] attinet ad dotis constitutionem allegaverit am=
pliat Hypol. Bonacossa in tit. de servis, vel famulis q. 290. ut
procedat etiam si disparis conditionis sit puella, nam eo casu licet excusetur
ab oblig[atio]ne coniugij non tamen ab oblig[atio]ne dotem assignandi, ubi Covar. de spons.
2. p. c. 2. no. 4. Soarez in thesauro commun. opp. verbo matrimonium. no. 52.
cui etiam demum fuit Covarruvias ubi s[upra] no. 17. Jul. Clarus §. stuprum. no. 3.
Ubi ex Gom. in l. 80. tauri no. 7. reffert hodierna praxi iam obti-
nuisse, ut dote debeat esse contenta virgo stuprata, nec possit
cogi praecise stuprator ad contrahendum, quod ego putavim esse

Verum ubi adesset jurata promissio de nubendo, nam ea mediante
tc ve in nro casu ad nubendum precise cogendus est stuprator, ces-
stante legitimo impedimento ad dotandum ut preclare docet Ost.
decisse Pedemo. 107. no. 6. Thesaur. decisse 3. eiusdem Senatus no. 3.
in 5a. clone.

Nec refragatur quicquam quod dicta Sponsa Ludovica stupro consen-
serit, ac proinde stuprator veniat excusandus ex Fabro in l.
Vnic. C. ibi Bal. no. ... de rapt. Virg. Abb. in d. c. 1. de adulter.
Naua in man. c. 16. no. 18. Anto. Gomez in d. l. 80. no. 10. Diaz
& Salcedo in c. 83. prax. crim. Cura in reg. penali 2. p. § 3. Nam
preterquamquod versamur extra eiusmodi disputationem, cum in pnti
casu Ludovica sit sub spe promissi fidei decepta, et ita perinde
et ac si cogeretur arg. l. 1. §. persuadere. ff de servo corrupto l.
3. §. si quis volentem. ff de libero hom. exh. quod adhuc procederet
etsi versaremur in eo quia decepta cingeretur l. Vnic. §. fin. C.
de rapt. Virg. sed de deceptione constat, Immo etsi probaretur
dicta Sponsa prostituta adhuc in foro exteriori dictum Comitem cogendus
esset dotare, licet in animae iudicio excusaretur, ita comprimit
contrarios opprimunt, et intelligi Ber. Diaz. Salzedo. A
Gomez & Noua. ubi §. Don Ioannel Vella de delictis c. 35.
In estimatione vero, et taxatione dictae dotis non sunt attendendae
facultates, quas alias deflorata Virgo habitura esset, sed eius
qualitas, et equalitas, & patrimonium stupratoris, et indigentia
mulieris ex Archiepo florentino in Summa 2. p. tit. 5. c. de stupro
§. 1. Novello de dote speciali 16. 1. p. omnino videndus Osascus
d. decisse 107. no. 6. Immo vero, ratio haberi debet alimentorum
filiarum, quas sustulit Don Hieronymus a Ludovica, nec non
etiam expensarum, et damnorum, quae sustulit in hac lite, non

solum processus, in quibus cum debeat succumbere, veniet de per se
condemnandus. Idest in reliquis expensis, et damnis, ita fuisse
à Senatu Judicatum refert Olasus d. decis. 107. no. pri. et ex
Bar. in l. siquis à liberis. § vlti. aut. no. 2. et ex alijs dasa majori
matris resolvit de mense Senatus Basaurus d. decis. 3. no. 1.
Aestimationi igitur Summi dos ex praedictis à prudentissimo Judice, vt
praeter supra allegatos resolvit omnino videndus Ignatius lopez
de Salcedo ad Bernar. Diaz d. c. 83. add. §. Et Didacus
Perez in prò lib. 15. lib. 8. ordinam.

Circa tertium, et vltimum articulum, in quo promisi ostendere plenè intentio-
nem suam probasse Clientem, neq. ab adversario eam fuisse enervatam
Primò animadverto de duobus disputari. 1.o an plenè constet de promissione
jurata ad contrahendum. 2.o an plenè constet de stupro commisso.
ad primum constat plenè de promissione jurata de contrahendo matrimonio
et licet de sua confessione testificentur testes singulares, nec adsint
duo contestes de eadem confessione, eodem tempore, et loco facta, quae
de rigore requirebantur ex Alex. cons. 180. no. 5. vol. 1. Afflicto decis.
363. no. 4. Curtius in l. admonendi. no. 190. de jurejur. tamen
contrarium tam in causis civilibus, quam criminalibus evenit, et
receptum est, vbi concurrunt plures testes de confessione, et promisso.
licet si singuli, de singulis, et diversis testificentur promissionibus
vel confessionibus, resolutio fuit Pauli Castrensis cons. 381. vol. 1.
Rubeus decis. 476. no. 3. lib. 2. et post longam disputationem trad-
dit magistraliter Hipol. Rimi. cons. cxi. 85. per totum lib. 2.
diversorum. Quod in hoc regno semper fuit certissimum, non solum
vbi confessiones, vel promissiones sunt parte presente, sed etiam si fuerint
illa absente obs.o Item de consuetudine Regni. tit. de confessi

Cum g.o quatuor, aut quinq testes testificentur de duobus illis de promissione iurata Don Hieronymi facta p.te Ludouica, et etiam de confessione eiusdem, quod ipse eam viciaret, quodq illam esset in vxorem ducturus est certissimum, quod haec probatio est plena, max.e cum alijs adminiculis robboretur, illis epistolis missis ad Ludouicam agnitiõ filiarum ab ea susceptarum, earumdemq educatiõ, quae oĩa sufficienter probata sunt in processu, ac proinde ijs omnibus intentio clientis plenissime probata debet censeri

Rursus etiam si de huiusmodi promissione iurata nõ constitisset ad quem tñ re ipsa remaneret Don Hieronymus obligatus, cum constet eisdem testibus de confessione illius extraiudiciali, qualem corruperit et viciarit, quod sufficiebat vt sequeretur condemnatio, vt in praecedenti ar.o resoluimus.

Quibus omnibus accedit, q probata copula, et accessu, praesumptio est simul et de iure, quod virgo cognita, et reperta fuerit ex Abb. in c. 1. no. 5. de adulterijs, et ibi communiter Canonistis in consuetud. Burg. Rub. 1 no. 42. Nauar. d. c. 16. Clarus vbi s. vbi, sed pone illas canonis clone 1327 no. 1. et 2. Salzedo ad B. Diaz c. 83. ad.n Nisi stuprator probauerit, quod antequam illam habuerit, iam ab alio fuerat cognita, vt docet Annania in d. c. 1. de adult. no. 3. nam in dubio de tali puella statur ex illis supraallegatis et Bermõ Couerruuia de sponsa, no. 10. Si tñ adessent vehementes coniecturae et praesump.es contra puellam tunc excusaretur vir vt docet Pari cons.o 160. no. 28. lib. 4. et ex mente Senatus Annius Besa d. decis. 3. no. 2.

Sed cum aduersarius late deduxerit in processu, quo se ab huiusmodi obl.e eximeret, vitae inhonestas Ludouicae, et quod eam non repere

rit integram, et Virginem, sed eam corruptã, et viciatam à Cypria
no Martinez. Statis, et pondus negotij consistit in eo, ut perquiramus
numquid sufficientes probationes resultent, quae si resultarent
indubiũ foret aduersariũ venire excusandum ab Stuprĩ coniu
gio, et Dotis congruae constitutione, ex visu n. risu allocutione
ingressu in domum, et similibus praesumitur inhonestas praecedens mu
lieris probari glo. in l. quod ait. in prĩo. de adult. & in c. ter
tio loco. de praesump. ample Roma. co. 91. no. 6. & Gratus Mã
dos. in add. verº. nuda. & verº. concludere resoluentes ex si
milibus coniecturis, et praesumptionibus credi puellã desfloratã
ad effm, quo de agimus.

Sed in casu occurrenti contrariũ omnino veries resoluendũ est, quia
licet late articuletur Stupri inhonestas, et amor in praedictis cum
dicto Cypriano, deficit tñ Aduersarius in probatione, quia
nõ constat, nisi q Cyprianus matrem, ac filiam inuiserit in
Turri de Dõna Anna, et q ibi vna die eam dixerit Agrester
et vnus testis ait, q ab hinc 16. annis, cum impubes esset
Ludouica cum ea ludens, & eam in bracchijs portans te=
tigit in cruribus, et inde nullae tales resultant coniecturae
quales in simili casu & de alio Cypriano Amatio conside
rauit Bursatus cons. 69. no. 9. & 10. in 1º. et amplè Petrus
de Barbosis in cons. criminali 95. ex no. 12. vol. 1. diuersorum
in 4º. folio, in quibus locis in sp̃e unã Bursatus & Barbosa
ijs probatis coniecturis, & praesumptionibus inhonestã vitã re ma
nere conuictã puellam resolbit, ac proinde Bursatus consuluit
virginis deceptorem fuerat impetitus fore absoluendum, & Barbo.

priuandam ēē legato illi relicto, sub conditione Donerationis, &
prediorum. Quare cum in spē una licet lasie fuerit dedicata, &
articulata Ludouica inhonoras, & inpeditiva, cum tū infil
dit fbatum debitis praesumptionibus, & consuetudinis reliquum
est, vt ea nō obnoxia, & libera censenda sit, & quod sit
Gabriela intenti in herm̄ processu eiꝰ Aduersarij condemnandus

Pro Hieronymo Salvat contra Executores Petri Rey.

Vo Peguram decis. 32 n. 18.

16 Inter Petrum Rey, et Hieronymum Salvat mercatores Caesaraugustanos duo intercesserunt contractus. In Priori Petrus Rey vendidit Hieronymo Salvat residuum suae apotecae pretio mille, et septemcentorum scutorum et rursus dedit Petrus, Hieronymo tria mille scuta, in societatem, pro quibus respondit annuatim Hieronymus, Petro dissimiliter et pro ut in societate lucrabantur ex iis reddiditus trium vel quatuor annorum, et ex antecedenti sorte principali, adaucta est summa quatuor mille ducentorum scutorum. Et tunc successit secundus contractus inter dictos mercatores; in quo solutis Petro ducentis scutis, reliqua quatuor millia quae superaverant remanserunt in posse Hieronymi Salvat, inter quem, et Petrum convenit, ut Hieronymus, et Uxor ipsius obligarentur, prout re vera obligati fuerunt ad favorem ~~eiusdem~~ Petri Hieronymi in iustro comanda in Aragonia dictare, et praeterea singulis annis persolvere tenebatur eidem Hieronymo trecenta scuta, et rursus post eius mortem convenit ut heredes non exigerent dicta quatuor millia scuta, nisi in quatuor annos, quatuor aequalibus solutionibus. Factum est quod ab Haeredibus Hieronymi contra heredes Petri ad restitutionem quantitatis persolutae ex hoc iniquo et usurario contractu, et coram Illmo D. Archiepo Caesaraug. de justitia vel iniustitia huius contractus contingit disputare,

De Priori quidem contractu ambigendum non puto, siquidem cum tunc nec capitale esset salvo securum, neque pensio annuatim persolvenda certa fuit, sed pro modo quaestus justus omnino ille videtur.

Sed neque de iniustitia et inaequalitate posterioris probabiliter est(?) dubitandum. Ut tamen ordinarie procedam

Singulasq. difficultates, quas causa, & processus includit perstringam discursum in tres articulos duxi dividendum. Et Em.m cumprimis in quocunq. Judicio oporteat agentis, et rei personas plenè legitimare. In primo art.o Visibiliter demonstrabo actionem competere Hieronymo Salvat agenti, in eumq. iura Hieronymi Parentis recidisse. In 2.o docebo ita quoq. bona Petri Rei in executionem conuentam recidisse, proindeq. adversus eam jure optimo in p.nti processu fuisse actionem institutam. In 3.o & ultimo art.o (in quo negotij cardo consistit) satis fastigio demonstrabo dictum secundum contractum inter dictos mercatores initum fore, ac fuisse omnino illicitum, ac in fraudem facti Usurarij, ipsosq. ad exacti interesse restitutionem haeredes Petri exacte in p.nti processu compellendos fore. Et ne quid intactum relinquam, ambiguitates omnesq. in processu satis plenè s.m juris dispositionem decisioni contractu constitutionum, contare.

Quoad Primum de inclusione legitima Hieronymi Salvat constat quia Pater Marianus de St. Leon instituit haeredem cum onere fideicommissi disponendi videlicet in filios, ut constat ex testo in processu exhibito. Qua quidem generali donatione largita est omnia jura et actiones Hieronymo filio, ut constat ex instrumento donationis praedictae quae fuit per ord.s Judicem nostrum insinuata. Quo fit efficaciter ad conditionem malè distinuitè exactors agere potuisse Hieronymum in praedicta ratione praedicta inclusionis

Ad secundum etiam clarissimè deprehenditur recte executionem fuisse conventam in huius processu quandoquidem suo tramite bona omnia quae reliquit dictus Petrus Rey, in dictam executionem pervenere, Quo fit illam omnino ad integram satisfactionem cogendam, et compellendam fore. Haeredes n. Usurarij legitimi, quicunq. illi sint, cum ratione haereditatis subrogentur

in locum ipsius, et fictione Juris dicenti repraesentare eandem perso=
nam oio obliganti ad liberam dep. in c. Nauos. de usuris c. cum
tu. §. possessiones eo. tit. pulchre D. Tho. 2. 2. q. 78. art. 3. ad 2. & 3.
glo. ibiq. in d. §. possessiones, et in l. si ex pecunia. C. de rei vende. Jo.
And. Butrig. et Abb. in d. c. cum tu. Covar. lib. 3. c. 3. no. 7. Navar.
in man. c. 17. no. 265. et omnino videndus Alphon. de Villagut.
in tit. de usuris. q. 32. clone 2a. In quo no est diutius immorandus.

At Tertio vero articulo cardo huius consultationis consistit, nu=
quid sit foenaritius, lesique vitiis contractus intercesserit in huiu
contractu inito inter Petrum, et Hieronymum, itaquod ad exactio
num restitum illius heredes sint compellendi.

In quo consistio cum primo duplici consideratione hunc contractum
diiudicari posse. Altera quod verum mutuum fuerit quatuor mi
lium scutorum. Altera vero, quod ea no fuerint mutuo data Hie
ronymo, sed potius in societatem collata a Petro. Sed quomodocumque
dicamus contractus is foeneratitius, turpis, illicitus, iniquus ha
beri debet, ac iudicari.

Si ipsum contractum in priori veri mutui spe accipiamus res est
planissima, cum singuli anni trecenta scuta solverentur
pro eo mutuo quatuor mille scutorum.

Quod aut in priorius mutui intercesserit, patebit advertenti illa oia requisi
ta in hoc contractu subee, quae ad verum inducendum mutuum considerantur
ex l. 2. 3. 5. 6. et 11. si certum petatur. 1m. quod fiunt huiu quatuor mille scu
ta accipientis. 2m. quod sit tempus considerabile inter receptionem,
et solutionem, 3m. quod solvatur eadem quantitas, et bonitas sub eo
genere. Solum quartum deffecit, quod sit sit gratuitum, in quo mali
tia huius contractus consistit. Si ergo no est huiu mutuum formale
propter malitiam contrahentium, saltem est palliatum, et simulatum

ita tenet Soto 6. de just. q. 6. art. 2. Panor. in c. pr. Viris. no. 11. de donat. - q. sufficit vt adsit subiectum apud Bero. in rub. de usuris. no. 37. Decisio Rota 197. no. 3. 2. p. in nouissimis.

Azor. instit. ... in c. 17. resp. 11. cons. Abb. 114. no. 2. lib. 2.

Verum esto quod fateamur in praesenti non intercessisse mutuum nec formale, nec simulatum; sed quod inita fuit Societas adhuc res est clara; Cum constet de iniustitia, et iniquitate contractus.

Quod vel ex eo constabit, quia societatis illicitae negotiationis nulla est Societas, neque obligatio l. 1. et 3. § in summa. de colleg. illicit. l. altero. 4. § mala. fam. ercis. l. quod aut. 53. l. neque praetermittendum. 57. pro socio l. collegium. c. de hered. inst. l. eos. § super usurarum. C. de usur. ex quibus iuribus Prima contingit licitae Societatis cond. vt debeat esse legitima, aequalis, ac iusta quod latius explicat Cicer. lib. off. 2.

1a cond. aequalitas l. cum duobus. 52. § quidam Sagarium. pro socio. l. mutius. 30. eo. l. 2. C. eo. § illud de societ.

Secunda cond. est, quae etiam deffinit hic quod vnicuique socij pecunia, vel merces periculo subsunt domini deponentis, vel conferentis, saltem pro parte, vt si aliquid perierit illi pereat l. mutius. 30. l. cum duobus. 52. § quidam Sagarium. pro socio l. 2. C. eo. tit. § illud. de societate.

3a demum cond. est, vt non solum capitalis sortis respectu aequalitas inter socios obseruetur; sed et respectu accessionis, et quaestus vt scilicet societatis fructus pro portione ab vno quoque collatam prudentis arbitrio adiudicentur l. si societatem. 6. l. si non fuerint. 29. ff. pro socio

Cuius rei ratio est, quia inter socios contrahitur quasi fraternitas l. verum. 63. pro socio. et sicut inter fratres seruatur aequalitas l. cum pater 79. § euictis. de leg. 2. l. cum oportet. C. de bonis quae lib. ita et inter socios

Ex quibus capitibus, vel conditionibus Iustae, ac legitimae Societatis fit, namque in praesenti nostro casu turpem, inhonestam, iniustam, ac iniqualem extitisse dictam Societatem, ac ipsam in fraudem vsurarum initam fuisse inter Petrum, et Hieronymum. Cum sors Petri et

capitale ab omni periculo mercedente Commanda ristro permaneret securum, quod solo praetextu contractus illicitus est d. l. mutuo d. l. si nō fuerint. d. l. cum duobus. c. per vras. de donatio. inter. ita expressa fuit sentia glo. verº societati in d. l. si nō fuerint. ibi coīs, d. glo. singularis, ac magistra verº negotiantibus in c. quia plerique 14. q. 3. et resolvunt receptissima sententiam pulchrie Bal. in l. 1. no. 22. C. pro socio. Salic. in auctª ad haec. nº. 14. C. de Usuris. omnes DD. in l. si pascenda. C. de pactis, et ex eis Pontificum in c. navigandi de Usuris teste ibi Abb. et Jo. de Annania no. 7. Abb. in d. c. per vras. no. 8. ubi comm. et professori Palatij Rubios not. 6. 8. 11. no. 6. Covar. lib. 3. var. c. 2. à no. 3. Anto. Gomez 2. to. c. 5. n. 4. Tib. Decian. consº. 11. vol. 1. Navar. c. 17. nº. 253. Divus Thom. 2. 2. q. 78. artº. 2. ad 5. Conrad. q. 97. Domin. Soto lib. 6. de just. q. 6. ar. 1. et 2. Anto. Gamma decisº. Portug. 110. et 253. Jo. Struchio negot. lib. 1. c. 63. Borg. caval. decisº. 11. 1. p.

Cum ergo in pnti casu capitale quatuor mille scutorum securum esset ex dicto instrº commandae restituendi et leoninam societatem contractam fuisse, ut ope resolvunt praeter supra allegatos d. l. si nō fuerint. d. Aretino Petrus Ancharan. consº. 130. no. 2. Julius ferrety de re navali. lib. 3. no. 40. Sebastianus Medices de casib. fortuitis q. x. no. 15. Et quod nunquam validum sit pactum quod capitale collatum ab altero ex socijs semper sit salvum singulariter docet Alcia. de praesumptionibus reg. 1. praesumpt. 25. no. 2. Anto. Naguerus de pigno. memb. 2. p. 5. no. 33. et post longam disputationem in societate nemini pactum quod capitale sit salvum illicitum est ac turpe, et sapit usurariam pravitatem resolvit Ang. de Periglio tract. de Societatib. 1. p. no. 11. et Petrus de Ubaldis in tract. de duobus fratribus in 4. p. no. 9. qui omnes ita dicunt fore concludendum, et observandum.

Et sim hanc opinionem saepe iudicatum est ex doctrina Cornei in d. l.

d. l. si paciscenda no. 24. quam approbat Rota in vitt.ra decis.e
763. no. 4. 1. p. et Jo. Calderinus in rep.e c. navigant. no. 29. 031.
de usuris, et ibi doctissime Jo. Crotus no. 22. allegaveris Ambr.
de Vignano in rep.e c. salubriter. in 4. c.lone. ubi huius sen.ae re
fert Sanctum Bernardinum in sermone de euangel. aeterno, in
sermone in aspiciens tam solet. ubi planum facit huius pactum
esse manifeste usurarium, ubi etiam firmat B. Antoninus in lib.ro
contra usurarios in q.e 31. et ita consuluit Roma. no. 231.
et pro hac oppinione iudicavit Senatus Neapolit. refferente
fr. Vivio, qui attestatur eam esse legistarum, et canonistarum in dec.
180. no. 3. ut per totam
et pro dicta pluribus citatis resolvit Dec. in cons. 126. no. 5. ubi expone
se firmat similem contractum illicitum esse, ac in fraudem usurarum tali
ter quod omnia accepta sint in sortem ut capitale imputanda
et ita quoque firmat Alb. in cons. 114. lib. 2. Alex. in cons. 80. lib. 3.
ubi Dec. subdit istam opinionem clarissimam esse.
Et docte, atque subtiliter Ludo. de Molina to. 2 de just. et jure disp.e
417. ubi per totam disputat qua ratione similia pacta in societate
quibus ut capitale securum redditur, et redditus quoque certi assig=
nantur justa, an iniusta debeant censeri, constituitque quatuor
casus, et postmodum nonnullas conclusiones, quibus fit planum in ista
in spe haeredes Petri Rey ad restitutionem teneri omnium acceptio
num, cum nulla ratione valeat conventio inter eos inita ad aequa
litatem reduci, Immo vero in effectu hoc casu contractum mutui
palliatum, et non societatem existimandum esse contractum fuisse docet
in 2.a conclusione. Quo fit ut licet in terminis precisis clausis Alb.
ne possit absolute asserere, vel tenetur assecurari capitale, nec non promitti
aliquid certum interesse id verum est, quia lucrum determinatum compen
satur illi lucro, quod sub spe probabili posset ex negotiatione sperari

et nō alias. Et ne celebrem contrarbent cuique Molina ubi s. in 2a. et 3a. clōne docet, animaduertat oportet, ut quid de hac re sentiat quatuor modos referre, quib. societas iniri pōt, et in tribus prioribus, qui in nrō casu concurrūt concludit denique in 2a. clōne contractū eē illicitū, mutuū paliatū et usuram manifestam sub onere restituendi.

Secundum quoq. ego considero caput huius societatis, ex quo eius iniustitia, et turpitudo detegitur, quod videlz singulis anni accessio trecentorum aureorum fuerit repromissa, et solemni iuro confirmata, quo pacto nō solum asecurato capitali; sed etiā si illius periculū ad dantē, vel prinensē speraret foeneraticiū reddit contractum ex glo. in l. si frater. §. 2o. vers. cum certa. ff. pro socio quam glo. extollit Aret. in §. de illa. inst. d. pro socio illamq. sequ. et singularem appellat omnino videndus Io. Crotus in rep. c. nauiganti. de usuris. no. 29. cui quoq. resolutioni accedit Dec. ab ipso nō reuellatus in d. cons. 116. no. 5. quatenus docet certū interesse ex societate absq. [illegible] usure singulis anni exigi non posse aut repromitti, cum debeant prius onerare et pericula societatis respici ante collatione lucri, neq. certū illud reputari, vel esse, quod nō resarcitis omnibus oneribus, et periculis expromittitur allegat Dec. tex. in l. quinq. mutuis sumptib. ff. pro soci. et in §. de illa. §. et adeo. de societ. et in l. omne ēs alienum ff. pro socio

al's est l. cum duobus 52. §. item ex facto. ff. pro socio

Et quo magis turpitudo, et iniustitia dictae societatis detegatur oportet uni, aut alteri difficultatibus, quae ad iustificatione huius contractus considerari possent respondeamus, ut ita apertior clientis iustitia reddatur.

Prior itaq. difficultas, quae ad iustificatione huius conuentionis expendi pōt colligitur ex tex. in d. l. si nō fuerit §. ita chiri. pro socio. et ex §. de illa. inst. de societate. quatenus illis verbis caueatur iuste ita

eo pacto inivi societatem, vt quis lucrum sentiat, et nō damnū ergo potuit
Petrus inspicientiis sibi ita prospicere, vt sors esset salua, et certum
lucrum quotannis acciperet.
Sed verò illorum opinio decretio nō obstat. et pro solutione aduerte ea iura
varie a multis intelligi. Et primo, vt procedant inter quos alter in soci
etatem pecunias contulerit, alter verò operas et industriam, potest n.
industrius sibi pacto cauere, et paciscí, vt capitalis periculū inuentū
ad socium pertinere spectet, sicut n. ex q ipse industria, et operibus suis, quae
saepe in ipsum habenti fructuetur, ita ea iura acceperunt Salice. ind
aut. ad haec. C. de vsuris. n.o 12. Abb. et Annan. ind. c. per vestras. et
Couar. d. lib. 3. variar. c. 2.
Sed repugnat generalitas illorum iurium, et etiam quia id iam ex natura
contractus citra pactionem veniret.
Quare alij ea iura intelligunt, vt procedant, quando alter maiorem
quantitatem pecuniae, laboris, vel industriae in societatem contulerit, et
pacto cauerit, vt pro parte excessu dictae pecuniae, aut laboris
suum capitale sit saluū ex arbitrio boni viri, reliquum q lucrum
cōe, et tunc licita omnino erit haec conuentio, quia omne lucrū
sui proprietatem manet commune, ita placuit Moni relatus ab Accur.
ind. l. si nō fuerint. vers. societati. et dixit coem fulgo. ibi in
prīo Coen. n.o 2. Purpur. 4. Dec. n.o 9. licet ipse recedat, ex eo
reprehenditur a Curtio Iunio. n.o 1. Cravet. W.o 173. in prīo Couar.
ib. 3. c. 2. n.o 4. Palacios d. not. 6. § 12. n.o 8. Naua. d. c. 17.
n.o 255. Et de vsuris. n.o 30.
Et hoc est q clarioribus terminis, et apertiori sermone disponunt DD.
intelligentes tex. ind. § ita vsuri. et ind. §. et ad eos. vt loquatur
de lucro mercimonij, et nō de lucro, aut damno contingente circa ipsum
capitale Bal. in l. 1. C. pro socio. § 9.o Abb. ind. c. per vestras. n.o 11.
Andr. ibi n.o 2. notabili. Sed priorem solutionem, et intelr

pretationem approbat Vivius in d. decis. 180. no. 2. Sed et ver-
ior posterior intellectus, et responsio ad ea supra.

Secundo considerari pot difficultas contra Clientes nros, quod non
constet, quid contulerit ipsi in hac Societate, et ita quod nō constet
de aequalitate capitalis.

Verum Rr. quod immo ex ipsis libris societatis apparet ipsu
H. Salvat magnas contulisse quantitates, et merces in hac
Societatem, Immo casu quo solus labor, et industria dni
ex parte accessisset nihilominus nullatenus Salvati promisset capi
tale ubi fraudem usurarum. Est n. in hoc puncto Verissima regula
Juris, quod ubi alter socius conferat industriam, et laborem tm, alter
vero pecunias, vel merces, licet quod mercimonia fieri possint
pacta, capitale tn semper debet militare periculo ponentis, nam
industrius dni quoque capitale amittit, et perdit, glo. celebris in
l. 1. C. pro socio multum laudata, et approbata a Bal. Salice. Angel.
dicente eodem. no. 6. D. Thom. 2. 2. q. 78. ar. 2. Silvester verb.
Societas in 1. no. 6. Nava c. 17. no. 284. Et in effectu ad vitan
dam iniustitiam huius pacti debet dō servari in eo aequalitas, ut ex
redditibus et proventibus societatis industrio relinquatur illa
pars correspondens labori et industriae, et eadem quoque correspon=
dens parti pecuniarum, quam apposuit, et ita et rarae assecura
tionis; et rarae certi lucri mercimonij. Ut in huiusmodi contractus
et factus in fraudem usurarum, quia rarissime contingit ut
huius pactiones possint fieri cum ea aequalitate quod iustitiam
contineant, ut optime Molina d. disp. 417. in dubio finali

Restat tandem ut colophonem huic consultationi adjiciens videam
numquid constet de huius societate, quae inita fuerit sub dictis
conditionibus, et qualitatibus; Qua in re. illud enim primis praesuponi
oportet quod in huius contractibus nō sit exigenda apertas probatio.

cum n. contrahat simulate concipiantur ex praesump. X con-
iectura iudicandi est, ex omni scribentium dena in c. illo Vos
de pigno et in c. ad man. decenij Xvend. et in c. in diversi.
per teo. ibi desideravit form. cont. 23. no. 4. Vol. 3. Castren.
cons. 109. Vol. 2. X cum infinitis Mascard. clone 1417. per
totam.

Unde in praesenti societat. sub dictis pactis assecurationis capitali
nec no et trecentorum scutorum annuatim solvendorum ex libris ipsius
met administrationis resultet id plenius probari videri debet, Nam
sic libris integra fides adhibenda contra ipsos socios est in
fabricam scribentis, scribatur n. per institorem, cuius fides in hoc ap=
probata p. Pau. Castren. cont. 314. lib. 2. soci. Semin. 38. 29i.
lib. 2. Franchetta de antiquitate temporis 1. p. limit. 4 ex n.
55. vers. ex text. in l. publia § fin. ff depositi. et id cum deper-
det ex dubiis iudicantis ex sen. Bal. in rub. C. de fide
instrum. et seqr. allegatis et in terminis Petrus de Ubaldis in tr.
de duob. fratribus p. 12. no. 10. et latiss. Meno. de praesump.
lib. 3. praesump. 62. per totam ubi allegantur. Cum g. in
libris Hieronymi Salviat circa hanc societatem constet de primi pactis
eo quia ibi dicitur X capitale de ea factum fuit debitor Hieronymus
et n. eius constet ex recepto uniformi, vel solutione dictorum 300.
scutorum plene d. constare de conditionibus huius societatis
Rursus quia in eo est contractu q. aliquis fuit damnum in societa-
te, aliquando no fuit cum lucrum.

Et quod omnis facit difficultatem ratione est, quod ex ipsis
met testibus ex. productis ab ex p. de societate deponit de substa.
huius societatis, et de cond. ipsius contractus, licet ipse asserat
se audivisse a p. Rey quod non obstante cond. praedictis non
exigeret a Hier. Salviat 300. scuta, nisi ea lucrandis,

in quo deprehenditur fraus contractus, et simulatio, nam esto quod
id ita esset verum, in pilonnig erat in arbitrio suo exegui
instrumentum depositi, et rursus quia etsi constaret de ea limi-
tatione, tamen pertificat contractum, cum esset solutionis
stertid. excedentes fructus, si sit haeravenetis, nam tam amitte-
ret lucrum sui capitalis, et operarum, et expensarum etiam
et ita velet eo capere commerciis in iustitia, uni equali-
tas sui contractus
Quod vero instrumentum commanda, vel depositi factum sit expediens,
constat aperte ex tempore, quo instrumento contracturae vel
recognitionis concesso ab ipso P. Rey, et ita non dubito quin
contractus illicitus, et initus in fraudem usurarum sit indicandus

17 Pro Elisabetta Monfort.

17 S. D. N. D. Clemens Papa VIII. dispensauit cum elisabetta, et Martino in 2°. et 3°. consanguinitatis gradu sub praetextu, quod ais inter consanguineos utriusque graues fuerint exortae inimicitiae causa commissa Off. Caesaraugustano, e qui dubitauit, ex eo qd inimicitiae probatae illi graues nõ viderentur, et sane circa hanc materiam graues censeri debent cum testes dicant conformiter, quod ab õmi tribus annis, et ex pnti nõ ingrediuntur nonnulli ex consanguineis utriusque parentellae in domos alteriusque, et concludunt spẽ de origine inimicitiarum tam inter Mariam de Aneis, et colon de monfort quam inter Hieronimũ monfortet, et elisabettam de Aneis a quibus summitur consanguinitas inter futuros coniuges Qua probatione constare videtur Verum fuisse Pontifici narratũ, quod inter consanguineos serperant graues inimicitiae. Praemitto in primis Quod sm̃ veram Jurisprudentiam inimicitia grauis, an veró leuis sit nõ decerni ex causa Vnde e parsit, sd ex animo et affectione eorum inter quos subesse dr̃. ets si causa, vel occasio leuissima fuerit Abbas Panormit. in c. repellanti. no. 2. de accusatio. quem nominatim sequitur Pau. Merenda lib°. 88. no. 39. Vol. 2. contr. diuersarum. et rão est sm̃ Abb. ubi s. quia amicitia, vel inimicitiae, e illius qualitas cum ex aiõ consurgat, coniecturalis et praesumptiua est probatio c. 2. de renuntiat. lib. 6. l. ff. de dolo. c. cum I. et A. de re iudicata 2°. notandũ, et praemittendũ est, q Papa nõ dicit, nec illi fuit enarratũ, q inter omnes consanguineos dictae fuerint huiusmodi inimicitiae, sd quod inter consanguineos, ac proinde sm̃ debatam manum sectionem finita nõ aequipollet Vniuersali, Jmmó etsi aequipolleret illi satisfactum esset, cum probata inimicitia inter aliquos de familijs ut hic probatũ inter omnes diriuari, in eosque protendi censetur Abb. in c. cum P. Manconella. de accusatio. Bal. in c. si Vasallus in 1. si de feudo fuerit controuer. Vbi dicit q extenditur usque ad quartũ

gradum Pau. Ancharan. 28. crim. 9. no. 14. libr. Constat q. ex ijs principijs, q qualitas harum inimicitiarum sint graues nec ne est ex circumstantijs, et indicijs colligenda, sm eosdem DD. et alios statim allegatos. Quod verò sint graues constat quia ad hoc loci consuetudo attenditur Bart. in l. heres. §. si heres. ff. de suspectis tutoribus, quamuis enim testes dicant q nò inimicum allegantur, cum loci et municipij scandalo nò possit dubitari quin graues possint reputari huiusmodi inimicitiae, et in individuo q considerabilis inimicitia colligatur ex nò allocutione, et ex quo unus alterum nò salutet, quem alias salutare solebat, et ob sanguinis attingentiam tenebatur ex glo. terminali in c. si inimicus. 3. q. 4. de Vtep. in c. si Adrianus 63. d. fel. in proemio decretalium verb. salutatio. et in c. cum super. col. 3. vlo 4a causa ex. de off. deleg. quem refert, et probat ad d. Abbatis in d. c. repellitur. no. 2. in litera g.

2o. grauitas harum inimicitiarum ex longitudine temporis, necnon q nò fuerunt reconciliare, nec nò etiam ex depos.e fratris Valle Guardiani de Fexar probatur graues, cum ipse conatus fuerit eos reducere, nec potuerit, et ita viteat, q licet istae inimicitiae respectiuè forsan nò videantur graues, quia aliae possunt grauiores, capitales, et grauissimae considerari in satis est vt menti, et verbis Pontificis sit satisfactum, q in ea latitudine significationis verbi possint aliquo respectu graues iudicari, quae ferè veri possunt. Quod aut menti quoque Pontificis sit satisfactum constat, quia is, nò tam extrinsicè considerauerit has inimicitias, quam intrinsicè, vt obuiaret periculis, quae inde oriebantur, et tolleret scandalum, q erat in populo, ille n. Pontificum finis, haec mens, et intentio solet esse in omnibus huiusmodi dispositionibus, vt probè docet Nauarrus de finibus humanis actuum in repet. c. cum minister 23. q. 5.

Demum accedat ultima ratio, quod haec dispositio arbitraria sit Dominis Iudicibus, qui attenta qualitate personarum et circumstantijs sub quibus in specie arbitrabuntur erit gravius nec ne huiusmodi delictum, nam de hoc non potest certa dari clausula, aut regula, sed dependet à iudicantis arbitrio Jo. Andreas et omnes scribentes in c. cum oportet. de accusatio. quem refert Barbatius cons. 45. no. 31. Vol. 4. Jo. Crottus in tract. de testibus tit. in causis crim. qui testes admittantur no. 171. et allegando tex. in l. 1. ff. de quaestio. tenet Nepos à Montealbano in tractatu de testib. no. 57. aliqui Plura. Gigans de crimi. lesae maiestatis q. 20. per totam remissive, et in terminis quod hoc sit arbitrarium post Matth. de Afflictis resoluit Menoch. de arbitrarijs casu 110. per totum.

18 In causa Decimarum Vertenti inter Capitulum
Jacen., et Monasterium Pinatensi.

Licet atenta Juris Veteris et antiqui disp.ne de qua in c. ex parte in 1º. et in c. licet. De decimis omnes religiosi privilegio exempti sint à solutione Decimarum ex fructibus qui colliguntur ex propriis fundis propriis labore, sumptibus, et industria

19 Pro dominis locorum Vallis de fiscal.

Multis rationibus, et fundamentis appellationem partis appellatae et iniquam fore, et esse revocandum contendimus.

Primo quia in instrumentis venditionis, et pacti de retinendo quod vulgus (carta de gracia) appellat non sunt appositae verae, et indubitatae dessignationes, et confrontationes oppidorum apprehensorum, et si quae appositae sunt illae omnes sunt falsae, nec rem dessignatam demonstrant

20 Ex parte Don Joannis de Paternoy, et de Aragon, Praeceptoris, vel Comendata-
rij, praeceptoriae Villae de Villel cum adherentibus Sacri ordinis Divi Joannis Hye-
rosolimitani, fuerunt requisiti Vicini, et Habitatores Villae praefatae coram
Arch.o Oriolen. Aplico Conservatore ordinis praedicti; quatenus recog=
noscerent, confiterentur, et capibrevarent Jura, et bona in dicta Villa
ad praeceptoriam praedictam pertinentia, qua de causa expeditae fuerunt lite-
rae generales dictis vicinis de Villel directae, qui in termino comparue=
runt, opponentes fori declinatoriam, et allegantes se esse de jurisdictione D. N. R.
petierunt quod remitti, et persistendo obtinuerunt literas firmae à curia
D. Justitiae Aragonum, cum arbitri nominatione, quibus dictus Judex eius
cum alterius arbitri designatione, qui competentiam non terminaverunt, imo
causa fuit devoluta ad Dnum Cancellarium, coram quo Jura utriusque partis
fuerunt late deducta, et in eis fuerunt difficultates ad duo praecipua capita red-
ducebantur. Pm., an dnus cogere possit vassalos ad dictam recognitionem et capibreva-
tionem. 2m. esto quod possit, an in specie Conservator dictus Judex competens.
Et ad Primum faciebat dub. rationem neminem cogi titulum ostendere suum
posse. L. cogi. de petit. haered. et multo minus adversario probationes offer-
re, vel novas retinere L. 1. de edendo. C. 1. de probatio. cum ibi à nobis lati-
ssime congestis, et quod repugnat ex contrahere c. 1. ubi DD. eiusque in
6o. cum alijs in tractatibus repetendis, et quod actio est realis, quae praesuppo=
nit dominium in agente, et possessionem in reo, alias judicium corruit ex l. fin. de
rei vind. Vide Dexona lib. 3. tit. c.   ac proinde, cum haec non concurrat
in casu praesenti, cum non justificanti Eximinis de Villel haec pertinere ad Dnis.
Suis actioni locum non esse videtur.

Hac non obstante dubitandi ratione, fui Voti, ut possint ad confitendum, re-
cognoscendum, et capibrevandum Jura cogi, et ex processu resultantia

posse cogi, Immò debere ad instantiam Praeceptoris Camines de Villa
Pº. quia ex reg.ª quod. neminẽ teneri ostendere titulũ suæ possess. vel recog.
facere fallit in fabrem eccl., cui indulgeri; ut à reo, perquirat instr.
ad fundandã suam intentionẽ Dñi Albar. Valasquis cum relatis de
jure emph. q. 8. no. 7. Jo. Gutierrez cons. 40. no. 2. elegantissime
Afflictus decis.e 265. et q. dñs possit vassallos urgere ad eum recognosc.
per plana deduxit Rolandus à Valle cons. 66. per tot. vol. 3. post quẽ
decis. tenetur Burgos cons. 49. no. 10. qui ita refferit Albericum
in l. si certis annis. no. 20. & seq. C. de pactis, et alios multos.

Ultra quos, et ultra allegatos à peritissimis utriusq. partis advo-
catis, Ego allego in confirmationẽ huius deng. Joannẽ Ferrariũ Manto-
num collectaneorũ ad feuda c. 5. per tot., ubi concludit vassalum urgeri
posse à dño, ut sancte, ac fideliter, bona, vel jura ad feudũ dnũ per-
tinentia repertorio solemniori scripta exhibeat, addens pertinen-
geniis id bonafide praestiterit, in omnib. bonorũ tam allodialiũ, quam
feudaliũ possess. dns judicis off. immitti debet, ut ex alijs probat.
Servit opinio eiusdem Joannis Ferrarij Mantuani tractat. ubi T. c.
n. solo. invenendi in hic bonis. q. emph. teneatur urgente dño amplia-
dus ex. bona ostendere, ex quibus dño censum solvit, alias dñi rigorosam
Scripturam omni bona sua amittit, vel ut benignius agatur judicis arbitrio
puniendus est, quatenus bona sint feudalia, et eo arbitrio illa cogno-
scere dño, et in dis terminis dnũ posse compellere debitores ad
capibreviandũ, et recognoscendũ, his verbis vocabulis dicit fran. Sol.
in lucerna laudemiorũ cedula 9. no. 42.

Accedat quoq. elegantiss.ª doctrina Nicolaij Boerij in tr.ª de custo-
dia clavium portarũ civit, et alijs castrorũ frontaliter. sub no. 54.

ubi ex sent. Guid. Pape decis. 641. ubi quamlibet dubium refert licere
dnis, et eius officialibus mandare, et recognitiones facere, compellere subditos
q. ad personales, et reales recognitiones refferendum existimo, ut aper
te colligitur ex his quae docuerat ipse Boerius paulo ante no. 51. ubi
refert plura Abb. de Alex. hac de re responsa

Rebuffus in tit. congrue portionis. no. 132. ubi elleganter.

Insuper Iacobus de S.to Giorgio in tit. de feudis. § Dixiq. vassali promittentur
recognitione dicti feudi specifice. no. 1. inquirit quid juris eet ubi ea con
ditio nominatim adiecta non eet, et ex Bal. in l. plures apochis. C. de fide ins.
et in auth. quas actiones. C. de SS. ecc. resolvit compellendum eundem ipsum
dem vassallum, et paulo inferius eodem themate relento no. 8. inquirit
de quolibet, et quotidiana q.o an eam recognitionem petere possit dns subtam
sive tercio bonis, et ex Inno. in c. cetermino de iud. et alijs resolvit no. 9.
quod sic. q.o concludendum ut ad fabricam Praeceptorio.

Nec adversantur in primo memorata pro debitorum rane, quandoquidem, non
faciunt ad propositum, cum hac sit actio in rem scripta. Minus oberit
asserere has resolutiones loqui in feudis, et emphiteotarijs, et non ee
trahendas ad nram spem, qm immo, ut ex dinatione Regie Alfonsi
de qua in plebe resultat, hac sit ut feudum, et villa ipsa repraesentat
vassalum, et quoddam corpus, ex quo haec omnia jura progrediuntur,
et ita ero apud dnos in hoc primi puncto huius voti:

Et Pariter in 2.o puncto ad fabricam indubie cenferi in clamor, cum non
probata sit qualitas in parochia Terae ferium clericus, et ad Praeceptoria
pertinentem, mediante regula. ars tex. in c. si clericus laicum. ubi omnes
DD. de foro compet. quid quid non via dispensationis defferendi posset ratio oppo.
in terminis juris communis eet veniendum, cui receptior est, q. haec probatio
qualitatis laici a clerico duci possit ex. oppositum, ut ex Inno. in
d. c. si clericus laicum ibi tenuerunt Abb. Collect. no. 1. Card. oppo. 1a.
Anchurra. no. fin. Panor. no. 12. Barba. no. 59. fel. no. 4. Dec. 13.

qui decidi teneatur, Fel. in c. ista nu. 1. de constitutio. Immo in l. 2.
nu. 7. si quis in ius vocatus no ierit. Potest q solus informationem
dicti qualitatis recipere, quanto magis dictus Cancellarius ex Collecta
nu. 1. Card. fin. Abb. nu. 4. Decius 11. ind. c. si clericus laicum. glo. v.
confirmabunt in c. fin. de off. deleg. lib. 6. Unde concludo ex super
perioris resultantibus ex praeceptis competentiam esse ecclesiasticam etiam contra
secularem in terminis juris com. Quibus attentis si aliqua
superesset difficultas, eam cessat universo inspectis bullis apostolicis
Sixti 4. et Pauli iij. Ro. Pontificum, in quibus derogatur c. 1. de off. deleg.
lib. 6. respectu iniuriarum manifestarum, ut diffiniant alii non mani
festa, declarando existimo ex superiori contineantur calumniare
manifestam esse iniuriam non calumniare, et recognoscere.
Et nimis perire in oppositam sententiam citantur Decius, et Bellam.
in d. c. si clericus laicum, quandoquidem probatio hac qualitate
bonus non dubitavit ipsi; quin illa circumscribant jurisdictionem iudicii istius
et quaestionem Bellam. ibi nu. fin. licet contrahat de jure esse non esse
dubitandum, quia actio mere personalis non pertineat ad iudicium ecclesiasticum
contra laicum, fateri tamen videtur, quod ubi non de actione personali
sed reali, vel mixta agatur, quod ea posset inventari.
Et allegantur Mar. Decius in c. sane si epi. declarat. 20. nu. 11. ubi
docet quod sicut jurisdictio competit ratione rei sive in spiritu qualitatis rei con
veniendi, ut si sit clericus conveniatur coram ipso, ita quoque attendi
qualitas causae, ut aliquando et si non sit persona rei convenien
di secularis ratione tamen qualitatis causa pertineat negotium ad ecclesiasticum
exempli gratia dubitetur in decimis, vel usuris, ex quibus opinio sua
referri potest ad jura, et sequentes praeceptis de quibus disputamus eum
et doci in d. c. si clericus laicum nu. 15. in quo magis recte allegatur in d.
docet expresse quod ubi actio personalis est in rem scripta, quia inno

simul petierit res eclarum cum cuius est competens videatur tum in D. Mening. obser. cent. 4. obser. 96. per totam, sed loquitur in casu diver so, quo solus rei, non vero qualitas circumferens est de foro jurisdictionis.
Die vero 14. octobris 1598. me refferente, in meam decurrerunt sententiam Dns Martinus Monter de la Cueva Regius Consiliarius et D. Martinus Godino. Dns vero Fr.cus de Santa Cruz, et Morales Regius Consiliarius, voti fuit diversi, scilicet tamen respectu juris decimandi praetensi à Commendatario habere locum competentiam ecclesiae; respectu autem caeterorum jurium, non habere locum, immo competentiam saecularis eo solum adducebatur fundamento, quia actio intentata à Praeceptore de Villel contra Vassallos laicos respectu caeterorum jurium videbatur merè personalis, et nullo ratione poterat in rem scriptam iudicari, obtinuit tamen contrarium me refferente, et ita sententiae accesserunt Monter, et Godino.

21 Contingit dubitari in processu Jo. Mauram de Leon, et Vincentij Fra cens, an iterum calculus rationum ineundus esset inter eosdem, postquam Arbitrali sententia semel fuisset negotium terminatum, et haec transijsset iam in rem iudicatam, et sanè, licet ego attendenti hac specie novi calculo tres assistenti sint, qui re ipsa potius in rellatione facta videntur desentire tamen non videbantur admittendi ad vitandam infinitatem, ita videmus quod etsi dici possit de errore calculi regulariter, fallit tamen, ubi compota speci conventae transactione iam fuissent ejusdem, quia tunc amplius error perperam allegaretur à Dd. communiter ex L. unica C. de errore calculi. et Bar. in l. 2. C. de jure fisci lib. 10. ubi tuetur cum multis Beru. q.te fam. 105. nu. 1. et 4. licet n. sententia super calculo non faciat ordinario jure transitum in iudicatum quod Anna. dic. 6. immo semper, et semper possit revideri ex Rolando d. 49.

Vol. 1. dum iis qui erroneum calculi pretendit, nō tacuerit per 30. annos quo tempore actio prescript. evanescit, vt punctim docet cum alijs Johannes Harpprecht in Patrimonio pupillorum c. 3. no. 20. non hoc n. tempus fluxisset quid errorem allegans ad novum calculum pro proclamare
... l. C. de errore calcu. Meno. ... no. 10. Hac tamen
Johan. ... nō procedit, quando precedens error senā, vel trans
actione semel fuerit sopitus ex eo Jas. ... Pau. cons. 110. vol. 1.
nisi in sentā error fuisset expressus, vel ex ea manifesto appareret
dn. Anna ... sentiens eo casu per eundem judicem posse
errorem emmendari ex Alex. ... 79. in 2. qui tamen demum hanc
limitationem admitit, qn error fuisset patens in senā, et n erro
ad ... calculum senā, vel transact. ... perspicuis
probationibus detegendus, vt Meno. docet de arbitrarijs casu
309. in fine, quem etiam pulcherrime docet Nicolaus Moronus in ttt.
de fide, tregua, et pace q. 29. ex no. 10. ad fin.
Est n. apertissimi juris contra senam arbitrorum errorem calculi non
posse allegari l. 23. ff. ... l. 24. et seq. ff. de arbitris ex cō. Parisius
... no. 24. vol. 1. ... si sena arbitrorum iniquitas, vel ...
enormiss. contingat ... dn. Abb. in c.
quintavalis no. 28. de jurejur. Meno. casu 379. no. 7. ... in
... patens, ... dn. ... Valer. ...
cons. 12. no. 31. in 2. ... quos ipse refert fuit
Hieronymus Garçonius in ttt. de laudo ... 3. p. no. 2. et
... 3. p. q. 4. ... à no. 1. ... Meno. ...
Deciani, et multorum nō sufficere hoc casu presumptionem probationem errotis, sed plenissimam, evidentem, necessariam ee, et cum contra
senam nunquam error presumatur ex ... à Deciano ... 18. no.

278. in 2. vt [illegible] 82 no. 23 n. 30. no satis est contra eam pretensionem errorem, verumque iustificari, sed oportet adeo expresse probare errorem ut ut adeo clarus sit, et indubitatus error, ut oculo corporali aspici, et legi possit, neque sufficit quod mente comprehendatur, aut quod articulis ex mode vel argumentis sit reddimibilis ad errorem scriptum, nam quando error qui pretenditur non est iuris notorii, sed iuris contrarii, hic numquam par dici error, Innoc. c. Pe. g. de off. deleg. Vant. de nulli. ex deffectu gustus no. 122. Cephalus cons. 3.7. no. 17. cum lacissime et bellissime congestis ab eodem liem nino Garçomo d. ttt. de laudo meri iuris q. 4. pri. no. 7. quanto igitur magis error is esse pretenditur post sententiam Arbitralem, et post aliam sententiam, qua dulatum fuit Illerda S. Martines Cataloniae transivisse in rem iudicatam, hec omnia procedent.

Habemus igitur ex iis, non posse pretendi huiusmodi errorem, neque lessionem, quae cum non sit evidens, oculo subiicibilis, enormissima, et excedens notabiliter dimidiam partem veri estimacionis nequaquam est haben da in consideratione, ex diximus adesset arbitralis sententia translata in rem iudicatam, nam ubi hoc adest, dicimus omnis cesset difficultas quia error calculi non potest iterum tractari, sententia, vel transactione sequuta ut in simile resol uit Sebastianus Medices in ttt. de prescriptis calculis q. 2. no. 18.

Preterea ad hoc ut laudum reddi possit ex capite doli, is dolus non in altera ex partibus, sed in persona Arbitratoris arguendus est, ut ex constat ex Jo. Andrea ad Speculat. tt. [illegible] §. fin. vlo. Item di compro missum. et ex Bar. in d. l. si societatem. § arbitrorum. et Lanfranco de Oriano in ttt. de Arbitris dimissum 7. no. 35. qui omnes de reductione laudi disputantes pretextu doli, illum in persona Arbitratoris requirunt, quia vel pecunia, hodio, vel amore corruptus dolose, et inique partem lesserit, ut vel ex his manifestissime colligatur dolum in periciarum non interventisse, neque probatum fuisse, et sic ad solum dolum contingentes

re ipsa, ex lesione pr. pars adversa recurrere, et sane ex animum mente is dolus, et lesio futura erat notabili in quantitate ultra dimidiam vera estimationis, ut ex F. adductis constat, Immo nec die stante juramento poterat pars ad redductionem recurrere cum distinctionem propositam à Lanfranco de Oriano ubi F. d. no. 35. ubi magistraliter docet, quod ubi dolus re ipsa, et lesione contingit, nõ pot petere pars quae juravit reddictionem, metu juramenti, et quod si petierit perjurius est, cum hic solum de praedicto juramentis taliter, quantum ad iura sua, quibus potuit maxime spontaneo juramento renunciare expresse, et ex eorum sua c. cum venisset de restit. c. quamvis pactum. de pact. lib. 6. quod latius ornat Lanfrancus d. no. 35. cum seqq. et hoc dicit verius, et eius Meno. d. cas. 401. no. 157. Sed male, quia si esset enormiss. lesio re ipsa, ultra dimidiam justi estimationis notabiles ad arbitrium judicantis dubio procul reddictio peti posset, ut melius probavit Socin. lib. 2 c. 41 no. 5. Menoch. et Alciat. ubi F. et ibi ratio his consistit in eo quod tum abest ut ex F. probato esse enormissimam lesionem, quod primo nec pot consistere mediocris lesio.

Insuper praedictis omnibus, ego adiicio subtiliter, quod in esse nunc remissionem super eum reddictione, et contendo, sive remissionem dari nõ posse interveniente sententia lata super desertione prioris remissionis interpositi à sententia arbitrali, cum ni per dictam desertionem, et sententias postmodum subsequutas, Arbitralis fuerit confirmata, et declarata illam transiisse in rem iudicatam, consequens est nimis huic remissioni locum de jure nullatenus superesse, nam licet gravis fuerit contentio inter DD. an à sententia lata in causa subiti remissionis à laudo ad Arbitrium boni viri, iterum possit ad boni viri arbitrium provocari, de qua penitus disputant Fr. de Aret. in L. Imperandi §. sin aut. C. de jud. et Pau.

contr. 22. Innocentij in c. pen. de rescrip. fuit oppinionis negatiuę vls à sna. lata in causa huiusmodi, iurisque recurrendi nulla via esse, seqr. Jo. Andreas ad Specul. tt. de appellatio. § in quibus vls. quod se duenit, et post. Bar. Saliceti in d. §. arbitrisque, et licet Bal. in l. vnica C. ne liceat in vna eademque causa. anceps fuerit in hac q.e firmat in hac partem Lanfr. de Oriano de Arbitrio d. dimissio 7. n. n.o 14 subdens quod ita ipse iudicaret propter Bar. Im. et Jo. Andreę maximam auctoritatem. quo iure posse semel Lanoro, et deinceps Sum. recursso, iterum Jrami Monar adverto licere post nomes recurso. Potissimum, quum patrio Jure, nec primus licuit et licuit ex jure Catolonię, eodem fuit Jure debetur, quod reuitari non potest.

De mense octobris 1598. Licen.do Bartolus Sanchez Inq.or Apostolicus pronunciauit ad fauorem Vicentij Frances Clientuli, alliario processu Jo. de Borau.

22 In processu criminali accusatione ad duo capita totius negotij difficultas restrictur. Primum est an sit, quod proceditur adversus Joannem Perez Portarium, et Michaelem Astraso, quod adversus ipsos obijciti in petitionibus criminalibus delictum aliquod contra eosdem continuatur, et illud, qua poena plectendum sit. Secundum est, et in eo tota fermè difficultas consistit, quo[...] sit; necne eum delictum concludenter in suis processibus contra eosdem accusatores ex parte Joannis Navarrete, et Joannis Lazaro principalium meorum.

Et quidem ad primum indiffiale est, quod si obiectum negotium, vel factum probe obijciunt, probaretur, de magno quidem, et speciali crimine adversarij remanerent convicti, cum ipsi de facto, et jure scilicet teneantur exequi provisiones, et mandata superiorum, et [...] Juris, [...] eum [...] dissimulat [...] subtilitate [...] [...] illi [...] ab executione [...] qui in [...] detentatione eorundem repertus fuerit, ut ex facto [...] remanet [...] docent [...] nostri Regni, adeò, ut officialis executor teneatur semel, et iterum diebus interpolatis requirere eum qui repertus est in posse et alias in eius contumatiam, in non inventio capluatores executor teneatur bona sequi ad[...] tare, et superiori committere, ut ex cosfrio observarunt practici nostri officialis [...] qui contrarium fecerit tanquam delinquens in suo officio castigari, et puniri poterit criminaliter, coram eo judice cuius est executor [...] Molinam [...] officialis. [...] secundo vero [...] col. 2. ad finem quem [...] Plebanus eo ver.º n.º 29. Et ita à curia Domini Justitiae Aragonum veniunt puniendi poena privationis officiorum, et alia corporali et corporis afflictione arbitrio eiusdem curiae, et in expensis, et damnis

Et in duobus [...] dicti accusati haud leviter deliquisse videntur

Primo quia dictam fraudem et add. scierent, aut scire deberent, dolose et manifesta calumnia deum adduxerunt dictas personas, et easdem requisiverunt, quatenus ingrederent poss.ⁿ frumenti inventariati; et cum constent duo testes contestes deponunt, quod easdem requisiverunt personas nomine Reg. maiestatis, in quo gravissime deliquerunt.

Secundo vero deliquerunt, quia cum repetijsent famuli meus pr. in poss.ⁿᵉ tritici, et fuissent ab eo requisiti quatenus sibi ostendere fraudes, cautionibus committerent illud, id ei renuerunt, ut indubium sit sic probatio de gravissimis delictis remanere convictos.

Constat ergo Vniversa difficultas in hac probatione, an de hoc constet nec ne, et sane existimo evidenter id probari in puncto, quoniam praeterquam quod domini et poss.ⁿ tritici probatur evidenter ad fabricam pr. meos, et probatur quod eum homines adsportaverunt, et eosdem requisierint de ingrediendo poss.ⁿ tritici, ut dicit Jo. Cibuan, cumulatis contestibus. Et cum adsint duo testes concludentes amplius non est desiderandum ad condemnationem in quocunque delicto l. ubi numerus. et ibi glo. de testib. post antiquos Ant. Maria Corasius tit. de collat. opinio. § qui numerus. no. 6. Hellis à St. Geminiano tit. de testib. no. 83. Arnal. Albertus de assertio. cathol. q. 34. no. 1. et sufficerent ad condemnandum Papam sm. Joa. Carusam in tit. de sim. mentali. vlo. summa. no. 46. Barto. in l. 1. de bon. pos. sm. tab. Ang. cons. 14. Abb. in c. quoniam. de testib. c. licet Vniversis. c. in omnibus. de testib. et contra hominem P. c. si papa dist. 2. q. 5. Dec. cons. 100. col. 1. et est id receptum in crimine haeresis quidquid aliqui in eo vel exegerint, ut resolvit Arnaldus Albertinus de assertio. catho. q. 34. no. 2. et Joa. de Anna in c. excommunicamus. § adjicimus de haereticis. Simanc. in cathol. instit. tit. 64. no. 36. cum ergo de requisitione, quod ingrederent poss.ⁿ dixit duo testes contestes cum nostris officialis, et de eo, noluerint dare bona ad capiendam

Veris possessoribus adde his longe plures ambigendum non est, quin quoad
utrumque caput, sit sufficienter probatum dictum delictum.

Neque in contrarium innovere debent, quae ex adverso pro deffensione proponuntur
quia illa non relevant partem adversam. Primoque non obstat quod
ex adverso objicitur contrarietas testium, quia aliqui deponunt de rogitu
Joannis Perez, alii vero, et numero longe plures de rogitu
Jacobi Lozano: Nam primo respondetur quod omnes erant complices eiusdem
delicti, et ideo non infuisset Joannes Perez portarius, nimirum
dicitur in solidum fuisse eodem crimine dicto. Secundo respondetur quod stat esse
verum rogasse Portarium accusatum, et eque rogasse Lozano, et
cum testes contrarium non deponant, ad vitandam contrarietatem
cum simul haec stare possint, sic sunt accipienda eorum deposi
tiones. Potissime cum dicti testes concordes sint in principali, quod
illi sub eo dolo iverint simul, magis cum multiplicatio rogitus sit
possibilis, et omnia sic reducenda sint ad vitandam contrarietatem
exemplum videri c. cum tu. de testib. Anchara. cons. 338. elle
gantis Fra. Crux de testib. sub. forma in test. exam. quae
sit observ. no. 156. et ultra allegatos per eum idem tenuerat Jo.
Bertrandus [illegible] de testib. ulo. cum testes. no. 5. et regulam
contrariam sic declarans probat Campegius de testib. reg. 331.
Andreas Alciat. de praesumpt. praesump. 28. no. 20.
Itemque ideo oportet hanc contrarietatem per actus possibiles multiplica
tione, ut illi requisierint Joannem, simul et Lozano, ut testes testibus
non adversentur.

Nunc et secundo non obstat, quod ex adverso objicitur illis quoddam instrumentum
testificatum ab Arcusso notario, quo asseritur requisivisse Joannem
Perez partem clientium, quatenus adduceret se ipsum [illegible]
peret ad carcerem, et quod id [illegible]. Nam id planum

evidenter falsum deprehenditur, et nō obstat ex sequentibus. P.º quia licz esset verum, nō relevaret à semel commisso delicto. 2.º quia id planè falsum videtr, quia plusqz quinqz testibz constat, Immò respondisse Joanm Perez servō possedare ad expletum, qd ram dederat illi, quos rese rverat in possne. 3.º respr. qd nullius sine confessio rei, cum alice delicti nō est danda fides. 4.º qd teste instrumentali, contrarium deponunt in Summi processu, et prevalere debent contra ristum ex depositione c. tertio loco. de probatio c. per tuas. de consuetud. l. 2. quemad. testam. aper. § si vero. de fide instr. probat Jacobz Menochius de testib. sub. decima tertia quid sit tenendum no. 7. & 8. Mysing. obs.e 39. cent. 4.

Minqz obstat, qd 3.º loco objicit expo. licz hoc frumentum conscriptum vel inventariatum Jure crediti pertinuisse ad L. Casanare. qd licqud esset verum, nō relevaret. Tum quia contrarium constat de plano domino meos pbz. in processu, et casu, quo constitisset dr. nihil ob esset, quia nulla habetur rāo tituli; immò, nec justa possessionis sed nuda detentionis ad effum quo de agimus.

Demum, qd 4.º loco objicit nullo prorsus relevat ranè licz execu tatum fuisset hoc frumentum ante, ex Jure à Portario, tamenz Comissario fuisse commissum, Nam respr. contrarium planè ex actis et instrumento inventariationis deprehendi, nec als depositorio frali capione opus fuisset, Immò, et respr. nullam fuisse eam exe cutionē, et talem post modum à Regia and.ª declaratam, Immò cum à diverso tunc temporis emanasset, nō habeatur in consideratione. Sic planè constat de Jure procedere qd ex hac parte supplicatur, et ex abundanti dico, qd aliqua ambiguitas, relevantia, aut difformitas esset in depositionibz testium, illa procul dubio reducen da esset ad concordiam singradibus enumeratos sm omnes DD. & Mis.

et Arct. in c. tertio loco. despatio. et allegandis ex Aullao refferet Menoch. obs. 38. centu. 4. ubi nonnullos gradus constituit in hac materia.

Praeciptue q. d. expensis corrigen. Portuij est lauendu. ijs qui deponunt super affirmatiua, nō vero alijs, qui nec id expresse negarunt ex Alex. de Nevo cons. crim. 112. no. 24. 1. p. inter crimi. divers. Jacobus de Rochis cons. 69. no. 25. cū seq. tum q. quod fieri potest ad evitandū reducendi Ut ex d. c. cū m. et ex l. 2. § credidi. ff. de cer. pet. Aloci. Francisco Alvaritij cons. crim. 67. no. 34. 1. p. Jacob. de Rochis d. cons. 69. no. 29. 1. p. Ulmerito constitode praem. delictis ad satisfactionē expensarum, et damnoss, et in alijs grauioribus poenis sunt condemnandi rei, potissimum cum auctoritate Juris, et officij perniciose erraverint. quod aut haec delicta grauiss. habenda sint inde constat, ministri enim manus, et pedes sunt Justitiae, ita quod sine eis officia exequi tenerentur, ut probat Castillo de Bobadilla lib. 1. pol. c. 13. no. 13. et 29. et cum fini Juris sit exequtio executor ipsius nomen appellatur, ut sine castelle l. fin. ff. 17. par. 3. et ibi Gregor. Lopez. quendit. qu. Pomp. in l. 2. § post originē de ori. qu. Juris et Bonifacius in c. Unic. § elegit. de lat. regul. no. 6. frustra dicerent Juris condi, vel senatus conferri, si dessint ministri, qui exequantur sincere, et legaliter, et nominatim docet senatus Accur. in rub. de execut. rei iud. et Arist. lib. 1. c. 8. Politicorum, et dicit S. Isidorus de summo bono c. 5. q. Judex bonus cum ministris iniquis, habet hominē fare ver canibus circumdatus, ut Poetae de Sila fabulose afferunt ad ducit ad opositum multos. Bobadilla d. lib. 1. c. 13. a no. 31.

Ideo pro grauitate delicti commissi, antiquitus concremabantur ex l. Universi C. ubi de fisca. Bar. in l. si quis C. de re milit. lib. 12. vel verberibus subijciebantur l. reg. C. de s. ff. ex toto fauore. Castillo d. c. 13. no. 46.

23

De desertione appellationis.

Licitum [illegible] Judici [illegible] appellationem [illegible] desertam pronuntiare, cum sic utrique parti consulatur. Ut arg. tex. in l. 1. ff. si quis caut. notavit ibi Bar. et Jas. [illegible] significavit Dec. [illegible] Capola caut. [illegible] 195. lib. Rebuff. [illegible] ad Reg. Constit. tit. de appell. [illegible] quaest. [illegible] tit. de appellatio. Ubi tamen etiam in [illegible] et constaret appellantem legitimo non praepeditum impedimento debitis [illegible] diligentiis non fecisse ad prosequendam, et terminandam appellationem [illegible] intra tempus [illegible] fatalia, tunc [illegible] esse desertionem appellationis [illegible] cum verum, et receptius sit [illegible] in partibus [illegible] fatale non currere [illegible] sed a judice [illegible] tunc [illegible] legitimum [illegible] impedimentum haberet c. cum sit Romana de appell. [illegible] aut. si qui. C. de temporib. appell. [illegible] clem. [illegible] de appellatio. gl. in l. 2. C. de tempor. appellatio. Abb. in dict. [illegible] n. 8. [illegible] Marant. in spec. 6. p. tit. de appell. [illegible] cum seqq. Osasc. decis. 28. Heltain. [illegible] in prax. [illegible] lib. 2. c. [illegible] n. 8.

Quibus praehabitis unica [illegible] difficultas [illegible] processus et articuli de quo nunc dicitur, [illegible] Assessor [illegible] Pilar tum senatum [illegible] Votum [illegible] Aplo, reducitur [illegible] Ducius de Traar [illegible] quidem quod praetendebat [illegible] aliis licio consortium [illegible] difficultatem [illegible] non [illegible], locum non habet, siquidem [illegible] impedimento [illegible] duobus mensibus donec a Judice [illegible] sufficienter [illegible]

[illegible], et ita eo tempore [illegible] impediente redintegrato ff.

Peraman, petit secundum fatale per 26 dies ante lapsum primi.

Superest itaque ea sola difficultas, quia cum Primum fatale dictum ad termi
nandum, et prosequendum appellationem, intelligendum est, competeret
etiam dicti 26 dies non sufficiant parti adversae ad [illegible] deffe
dendum, nec iudici ad pronuntiandum, relinqui videri non minus
appellationem esse desertam sive pronuntiandum, In quam sententiam
[illegible] primum pro quod ad hoc, ut appellatione lapsu primi anni non
censeatur deserta, debet appellans summa ope niti, ut causam in eo an
num finem accipiat, [illegible] in l. fin. C. de temp. appellatio.
facit [illegible] Jo. Andr. in c. oblatae de appell. in prin.
Ubi appellans [illegible], [illegible] summas in proemio, docet quod
non sufficeret neque impedimento Judicis in processu, quando [illegible]
[illegible] commode adiri posse, ut cogeret inferiorem ad procedendum
in causa appellationis, Et in terminis appellationem in [illegible] desertam
fore pronuntiandum tenet Allegantus add. ad decis. Nove
7. de appellatione in novis, ubi [illegible] firmat, quod dilligentia
quam appellans tenetur facere intra primum annum ad prosequendam
appellationem debet esse dilligentia finalis, non [illegible]. Nec satisfacere
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fecisse debere, cum
[illegible] [illegible], quod [illegible] [illegible] A. [illegible] [illegible]
[illegible] eo tempore [illegible] dilligentiam facere debuisset, ut [illegible] pars
[illegible] [illegible], et Judex pronuntiare posset commode, id quod
[illegible] [illegible] [illegible] addit. ad decis. Nova 7. allegat
[illegible] [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], vel alios simi
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de appellatione. [illegible]. Dum
[illegible] terminum appellandi [illegible] ad prosequendam appellationem
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] appellans [illegible]

fecerit dilligentias, ut causa possit terminari et expediri; quod decumodo et simili expeditionis [illegible] [illegible] intelligendum est, data competenti dillatione, ne sub umbra [illegible] [illegible] [illegible], vel contra text. l. ne pas Proculo de ver. sig. l. quicunque C. de [illegible].

Et in specie nostris terminis, de speciali [illegible] Sane appellatione desertam fuisse, [illegible] esse, [illegible] [illegible] Cornelij Benincasij in tt. de paupertate q. 9. n.° 12. et 13. quorum [illegible] appellantem dilligentissime [illegible] debere pro prosecutione, et expeditione causae in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quoniam causa intra tempus fine debito terminatur ut in c. cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] c. ne [illegible] de appellatio. Dni de Rota decis. 13. de appellatio. in nouis [illegible] Benincasij d. n.° 12. et n.° seq.ti sequentia, nam si causam ad conclusionem perduxerit intra fatalia, et ante sententiam labatur fatale, appellatio censetur deserta, sicut appellans videatur fecisse omne id, ad quod tenebatur, et sola desit sententia, quae ex [illegible] Judicis debet emanare, namque quo vita voluit qui appellans tenebatur non solum appellationem prosequi, verum etiam terminare et diffinire d. l. [illegible] [illegible]. d. clem. sicut et causa d.r per sententiam finiri l. 1. de [illegible] [illegible] intra debitum tempus lata sit sententia appellatio sit deserta ita tenet Rota decis. 23. de appell. in antiquis et Cosanus d. decis. 9. ad finem.

Quibus quoque illud adjiciendum puto, quod hic in specie non est omnino certum [illegible] de [illegible] [illegible]. f. Peraman [illegible] se posse [illegible] impedimento dilatus duas mensium, quo D. Judex distulit pronunciationem, super responsione positionum. Nec sufficienter sibi consultum fuit sua [illegible] ex indiciis declaratione, Cum n. [illegible]. A. Studillo [illegible] positionibus infra sex dies respondissent, erat iterum atque iterum pro declaratione instandum, immo a retardata protestandum, vel etiam si mare [illegible] dillatio superior [illegible], nec [illegible] appellans

a desertione [illegible], et cum autoritate iudicis, id fecisse videatur
non [illegible] [illegible] magisterium [illegible] Dec. in d. c. ex ratione
[illegible] in illo casu, quem refert de impedimento in persona iudicis
quo licenciq [illegible] de iure [illegible] sunt, quia in illis communis
et practica, [illegible] communis, de quo consului expertissi
mos curiales, styloq. et practica adhaerens, prout adhaerendum ex
[illegible] Alex. [illegible] 27. vol. [illegible] appellatio a Rolando del
Valle cons. 12 num. 64. vol. quam in responderis in fine. vol. 4. et
[illegible] [illegible] cano. rub. de stylo, ideo hic [illegible]
et oppinionis, ut iudex, et commissarius apostoliq ad fatalem appellantis
permittatur, [illegible] conceditur 2. fatalia, prout concessit die 22.
nobembris 1598. [illegible] [illegible]

ad. 1 El pedir los apostolos instanter, aut saepe, no se en
tiende ex interpositionis tempore in escançado de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] señalando el juez plaço y
termino para que por ellos no [illegible]. Marquesan
de Apostolis [illegible] [illegible] § 2. c. 1. n. 21.

ad. 2 [illegible] [illegible] dentro del año, y le [illegible] la
causa [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] no [illegible]
y [illegible] de 2 [illegible], [illegible] basta para proseguir la [illegible]
[illegible], porq corre el tiempo [illegible] ab appellatione [illegible] a commissione
[illegible], y la practica no considera la causa por lo [illegible]
no [illegible] [illegible] concesion del segundo fatal, y quando [illegible]

ad. 3. causa [illegible] del stylo, y [illegible] tal.
Se dize lo mismo, aqui se [illegible] de mucho [illegible]
Suppco a V. m. mande verlo, y si es [illegible] [illegible]
lo para despues de vacaciones.

24 Donatione propter nuptias facta in dotali instrumento ad favorem Gratio sae de Guera, et de Auemilla; et Petri de Guera coniugibus, per Catherinam Sarrial, et Hieronymum de Auemilla, matrem, et fratrem respective praefatae Gratiosae nominibus, quibus in dictis dotalibus instrumentis continetur, domorum, et pecuniae in eisdem consignatarum, et designatarum. In hac forma, Ut dicti donantes simpliciter, eademque oratione, clausula, et periodo donarunt praefatas domos liberas et immunes a vinculo et gravaminibus, et absolute, et absque eo quod obligentur simul, et in solidum. Dictus vero Hieronymus de Auemilla, de per se sponte obligavit dare praedictam pecuniae quantitatem. Sequuto demum sub dictis capitulis matrimonio repertae sunt domus praedictae antiquissimo fideicommisso, et vinculo subiacere, evincique a successore per vinculantes vocato, Unde donatarij Gratiosa, et Petrus coniuges evictionis nomine recurrere intendunt in, et pro integro pretio, quibus fuerant aestimatae dictae domus contra Hieronymum unicum ex donantibus eiusque bona hypothecata, demortua Catherina nullis relictis bonis, ad quae recurri possit.

Ex quo facto duae subtiles ingeniosique plene suboriuntur, et pullulant difficultates, in puncto juris, pro temporis angustiis succincte, magistraliter tamen si Dominis videbitur resolvendae.

Prior est, et potissima An Catherina, et Hieronymus donantes, rei quae debendi, in praedicta forma constituti, eveniente evictionis casu teneantur simul, et in solidum, ita quod respectu integrae aestimationis domus possit adversus eos quemlibet, ipsiusque bona ab integro recurri per donatarios, an potius tantum pro rata, virilique portione?

Posterior (et forsam subtilitate prior) nunquid admisso citra veri praeiudicium, quod contra D. Hieronymum, eiusque bona talis habeat locum recursus evictionis nomine, an ipse agere possit super reductione di

mationis, et voluit dictas domos non obstante quod semel de eo statuerint partitionare, cum ipse intendat ad fideicommissi periculum ostendere vilitatis valoris fructus dictarum domorum. ad quas sanè egregias duas dubitationes, iustitia omnium, quam unaquaque pars ex contendentibus fovens sibi persuadet, reddemus.

AD Primam, disputatione praetermissa per certas iuris rationes procedendo, indifficile, imo clarum puncti mihi videtur ad favorem D. Hieronymi donantis, contra Donatarios fore respondendum, cum, ut praedixi, venditores ex dictis instrumentis de talibus deprehendentes auxerint simul, omnes eadem clausula, et eandem rem divisam, seu divisibilem simpliciter, et non addita clausula, ut quilibet simul, et in solidum obligaretur, promisissent, in dubium à nemine in Doctoribus negetur, quin evictionis obligatio dividatur quoque sit, et quilibet ex reis debendi, vel promittendi teneatur, ut nemo possit tamen pro virili portione, non tamen in solidum, ita Bar. dixerit primum et originaliter docuit in auth. hoc ita no. 2. vbi aut tale distributionem adiecerunt non ex C. de duob. reis. quo loci cum varias varijs in casibus in[...] duorum reorum debendi ad proportionem de quo differimus constituisset, hac demum constituit his verbis (que proprio vero aptiss. sunt) Aut tale distributionem adiecerunt non ex [...] simpliciter dixerunt, tu, et Titius promittis mihi decem, et tunc siquidem ex actum, quod teneantur in solidum duo eius sit duorum, cum erunt duo rei, alias quilibet tenetur in parte. Hac Bar. qui fundatur ex text. in d. auth. hoc ita, et tex. celebri, et ab omnibus allegato ad propositum in l. reos. § cum in tabulis, de duob. reis, Imo fundatur ex antiquioribus fremit. Ubi, et opinione, quod non sufficeret quod tacite, et per dictionem quilibet (que distribuitur ex) duo obligaretur nisi specialiter, et punctum dictionem in solidum adiecissent, id pure

noviss.o cit. S introductum eé intendentes. Ab sib in Bar. qui T. dis=
cedit, pure, vel, mixtum aliorsq sit iudicium, ubi d. in ipsa ea clausula, nec
tacite, nec expresse adiectum esse videtur. et ibi post Bar. et glo. ita firmat Bal
no. 4. Bar. in l. 2 ff. de dividend. reib. [illegible] ceteros ordinarios in dictis iuribus dictis
[illegible] eam communem [illegible] opinionem nuncupaverit ibi, per tex. formalem in d. §.
[illegible] fuerit attentatus Anto. Gomez [illegible] tomo resolutio. c. 12. no. 1.
latius eam conclusionem amplians, et exornans.
Quinimo de iure saltem com. (qui in Regno cum standum sit [illegible]) id non affir
mo, etiam si expresse in solidum promisissent adhuc in divisionis benefficium vti posset
[illegible] ex [illegible] hoc ampliq. vbi [illegible] de duobus reis, cui aper
[illegible] Castellensis l. 10. tt. 12. p. 5. vbi in rebus vel factis dividuis [illegible]
firmat [illegible] Greg. Lopez. [illegible] de [illegible] licet quod attinet ad
factum individuum, id cogitandum relinquat [illegible] in fine. Neque mirum
[illegible] Saber [illegible] expressionem, quia nihil [illegible] alteruter ad inuicem
[illegible] divisionis [illegible], ita innuit Bar. in l. eum qui ita. §. qui ita.
ff. de verbis obligationum expresse docuit [illegible] in l. fin. ff. a quib. appella
non licet. [illegible] tertia limitat Bal. ex [illegible] erroneat Greg. Lopez
d. l. 10. gl. [illegible] [illegible] cum [illegible] contrahentes expresse illi re=
nuntiassent, vt firmat Joan. Gutierrez de iuramento confirmato. c. 23.
no. 10. referens ad id expressam decis. de iure Hispano relatam in l.
[illegible] 16. lib. 5. nova recopilatio quo iure cauetur [illegible] in solidum obligantur ex
[illegible] beneff. [illegible] hoc amplius, fuerit quoque in solidum
[illegible] quo iure vtimur in hoc Regno, cum certa sit voluntati
dispensandum sit [illegible]. Et [illegible] consistit in eo, quod dicti Dni
[illegible] nec tacite nec expresse in solidum fuerint obligati, et ita ab eis exi
gi non poterit nisi pro rata virilis portione, vt praeter relatos probat Joan.
Gutierrez vbi s. proxime loquens de [illegible] dictis d. tt. de [illegible] Jur
c. 24. no. 10. vbi. Neque obstat d. l. finalis. et loquens in de [illegible] de duobus

de duobus rei obligatis simpliciter quod teneri non pro virili d. c. 23. ex no. 3. cum segg. Ubi majis in terminis nostris loquitur cum loquatur de duobus fi
dejussoribus datis, vel constitutis, qui alias vere ad donis datz securitatem
intercesserunt donantes, nostra in specie, quo cum inter specialiter dictum fuerit
quod in solidum promittebant non tenebuntur nisi pro virili portione, ex sententia Bar. in l.
4 § cavi. C. ff. de ver. obligatio. et probatur ego prima resolutio tex.
in l. ex damni. § quod. ff. de damno infecto, ubi probatur constitutus, quod si plures
simpliciter de damno caverint futuro tenebuntur tantum pro parte, et portione virili quod
tex. ad spectat de more expendit Subaliz Frand. Anelinq ind. §. cav.
col. mihi ante pen. vers. ad primam. Insuper. Ordinantur ut receptissimum
tradit Grego. Lopez in l. 10. tit. 12. p. 5. glo. 2. ubi non ex [illegible] di
cendi, non rei debendi. Et istam veritatem resolutionem praeclare
defendit Nicolaus Valla omnino videndus de reb. dub. tit. quem ipse inscripsit de numeris
quibus in [illegible] individua expedit cognoscere ad illum frequentem no. 7. vers. sed
dicit similiter eadem ratione, ubi no. 8. hac infert generalem consequentiam. Igitur
plures simpliciter similiter obligati, tenentur pro virilibus tantum portionibus, sive oblig. in
dando consistat, sive in faciendo. Et rationem egregiam adjicit Valla ibi
tum no. 9. his verbis, quia statim a contractu, atque ab initio ipsa obligatio enume
ratione personarum divisa est ut ait Labeo. C. in l. cui fundus. de condi
ca demonstr. ubi ... in ... ad ...
His plane constat ad priorem dubitationem, indubie, vera, et receptissima
existente sententia ex stipulatione predicta promissio D. Hieronymi donantis, ipsumque non
posse conveniri, nisi pro parte, et virili portione, in deberet eq. destinatam
aut partem dilatus dorem donatarum, eisdem tutis.
Quam certissimam juris regulam, et eorum ejusdem iam rellat. Patres
produxit, ut vera sit, competere que receptis distinctio et si alterius inventio
fuerit, quarentigio, et ex probabilis, nihil, quamvis patissimum G. Lopez
loco iam allegato et adjiciendi ordo dict. dicta resolutioni Hipol. de Marsi.
ni rub. ff. de fidejusso. no. 62. et Duenas regula 339. no. 18. vers., vel alio.

Ad posteriorem vero dubitationem, qua subtiliter dominus Hieronimus
pretendere posse videtur concesso citra veri preiudicium, quod insolidum teneatur evictis
domibus donatis ad illarum veram estimationem vel quod verius est pro parte virilis
portione tenere peritos in arte adhibitos ad estimandas domos in estima
tione deceptos fuisse, ipsasque maiori pretio estimasse, constitis adhibitis
peritioribus de sumendi deceptione prius dirimante conveniendum fore pro
vera estimationi et taxationi de novo a peritioribus faciende
ad quod tenendum ex ipsius domini Hieronimi favorem multa possent movere
sed precipue, quod dictum peritorum non solum simplex sed etiam competentis iudi
cis sententia confirmatum retractationi subiacet, cum ex peritiorum dicto corruebilla
tur [illegible] divi fratres 19 de iure fisci et l. si qui adulterii 34
C. de adult. expressa iuris ratione, quia sicut sententia lata ordinariis probationi
bus retractatur instrumentis de novo repertis l. admonendi, de iureiur.
l. 1a et si C. si ex falsis ita quoque ubi iudex, vel eius religio
falso dicto peritorum circumventa fuerit, adhibitis peritioribus debet retrac
tari, ut docuerunt omnes scribentes, eam sententiam numquam transire in rem
iudicatam ita universi ab [illegible] ad Minsing. n.o 24 in c. propo
suisti, de probatio. et recentissime assistentur Mascard. con. 1036 ex n.o 36.
et Fabian. de probatio. lib. 3. c. 47 ex n.o 83. ubi n.o 88 profitetur
veriorem esse et communem eam sententiam quicquid eam restrinxerint Aret. n.o
25 et Felin. n.o 4 in d. c. proposuisti. igitur eodem iure pactum
vel promissio, quam fecere donantes predicti secuti peritorum fidem
falsam postmodum erroneamque peritiorum dicto repertam retractari posse
ut ita ut obligatio ad eam quantitatem reducatur, ad quam
peritiores per veram artis peritiam estimatione dictarum domorum reduxerint

Sed in hoc accuratius re examinata subsisto, cum adversus instrumenti exceptio hac in Aragonia vix admittenda videatur, cum tendat [illegible]. hac ad enervandam [illegible] instrumenti, quod fori nostri Regni non nisi perraro admittere. Solidior itaque ad favorem domini Jeronimi [illegible] consideratio et iuris resolutio semper mihi visa.

Neque illius firmitati detrahere si ex parte donatarii replices, cum fuisse dominum Jeronimum vinculi, quo cui domus donata subiicitur. quia ex conventionis non obligabitur insolidum, sed tantum pro virili eo presertim quod etiam donatarius vinculi [illegible] ex quo illius [illegible] in [illegible] mentionem habuerit, est tamen quod sibi im[illegible], si donantes simul et insolidum obligare non curaverit.

Nec magis me movet si adversarius pretendat remissum habitum contra bona dominae Catherinae donantis et illorum detentorem pro virili portione ad illam spectante. quia id libenter dimitto. probat autem adversarius, dominum Jeronimum [illegible] esse, vel detentorem bonorum pertinentium illo tunc facta [illegible] capitulationis memorialis donatariorum ad dominam Catherinam donantem. et cum certum sinus, nullam talem probationem mandari posse stante [illegible] anteriori donatione et distributione [illegible] substantiae facta ab eadem ad favorem filiorum exequendo [illegible] sibi a marito [illegible], certi quoque erimus exclusionis [illegible] Petri de Cueva adversarii.

Pro Dominico Ramos.

Publicis praeconijs Potentissimus Rex Phillippus promisit cuicumque capienti
Don Petrum de Bolea bannitum summam, et quantitatem quatuor millium
ducatorum, eum cepit Dominicus Ramos Vexilifer Castelli de Castellon
in Valle de Venasque, cuius agerit ad promissi praemij exactionem ne-
gotio à Dominis de supremo Senatu Aragoniae remisso ad fisci Advocati
D. Maximi [illegible] de Planas, [illegible] contradictum Domi-
nicum Ramos [illegible] fuit [illegible] ratio. Quod quando statuto, vel
proclamo publico praemium praestatur capienti bannitum, si illum cepe-
rit, aut denunciaverit officialis publicus, qui ratione proprij offitij ad id
iam erat adstrictus, tunc [illegible] petere [illegible] summovebitur, ut origi-
naliter docuerunt Bar. et Bal. in l. si quis in gravi. in § ubi.
ad Sylan. quos in terminis [illegible], et fundamentis
sequuti fuerunt Paris de puteo in tit. de sindicatu. Ver. praemium.
n.º 1. et Lelius Nellus à sancto Gemminiano in tit. de bannitis.
2. p. 2. temp. n.º 22. [illegible] ubi [illegible] jubet hanc rati-
onem dubitandi Bar. in l. 1. in fin. C. de legatis. lib. 10. ubi optima
additio Alex. Laud. de legatis q. 27. et de offitiali. Mor. q. 112.
Et vera dici solet notandam conditionem [illegible] adveementem
ratione proprij offitij nomine salarium, aliquid ratione praemium non mereri ex
Alberico in l. Deum [illegible] n.º 6. de offitiis asse. [illegible] primum approbat.
Laud. de offitialibus q. 147. [illegible] verbo offitium. [illegible] nemo. n.º 3. et
ipsi omnino adjiciendus Castillo de [illegible] lib. 2. Polit. c. 21. n.º
246. Cum igitur Dominicus Ramos tamquam Vexilifer ratione proprij
offitij teneretur Bannitum prehendere, capere, vel denunciare consequenter
videtur [illegible] praemium exigendo pro actu, ad quem tene-
batur l. fin. [illegible] quam ad [illegible] appendunt DD. supra
allegati.
Rem ipsam diligentiori studio, pervigilique cura examinata atque

perperam esse, nec contrarium fieri, de ratione, aequitateque magis conformiter videri Dominum Ramos consequenter, sed etiam in dictis praemijs promissis quibus, et in dictis de capientibus vel denunciantibus dictum Baritonum. Et ut brevius meum votum, et oppinionem plura me movent.

Pro quorum evidentiori intellectu, unum dumtaxat praefari oportet. Et repetere illud, quod facto praecedenti supponitur, et à quo praecipue negotij resolutio dependet, videlicet Dominum Ramos in loco in quo cepit don Petrum, nullam penitus habere, nec habuisse jurisdictionem sive in causis civilibus, vel criminalibus, privativam, cumulativam, quomodocumque competentem, et competere Castellano Arcis Calvi, et in absentia Reipublicae, dictae vallis. Et de hoc ex praedictis liquidissime, et plena probatio in facto supponitur.

Secundo praemitto, et statim animadverto vigore dictarum promissionum et praemiorum Potentissimi Domini Regis (salva sua clementia) efficaciter obligatum remansisse ad adimplendam fidem praestitam promissionis; l. cessar. de publ. et vectig. l. bene à Zenone C. de quadr. praescrip. l. 2. C. de rescind. vend. l. 1. §. fin. in l. sq. ... quod non solum jure positivo, sed naturali ... ad hospitalem docent ... lib. 2. de just. q. 6. ar. 8. fel. n.° 3. Dec. ... Menoch. lib. 1. q. ... c. 3. ... 40. ... lib. 2. Menoch. ... 250. ... 100. ... Cravett. ... 50. ... n.° 7.

Et licet nonnulli ... Principi ... tenere, ... Bero. ... Ferre... ... Tum quia Princeps ... et ... Tum ... qui hanc, vel illam tenere ... fuerit, nam ... ambitiosissime ... .

Principium [illegible] efficaciorem obligari, ut ultra allegatos docet Molina de Hispan. primog. lib. 3. c. 3. n. 59. et Jacob. de S.to Georgio [illegible] Principes Pedemontium n. 4.

Nec [illegible] in hac resolutione, quando Princeps cum alio Principe [illegible] cum subditis, ut [illegible] Baldus c. 1. n. 2 [illegible] Cancerius in [illegible] n. 14. [illegible] n. 46. 33. ut [illegible] Regum [illegible] gratis tractatu, eodem [illegible] obligari remanesse.

Quibus ita compositis ad [illegible] hac sententiam ad favorem Dominici Ramos, sequentia [illegible] supponimus [illegible] illum officialem [illegible] Regis mandati non [illegible], et quod [illegible] non [illegible] capere posset bannitum predictum [illegible] supponit. Quidquid est quod officialis esset [illegible] (licet [illegible] hoc [illegible]) ea est [illegible] [illegible] et non alibi; neque [illegible] alias [illegible]; [illegible] hac sententia [illegible] per Pirrhum Anglesermeum [illegible] officij, adhuc captum [illegible] [illegible], et [illegible] Castellani, vel [illegible] et ipse erat omnino [illegible] ab illo, [illegible] tamquam [illegible], et ut talis [illegible] [illegible] premium [illegible] Judex, ac proinde [illegible] non [illegible] l. [illegible]. Bal. in l. addi[illegible] [illegible] ac proinde [illegible] publici [illegible] daretur [illegible] capiendi non [illegible] ut colligitur [illegible] Nello [illegible] n. 18. [illegible] ac proinde [illegible] [illegible] Regis, tamquam [illegible] l. [illegible]

l. desperasse [illegible] libertatem [illegible] lib. 2. [illegible] per [illegible] in
l. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pluries fuisse iudicatum
et praeterea [illegible] Amador Juris de Castello
de Medicis [illegible] [illegible] [illegible] l. ll. de rebellione
q. [illegible] [illegible] proinde rebelles iudicari nō posse, qui [illegible]
cipi [illegible] [illegible]. [illegible] Domingo Ramos medico
officiales Regis, [illegible] [illegible] cepit, nec capere [illegible]
[illegible] officij [illegible] territorium Don Pedro, [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] debeat, ne a[illegible] Regijs [illegible] [illegible]
videat, ut [illegible] qui [illegible] [illegible]. ad [illegible]
[illegible] [illegible] lib. 2. nº 12.
2º considerandum Dominicum Ramos [illegible] leviter [illegible] con
[illegible] [illegible] [illegible] materia [illegible] appellatione tali, [illegible]
[illegible], actualis [illegible] plurimum [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] secundum vulgarem usum loquendi
ut [illegible] [illegible] [illegible] lib. 4. de praesumpt. praesump.
8. nº 48. [illegible] lib. 2. [illegible] l. Sarmiento lib. 1.
[illegible] [illegible] [illegible] Ramos appell. officia
[illegible] [illegible] vulgaris usus, et norma loquendi cum nō
debeat [illegible], officiales [illegible], ut [illegible] verba praeconij contra
[illegible] [illegible] [illegible], qui libere [illegible] conventioni, &
contrarij [illegible] [illegible], [illegible] vulgaris [illegible] tradd.
3º tandem, et ult. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex
[illegible] [illegible] [illegible] Caesaraugustae, nō tam [illegible] atten
[illegible] Regiae [illegible], quam dicti praeconij, in quo dicitur Don Al
fonso de Borja [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] premium
[illegible] [illegible] [illegible] Regno [illegible], et officiales [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] que [illegible] en manos de
los ministros, y Commissarios [illegible] [illegible] nombrados [illegible] quale

talicam polliceri nomine suae Maiestatis in suscriptum praemia, et rei ego [illegible] nonam commissionem omnibus, ex Regijs officialibus commissam fuisse sub hoc salario, et praemio, ut ex indicante vir illa vera Regis promi ssione. [illegible] quae cum mors cupidine. Unde adaucto labore aequum est ut praemium, et salarium augeatur l. Scio amicos. de ann. leg. aut. de judicialibus [illegible] a Covar. lib. 3. var. c. 13. no. 6. Menoc. [illegible] 228. no. 8. et [illegible] loquens de judicibus rei affirmat Castillo de Bobadilla lib. 2. politic. c. 20. no. fin. et lib. 3. c. 8. no. 68. Et cum nova commissio Majestatis pluribus officialibus vel non officialibus commendatur, et illi [illegible] salarium, qui commissionem exequitur illud [illegible] qui dat ex Balduini l. binos. C. de adv. diver. assignans rationem quia qui gerit duplam curam debet habere duplicatum salarium per illud [illegible] aut. [illegible] quippe de suffragio Puteo. verb. salarium. no. 1. Brunus de [illegible] q. 12 [illegible] no. 2. Capella de servit. Urbanus [illegible] 14.

Quod si inventionis Regiae [illegible] praemium officialibus non debeatur, id [illegible] debuisset [illegible]. C. locati Bal. in l. [illegible] de officio [illegible] q. 72. praeclare Bobadilla lib. 2. Politic. c. [illegible] no. 36. In hac materia quod [illegible] prohibetur [illegible] ex glo. celebri ab Abb. commendata ibi [illegible] Bobadilla ubi [illegible] no. 37.

Videtur itaque ijs omnibus concludendum Dominico Ramos, qui nullatenus officialis est, dictum praemium deberi, et nunc ex eo quod officialis esset, cum non habeatur pro tali sive [illegible] loquendi, [illegible] consequentium. et tandem tertio, admisso quod esset vere officialis [illegible] est, ex qualitate praecipua, sibi [illegible] praemium praestandum.

Nec est cur moveat in contrarium dubitandi ratio subtilissime adver [illegible] cum [illegible], de qua in [illegible] dixerunt. Illi enim multipliciter,

Respondetur 1°. quod bonum publicum, et utilitatem publicam generaliter praemiss-
sit in praeconio praemissum, nemine excepto, ymo ex verbis, quibus colligi
poterunt Regiae maiestatis fuisse omnes personas ex officialibus com-
prehendere, neque mirum est, quod alis tenebatur; nam non est inconveniens quod
circa eundem factum eadem praemium faciendo, et poena omittendo, ut sibi Re-
tentum libertatis Principis explicans, accedendo ad effectum non dedit
Rub. allegat ab add. Bertoli in d. l. Siquis in graui. §. Vtrum dic
ad Sylanianum, cons. 394. Soto consultationum 2 ex. vol. 1.
Respondetur secundo, itanimis tollendo difficultatem, Dominum Ramos Regium officia-
lem nullatenus esse, ut manifeste apparet, et quod fuisset fecit capturam a quo
territorium extra illum nullam partem sui officij habebat administra-
tionem:
Et 3°. respondetur rationem dubitandi ... esse, ex procedere ubi offi-
cialis ex offo. tenetur, vel ex alio officio, et obligatione ministerij ani-
teneretur, et vacillaret, et in his terminis loquuntur DD. relati in ratione
dubitandi: at supposito in facto, nulla penitus ratione Dominum Ramos
talem compelli obligatum. Id autem supponimus, se mere privatum exerci-
sse, quo casu ut colligitur ex rationibus ab ipsisdem DD. relatis indubi-
tatum puto, quin praemium praeconium dictum quatuormillium ducatorum
illi debeatur, Salua Grauissimi, et amici Observandissimi Dni. Fisci Regii
Aduocati censura grauissima, et deuidalissima.

23 Eo pretextu, q. sciens donatas domos vinculo subiacere, eas supprasso eas donauit, aduersus Hieronimu de Arcilla Ciuem Caesarauy. et familiarem S.ti Officij Inq.is Petrus Cuenas donatorius coram D.nis Inquisitoribus obtulit appellitum Criminalem, quasi ille crimen commisserit Stellionatus ex l. 3. ff. de crim. Stellionat. Cum lat. de Jure cor. cumullatis à Portoles post molinu §. Venditio. à nu.o 47. Et licet in ijs primis prouisionibus pars appellitata nō sit audienda, cum genuina tn facti relatio. Sed nec in jure considerabantur apud D.nos Inq.res, vel ut à prouissione appellitus praedicti abstinerent.
P.o

24 Subtilissimis dualus dubitationibus excitatis à D. Reg.te in pnti processu, quibus à provisione appellis apprehensionis supplicatae retardatur, Urbaliter satisfaciemus, si advertamus in capitulatione matrimoniali in processum exhibita, sub ea expressa cond.e Alfonsum Patrem donationem Tenentiae de Nissano fecisse ad favorem Frederici filij, si ipse obligaretur, (prout verè obligatus fuit) eidem Patri donanti persolvere summam, et quantitatem 3.2000. monetae Jacensi dotem et pro dote Nicolae filiae sibi persolvendo, semper, ac quandocumque matrimonium contraheret, et nõ alis. Quo fit donationem primo, et per se Nicolae contemplatione matrimonij factum fuisse, licet è manu patris, si Viveret, illam accipere teneretur, quasi eius industria quaesita, et illecta videretur, Mortuo patre ab interato Nicolae donataria agit contra bona patris donantis, et cum clausula apprehensionis contineretur et apposita fuisset in capitulatione praedicta petit, et supplicat dictam Tenentiam de Nisano apprehendi.

Quam provisionem inde primo locum nõ habituram arbitratur D. Regens, quia cum nõ disposuerit Alfonsus Pater de dictis pecunijs, nõ videtur donatio suum sortita effectum, Immo caduca remanet. Huic tñ difficultati respondemus, Immo eam donationem advenientem dicere vel cond.e in quam collata fuerat dictam remanere, etsi pater cui executio commissa fuerit interatus decessisset. Id, q. liquebit manifestè si primò ponderemus q. in hac spe, sicut in alijs plerisque nõ inspicitur intermedia persona, sed illa cui est restitutio facienda ex l. si cum dotem. 86. ad l. falci. Sed quia ea lex tantum loq.r quod attinet ad detractionem falcidiae, ideò magis in spe, confirmatur haec resolu.o duplici funda.to Priori quia cum à donante praecise ad favorem Nicolae fuerit ea pecunia promissa, etsi industriam elligerit Parentis ad executionem obligatio tñ donatariae efficaciter; prius statim advenienti casu matrimonij fuit acquisitum ac proinde Parens ipse nõ poterat in alios usus convertere, Immo etsi viveret

expresse q. vellet eam privare donata pecunia, no posset excederet n. hic
fines mandati arg. l. dilligenter ff. mandati. Ita in simili videmus q. qn. testa
tor committit vt elligat vnum ex familia cui bona restituat, no potest extra
neis restituere, alias vendicabuntur bona ab ceteris de familia §. sed si vno. et §.
rogo l. vnum ex familia ff. de leg. 2. Et hoc est, q. apte ad propositum
nostrum dici solet, q. si disponens expresse, aut probabiliter coniecturis voluerit
q. ad vnam tm. certam personam bona perveniant è manu gravati
tunc ille vim efficacem haberet, nec posset alibi; nec in alio disponere ille
cui distributio commissa esset, vt Bal. et Imola docent in d. l. vnum
ex familia. §. si tales. Vnde fit vt si hic mandati fines excedens
in aliam personam disposuerit vindicare ea poterit, et hoc quoque iure
vtimur, quoties ille cui distributio, et electio personae inter certas
personas commissa est, no ellegerit, vel no disposuerit, quia tunc à lege
tamquam coniectura in vocatam personam dispositioni, earum ius habebit vendi
candi, vna cum testatorem expressam de cuius in d. §. rogo. l. vnum
ex familia de leg. 2. vbi in specialibus terminis ita docet Ioannes Imolen
solo veniente q. alio no ex facta electione, q. ibi latius docuerat Imola in
§. praecedenti
Cuius rei singularis est ratio, quia adveniente conditione in quam dispositio
vel fideicommissum conferebatur resolvitur fideicommissum, vnde fit vt etiam si vigo
re dictae donationis aliquid iure intermedio Alfonso parenti pertinuisset, am
plius purificata tm. cond.e illud omne conferetur resolvi ad fabrum pro
fide cui bona restituenda fuit tali casu dispositum per glo. Bal. Pau. Ias.
et omnes in l. fin. §. sin aut. C. comm. de leg. ex tex. expresso in l. sancimus
§. cum aut. ad S. C. Treb. elliganter Peregrinus in tit. de fideicom.
art. 40. n.o 7. Vbi n.o 10. subiicit haec adeo vera esse, vt ab eo cui restitutio
commissa est, adveniente cond.e aliqua, interim cautio idonea exigi
possit ab eo in cuius fabrum dispositio facta est ex l. mier omnes. et ibi
glo. Bar. Salyc. Pau. Alex. et Ias. cum aliis ff. qui satisdare cogan

Alciatus cons. 30. lib. 9. Roland. a Valle in tit. de invent. 2. p. q. 9. Ed si grauatus cautione prestare recusaret mittendus est subinde ad Sucessione vocatus in poss.m mandata, vel rei vt aduertit Pereg. 7. no. 14. licet ex ludo. Molina refferat hoc vltimum praxi no ee receptum, q si prenit aduenire die, vel inde vindicari no dubitat, Petra de fideicomissis q. 10. n.o 33. vbi casu quo no prestitur prius cautione inter viuos alienam eet relicta res. Prior igitur ratio ex ijs que habentur diximus efficaciter robo rata manet vl3; ijsul adeo efficax Nicolasse donatarij ex dicta disp.e suisse acquisitam, vt eg si pater expresse inter viuos, vel in vltimo disposu set de ducatis 32000. vtiq ipsa posset dispositione reuocato, et annullata in bonis hipothecatis, et obligatis, qualia sunt quae apprehendi fecerit supplicanti recuperare

Posterior est, nec minus efficax ratio, ex qua magis in spe dubium suspicio et suscitatur D. Rege amouet, quod videlicet, ets quod ipse grauatus, et intermedius Pater intestatus obierit, nec disposuerit in Nicolassa de ducatis 32000. et admisso etiam vero praedicto, quod requireretur eius dispositio, sub vt necessaria no erit nisi ille omnino tacite in eam legis, ac iuris beneficio disposuisse censendus est. Nam qui alicui comoditas facultas disponendi de re aliqua, ad fauorem certae personae, taxatiuè, dum als, si moriatur intestatus, tacite in illam disposuisse videri, no minus quam qui aliquis habet facultatem disponendi de re aliqua in quos voluerit, si obierit intestatus videtur de ea re disposuisse in venientes ab intestato l. consequenter. l. si quis cum nullum. de iure cod. Curtius Junior cons. 4 no. 4. Et in terminis nostris resoluit magis receptam, et veram ee oppinionem DD. quod ille cui data est facultas disponendi de aliqua re in certos vsus, vel absolute in bonorum diuisione qualis interuenit in praxi inter Alfonsum, et Fredericum quod tum heredes intestato moriens, vel ab intestato decedens ea facta vsus censebitur, vt respondeuit Alex. cons. 189. no. 8.

lib. 2. et cum multis alijs ita resolvit Meno. cons. 87. no. 60. & 61. lib. 1. Rationem assignans, quia quelibet mtio heredis hēt vim alienationis, et magis in spē Meno. d. no. 61. regulam prodiuit, ut ille cui data est facultas disponendi de re aliqua, non solum ea uti, judicatur quando testatur mentio, sed etiam quando nihil tacet; nam hic tacite disposuisse videtur ita Jason docuit in l. si ita quis. § ex lege. no. 8. de ver. oblig. Paris cons. 71. no. 28. lib. 3. frivolisque rationibus, que in contrarium prima consideratione poterant movere uberrime resp. Meno. d. cons. 87. à no. 62. cum segg. et cum multis ita quoque preclare resolvit Peregrinus d. art. 40. no. 59.

Unde plane colligitur, quod cum donatio facta esset Patri ut eveniente casu matrimonij disponeret ad favorem filij marito prece absque eo quod de dispositione tacite disposuisse censetur, cum efficax adeo ius statim fuerit filij acquisitum, ut pater precisse teneretur in eam disponere, ut ex supra resolutis manifestissimum est. Quinimo etiam si contrarium expresse pater in testo (quando illud condidisset) vel alias caverit nullum poterat gravamen, neque preiudicium inducere dicte filie donatarie, que ipsa posset non obstante contraria expressa patris dispositione dictam donum habere ex bonis fratris donantis dispositione, quod non solum in spē ubi non alterius persone, sed mere, et sola dispositionis executio dumtaxat iudicaverit fuit commissa, procedit, sed etiam procederet ubi electio persone fuisset alicui commissa, quia is electum pregravare nullo modo posset in bonis à primo disponente conjunctis, nisi tantundem illi de bonis proprijs relinquat. Ratio est, quia cum is nihil capiat ab eligente, vel dispositione exequenti, sed à primo disponente et donante, vel fideicomittente, l. unum ex familia. § si de falsidia. de leg. 2. l. ex facto. § cum filij. de vulg. et pupil. absurdum nimis foret, quod ab ipso gravari posset argumento l. ab eo. C. de fideicom. l. plane. no. 97. § fin. de

Leg. 1. tradit aptissime cum multis Lud. de Molina de Hispano. primogenijs
lib. 2. c. 4. no. 14. subijciens aliam rationem, qr ex praecepto disponentis, aut
fideicommittentis tenebatur rem suo liberam, et integram tradere arg. tex.
in c. 1. ut ecclia benefficia id aut facere non videretur, si gravamen aliquod
imponeret, quo diminueretur valor rei, l. fundi. de contrah. emp. et ut me-
rito docuerit, ut certissimum juris axioma Peregrinus de fideicommissis art.
8. no. 27. ubi, aut terio directo deffertur ab homine, quod qui ex forma
dispositionis alicuius directi in aliquibus bonis conceditur, vel exemptio, vel ille non
persona tandem alteri committeretur, ille tamen nulla ratione potest grava-
men directori imponere, qui hoc permissum tantum erat primo disponenti, aut
promittenti, aut in similibus directis, etc. ubi inquit Pereg. sic intelligen-
dum esse, nisi dicta solidus ....
Stant igitur firmae duae praedictae rationes, quibus primi egregie D. Reg.tis
dubitationem compesceremus: scilicet Alfonso Patre mortuo ipsa legis dis-
positione, bona, vel pecuniam donata, casu evenienti matrimonij tran-
siisse irrevocabiliter in Nicolasam, cum eidem in dictis summis nulla
tunc jura praejudicare potuissent a patre. Et secunda, ubi tacite trah
intelligo casus Patrem dispositionis praedictis traditionibus.
Et ex quibus quoque Posteriori dubio excitato, an ob clausulis execu-
tivis appositis in capitulatione matrimoniali utique, ex fuit potest Nicolasa?
Et expedimo, neque id probabilius in dubium verti non posse. Cum n. cerio
dit sibi adveniente casu ius efficax fuisse acquisitum, indifficile quoque est
illud ius, cum omnibus suis qualitatibus transivisse. Et certe, vel ius quae
situm non fuit Donatarie praedictae, vel ad illius recuperationem omnibus clau
sulis in capitulatione positis uti poterit, ad ea n. omnia, quae in
dicta capitulatione matrimoniali continentur cum illis sese obligavit Frede
ricus, cum igitur voluntas, et potestas sese, obtinendi obligandi adfue
rit nescio quo praetextu ab obligatione cum suis clausulis cum possimus ex

expugnare. Si n. aliqua exim[er]et illum, ea potissimu[m] que a D[omi]nis R[egen]tib[us]
consideratur scilicet q[uod] Nicolaum in se[rm]oni capitulationis, et stipulatio-
ni ea facte no[n] interfuisse, ac proinde sibi no[n] fuisse quesitam oblig[ationem].
Hec tamen efficaciter, et a radice tollitur ex sequentib[us]. P[rim]o q[ui]a cum sit
satis compertum adveniente matrimonio coniugij oblig[atione]m acquisita illi fuisse, q[uam]
transierit cum bonis, et finalib[us] conpertum esset, Praeterea q[uia] dicitur
de stipulatione q[uod] no[n] sit quesita violata, ut puta qua no[n] interfuerit
in contrahi, nihil obstat, planum n. et pervulgatu[m] est in hoc regno
parentes donationes facere in p[ro]p[ter] nuptias donare bona in fabrem ali-
cuius ex filijs, cum gravamine, in certis quantitatib[us] fratrib[us] per-
solvendis, et absentib[us] fratrib[us] aliquando posthumis no[n] dum natis
et tamen certissimum est illis quam efficacem, et privilegiata[m] oblig[atione]m
ut quibus iure sufficienti rei demonstrat, ut in hoc casu mentis
patrem filijs posse stipulari ing[?] g[e]n[e]r[is] v[er]e. deinde lib. sup.
et l. stipulatio ista si alteri devenit oblig[atio].
Et quod premaxime in spetie nostra locum habet, in qua frederic[us] ipse
obligatus est, servare, et adimplere capitulum indefinitis verbis
omnia et singula contenta in d[ic]ta capitulatione matrimoniali.

Die 11. decembris 1598 de consilio D[omi]nor[um] Regie aud[ienci]e fuit provisa
et concessa littera apprehensio[n]is, altera iure processus. P[edr]o Villacampa

Pro Petro de Assin, Usurarij.

25 Thoma Jayme Villæ de Sadaua, et Elena Morentin coniuges acceperunt conuenerunt, et carricauerunt super omnibus suis immobilibus bonis ad fauorem Agnetis Manuel quinque caficia tritici colligendi in termino villæ prædictæ, soluenda singulis annis de mense Augusti, cum expresso addito cond.e quod ea tenerentur proprijs expensis ad præsentem Ciuitatem Cæsaraugustanam domum eiusdem Agnetis creditricis, et census firmatricis asportare. hæc fuit annua pensio dicti census. Proprietas vero, et sors principalis data ab Agnete, Thomæ, et Elenæ fuerunt duo mille solidi Jacenses. adiecto pacto redimendi dictum censum pro libris solutis eum recipientium. Obligatio facta fuit 3. Aprilis 1541.

Post tot annos factas solutiones iam ab heredibus, et detentoribus bonorum Thomæ, et Elenæ prædictorum de dictis contractibus fraude, et iniustitia ambigitur. Difficultasque ad duo capita redducitur. P.o an dicta census constitutio fœneratitia, et in fraudem Usurarum facta debeat iudicari. 2.o an dato quod Usuram non contineat, saltem dicenda sit notorie iniusta, et illicita.

Pro utriusque dubij vera resolutione aduerto in iure, et facto duas species annui census esse admodum frequentes, Nam census vel est reservatiuus, vel constitutiuus, et iuxta in themate constitutiuus fuit, cum Thoma, et Elena super rebus suis pro pretio duorum millium solidorum, quinque caficia tritici modo quo prædicitur annuatim solbendos pro annuis redditibus sub redemptione cond.e Ab agnete constituente promiserint, l. Reg. 1. et 2 de empt. et vend. et in motu proprio Pij V. Utraque species census siue sit reservatiuus, vel constitutiuus, si ipse si concurrant in eo omnes cond.es a D.no P.a requisitæ justus esse præ et omnino licitus, licet sit proximus constitutiuo, de quo disputant omnes periculosus, ut resoluunt gloss. et doct. in c. consuluit de Usuris. Innocen. et doct. in c. cum dilecti, de emptione et vend. et ibi Pero, Mariano Socino in c. 1.o

... n.º 100 del Jury. et relati a Tiraq. de Utroq. retractu § 1º glosa 6. n.º 15 Navar. in c. 17 a n.º 233. Rebuf. 2º tomo ad gallicas consti. 4.º de consti.e annui redditus. Greg. Lopes in l. ... 4.º 3. verbo (censo) Sarmi. select. lib. 7.º c. 1.º Medina in tract. de rebus ... rub. de consti.tu e annui redditus. Covar. lib. 3 resol. c. 7.º Balasy de iure empt. q. 32. Tiberij Decian. cons. 2 vol. 1.º et ex Theologis Soto lib. 6. de iust.a q. 3. ar. 1.º et Polanus in praxi lib. 4. c. 6. resolventes census constitu.em sine fraude et iuste factam in se de omnino licitam si tamen concurrerint des conditiones a Mo.is Ponti.b et presertim a Pio 5.º ind. motu proprio requisite.

Que sane conditiones ad sex potissimas a nobis reducuntur. que vero at tingit proposito nostrum est, ut tunc demum producta census constitutio iusta et valida sit quando iustum adest pretium, iustaque equalitas inter illud et annuos redditus sive pensione. quoad ad ... usure suspitione et notoria iniustitia iustum intercedere pretium et inter illud et annua pensione equalitate necesse est c. ad nostram, de emp. c. illo vos, de pignor. Mascard. post multos de pro. con. 447. ut des doctores ad vitanda usura vel saltem notoria iniustitia in censu consti.e ius tum et equale pretium postularunt. ita Martinus 5.us in extravag. ... Calixtus 3 in extravag. ... de empl.e et Pius 5.us ind. motu proprio. ut ergo constet iustum fuisse dicti census consti.em oportebat constare pretium iustum et equale intercessisse.

Videamus quod intercessit nec ne. nec enim uno modo doctores iusta iust.am pretij statuere. quidam et alij crediderunt iustum pretium esse ... extravag. ad romanum ... pro viginti ... enim a Mino et Calixto in dd. extravag. fuerat constitutum sed in hoc vera traditio est, pro et iustum pretium iusta aliqua lege

desiderium, sed illud iustum esse, qui pro more Regionis, in qua census constituitur iustum Senatur arg. legis. pretia rerum, ad leg. fal. l. 1a in fine, ad Ventre inspiciendo. c. ex parte de censib. et plane non puto dubitandum quin contra morem suius Regionis pretium suius census ne dicam iniustum sed iniustissimum esse. difficultas vero in eo consistit, ut videamus, ob predictam pretii inequalitatem sit contractus iniustus, an vero Usurarius dici possit.

Et sane Usurarium esse inquam contendi potest, quod Pontifices dictis extravag. pro forma et Validitate contractus iustum pretium exigant. et ita suius opinionis fuit Miranda Archiepiscopus Toletanus in summa Conciliorum in Vita Calixti 3ii. Contrarium tamen quod attinet ad Usuram sobneuit. Quamvis enim contra institutam precepta contractus celebretur, non tamen Usurarius est sed quod allegandos. erit tamen notorie iniustus immo iuxta ipsum iniustissimus ob maximum excessum. et constito de hac iniustitia superest perquirendum, an ex ea nullus sit contractus, an vero ad iustam aut equalitatem reducendus. et nullum esse etsi multi credidere, quia fiat contra formam dictarum extravag. et forma non observata actus corruere solet ex l. maiis puto c. non passim, de reb. eor. c. cum dilecta. de rescrip. c. prudentia, de officio deleg.

Sed contractum iure Sumdi contractum mero iure Valuisse ad iustum tamen pretium reducendum fore suadent et Verius est ex l. 2 C. de rescind. c. cum dilecti. c. cum ca. de emptione. Medina de restit. q. 35. Soto de iust. lib. 1o q. 6. ar. 6. ad 5um. et lib. 5o q. 8. ar. 4o. Covar. lib. 3 c. 14 no. 3. cumque non sit Sumdi contractus fenuraticus, sed iniustus notorie, diversa remedio uti debemus quia si Usurarius fuisset, executione destitueretur et causa ipsum iuxta formam curie Justitie Aragonum debitores sese reprimire possent. quod feneraticus contractus de iure non meretur executionem, cum tamen notorie tantum iniustus sit, convenientius puto, ut coram iudice ecclesiastico de iusta reductione agi debere legis 2a et dicta c. cum dilecti. et in reductione eo seu debet eius, quod ultra

iustum pretiu singulis annis receptum e sm dd. s. allegatos; Immo vero probabilius iudico deductionem ad iustum pretium faciendam esse iuxta valorem verum, et summi pretiu, quod singulis annis habuit triticum tamen quoque in omnibus, et per omnia ratione impensarum factarum à debitoribus in transportatione dicti census, pensionis ve ad pntem Ciuitatem Casarani.

Ut vero in Urbem Isagogem quodammodo reducamus tota difficultas redditur, ut videamus sit pretiu iustum, et aequale nec ne. Ut diximus cu non est certa aliqua lege vel forma praefinitum, fueruntque variae opiniones magistraliter vltra. allegatos relatas à Joanne Baptista Lupi. de vsuris § 2. co no. 44. cum segq. et post n. 50 sed verissimo resolutr. est ut standu sit Regionis consuetudini, dum tn pretium non excedat ~~Unum~~ pro decem pro centenario, ut pre ceteris ellegantissime resoluit Benedictus Bonus Cortonensis in tit. de censibus arr. 8. de legitimo pretio in censibus emendis et ita nominatim Petrus follerius tit. de annuis reb. censuarijs § viditis enim no. 2. cum segq. Ac proinde tum stagnia census constituebatur, et valitur ad rationem decem pro centenario, ff ut auspi quotidie constitui erit pro census tali pretio constitutus, omnino erit illicitus, et iniustus

Etenim determinando vero valore, et vera estimatione rerum attendi debet tempus celebrati contractus probant Ut. in l. si voluntate. in fine. C. de rescind. vend. l. 3. § diui fratres de iure fisci cum similibus. b. in valentem. de emp. et vend. fabia de minore de emp. q. 8. prius no. 25. de quib. per tinelu in d. l. 2. de rescin. c. fin. no. 15. ubi alios allegat Jo. Baptista Lupus ubi s. no. 39.

Sed hoc non attinet ad propositum qui loquitur de vero valore rei immobilis distractae quare hic in census reservatiuis, nos vero non disputamus, nisi de certa constitutione, et ita semper stat difficultas, an debeat attendi tempus constitutionis an solutionis quando pensio constituitur in fructibus, qui augmentu, vel diminutione recipiunt

Et profecto quid quid sit in foro contentioso, in foro tn conscientiae, et interiori animo iudicio crediderim singulis annis habendam esse rationem estimationis communis et pretij ipsorum fructuum, in quibus pensio census constituta fuit.

Moueor q[uoque] concludenti ra[tio]ne, nam dos ipsa principaliter nunq[uam] accedit, & potissima contractus consistit in hoc, ut creditor simul q[uod] venditor census proprio accipiat iustum pretium, sed iustum pretium est ut dixi ad summu[m] decem pro centum et tempore celebrationis fructus qui valebant decem erant, tempore constitutionis ascendunt duplicatum valorem, ut verum sit dicere emptorem hic 20. solvere pro centum, et debitorem venditorem recipere, igitur ra[tio] huius excessus in foro interiori liberatur culpa mortali, et obligatione restituendi habendi est regula huius dicti precii communis commensuratio quae est [illegible] inter pretium et pensionem observatur quae tendit ad iustificationem contractus ordinaria est Covarr. de contractib. q. 79. n. 82. Soto de iust. 6. q. 5. ar. 1. et 3. Abb. in c. in civitate de usuris Covar. 3. variar. c. 5. Navar. Alvar. Valas. Azor. Gomez Greg. Lopez et Silvester relati et probati a Lud. Molina. de Justi. disp. 385. vers. sed contrarium. Unde ducor verum pretium in [illegible] iusti in foro huius dici no[n] posse q[uo]d fructus maxi[mi] in valore, et estimatione incrementi receperunt, prout in pretio tritici contingit

Pretium vero tritici tempore confessionis census perquirendum est testibus vel aliis adminiculis probationum, et si de eo constare no[n] p[ote]st, ex propinquis temporibus statuendum erit arg[umento] notatorum a Pau. de Castro in l. 2. C. de rescind. vend. in fine et ibi Pinel. d. c. fi. no. 15.

Et sententia haec nostra qua debitoribus advenientes estimatione fructuum, illis habendam est ratione pro redditione pensionis, videtur de mente Ludovici Carboni in tract. de omnibus contract. parte 58. dum docet in vers. cum dicat, quod cum vera ordinaria exigant iustum pretium, ad validitatem et iustitiam contractus, quod omne quod ultra illud accipit in restitutionem praecise obnoxium est, ac proinde dici no[n] potest, quod hic ultra iustum pretium recipiatur, quod solum fructuum valor adauctus est, quod loci subiicit Carbonus allegantur, quod pretium a taxa census usque deinde in pensandum, et quod solet esse multiplex, urgentur ad rationem decem pro centum quod tunc ipse [illegible] rigorosum esse unum pro centum, addens esse valde rigidum

Ex quo plane videtur certissimum summi inicii census constitutionem fuisse initio iustam

cum eadem semper maneret justi pretij sortis principalis vel estimationis pensio annua supra modum adaugetur, non solum attento p(rese)nti tempore sed etiam tempore constitutionis census.

Quod adhuc ex eo dilucidius apparet, quia pactum, vel onus appositum in p(rese)nti contractu, qui ut iustificetur naturam verae emptionis sortiri dicitur, habetur pro parte veri pretij ex textu ad hoc insigni in l. fundi partem. et ibi gl. ver. vendidit. de contrah. emp. cum multis similibus congestis à D(omi)no Iuvag. de contractu lib. 2. in prae fa. n. 22. et seq. Caheranus decis. Pedemont. 91. no. 10. et ad propositum aptissime Joa. Baptista Lupi ubi s. n. 21. cum igitur questiones annua pensio dictarum quinque capitularium meremento accipiat notabile ob cond. et onus ea transferendi ad partem civitatis et villae de Sadava absque dubio in omni rigore contractus vel solo ex hoc capite dicendus est iniustus, et illicitus, et ad justitiam veram reducendus, ut ex dicta l. fundi partem. et ex eo. cum Joannes de Tribus. Navar. docet dicto 19. no. 6. tit. de usuris.

Et praedicta ex pro attendi valor praesens pactio quia hic concurrit damnum mentale emptoris, solventis, et efficax, et certa utilitas venditoris recipientis, desponde ex eum utilitate augeri pretium, et induci inaequalitas contractus ut ex D. Tho. 2. 2. q. 77. art. 1. docet Nava. c. 23. manu. no. 78. et in dicto 28. no. 1. tit. de usuris. l. signo pretij, ultra verum pretium aliquid onus apponi sine manifesta iniustitia opinio tradit Nava. dicto fr no. 2. de centib. Et q. non est pretium certum Nava. ubi s. et dicto 9. no. 2 de censibus, licet ibi commendatum referat, quod in Aragonia sortis principalis censibus hoc justi pretij quinque pro pentione. sed veritas ex q. secus regionis consuetudini, locorum temporis, similiter verum invenit.

Tandem ultra omnia supradicta aliud insuper occurrit elegans fundamentum quia materia iustificationis contractus census reducitur ad naturam emptionis ut ex omnibus s. relatis iam probavimus, sed ad iustificandam emp(tio)nem pretium quidem in pecunia numerata stabiliri per necesse debet

vt Nauar. resoluit in commentarijs c. 1. 14. q. 3. in rub. 22. et in lib. 2. no. 2.
tit. de emp. et vend. Et licet verum sit, vt Nauarr. agnoscit dictis in
locis merces in locum pretij tradi, et destinati pecunia persolui posse, tn
inde manifeste indicant pro iustitia contractus merces loco pretij pe
cuniarij depositas tā aequales esse debere, alioquin peccatum committi dicatur,
contra iustitiam commutatiuam quod aduertit in mā empt. Ang. et Sot.
ad portum in §. item pretium. inst. de emp. et vend. Et hoc germanum
fuit ad vitandas fraudes, et iniustitias, namque vend. hoc subrogaret quinque
cafitijs tritici, cum onere de quo in dicto censuali, in pretium quod ad summum
esset centum decem efficitur is contractus notorie iniustus, quia daretur no-
tabiliter pretium plus iusto c. 1. et 2. de emp. et vend. l. in contrah.
emp. ex D. Tho. Nauar. praeclare lib. 6. no. 4. tit. de emp. et vend.
Omnia de iusto pretio census alijsque conditionibus ad eius iustitiam
necessarijs disputat Virginius Boccacius de singulo in tit. de cens.
vti possidetis c. 18. no. 50.
Vt. Jur. 1. del zurus vers. e que asi mismo no se pueda anni 1[illegible]

Pro Dña Hieronyma de Heredia

26 Ad instantiam Dominę Hieronymę de Heredia, vel tutorum ipsius fuerunt jure crediti apprehensa sum̃ bona, quę possederat Hieronimus Ximenez de embun tempore capitulationis matrimonialis initę inter ipsum et D. Blancam de Sese die 29 Aprilis 1548. Qua D. Blanca habuit in dotem 8000 ll. ultra quam summam dictus Hieronimus de embun maritus promisit eidem 2500 ll. [illegible] nõ computatis in dotem fuit matrĩ consumatũ, et constat per apocham de receptione dictę dotis.

Dña Blanca de Sese, cum expresso sui mariti licentia, et expresso consensu dictas summas de 8000 ll. et de 2500 ll. dotis, et augti. reliquit Dnę Isabellę de embun eius filię sub cond.e expressa quod nõ posset de dictis summis disponere, nisi in filijs, et descendentibus [illegible]: Sic indicto huius fideicommisso dictarum pecuniarum ad fabrem descendentium filiorum donę Blancę obijt prout dño placuit superstitibus dicta dña Isabella de embun eius filia, et eius marito, ac pro inde fideicommissi [illegible] dotis, et augmenti casu [illegible].

Deinde dicta Dña Isabella de embun nupsit D. Didaco de heredia, et adduxit in dotem dictas summas dotis [illegible] pertinentibus quas adhuc ex abundanti pater eidem repromissit. Obijt Don Didacus superstitibus dicta Dña Isabella, ac filijs. Et [illegible] dicta Dña Isabella ad quam [illegible] ut praedictum fuerat acquisitum dictis in pecunijs, easdem suo testamento reliquit Dominę Hieronimę de heredia eius filię. Cuiusque ad securitatem, et restitutionem dictarum quantitatum bona apprehensa fuerũt obligata, optime jure crediti apprehendi potuerũt ad instantiam tutorum dictę D. Hieronimę de heredia pupillae, venit eius [illegible] recipiendo.

Ursula vero Ximenez filia Michaelis Ximenez super eisdem bonis obtulit in [illegible] processum propositionem jure dominij, probando illũ possedisse tamquam dominum dicta bona spatio 40 annorum, eiusque obitu ipsius Ursula ipsa possedit. Ad excludendam aũt hanc propositionem ex parte tutorum Dnę

Hieronyma de Herida Replicat quod Michael Ximenez possedit ex
titulo procedente ab eo Hieronymo Ximenez dembun donatione sibi facta
olim ab initio anno in capitulationibus matrimonialibus factis contraxerat matrimonium
cum dicta Dna Blanca de Sese. Et in hoc primo processu nulla a dominis Ju
dicibus porrigitur dubietas, nam cum praecedat hipotheca à Hieronymo Ximenez
dembun facta, et concessa ad favorem Dnae Hieronymae de Heredia, vel illorum
à quibus habet ius, et causam, sitque donatio facta in Michaelem Patrem Ursulae pos
terior, transierunt ea bona cum suo onere, et antecedenti hipotheca.

Negotii ergo cardo, et difficultas Universa consistit, in alio processu pluri
morum bonorum apprehensorum, per D. Hieronymam de Heredia. qui ex venit ju
diciti ex quodam censuali constituto, et carricato per Hieronimum dembun
et concilia duorum oppidorum, et Petrum delgado. qui omnes se se obligaverunt
in dicto censuali diebus 6. et 7. Augusti 1556. ad favorem Rdi. Ro
derici beltran, à quo ius, et causam habet Dna Hieronyma apprehendens
justissimis titulis, conclusionibus in processu exsequutis, et ita dicta inclusio
ne ab eis et probato quod bona apprehensa tempore constituti dicti censualis
pertinuerint ad obligatos, admitti debet Dnae Hieronymae oppositio

Neque in proposito praedicta Dna Hieronyma ad eo difficultas, sed amentior
ad aliam oppositionem, quam offert, et dat Dna Hieronyma de Heredia
hac seq. inclusione. quod Hieronymus dembun, Petrus delgado, et Univer.
Vel similia duorum locorum carricaverunt ad favorem Dnae Blancae dembun
Sororis Hieronimi dembun obligat annuam pensionem 1075 £. cum sorte
prius consimili laudis. et hoc vere donationem bonorum apprehensorum factam
ad favorem Michaelis Ximenez cum qua venit Ursula eius filia, et mor
tua Dna Blanca dembun pervenerunt jura dicti censualis in dictum
Hieronimum dembun eius fratrem. Et articulando Dna Hieronima de Here
dia inclusionem dotis, et augmenti bonorum dictae Uxoris dicti Hieroni
mi dembun, multo quam praedictorum in primo processu, et ita venit ad
primum bona apprehensa tamquam obligata, et hipothecata ad solutionem

dicti censualis, et ex consequenti ad securitatem, et restitutionem dictæ

dotis, et augmenti ipsius. Et in facto constat, ex probat. possess. Petri delgado

tempore constituti census, et quod is Petrus erat Vassallus, testibus, et replica

Ursulæ Ximenez, ubi articulatur dictum P. delgado fuisse dominum dictorum

bonorum die 26. martij 1556. quo tempore præcesserat iam constitutio

dicti censualis.

Ex qua prolixa facti rellatione duæ subsultant difficultates in iure re-

solvendæ. Prior est, dubium ex eo quod Hieronymus dembun successerit in

prædicto censuali, in quo ipse quoque erat obligatus, ipsa oblig. censualis con-

sit extincta.

Posterior numquid ex eo, quod censuali oblig. perseveret possit obtinere

Dna. Hieronyma, quæ petit nomen suæ debitoris, et ad suum debitorem

scilicet Dnm. Hieronymum fratrem pertinens, absque cessione facta dicti no-

minis a suo debitore scilicet fratre Dno. Hieronimo, cui competebat.

Ad priorem dubitationem contra Dnam. Hieronimam movebat, quia cum

Hieronymus dembun unus ex obligatis ad solutionem dicti census in eo successerit

extincta videtur oblig. nam in eodem temporis momento aliquis esse non potest

creditor, et debitor. L. Vranius de fideiussor. l. debitori. C. de pactis l. 2.

§. si debitor ad l. falci. cum enim creditor, et debitorum actionem, et passionem

præsefferant, non possunt in instanti in eodem subiecto concurrere, ita

per hæc Cornejus cons. 127. vol. 2. in 3. Vincentius Guido Papæ allegatur

in titt. de compulsorijs literis. q. 5. n. 5. fin. quod adversus literas compulsoriales hæc

exceptio quod debitor successerit creditori admittenda. ex, ad enervandum dictarum com-

pulsoriarum literarum executionem, et assignat rationem Guido Papæ ex d. L.

Vranius, quia et confessio debitoris pro vera solutione haberi debet. Et ita quoque

docuit allegavit Sebastianus Montincher in tit. de inventario c. 9. n. 78. q.

ubi creditor succedit debitori, liberatur quoque fideiussor, ex eadem L. Vranius de

fideiussor. etsi non facto inventario ~~[illegible]~~ se hæreditati immisceat

Ex quibus omnibus posse videtur dici posse videtur, quod confessor, et ex vita pariter fuit

hæc actio dicti censualis, ac similiter cum Dna. Hieronyma veniat tamquam

considero q eo ipso q Creditor respectu huius census Sti Hieronimi de Embum esset obligatus ad securitatem dotis, et haberet obligatum nomina debitorum suorum hac obligatione ex vi actus tacite cessionis factae a lege, beneficio ac proinde absque alia cessione D.na Hieronima de hardia agere poterit; ita non obscure videtur resolvere Negusang. de pignor. 2. p. 3. memb. no. 29. et 30. quatenus docet q fideicommissarius cui a legatario legatum restituendum est, habet actionem mero iure contra heredem etsi non cedatur sibi actio a legatario, et rationem assignat, quia cum legatarius obligatus sit fideicommissario, et legatario obligatus sit heres ex d. fideicommissarius absque cessione sibi facta a legatario ipsius nomen sibi obligatum heredis habet posse; et haec est doctrina Bar. in l. si quis servum. §. certam. de leg. 2. Sic declarans l. nomen. C. quae res pignor. obli. possunt. Et ita huius obligationis qua Hieronimus de Embun obligavit se, et sua, et bona ~~[illegible], et [illegible]~~ omnia, et nomina debitorum habetur pro cessione, quia remanent ea nomina cum expressa hipotheca l. 1. et C. si pignus pignori. ubi Bar. Bal. et Salicetus l. grege. Et nominatim id procedere in nomine debitoris ex d. l. grege. §. cum pignore. ubi Bar. de pignoribus Bar. et alij in l. nomen. C. quae res pignor. oblig. Negusa. d. 2. p. 3. memb. no. 12. et 13. Sed sic est q dictus Hieronymus sua obligata bona et nomina quae absque cessione ad sumi censum ut nomen debitoris agere poterit cum effectu.

Est secunda ad idem fundamentalis ratio, quia nomina debitorum comprehenduntur inter bona mobilia Molina verbo debiti vel debita seu debitorum nomina et verbo mobilia latius, et ibi Hebang, sed poterat bona mobilia quae fuerunt debitoris sui debitoris petere absque alia cessione ipsius, ex d. dictis, q sunt nomina suorum debitorum.

3o. quod quae sunt hipothecae expresse cassio necessaria non est ardivit rex in l. tam nominibus. C. de actio. obligatione et in l. si convenerit. ff. de pignor. actio. tenet Ricartus ...... in tt. de cessionibus. no. 1. Nam quando nomina debitoris mei ab illo mihi

subijciantur expressa hipothecae, tunc quidem absq̃ cessione aliqua illa persequi possunt, cum in subsidium data censeantur l. 3. C. quando fiscus vel priua. Intarg. auct. vid. ttt. de cessionibus in ttt. de cessione iuris, et actionis fienda §. 2. nu. 1. Jacobus Gratis.

Immo (quod notabile est) aliquando cessio tacita quae fit per Legem Hipothecas vel alios modos legales solent vberiorem producere effectum, quam expressa quae fit conventione, et ita transeunt actiones cessae hoc modo cum qualitatibus, et priuilegijs, quibus ad cedentem spectabant, vt in oppositis terminis aduertit insuper Jacob. Nouellus in ttt. de dote p. 2. nu. 17.

4a. allegans adductam rationem, quia si alias mei debitoris cessio requireretur, sequeretur absurdissimum consequens, quod debitoris esset in libera ipsius facultate Creditorem suum defraudare, non cedendo, et ita corruerent requisita rep. in l. creditor. de ver. signi. quae haberi debitori esse cum, a quo inuito exigere possumus, nec alias iudicium reddenti in iuniu l. inter stip.m §. 1. de ver. oblig.

5a. Ratio, quia si cessio D. Hieronymi fratris requireretur adesset in principijs implicantia, cum ipsius tutores petant nomine D. Hieronymae sororis.

6a. quia ad persequenda nomina debitoris debitoris mei quae mihi obligata, et hipothecata censentur, non est opus aliqua cessione l. aduersus, et l. si in. C. de obligationibus et actio vt similiter post Bart. Negusantius d. 2. p. mem. 3. nu. 75. et seq. et nu. 29. et 30. in aliis auctoribus vbi T. et Jacobus Gratis d. §. quinto, et similiter Jacob. de Arena in ttt. de cessionibus a nu. 78. cum seq. in dub. seijs quae fuit ex iure cesso.

Accedit praedictis omnibus alia elegantissima Ratio, quia dum Concilia, Petrus delgado, et Hieronymus denuum tenerentur simul, et in solidum in oblig.e huius censualis, quod Hieronymus Dnis Blancae sorori creditrici successerit, non debet videri confusa, neque extincta actio, quam habuisset Dna Blanca virtute clausulae simul, et in solidum contra alios correos, quin ymo si bene legatarius vel haereditas huius censualis illius ipsius confusione redderetur, Hieronymus

competere V. ellario inter reliquos correos debendi, sicuti antecessori suo competebat; subsistente dicta clausula simul et in solidu ex Bar. n. 2. in auth. hoc ita. et ibi Bal. n. 4. C. de duob. reis. Gutierrez de contractib. iuratis Anto. Gomez, Gregorius Lopez, Nicolaus Valla et alijs relati in allegatione pro Hieronimo de Aiguilla, fol.

Neq. obstat si dicatur quod hec dicti except. sublimonebitur, quid id procederet pro suis viribus portionis, non aut pro ceteris portionibus correorum.

Neq. etiam obstat, quod semper perstiterit in eorum non facta sit cessio, quum satis iam supra probatum est sufficientem Lipsthecam pro cessione haberi, praesertim confecto inventario, quod necessario fingit haereditatem velut iacentem, et personam defuncti repraesentare, absq. aliqua actionum confusione in d. l. fin. d. §. sin vero. C. de iure delib. ubi Dill. Covarruv. in §. in compensatione. n. 9. et in eo pro non cessit ratio communis regula, quia benef. inventarij finguntur duae personae, in quas actio, et passio, omni cessante inconvenienti possunt concurrere.

Quin potius dicta actio non competijsset quantumvis expressa cessio intervenisset ut ex l. 3. de peculio, et menti eius resolvit Alismg. in §. omnium. n. 17. et 18. de actio.

Demum considero expressissimam te intercessisse cessionem, si ponderemus effectum clausulae precarij; qui uberrime et r. et ad propositum aptissime Dn Vazq. de Borrdiijs, in tit. de precario ubi posidebo. n. 63. et 64. in c. 1. Et plenissime cum multis, tam antiquis, quam neotericis Vita. de Cambanis in tit. de clausulis. clausula, constituit se precario nomine possidere, n. 12. et 13. cum duob. seqq. et Celsus d. qo. eo tit. de clausulis n. 274.

Die 20 decembris 1598. Dni locumtenentes D. Abengochea decreverunt recipiendam esse propositionem Ursulae Ximenez

[illegible] et [illegible] D. Hieronimo de heredia clientis
sed ut [illegible] à D. Matheo Della [illegible]: ob differentiam [illegible], &
quia contractus censualis [illegible] fuit [illegible] ad plenam, dominis
[illegible] Hieronymi de embun [illegible] debendi
[illegible] fundamentum [illegible] in iis quae tradidit felicianus de censib.
lib. 3. c. 2. nº 11. Itaque indubie, si non [illegible] nova
capita, non obstantibus [illegible] aliorum, & differentiam [illegible]
obtinuisset clientis ut fuit [illegible] meus [illegible]

[illegible]

Cum sententiam in melius commutare in [illegible] in gravissimis conciliariis
[illegible] non sit, sed [illegible] constantiae, et fortitudine, ut ait Cicero epistol.
ad att. lib. 16. epistola 4. et idem Cicero lib. 1. epistol. epistola penult. ait
[illegible] in rep.ª gubernanda viris in [illegible] sententia perpetuâ mansionem
fuisse laudatam; id quod ex Beato Augustino, et Cipriano comprobat [illegible]
gravissimo Cardinalium consistorio [illegible], et comprobat Paleotus in tit. de sacri
consistorii consultationibus lib. 2. q. 6. [illegible] maiori fiducia [illegible]
dominos [illegible] sententiam in melius commutaturos, [illegible] post [illegible]
ti contra dominum Hieronymum de heredia [illegible].

Dubium [illegible] in eo consistit, quod [illegible] utilitatem [illegible] census [illegible]
in [illegible] Hieronymi de embun, et [illegible] fuisse [illegible],
ex iis quae felicianus ex aliis [illegible] lib. 3. de censib. c. 2. nº 11.
Et ut ordinate procedam [illegible] dispicandum est 1º. an in facto sit
verum quod domini Judices in [illegible] utilitatem [illegible] fuisse in
Hieronimum de embun, quasi [illegible] bona [illegible], ut [illegible]
namque [illegible] Hieronimus fuit principalis, et [illegible] DD.
[illegible] utilitatem [illegible] pervenisse in Hieronimum de embun, &
ex consequenti, cum ipse fuisset dominus [illegible] creditrici [illegible]
[illegible] obligationem, [illegible], ex feliciano, [illegible] ab eo [illegible]
[illegible], quia semper attenditur principalis persona [illegible]

gliter ad vera sponsionem exigit quo tradidit Franciscus d. 91. et illis destinat
collaudans, et eadem affirmantes Nombregalius de duobus reis, sellas ab
Blasco decis. Pedemont. 44. no. pen. Constat in secundario ubi omni
sociorum utilitatem non pervenisse ad ipsum debitorem, sed pervenisse ad quatr
ad bona Vassallorum, nisi quae continent bona appellata.
Probatur 1° quia correi et principales qui summam debebant Vassalli, et ad solutionem tenebant haec bona, et etiam constat ad omnium utilitatem fuisse centum constitutum, Nam unanimiter fatentur correi se recepisse pecunias, et ita naturam sed et primum ad utriusque commune pervenisse, et non solum ad non exprimit sed contrarium quare indubium est ad omnes pervenisse correos l. reos. § cum in tabulis de duob. reis Bar. cons. 124. no. 1. Nam ubi plures oblig. invenit aeque principales censentur Bal. auth. hoc amplius. no. 22. C. de duob. reis, probant cum multis Bal. cons. 64. n. lib. 1. Afflict. decis. 209. n. Blasius d. decis. 44. Honde cons. 45. no. 1. et seqq. et praeclare Albericus in tit. de rationis q. 32. no. 11. cum quod, si in aussenit aeque principaliter censebuntur, ac in solidum tenebuntur
2° quia cum haec ita se habeant constat etiam utilitatem non cessisse in utriusque ac per consequens non fuisse extinctam oblig. quia haec perguerat saltem particulis correorum ex tex. quemadmodum hoc ponderant omnes in d. l. reos. § qui in tabulis quemadmodum declarant, et intelligunt Blasius d. decis. 44. Honde d. cons. 45. no. 1. et n. 28.
3° quia doctrina Feliciani est intelligenda in ratione quam ipse refert no. 12. dum docet resolutionem non procedere quando obligati non essent socii, et correi, sed alter esset ut frequenter ex Bar. in tract. no. 1. de duob. reis, cum ita hic constet de contrario. dicta cessare resolutio Feliciani.
4° colligitur fundamentum ex eo Feliciano ubi s. no. 14. ubi igitur dum dicit quod plures sint censores correi et unus solvit, quod remedium habet ad alios pares contra correos et dicit hoc esse planum [illegible], quod cum in hoc regno negari non potest, quin esset correi, habebit recursum, si quidem ipse solvit pro aliis succedendo creditori et amplius id decidit no. 16. ubi plura allegat

27 Me referente Die 2. Januarij 1599. altuario processus Christophoro Navarro Dñi Joannes Mincuese, & Hieronimus Calell Regij consiliarij, Joannes Sater, et ego fuimus voti, & oppinionis, quod Dñs Cancellarius in processu competentiæ Jurisdictionis vertenti inter fiscalem Curiæ Eccl. Judicem eccl(esi)æ civitatis et Bertrandum de Nogueras ex una, et Assessorem, vel Judicem secularem eiusdem civitatis ex altera partibus, tenebatur et debebat pronuntiare competentiam secularis de processu cum labore, et de jure procedere. Habuimusque pro dicto voto sequentia motiva, et fundamenta. Primum quod etiam si de qualitate circumferente Jurisd.^m seculari plene non constitisset, sed tamen semiplene, ita quod ab illa exceptus saltem extraordinem plectendus esset, sufficeret id, ad pronuntiandum ad favorem Judicis secularis per decisionem consistorij Cancellarij relatam a Portolés in commentarijs ad forum 8. de competentijs q. 8. ubi nec Juris consultores dicti hanc praxim affirmat.

2^m quia in pnti processu probatio plena interfuit resultans ex uno teste de visu, altero de confessione extrajudiciali Bertrandi, alijsque adminiculis indiciorum, et praesumptionum, quibus de triplici constat qualitate, quarum qualibet sufficeret, ut Bertrandus immunitate non gauderet. Interfecit nam cum alijs suis complicibus Monsieur de Sarrita apud Gabiam, ex proposito, praemeditataque insigni proditione, et Bartas recepta pecunia et ita fuit Assassinus, quibus qualitatibus, vel alterutra earum amitteret a delinquente immunitas ut ample post antiquiores resolbunt Cova. lib. 2. resolut. c. 20. no. 7. 8. & 9. Burgos de Paz in praxi & sufficitur Remigius de Gonni de immunit.

ecclesias limitibus 13. et 15. qui alium differunt serie innumeros [illegible]

antiquioribus, et necessariis debitis.

Pro Barone della Laguna.

De decimis [illegible] parte Domini Baronis de la Laguna, et oppidi de Peralta [illegible]. Primo an [illegible] Rectoris, vel Parochi eiusdem loci reperta in [illegible], vel [illegible] tenentur ad [illegible] pretensa pro ea [illegible], vel officiales ad id de publico deputatos.

Et Respondi, quod licet clerici cogantur de Universitate, et gaudeant [illegible], vel [illegible] communibus [illegible] allegante cons. Olraldi [illegible] per [illegible] fel. me. [illegible] 8. marg. de constitutio. n. 104. Abb. in [illegible] Valentinum aliis quos licet [illegible] Covar. in c. alma mater [illegible], nihilominus tamen hoc intellig. ut non habeant [illegible] quam [illegible] Universitate, Unde eius Rectoris ganata potuerunt pignorari, per officiales ad quos pertinet, et hoc propria autoritate, [illegible] cum aliis [illegible]

Et Rursus [illegible] pignorantes possint [illegible] facto pignorari, et licet dominus M. Godino respondere, quod non ego [illegible] opinionem, quod semel facta pignoratione tempore competenti [illegible] Dominus de peralta, non personali actione agere contra Rectorem, nisi [illegible] velint [illegible] bene [illegible] reali actione [illegible] ad [illegible] pignorata ganata, absque incursu alicuius censurae, [illegible] quod in hoc libertati ecclesiae contradicant, ut colliges ex Bar. in l. [illegible] cum latissime [illegible] a Nicolao ferasio in tt. [illegible] p. c. 2. per [illegible] n. 17. cum seqq.

Rursus [illegible] possit compelli dictus Rector de peralta ad contribuendum in collectis impositis ratione publicae utilitatis. et in his [illegible] plura capita

Primum pertinet ad eas collectas, vel impositiones quae pertinent ad refectionem itinerum, pontium, etc., aliarumque rerum publicarum, in quibus sane clerici non habent exemptionem, quinimo contribuere compelluntur, ex textu quae Navarr. tradidit in manu. c. 27. no. 115. et multis ingeniis ad satietatem resolvit Fettatius de Octimo, et collectis 4. p. c. 1. ex no. 15. cum multis seqq. Cyrilli Thomatij de collectis et exactio numerum. no. 35. cum seqq. et qui subjiciunt hoc loco medermino fin. Secundum pertinet ad collectas, vel impositiones, quae afferent rebus, nam ab ijs non sunt exempti clerici, nec etc., quare respondi Rectori de Peralta non teneri ad impositiones de recenti impositas praedijs, sed neque excusari ab ijs quae iam erant impositae, quia transeunt una cum rebus, ut post longam disputationem cum com. Bar. tradd. in l. vào. ff. fin. de muner. et honorib. resolvit egregie Nicolaus Fettatius ubi T. 4. p. c. 2. ex no. 25. cum seq.

~~Deinde dum si noluerit eas impositiones~~ persolvere possint ho~~mines de peralta contra eum [illegible]~~ here recursu. Respondi ~~[illegible] [illegible]~~ non posse [illegible] experiri nisi coram eccla. judice, [illegible] recursu habituros licite, et absque metu censurarum contra ipsum, dum [illegible] affecta, ita quod ~~illa [illegible] vel collectas~~ compellere ad solutionem ~~[illegible]~~ tradd. ~~[illegible]~~ Fettatius ubi supra.

~~Quin [illegible] id fieri [illegible]~~ homines de peralta ~~[illegible] dirigendo [illegible]~~ ad ipsum Rectorem [illegible] generales ad Eximios de Universitate statuere, ne aliquis [illegible] molendinis, furnis et similibus quin solvat [illegible] aquas, et istas impositiones nec cum [illegible] tale [illegible] contraria eclam libertatem [illegible] et indirecte [illegible] maneant compressi

Clerici, & reliqui ecclesiastici, ut fuit de mente Gravissimi Mar. Nauarri.

Pro Laurentio Abarca.

29 Interrogatus ex parte L. A. utrum sibi licuisset noua datia, nouas vè collectas imponere Vassallis suis, et utrum aliquod peccatum commisisset. Respondi in proposito primo de censuris, deinde de peccato curandum, et videndum fore, et quidem certum est censuras non incurrisse, cum habeat ommisdam, et absolutam iurisd. ut ita declarans bullam cenae Dni constituit Nauarr. nº. 13. tt. de centib. et in man. c. 27. nº. 60. Sed in peccato maiorem subesse dubitandi rationem, quia bene pot esse securus imponens noua datia, & nouas collectas quoad censuras, et tn incurrere letalem peccatum notam, ut ex c. innoua. eg de censib. quod est idem Naua. licet aliter exprimatur d. rº. 13. nº fin. & latius in manuali c. 27. nº. 61. Et quidem si Vassalli ex titulo, vel consuetudine legitime praescripta iam adstringuntur certis oneribus, collectis, et impositionibus, ut ex vtalique iusto titulo, et sine consensu illorum possunt à Dno de nouo contributionis nouis impositionibus praegrauari, et inquietari ex Bart. in l. 1. C. de excus. muner. Bal. in l. unica in colla. in fine. C. de lib. qualibet. & post longam disputationem concludit Jacob. de Sto. Geor. in tt. de homagijs in princ. nº. 33. et non debent Principes, vel Dni temporales concutere subditos, sed esse contenti stipendijs suis ex consilio Bi. Joannis luce 3. et habetur 2. c. militari 23. q. 1. ressert Guiller. Duran. de mo. cele. gen. conc. Rub. 10. nº fin. Inde tota vis contestationis potius in eo consistit utrum Vassalli de quibus quaeritis ex pacto, vel consuetudine iam acquisiuissent legitimè quod tn certis oneribus, et impositionibus praegrauarentur, et hanc quod

tie, recedit contra generis axioma ultra eum modum, nō posse contribuentem illis imponere collectas, vel angarias per tex. in l. Dñi predicti C. de agricol. Alex. cons. 35. no. 2. lib. 2. ample Grammaticus conso. 96. no. 12. cum segq. idem Grammat. in conso. 147. ac quidem de Vassali de quibus in consultatione minime erant facto, titulo, aut consuetudine nō existimo tuta conscientia eos potuisse pregrauari, ut ultra supra allegatos eruditi, et late resoluit Petrus Antibolus de muneribus §. 4. no. 191. cum segq. et Aymō Crauetta de antiq. temporibus 4. p. §. transeo nunc. no. 26. Et licet discrimen sit quod attinet ad cē. suras inter supremos Dños, et alios qui recognoscunt superiorē, quod vero attinet ad rationē quanti par est omniū conditio, ut post Inno. aduertunt posteriores in c. innouamus. de censibus Eman. Rodriguez in summa. c. 72. in 2. clone, ubi refferet tres conditiones requisitas ad iustitiam fatum talium impositionum.

In causa Baroniæ de Sangerizan ex pte. dubitatio post iam complet et absolutam allegationem nostram à D. Laurentio Marzano Godino cepit ad probandum D. Petri illegitimitatem haberi nõ posse aliq ex confessionum Parentum ipsius, nec etiam ab eis prodictorij [illegible] Aplicarum [illegible] Metropolitan [illegible], quod status [illegible] nõ pr D. Petro pud iudicare cum nõ [illegible] cum legitimo contradictore, quo co [illegible] præiudicium nõ facit, ex allegationi Bal. determinare [illegible]. [illegible] dicta clarius et evident [illegible], et [illegible], et [illegible] in dictis causis super statu legitimo opus esse contradictores tales [illegible] Jo. [illegible] in tit. de nobilitate c. p. c. [illegible] 20. [illegible] in sum. sena nullus [illegible] contradictor Don Petro parere non prest aliquod præiudicium, ex vulgatiss. reg. l. sæpe. ff. de re iudicata.

Verum profecto re ipsa melius considerata, et dilligenter perpensa Ego istim ex hoc capite clara et evidentē Dni Clientis iustitiā nequaquam obnubilari respondeoq́ prout huic difficultati solidissime multis modis. Primus respondetur q. etiò q. instrumentum confessionū, et sententię prędictarum nulle fide, et auctoritate deficerent, q. absq legitimo contradictore factum, et lata fuissent adhuc tn̄ excepto hoc illegitimitatis adver. obviat evidenter in conto probata ex multis testibus fidedignis. Neq obstat, si replicetur talē probationē nõ admitti hoc actu, qm cum nõ retardet processum, imò fiat intra tempus probatorium admittitur quotidie ut in precedenti capite allegationum probauimus expressa tis, et resolutio à Molina, Barbaxi, et [illegible] Porteles, et ita quotidie in praxi recipitur sṽ eosdem

Sed admisso circa veri prejudiciū, q. illegitimitatis instrumentalis

et eiusdem probatio requireretur adhuc res esset incerta, nam

2°. respondeo, et quidem magistraliter, ex celebri distinctione Abbatis Panor. quam clarius ornant, et prosequitur Card. Zabar. Ant. De Butrio, et Petrus de Ancharrano in c. super eo. de eo qui cognovit consang. uxoris suae, ubi disputant an confessioni coniugum parendum sit circa impedimentum matrimonij etiam quoad legitimitatem filiorum, et distinguunt magistraliter dicti Patres, quod aut stant contra matrimonium, aut pro ipso, idest ad eius validiter contrahendum, et hoc posteriori casu praecipue fama publica concurrente resolvunt standum esse parentum confessioni, et ratio eiusdem est, quia hic cessat collusionis, et fraudis omnis suspicio, cum ergo in hac instrumentali confessione etiam concurrant circumstantiae solitae quod pro obtinenda disp.e ad contrahendum, ne dicam fama concurrente sed plena probatione impedimenti absque dubio resolvendum est parendum fore coniugum confessioni, et punctum, et in terminis quod confessio coniugum super impedimento quando agitur pro deffensione matrimonij etiam quoad legitimitatem, aut illegitimitatem filiorum ex Paris. cons. 10. no. 29. in 2°. vol. tenuit Rota in nuiss.a decis.e 291. 3. p.

3°. Respondetur quod ubi coniuges stant pro matrimonio, cessatque omnis collusionis, et fraudis suspicio, usque adeo illorum confessioni paretur, ut nec videantur admittendi coniuges, prout vere non admitterentur nisi ubi subesset aliqua spes, aut suspitio collusionis ex decis.e 212. 3. p.e in novissimis, quam considerare amplius oportet.

4°. resp.r ex eo Bal. in d. l. ingenuum. no. 6. quatenus asseverare in terminis fuisse etiam inter omnes summissenas declarativas status.

5°. Respondetur in hac causa Don Petrum adversarium non fungi vice vel persona legitimi contradictoris ita quod attendus esset

quandoquidem omnimodum interesse negotij tangebat ipsos pardes
Unde regula legit. sepe. de re iud: venit limitanda, ut tunc demum
illi citandi, et vocandi sint qui pretendunt interesse precipuum, &
vitale, non qui ex accidenti, et oblique interesse aliquod pretendere
de re possunt, ut ex multis alijs preclare observant Ant. mill.
de concordia glosarum. glo. 1. num. 43. et seqq.
Demum responderetur quod etsi ad fuissent legitimi aliqui contra-
dictores, neque evocati fuissent ad causam, in spolium tamen saltem
semiplena probatio resultaret contra omnes ut ex Azmo. [illegible]
ueta, et alijs pluribusque observat Rota novissime decisione.

Competentiæ Jurisd.^{ic} 26

31 In processu competentiæ Jurisd.^{nis} vertente coram D.no Cancellario inter partes D.num Archiep.m Cæsaraug. & N. Baraona, ex una et officiales Regios ex altera, quia prætextu quoque criminum et qualificatæ resistentiæ fuit extractus dictus Baraona ab ecclesia S. Laurentij sequentia fuerunt suscitata fundamenta pro seculari iurisd.ne Primum à D.o Morlans quod in crimine læsæ maiestatis nemo gaudeat immunitate allegabat Gigantem in tit. de crimine læsæ maiestatis Sed qui officiali Regio nomen appellitanti qualificatè resistit incidit in crimen læsæ maiestatis, ergo potest eximi ab ecclesia, et idem procedere contendebat quando liberatus fuit è familia Potestatis allegabat in id Farinacium in qq. criminalib. p. 2. q.

Cabrerus Remirez contendebat ex eo capite competentiam secularis locum habituram, quia sub spe immunitatis intus eclam deliquerit ex cap. in c. fin. ubi tex. de immunit. eclars. Remigius de Gonni de immunitate eclars fallentia 3. cum suis ampliationibus

D.nus vero Martinus Miracete de Blancas fisci Regij Advocatus subtiliter contendebat, immò potius alio ex capite D.num Regis esse fundatam intentionem, quia obs. obs.a 2. ubi si verò latro, vel Raptor. de ijs qui ad eclas confugiunt cavetur de consuetudine Regni statutum esse quod quoties insequentibus officialibus, quisquis ad eclas confugiat, quod possit extrahi ab eidem, et licet ea obs.na loquatur de latronibus, et Raptoribus contendebat tamen, ne obs.a remaneat dein dubitabili, et sit superflua, quod omnia ea delicta posita gratia exempli; et sic quod ex eis regula non trahatur ex l. illam. C. de collat.

Fuit declarata ad fabore ecclesiastici concordi omnium voto

Ego tamen replicabam, quia cum de foro standum sit casu obs. 1. de aquo vulnerato in penalibus non videbatur extentio admittenda de delicto ad delictum. Quare iterum expendebat quod generali

Pro Bartholomaeo Silver, beneficiali

22 Pro sententia lata in priori instantia per D. Doctorem Michaelē Plana Off. Oscen. quem reverentiae, et amicitiae gratia nomino ad favorem D[ni]. Jo. Silver, coram Dño Reynoso expendebam sequentia, Et primo obiter circa beneficium petitae restitutionis in integrum res est clara, dubioque scrupulo q[uod] certum est eiq[ue] intra quadriennium adversus alios, et dillationes iudiciales concedi dictum beneficium ex vulgatissimis regulis, immo et ex post consu[m]ptum quoque quadriennio saepe à Rota hoc remedium conceditur, ut refert Ptholomeus decis. 853. per totam 3. p. in recentissimis Abb. in c. cum dilecti no. 5. de rest. in integ. Anto. in c. ad aud[ientiam] no. 20. de praescriptio[nibus]

Hoc Beneficium restitutionis in integrum in Regno non est cognitum vel Nbo Regni verio Sesse decis 35 n. 5.

Sed quia ex altitatis in processu contendimus constare de iure Clientis et beneficij nō est cur ad huius beneficium rest. in integ. recurramus.

Et 1.º praemitto per testes idoneos amisso instro censuali veré posse probari censum, ut in terminis de clerico dotem beneficij postulante deter=minarunt P. de Ancharra. in c. 1. in rep[etitio]ne q. 12. de constitutio. Socci. conso. 211. col. fin. in 2. et novie Petrus Folleriq in tt. de contractib[us] censuarijs § ut vides disertissime Retr. no. 64. Borg de cura li in fra referendus, et allegandus.

Tota ergo difficultas consistit, ut videamus dit ne legitimé probatus census per testes de quib[us] in processu, Et quidem probatio redducitur ad tres testes deponentes quod per multos annos saltem per decennium fuit solutus census ab oppido de Callen, quo casu aviter probatum esse censum, et saltem oriri praesumpt[io]n[em] iuris, quae faveat Clienti donec ex[adver]so probatum fuerit contrarium, nam omissio eo fundamento quod tribus vicinis solutio[n]e rei tributum fingatur ex ijs quae post Molinum reffert paroles verbo tributum. et verbo censualia utrobique no. 15. ubi innumeros reffert, quia forsan dici posset quod in ee esset ne à retroactis annis possit exigi tributum decennium, at vero saltem concurrente no.

probata decem annorum solutione plene probrea diceret intentio Celent
licet n. Ant.º Crauetta de antiq. tempo. 2. p.te § quid in libris officialib.
n.º 9. et 10. videatur exigere ad plenam probatione tituli per solutione
q̄ hue sint continuata per 40. annos ad complendam praescriptione
at tn̄ Wen Crauetta cons.º 70. n.º 11. decennali poss.e consentit videtur
Et in termini punctum disputarunt doctores in l. si certis annis. C. de pact.
an per solutione annorum praecedentiu quis compelli possit in futurum, et con
cludunt nō solu in decennali possessore, sed etq in triennali ad ipsius fau
rem, ut constat ex rellatis à Jaso. in d. l. si certis annis. n.º 4. et
fin. potissimu in causis alimentorum vel alijs fabricabilibus citant tex. in l.
1. C. de fideicom. per quē tex. glo. in c. cu ecca. de cā pos. vers.º tamen
expp. ita resolvit, et Jas. allegat meliorē tex. in c. 1. § si vero vassalus
quid sit investitura, ubi inquit triennalē poss.m tribuere ius feudi
et Bar. in d. l. si certis annis, et in d. l. 1. C. de fidei. in ulta. solutio
pra.º de fabricabili apertu eē profitetur, et q̄ qn̄ solutio per decenniu facta
est, sigillatim, et nō una pro omnibus annis debitu remaneat probatum
docet Ioann. Gigas de pensio. q. 81. n.º 3. allegans Petru. Cinum
et Bal. in l. 2. C. de dolis promissis et omnibus latius tractat, et disputat Petrus
Andreas Gamb. de auth. leg. delegati lib. 6. ex. n.º 513. cu seqq. Bar.
et Jaso. fulgo. per tex. ibi in l. cum de in rem verso. de usuris et id
firmat Gambara in triennali solutione pensionis, et licet ipse
impedat in pensione super benefic.º quia in ea requiritur auth.
Pontificia, quam nō facit praesumere triennalis solutio, in 2
ceterae ratione nrō in casu id firmare videtur et ponderare Joan.
Baptista Pontanus de spolio c. 26. n.º 165. et dicit cum Jaso. et
~~[illegible]~~ Alex. ante. 69. col. 2. in 2. quē et seq.r Nicolaus felatius
de Cerimo, et colectis § .p. c. 2. n.º 17. concludunt omnē rellata et

resoluta per Hiero. de monte de fini6 reg. c. 2. à no. 7. preclare et
late videndus Bong. de curtili de censibus au. 3. q. no. 65.

Neque illud demum fundamentum silentio pretereundum duco, quod Vincentius de Roda ut procurator Comunis de callen confessus fuerit iudicialiter, se esse et fuisse ad retinendum ad solutionem, quia licet deberet constare de speciali posse, et mandato, nisi saltem ex antiquitate temporis succedente postmodum ratificatione et solutione Comunitatis predictis approbatum, se merito videbitur quod dicto nomine gestum erat, quia solutio facta ab Comunibus de comunitate illi preiudicat, ut Nicolaus Scrutis [illegible] ubi proxime

Et in puncto potissimo, in quo status huius processus consistit, an sufficiat probatio annue solutionis pensionis per decem annos varie fuerunt DD. oppiniones quia multi tenent quod requirantur 30. vel 40. anni et in tempus legitimae completae prescriptionis, alij distinguunt inter legem canonicam et ciuilem, ut ex rellatis à Mascardo concl. 279. per totam, et ex P. follerio § censu. no. 104. et elleganti decisione Guidonis Papae prestissime in add. lit. B. in decisione 407. Michi tamen semper placuit ea distinctio quod tempus 40. vel 30. annorum requireretur, ubi ageretur de induuendo titulo ex solo cursu temporis, verum secus est in [illegible] casu, in quo tempus decem annorum solum adferetur ad inducendam probationem presumptiuam, et ita per ultimum in terminis decisionis addit. Guidonis Papae in d. decis. 407.

Et quod possit Beneficiarius teneri ad omissam probationem c. 2. de in integ. restit. Mauritius c. 250. Reb. 2. tomo. tit. de restit. ar. 1. glo. 2. Caldas in l. si curatorem habens. verbo. aduersarios à no. 20. Gregor. Lopez in l. 11. tit. 17. p. 3. tamen l. 1. tit. 29. p. 6. et late, omnino videndus Petrus Surdus de alimentis tit. 8. privilegio 22. à no. 1. et seqq. ubi refert omnes fere, qui hactenus scripserunt

Habuerunt pro constanti in hac causa Officiales Metropolitani, potissimu Gaspar Arias de Reynoso, quod constito q Praedecessores Reverendi Bartholomei Silver exegerint dotem dicti beneffitij per 12 annos continuos quod pronuntiabitur ad ipsius fabricam, Et ita est receptissime praxis Metropolitani Consistorij, et juri satis magis conformis Et quia testes in priori, et in hac secunda instantia recepti non concludunt de numero annorum, fuit petita reinterrogatio, et declaratio depositionum, et fuit concessa, De mense martij 1599 ut in actuario processus

Pronunciose por el Metropolitano en favor del beneficiado, y despues se pidio la firma haziendose prueba plenaria de los 20. y aun de 12. años continuos de soluciones de los treudos, y con esto los dos Oficiales de la Iglesia votaron en mi favor, y los SS. Azpilcueta y Martinez por el rey y se suspendio Don Jaime de Sarmiento como se vera en el libro del S. Canciller.

Pro Eufrasia de Spes. T. appreh.

f. 33 In processu apprehensionis Joannis Gregorio, et Joanne de Torres Pro Rdo. N. Castillo qui habuit causam ab Eufrasia de Spes, suppositam inclusione clientis jure creditoris legati, et suppositam inclusione Joannis Garcia de Benabarre, et Elisabethis Pedro conjugis jure dominij, quae omnes procedunt ab eo, forse ab testo Hieronimae Remeo Todo apud Regiam aud. constitit difficultas, in eo quod ex institutione testamenti, et mortis dictae Hieronimae erat debitum praescriptum. Et ita dicebant Dni. magl. Fr. Sanctacruss, quod cum forus dicat omne debitum in Aragonia praescribi spatio 20. annorum, consequens est et legati censeri praescriptum. Ego duobus modis respondebam. Pro. quod foralis positio intelligeretur de debito ex contractu non vero de debito ex testo, et hoc Dni. Regij Consiliarij non admiserunt, et merito quidem, quum est indubitata juris clo. ius petendi legatum haeredem, aut illius successores praescribere posse contra legatarios spatio 30 annorum nonnunquam praescribunt caeterae actiones personales, ut ex Pau. Castrensi consilio 285. als 289. lib. 3. et coi Canonistarum in c. fin. de praescriptio. tenet in terminis, ut constantissimum Fr. Balbus de praescriptio. 4. p. 4. p. q. 1. no. 3. Baldus, Decius, Socinus amplissime, quos refferet, et sequitur Joannes Baptista Bonius de statutaria Urbis praescriptione glo. 29. no. 68. et seq. Nec obstat dicere in praesenti non cocurrisse praescriptionem 30. et tamen statutariam 20. annorum praescriptionem, quia ut penultime resolvit Bonius ubi proxime currit in legatis adversus legatarium etiam statutaria praescriptio ut ipse probat no. 70. ubi ex Parisio, et Ancharrano late de ratione disputat.

Quare secundo respondebam, quod ex alio capite erat repellenda exceptio praescriptionis, quia ubi haec non currit contra ignorantem et cum ignorantia praesumatur, scia non probata ex congerie a Mascardo clone 882. lib. 2. non debet currisse praescriptio.

Sin DD. in auth. malæ fidei. C. de praescrip. longi temp. 10. vel 20. ann. cum congestis à Balbo de praescrip. 3. p. q. 2. princ. n.º 3. et latiq. q. 18. princ. n.º pen. et fin. Mobinia. lib. 2. c. 6. n.º 23.

Verùm tota difficultas consistit ut videamus an in dubio ignorantia juris legati sit praesumenda, et quidem expendebam regulam ord. quod praesumenda sit, ex quo factum sit etiam non fuisse probatam ex ijs multis quae Mascardus congessit conclus. 882. n.º 2. per totam

Sed replicavit Dns. fr. Sanctacruz, id limitari in casu nostro in quo non est praesumendus maior legatarius ignorantiâ habuisse rei sibi utilis, et legati ab utroque relicti, allegabat notata per DD. in l. gerit. de acq. hered. et est in terminis limitatio Mascardi ubi s. n.º 85. Ego respondebam immò contrariam oppinionem esse veriorem, et in hoc errasse Bar. ut punctim docet et resolvit Ludov. Romanus cons. 403. ex textu quem dicit expressum in l. eiq qui in provincia. ff. post aditam si cer. pet. quem ipse expendit n.º 14. cum seqq. cum adiectis ibi à peritis. Mandosio in addit. lit.ª K. Sed tamen Dns. Mayllo semper persistebat in Aragonia potissimum in hoc pendentis articulo, coustitis de tempore praescriptionis ignorantiae nullam judicat habituros rationem, quod et ego verius puto. Item Avengorhen defferens intendum dicebat differre inter debitum ex contractu, et ultima voluntate. Sed errabat manifeste, ut s. ex Balbo, et Bonio resolvimus, quibus accedit Sebastianus Montinus de inventario th.º 30. n.º 246. Haec de oppositione Clientis.

Quod verò attinet ad oppositionem Adversariorum eam recipi, et admitti non posse, nec debere contendebam ex duobus, Alterum est, quod testes recepti ad probandum eorum inclusionem factam tempore calculationis deposuerunt multis annis ante oppositionem memoriam, et cum in hoc

et Paris. cons. 95. n.º 9. in 3. qui plura.

de fulso conuincantur, in ceteris omnibus corruit eorum fides, vt notarunt omnes ab Inno. usque ad Afflict. et Abb. in c. in nra. de te. rib. ampliat et prosequitur cum multis Men. de praesump. pres. 22. lib. 5. et expre ter citatos ab ipso ita contra obseruari pluribus allegatis refferet Matheus Gribaldus omnio Videndus in suis clonibus de testibus, et pro talio clone. 32. et 38.

Secundum erat, quia fideicommissum relictum ad fabrem Aduersariorum in testamento Hieronymae Romeo non erat purum, sed subiectum modo, et conditione, quod nupsissent fideicommissarius, vel earum altera superstes deberes, Unde oportuisset modum adimplere, et ante eius adimple mentum non videbatur audienda pars aduersa Bar. in l. Titio centum de cond. et demonstrat. et in l. filiusfamilias. §. diui. de leg. 1. et vtrobique DD.

Nec obstat dicere reijci hunc modum, tamquam impeditiuum liberta tis matrimonij l. cum tale. §. si arbitratu. de cond. et demonstrat. c. Gemma. de sponsalib. nam in dicta est de iure communi ctu, tamen in hoc Regno, indubitatissima, quod quando modus per adimpleri honeste est, precise obseruandus l. cum ita. §. l. Titio 100. §. Titio 100. de cond. et demonstrat. refferunt, ac resolbunt cum numeris Nouellus de dote 6. p. priuilegio 77. no. 3. et 4. Costa ind. §. si ar. bitratu. lim. 6. Molina erudite de Hispanorum primog. lib. 2. c. 13. à no. 1. cum seqq.

Unde cum in hoc Regno non possit promentiari neutram oppositionem reciping, quid quid male dixerit Barda ei ad suum 31. de comprehensio. videre est ipso, quaenam reciperetur ab eodem Regia oppositio in hoc processu.

34 Interrogatus ex parte Nobilium Virorum Dni Don Bernardini de Mon[...]
et Alfonsi de Spes, num quid restitutio illorum duodecim millium ducatorum au[...]
dotis Dnæ Elisabethæ de Spes, adveniente casu Vinculi appositi in cap[...]
matrimoniali ipsius sit facienda ab heredibus Don Joannis de Aragon
possitque experiri (legitima aptitudine subsistente) adversus bona relicta
à dicto Don Joanne, non solum libera, sed etiam artissimis Vinculis, et
fideicommissis subiecta. Et quidem dicta conditione adimpleta purificato
fideicommisso in difficile est posse Dnum Alfonsum de Spes vocatum in Vin
culo experiri cum effectu non solum adversus bona libera, sed etiam adversus
bona subiecta restitutioni, et fideicommisso.
Nam certissima est Juris com̃unis regula, et frequentiori Regni possessione sta
bilita, quod dotis restitutio (dummodo debeatur omni casu quo locum habere
potest) sit etiam debitis subiectis fideicommisso, et Vinculatis, in distincte
n. hoc iure utimur, ut quoties heres ultimo gravatus de restituendo fidei
commissi, aut Vinculi bona dotem recepit, et ab eo, vel ulteriori fideicommissi pos
sessore illa exigitur, bona quidem Vinculata, quæ possidebat qui dotem recepit res
titutioni eidem obnoxia sunt, sic ab identitate rationis com̃unis DD. schola amplia
regulam tex. in auth. res quæ. C. com̃unia de legatis, ubi Curtius Junior no. 11.
de com̃uni attestatur, et idem dicto no. 29. post Dec. cons. 529. et cum multis Peregr.
de fideicommissis q. 8. no. 381. Ripa in responso 292. Ut merito cavendum
sit ab Ang. et Jasone in d. auth. res quæ. no. 29. malè oppositum defen
dentibus.
Quod non solum locum habet quando tempore dotis receptæ, et constitutæ reci
piens non habebat nisi bona Vinculata, quinimmo idem procedit, et si haberet, sed
tempore exigendi dotem non extarent, quia satis id esset, ut indistinctè ad
bona Vinculo, et fideicommisso subiecta haberetur recursus, quod valde com
mendat Paul. Castren. in d. auth. res quæ. no. 11. Curt. Junior d. no. 59. et defen
dit Peregr. d. q. 8. no. 451. et fuit originaliter oppinio glo. ver. obligata.

et Barbosa, no. 2. in d. auth.ca res que. et receptissimum esse in forensibus se-
re scribentibus allegatis obseruat doctiss. Molina de Hispanorum prim.
lib. 4. c. 6. no. 7. et ultra Couar. lib. 3. Var. c. 6. no. 10. et alios allega-
tos à Molina oppinionem hanc esse crebrius receptam latè probat Meno.
de arbitra. casu 182. à no. 69. cum seqq. ubi no. 73. reprehendit Jaso.
Quingm. et alios, qui parum sibi subsistentes ab hac opp.e discesserunt
et eos reprehendit Paris. qui malè contrariam oppinionem com.em esse fuit
professus, et praeter eos omnes alios plerosque adijcit Baeza in tit. de
non meliorandis ratione dotis filiabus. c. 8. no. 4. cum tribus seqq. resp.
amplians non solum ubi expresse alienatio simpl.r à Vinculante pro-
hibita fuerit, verum etiam si prohibita fuerit specialiter ne fieret pro
dotis constitutione, aut, restitutione, quia nihilominus ex bonis Vincu-
latis, et sic alienari prohibitis, et constitui, et restitui dos debe-
bit

Pro Joanne de Aguilantena.

31 In processu Mag.di Jo. Mortanes, contra Jo. de Aguilantena super except.e fori declinatoria, coram D.no Don Garcia de Soto major Jnq.ri App.lico die 21. Julij 1599. sequentia exponebi fundamenta. Primo in concordia inita inter personas Regn. colas, et S.m officium Jnq.is stabilitum est, q. qui legit penas criminales nō gaudeat foro, et in agendo nullus, nisi is qui gaudet salario ab Jnq.ri Gnali, et ita obstare id videtur Jo. Mortanes agenti. ijs accedit forus vnicus sub tit.o de los agentiones Ecclas a Ermitaner etc.a qui forus licet nō annullet contractum abhorret tn illum, et penam 200. D.s irrogat.

2.m fundamentum deprimitur ex eo, q. contractus is venditionis simulatus et in fraudem factus videatur, vt palam deduci vr ex responsione facta a baroine ipsius part.s in demando etc.

3.m fundamentum, et precipuum est, q. asserta vend.o nō fuit facta a personis habilibus. 1.o quia monachi dati exemptores ad summ. pias causas benè potuerunt saltem de licent. superioris tale munus exercere, licet n. regulariter cois, clerici, vel monachi, nō possint hac munera subire c. neq. apud. dd. Hostien. in summa tit. ne cler. vel mona. n.o 4. glo. in c. fin. dd. de test. in c. ciprianus. 21. q. 3. et vbiq. Bellam. et alteri, et omnes dd. per tex. ibi in aucta presbiteros C. de epis. et cler. Nunq. imp.o 89. lib. 5. et alij quos in vnum contulerunt Anto. Piaggijs de licare, et incaro. q. 3. prin. n.o 1. cum segg. Guillelmus Durans in tit. de modo gen Conc. celebrandi rub. 53. n.o 13. Jo. Jacob. a Canibus de exemptorib. vlt. vol. part. 1. n.o 29. Specular de

nistrumen. ad dicto § nunc vero alleg. in gl. in ulc. de testa et quo

riter. fallit in pluriumque ea regula et conuendi omniu senatus in

casu, in quo ad pia relicta hoc erat mandat eo ubi munera

a casense nane, quia ea negt. prius cedit, quam sententia censeri debet

c. super quibusdam in fine de ver. sig. c. relatu de testam. cum

alijs congestis a Canib. ubi ī. no. 21. Immo indistincte hoc tenet

Jo. Andr. in c. fin. § fin. de testam. in 6o. in glo. 1. Bal. in l. id quod

pauperibus. C. de epis. et cler. Reg. in d. cons. 89. in 5o. Ant. Dieg.

et Jacob. a Canib. ī.

Quod si replicetur id non procedere in fratribus minoribus mendicantibus, dicimus quia

ex Bal. sen. in d. l. id quod pauperibus 7 q. in cuius sententia est approbata per Federic.

de Senis cons. 99. et Ludov. Roma. in cons. 235. et licet in

fratribus minoribus contrarium aliqui obseruent ex Bal. in auth. ingressi

et in auth. si qua mulier. C. de ss. per tex. in clem. exiui. § porro de cons.

verum de ver. sig. contrarium tamen tenuit Bar. in tit. minoricaruum

in 3. c. 3. et 4. idem repetit idem Bar. in l. a filio. in prin. de alim. et ciua.

et Roma. cons. 409. et ex Domi. et fer. de Immo. trahit quoque Ant.

Jacob. a Canib. d. particula 1. nu. 3 q. et ibi post d. clem. citat, et

uerius contraria opinio in fratribus S.ti Francisci, ut ad casse adijciemus.

allendo, quia esto, quod non possent esse curatores ad hoc et nulla

asserta vend. quia, quando plures executores dantur a testatore

ut maior eorum pars in executione concurrat, gesta vel executa

a minori parte sunt ipso iure nulla, et omnium cit. in c. fin. § dum.

de testam. lib. 6. ubi Petrus de Ancharra. Domi. a S.to Gem.

et Catij ceteris Billig. Fran. edicunt, et per plura, hic unum

inutilis docuit Jacobus de Arena in tit. de comissarijs no. 49. et 50. et

omnino videndus Simon de Praetis, de conitutis, lib. 5. dub. 2. no. 8.

et ita cum fuerint dep.ti in testo dati, nō debuit hoc vendi in dubio, cū factu, et ita nō hēt ius, et tituli petendi adversarij.

Est tn̄ verū q in dubijs ego majori dubio Primum est, quod inventita franciscani possint exercere hoc officium executoris pro quo videas ord. fel. in c. fin. no. 11. de restitutio. et Baptistā à S.to Blasio de arbitrio et arbitratore q. 26. n. 40. vbo. addere, et omnio Quint. Mandos. in facienda sua add.e ad cons. Lud. Roma. 409. litera B.

Secundū vero quod attinet ad originalem justitiā, quia non est usq. quaq. certum, q sufficiat clausula testatoris, quae libet q nō recipiatur aliud compotu, nisi q dederit, et quando dederit Jo. de Aquilantena, ad hoc vt nō compellatur ad computandū, et reddendas rationes, vt questionem de jure docet ord. videndus, et alios allegans et [illegible] ad id expresse Joa. Juris consultus in tit. de executoribus vltima volunt. titulo D. nō. penult. et similiter licet in Aragonia vbi voluntatis, et verbis testatoris aliquid impleri, vel ancora fiat dirimere, aut [illegible] nō inducentibus parendū videatur, et ita fuiendū Joanni de Aquilantena

Pro Nobili Don Joanne de Heredia

36 In sancto Inquisitionis consistorio introducta fuit executiva causa in bonis Don Joannis de Heredia ad instantiam Mariae de maridueñas viduae cuiusdam officialis dicti Sti. Officij, quae ex foro ea qualitate gaudebat, atque in iudicio reproductis se se in eo opposuit Paulus de los barrios Sti. Officij receptor cum dicto Chirographo ab eo don Joanne concessis summae sexcentorum ducatorum. Cui Juris privilegio uti voluit et executionem in eius fuit impedire ex eo, quod talia credita ex ludo illicito, et reprobato processerint et Doctor Don Garsias de Sotto major Inqor. Ex causa Iudex duas proposuit dubitationes. Prior, an pecunia haec in ludo repromissa exigi cum effectu posset. Posterior an saltim ex eo quod scriptura privilegiata Albarano dicto de mercader ex post facto esset repromissa crediti subsisteret, et exigi posset.

Et causa ego patronus per causas tui, ut indubitatae procedens clones partes Don Joannis Clientis sic agebam, ut cum primis constituerem ludentem non in potentem, sed in creditam pecuniam nullam solvendi obligationem habere efficacem, ita quod in foro exteriori ad solutionem urgeri posset etiam si ludus permissus esset, ut tradidit DD. in c. clerici. de vita, et hon. cler. ubi Imola nu. 28. in fine id probat indistincte, et aubitate Bal. id probat Paris de puteo tit. de ludo nu. 25. et nu. 34 in fine Caccialupus eod. tit. nu. 40. Avendaño de exequen. mand. 2. p. c. 9. nu. 10. in 6a conclusione, Gutierres de juram. confirmato. 1. p. c. 53. ludo. Carbone de omnium rerum [illegible] q. 13. in ulta clone, et alij multi ab ipsis relati, et [illegible] referendi.

Primo fuit non levis contentio inter Theologos, et nostrates

numquid pecuniam in ludo lucratam, et sponte solutam lucrans teneretur restituere, qua de re disputant praecitati auctores Castro, Medina, Soto, Navar. et Covarr. ab ipsis allegati et teneri quidem permulti crediderunt inter quos Imola in d. no. 18. ubi Jo. Andreas in ludo quoque facto causa solatij id fuit amplexus. Obtinuit tamen contrarium scilicet restitutioni lucrantem non esse obnoxium, dummodo fraus, et dolus cesset, et bona fide lusserit ex Bal. in rub. col. 2 C. de cond. ob turpem causam cui accedit Troilus malvetius de sortibus 2. p. no. 12. et Divus Thomas 2. 2. q. 32. art. 7. et praeclare Lud. Molina 2. to. de just. disp. 514. et est omnium communis, licet ex eisdem doctoribus repetitionem possit solvens à judice expostulare, accedente que eius vero teneatur accipiens in conscientia restituere quae in ludo lege humana vetito fuerit lucratus etiam si bona fide lusserit restituere, ut idem Lud. Molina ex aliis docet auctor est, et auctoritate Inno. Butij et cet. in c. quia plerique de immunitate eccles. firmat ludo parta ab executoribus fore restituenda Joa. Jacob. à canibus de executor. ult. volunta. §. consentaneum modo est. n. 18. praeterquam quod siquid parvae aestimationis honeste perderetur, et remissive Hieroni. de Zanetis de foro conscientiae, et contentio. no. 133. praesertim stante consuetudine ludendi. Sed eam consuetudinem graviter impugnat, et multis rationibus improbat post Alb. et Antonium Constantius Rogerius de summo bono §. tractemus de virtute. ex no. 22. cum seqq. ubi plura ad materiam ludi subijcit. Quod potissimum, ubi luderetur magno quan

titas perbatũ, cum precisso retinendi olligatione excusari nõ posset, vt ex Bal. et alijs probat Troily Maluetij de sortibus. 2. p. de ludo Taxillorum. no. 12. et seq.

Sed in spē nrā vera difficultas vertitur, nempe quod ex eo Don Joannes de Heredia cliens ex quirographis, et albaranis de mercader, que paratam in Regno habent executionē que ex post facto confecit obstrictus et obligatus ad solutionem remanserit, an ipsius instrumentis eodem pacto privilegio vti possit. Et stat certissima juris ēlo. Sos contractus inter collusores initos etiam si instrumentalis permissio intercedat nullos ōīo esse. duplici fundamento. Priori, quia cum huiusmodi scripturae quae subsequuntur propria virtute subsistere nõ possint, sed debeant subsistere in virtute antecedentis actus prohibiti, consequens est videtur esse in eadem prohibitionis causa, vt preclare Dissertissimus Baldus docet in l. non dubium. no. 22. C. de legibus, quo loco Jas. no. 65. et seq. cuius dicta exponens in instro guarentigio postmodum subsequuto de filio, quod actus veteris antecedens comprehendebat, exemplum subjicit. et in terminis

Posterius vero fundamentum ex autoritatibus expressis et in terminis punctum determinantibus resultat, sic n. censuit Acc. (vt à glossis auspicemur) in l. quod si minor. §. restitutio. ver. nõ omnimodo. in fine. de minoribus. et in l. si quis cum sui ret. ff. pro emptore, et in l. fin. quando rex actio non datur. Bal. in rub. C. de cond. ob turpem causam. et optime Paris de puteo de ludo., alios refferens no. 15. 25. 34. et quod magis est no. 41. subjicit se censuisse quoddam instrum confectum

adde Caccialupi. vlt. p. no. 20. vls. tertio et cass.

ex causa ludi pallatorij permissi, licet fuerat de magna quantitate confessum, et magis expresse Caccialupus eo titt. no. 34. vbi obtinuit et cass. id firmat ea ratione, quia si post bet solutionem dareri actio ad repetendum a fortiori excep. ad excludendam actionem deb. dari reg. cum damg. de reg. Jur. idem pro regula tradidit no. 40. et contrariam regulam sic limitat Stephanus Costa de ludo art. 6. prin. no. 1. et 4. vbi de veneri, et eius teneatur, et etiam Pauladius rerum quot. lib. 2. c. 7. no. quare pen. cum seqq. vbi egregie, et cum multis Henricus Henriquez in summa 2. tomo. lib. 7. de indulgentijs c. 35. no. 3. licet ibi admoneat non opponentem hoc juris beneficium, et simpliciter soluentem, eidem renunciasse videri, vt hic tota contraria licerans, et accipiens potuit ratione vbi primit Juris naturalis obligationis quae suadet, vt circa fraudes promissa cum effectu adimpleantur.

Itaque vnus tantum excipitur a communi schola casus, quando illi incipere a do ea obligatio fuisset confirmata, quia tunc bono adimplendum fuisset, nisi prius ab illo juramenti relaxatio, vel remissio fuisset obtenta, vt post Couar. et alios adamussim retulerunt Gutierr. de juram. confir. 1. p. c. 53. ludo. Molina et Henricus vbi s.

Neque aduersari clienti quod non constet ex processu ludum extitisse prohibitum, quod ipsum quoque contrarium verius est, nisi ludorum extitisse permissus idem juris retinendum fuisset quod ratione excessus in quantitate prohibitus tamen videretur, vt ex facto obtinuisse refert Intus vbi s. no. 41. ex auth. aleam vsq. C. de religione.

Cum ex praecedentibus senam ad fabrem Don Joannis de Heredia expectarem certissime, dubium non leve D. Ing.or porrexit, quod illi chirographa ab eo concessa jurejurando essent robrata, quo casu ambigit nemo omnino Juramentum esse adimplendum, semel, etiam quod expost facto repetitum sit locus ita ex Nauarr. Couar. et aliis tradiderunt Joan. Gutierrez d. 1. p. c. 53. Molina d. 2. tomo disp.e 515. Et Henricus Henriquez ubi s. Neque dubitari potest quin data fide christiani Juramentum intercesserit, ut post antiquos in c. querellam de Jurejurando, et alibi saepe resoluit Sapientissime Couarr. in c. quamuis pactum. 1. p. c. 2 no. 2. quem probauit Ignatius Lopez Salcedo ad Bernardum Diaz in praxi c. lit.a Unde oportet vel ante senam remissionem, et relaxationem Sacramenti obtinere, vel coram sub debita cautione promissam summam persoluere, ut cum de repetitione tractetur ea iam consumpta non sit

Pro inclita Darocens. civitate, in causa coram offi.s oscens. vertenti d.a Ill.mo Archiepiscopum Cesaraugustanum.

37 Supponita facti rellatione, in tres articulos principales probem dis cursu, et quid responsi duxi dividendu, in primo probabo, facultatem statuendi, et ordinandi in, et circa res, et negotia degg in mandatis Archiepisc. a quibus est appellatum, et in primo casu dissluitur de jure commun. ad capitulum, que ita de sex eius ad utrumque quodque eo capitulu particulare pertinere, et exspectare, et ita quod coe clientibus no solum no resistere, sed max.e assistere.

In secundo demonstrabo, quod etiamsi quod hoc pars no haberet hiam intentionem fundatam de jure coi, prout vere habet hoc ius, et facultate statuendi contra ad. acquisitu esse duplici titulo, concessionis scilicet Regie, ac Pontificie, et etiam ex immemorabili consuetudine.

In tertio articulo luce clarius ostendam hos duos titulos privilegii, et immemorialis consuetudinis, quae illis vicem opponet plenissime esse ex parte clientu probatos in hac re.

Demum licet post hoc nulla supersit difficultas, quo vero dilucidior max.a justitia, quam fovent Clientes appareat probabo, adversus omnia predicta nihil, quod relevet ab adverso ex p.e Dni Archiepisci fuisse probatum.

Et ad Primum articulum deveniens, contendo nulli govo

fuisse privilegij, consuetudinis vel alterius causæ ad fundandam
Capituli generalis et particulares dictarum ecclesiarum respective intentionem
siquidem ad ista omnia, et similia statuta condenda, et decernenda
de iure com. fundatum habent etiam invitatione privative ad Ar-
chiepiscopum et ceteros omnes Iudices, exceptis Iurisdictionalibus
in quibus eorumque suæ dominationi pertinentibus nullatenus se
intromittunt. quælibet enim Universitas vel capitulum facultatem habet
statuendi in negotijs quæ ad eas expectant, et circa rerum suarum admi-
nistrationem vulg. l. omnes populi ff. de iust. et iure l. respicienda
C. de constitut. pecun. l. fin. de collegijs illicitis glo. magistra ad
quam quotidie recurritur in c. 2. verbo statutum de verb. sig. lib. 6. cui similis est
alia glo. in d. l. respicienda scholis fin. et predictam glo. in d. c. 2. sequuntur
omnes DD. et eam esse menti tenendam attestatur Abb. in c. cum con-
suetudinis de consuetud. quam etiam post Abb. probarunt Butrius
Imola, et Fel. nu. 11 in c. cum omnes de constit. cui adheret eorum
altera glo. verbo statuendi in c. cum aliquibus de rescriptis lib. 6.
Bar. Jas. et ceteri in l. omnes populi. ubi in rep. id aperte probarunt
Raynerius de Forlivio no. 29. ut ait rep. in l. fin. C. de iurisd. omn. iud.
et in l. 2. §. fin. de const. pecun. Jo. Bap. de S.to Severino no. 8. Jo. Crotus
no. 29. Marius Salomonius no. 2. qui in rep. [illegible] arguendi hanc fa-
cultatem legum, et statuta condendi populis, et Universitatibus ipsis
iure gentium competiisse [illegible] et Bal. planius in d. l. omnes populi, si
ita concludendum est derridendam esse eorum mentem qui contendunt lege
Regia de qua in d. l. omnes populi, populis hanc facultatem non
competijsse, cum ea iam iure gentium competeret, Bar. in
l. fin. de collegijs illicitis. et etiam omnes Pontificij iuris incipiendo

[Margin:] vlo? fin.
Bo. in c. cum dilectus de cler. non residen. fin. in c. illis
Beriis in c. cum dilectus no. 38. et seq. de rescriptis.
l. 2. et l. ambitiosa de decretis ab ordine facien.
l. 1. C. de emanci. liber.
et Conc. Trid. ss. 25. c. 6

in c. cum omnes de constitutio. distinguentes, quia aut capitulum vult
statuere super iuribus, et redditibus, quae habet coës cum Epō, et in
rebus tangentibus ad generalem utriusque eius administrationem, et tunc
inquirit nō posse statuere sine Epō, et ita intelligunt tex. in
c. cum consuetudinis de consuetudine et in c. nouit. de his quae fiunt à pre
lato; aut vero statuere volunt circa res capituli administra
tionem, et sua negotia generalia, vel particularia, et tunc possunt
eo sine Jo. Andreas in d. c. cum omnes cuius dicta allegauit, &
omnino videndus post eum Alex. de Neuo ibidem n°. 15. et magis
n°. 22. penultimo super de capitulo inferiorum ecclesiarum
eandem retinet distinctionem post Butrium et Joan. de Imola
et Bero ibidem n°. 36. et omnino videndus n°. 92 in 2. colūe Decius
ad casum nostrum allegantem exemplificans ibidem n°. 21. Abb. in d.
c. cum consuetudinis col. 1. Caldering de constitutio. cons. 2. et praeclare
Mantua ibidem n°. 18. ubi absque dubio dicit hanc opinionem procedere
et allegat ubi DD. tex. in c. solio de restitutione spoliatorum et in c. si pro
neure de rescrip. licet in super grauibus, et ponderosis nō possit Capitulum
sine praelato statuere, super leuibus in, vel etiam super grauibus tan
gentibus singulariter ipsi capitulo potest etiam sine Epō super his statuere,
et disponi etiam si grauia forent, ut egregie Mantua aduertit ubi
s. his verbis, quia illud fuit nō nece ex eo, quia forent leuia
ea super quibus statuendum erat, sed quia Epum nō tangebant, cum esset
singularia ipsius Epi negotia, quod est de mente glossae in d. c. 2.
et Fel. alterati, si reprehendit Dec. male in hoc tenentem
contrarium, idemque peragit à contrario sensu concludit in collegijs
inferioribus n°. 41. quatenus dixit idem cum Abb. esse statuendum

fore, q in eccl(es)iis cathedralib(us), et sub ea dist(inctio)ne q(uod) ante ipsos tenuerat optime D(omi)n(u)s Inno. in c. cum accessissent. de const. n(umer)o 2. quatenus per regularem constitutu(m) nulla capitula superiora, vel inferiora posse sine ep(iscop)o statuere, dicit, in q(ui)b(us) ni minime, q(uod) verbu(m) intrispectat n Anchar. in rep(etitio)ne c. 1. de constitutio(nibus), sub dist(inctio)ne 7. q(uaesti)o[?], ubi n(umer)o 93. concludit posse capitulu(m) statuere sine ep(iscop)o ut 7. resolutu(m) est, et ee id ab omnibus recepto(m) probat Jo. Baptista ferretus in rep(etitio)ne d. c. cum omnes. n(umer)o 23. ubi ex contrariis resp(onde)t, et ex Anto. de Burgos n(umer)o 154. Bal. in l. 2. n(umer)o 3. C. de constitutio(nibus). Albericus de Rosate 1. p. q. 5. Alex. in l. 1. col. 3. ff. de jurisd(ictione) om(nium) iud(icum). cons. 177. lib. 2. n(umer)o 3. Aretin. n(umer)o 18. cons. sine Jo. Crottus cons. 64. n(umer)o 26. et seq. Natta cons. 12. n(umer)o 1. et cons. 106. n(umer)o 3. 179. n(umer)o 9. 402. n(umer)o 17. optime Cephalus cons. 38 n(umer)o 13. cum videndus Crottus cons. 174. a n(umer)o 12. Honded(eus) cons. 4. n(umer)o 89. Petrus Surdus cons. 59. ex n(umer)o 13. qui omnes allegant plures alios et concludunt ita magis citer ab omnibus observari.

Neq(ue) obstat aliqua ratio, q(uae) adversus supradicta obicit Ill(ustrissi)mus adversarius in processu, dum laudatissimo fastigio conatur inde intentionem Clientis infringere, quod licitus Dancerius sit intra limites sui Archiepi constitutu, ideoq(ue) cum in tota dioecesi habeat jurisd(ictio)nem eius destituendi capitulu(m) g(e)n(er)ale, et capitula particularia respective di tar peculiare, no(n) videtur illis facultas statuendi de jure posse competere; Nam facultas, et potestas statuendi jurisd(ictionis) est, et ad illa

ut firmat Bors ubi s. n(umer)o 140.

regulares sint Bar. in l. omnes populi. in 1a q(uaestio)ne ubi pertinuisse, et notant Universi in d. c. cum omnes de constitutio(nibus), et sentit Inno. in c. cum accessissent. n(umer)o 2. et alii. Sed est perspicuum capitula hec nullam penitus habere jurisd(ictio)nem g(ra)t(ia) nec potuerit aliqua ratione

facultate statuendi gaudeat, hoc est potissimum fundamentum, quo maxime
obiectum partis adversae in p(raese)nti causa.

Cui tamen validissime resp(ondetu)r P(rim)o falsam omnino esse maiorem propositionem scilicet
facultatem statuendi a iurisd(ictio)ne progredi, et dimanare, quinimmo quaecumque
Capitula, et Universitates in his quae ad eorum administrationem pertinent
statuere possunt, ut [illegible] dictum est, et id facultatis cuiusdam magis
est, quam iurisd(ictio)nis ac proinde communi calculo doctorum traditum est et
omne non iurisd(ictio)nem posse Universitates, et capitula certum modum, et
formam super traditis statuere, ut in proprio Bar. qui p(ri)m(u)m tenuit
citer ab omnibus receptam attestatur egregie Nata d. cons. 12. n.o 1.
cum multis, et plura ipsum ita tenent Bal. et Alber. in d. l. omnes
populi. Quod intellige ut hoc statutum non tendent ad decisionem causae
quia tunc esset iurisd(ictio)nis potestas statuendi, nec inferioribus capitulis
vel Universitatibus competere posset, at hoc statutum non perti=
net ad decisionem causae, ac proinde non dicitur iurisd(ictio)nis sed faculta
tis, et permissa est praedictis l. nulli. C. de episcopis et clericis. om.
ita communiter distinguunt Cravetta d. cons. 74. no. 17. et ulterius
ita distinguit Bal. in d. l. nulli et Petrus de Ancharano in d. c. 1. de
constitutionibus. car. 12. n. 1. q.e et ex Fel. et alijs antiquioribus optime
ferretus in d. c. cum omnes no. 23. Andreas Barb. tit. de praestan
Cardina. 1. p. q. 8. no. 7. Croti in rep. l. omnes populi. no. 11. Jo. Baptis
ta a S.to Severino no. 8. resolvens, quod etiam omne aliquam iurisd(ictio)nem tenent
statuendum non omnis ambitiosa, aut illicita. Imo qui in d(ictis)
volet allegari in d. c. cum accessissent dici post Ancharan. in d.
c. 1. intellige [illegible] S.to Severino d. no. 8. Raynerius de Forlivio no. 24.

Rursus, et secundo R.o capitulo hoc voluntariam iurisd(ictio)nem ad

ponit necessariam de iure cũ habere intellig. sed glo. final. in c. vnic. de maior. & obed. lib. 6. cui post Jo. Andr. quem refert accedit Bellamera de permut. benef. 2. p. q. 4. no. 4. Immo vero etiã, quod quidõ esset necium accedens ad sum. facultatem statuendi, eam acquisiverunt capitula respective ad eam facultatem, vt mox suo loco docebimus.

Eadem quidem ratione respondendum est, alteri rationi, desumpta quod Ill.mus aduersarij ad sui fabricam perpendit in statuto dato, quod ad capitula respective haec facultas statuendi possit convenire, id quidem est sub reseruatione decreti, vel illi in totũ valida sint, & effectũ habeant, in quantum illud Prelati accesserit autoritas, illaque confirmauerit quibus Principibus, & Superioribus in mõ statutis pemittere esse censeri ex relatis a Rolando cons. 86. no. 21. lib. 1. quem seq. Menoch. cons. 351. no. 16. et in spẽ nrã, q. statuto a capitulo facto debeat accedere assensus ep̃i voluit Ancar. in c. 1. de constit. q. 6. Archidiac. in c. cathedr. 11. d. Gabriel. cons. 181. quinimo tale consensus dẽt inter[?] tempore, quo conditũ statutũ, nec sufficeret si ex post facto interuenerit ex Bal. determinatione in c. 1. de alienatiõ. feudi paterni cui accedit Domin. in c. susceptũ. de rescrip. lib. 6. col. 1. Contrarium enim ex absque contrauentia verum Ill.s, in casibus in quibus licet capitulis condere statuta, nullius ipsius prelati opus est confirmatione aut decreti, eodem cum prin nis admissione sed in iis populis, vel Vniversitate, quando non tractatur de iis casibus, aut praeiudicio Superioris ex Jure in l. omnes populi. Fran. Amicus cons. 22. no. 1. & seq. Honded. d. cons. q.

no. 89. et ibi eos viri tenuerunt [illegible] Baldus [illegible] l. omnes populi. fol.
vi d. c. cum [illegible] no. 11. de [illegible]. et cum multis [illegible] d. contr.
89. no. 15. et in ipsis terminis nostris Cephaly d. cons. 38. no. 22.
[illegible] d. contr. [illegible] Andr. Gambara de permut. benef.
[illegible] lib. [illegible] decretales no. 127. et alij permulti.

Ex his plane [illegible] resultat primum efficacissimum Clientum
fundamentum quod cum facultate statuendi in ijs rebus super
quibus facta fuerunt Summi Statuta ab Archiepiscopo, a quibus et nisi
potestas appellationis fundata habeant de jure communi suam inventionem

Verum enimvero, [illegible] res fiat [illegible] clarissima, opor
tet verbatim discurrere per dicta Statuta [illegible]
unumquodque illorum et depertinentibus ad capitulum.

Primum itaque [illegible] que muriendo, faltando, o, absen
tandose el Prebste del cabildo gral, aya de presidir, convocar y ha[cer]
el mas antiguo de la Iglesia. Porque si muriere o, faltare o, depone
el officio lo haga el Prebste [illegible]. Que al Prebste no lo pueda
pribar el cabildo. Primum adversus [illegible] hoc primum statutum
quod continet manifestam repugnantiam, et contradictionem, nam
Primo disponit, quod antiquior illius ecclesiae, [illegible] et Portionarijs
ipse Prepositus, regat illius officium, usque ad novam electionem
et deinde, id [illegible] Prepositus [illegible] committit.

Insuper adversus [illegible] contradictionem, quod Summi Statuti
[illegible] quod est [illegible] nullius [illegible] contrarium
Juri communi, siquidem de jure communi iam est expressum, quod deficiente
morte, absentia, vel impedimento praesidente, convocet,
confirmat, et regat capitulum antiquior de capitulo [illegible] in c. 1.

de mag. et ibidem Bar. per illu. tx. in l. i. de allo scribend.
fel. post Andr. in d. c. cum omnes de constitutio. expedit id generale
in b. capitulo, vel universitate eccl., sit, sive secularis sive
et ita et contrarium vide
quod firmetur an [illegible]
celebr. [illegible] ex Patro
narijs, [illegible], si
antiquum [illegible] cap.°
gnali, ex [illegible]
ferrdin in repl. d. c. cum omnes. in fin. vbi Abb. et Inno. con
tiarias [illegible] aliquis opponens conciliat, et comprimit,
Sed vt magis ad propositum perveniamus, quis non videt eorum aliquis
Statutum quod fuisset in proposito, id omnino pertinere ad solum capitu
lum, et sine priori statuto contradicunt omnia exempla DD. quibus
miscetur, super his quae non pertinent ad respectum prelaturae ad episcopum, neque
tangunt generalem statum eccl.ae, possunt de per se capitula statuere
fuit resolutio individualis glo. singularis expediens ad quam vt dicunt
DD. quotidie recurritur in materia in d. c. 2. de ver. sign. § statutum v.
statutum, quae post quod distinguit posse capitula statuere, dummodo
non fiat de rebus, vel juribus episcopi, vel de statu generali eccl.ae, subjiciens
rem exemplo, et declarando quae dicantur negotia particularia
ipsius capituli, vt nos doceat, circa quae possit libere, et sine
episcopo statuere, in quibus, puta quod certis modis quotidianas ob
ventiones distribuant, vel quod certo modo ad capitulum vocentur
puta, per solem campanam, vel alio modo, vel quod certis tem
poribus etiam non vocati veniant ad capitulum, vel his similia
Statuere igitur circa modum congregandi capitulum, disponendi, suffragiaque in
eodem ferendi non expectat ad generalem statum eccl.ae adeoque per consequens
primo pertinet et expectat ad capitulum, et haec glosa communiter primo
ab omnibus DD. est recepta, [illegible] omnes [illegible] relati, et nomi
natim illam probant Jo. Andreas in c. cum omnes de constitutionibus
et Alex. ab Alex. expressissimis verbis ibidem n.° 15.

et sumi famulos corrigendi | Disponitur, et statuitur, eodem primo statuto, q nô possit capum gnale
Vpuniendi singulos de capo. | proceder à privar al Pebostre por demeritos, sino con orden del
nô solû de Jure cû, S. Alex | Arçobpo, o, su Vicario gnal. In quo nô minus limitur sua facul
prohnip. competit capitulis | tati, et jurisdn. expresse, cum statuere circa correctionem
ubi q nô sit locus prevenitioni | et penam clericorum & mini de capitulo, pertineat sui juris
per epm. Jo. And. in c. pas | dispositionem ad ipsum capitulum vt asseruit Alex. de Pe
toralis. de off. ordi. Card. | rusij disputasse, quem refert Novellg in c. vnico de maiori, &
o Immola in c. fin. de preb. | obedientia lib. 6o. et expresse resolvit Egidij de Bellame
Silva de benoff. 3. p. q. 11. | de permut. beneficio p. 1 q. 4 no. 3. Sic verbis, capitulum
no. 17. elligantes. Vet | possit punire, corrigere, et punare quia hoc pertinet ad me
r. in d. capitulo c. vir. Fago | ram justitiam, imo et statutû super correctione possit facere.
bili. de off. ordi. vbi Jo- | Sed in dubitanter resolvendû est in hac quesq parte statuere
Andreas ergo, hoc sui prima | circa hoc pertinere ad capum nec permisse Arc Epm in hoc se
tur, ee expellendo insinu | intromitere.
sppinie. Stapil. de gra | Demum eô primo capo. hoc asserens statuere statuitû, q illa qui
tijs expresat. tt. de subrodis, | succedit vaccante offo. Prepositi in illius locû, nô sit exemptus
& fra. impetrandi, no. 14. | nec privilegiatus in sede, reliquisq officijs, id proterquam
rami, & juris regulis contrariatû, cum Viegerens offitij
debeat gaudere gratijs offitij vt ex plures manifestum. circa
hoc statuere cum nô pertineat ad gnalem statû ecle, neq ad jure
epi, pertinet ad capitulû ex resolutione D. DD. J. allegatorum.

In secundo statuto, se dispone el orden q an de tener en proveer, votar, y levantar las resoluciones del capitulo gê
neral, y de los capitulos particulares, y poniendo penas à
los q no guardaren dho orden. Quod de jure nô pertinuisse ad Arcobispû, sed ad capitulû pertinere palam

est, ut ex eisdem doctorum traditionibus perspicuum est, et potissimum ex Alex. de Nevo d. n. 15. dum gnalr requirit superiorum, in quibus capitula ab epo habent divisam administrationem potiendi puniendi et statuere.

Quibus plane fit statuta praedicta non permisse ab Arcepo decerni, ad pertinere, et permittere in gratie, et in ipse ad ipso capitulo non pertinuit.

Ultra Resoluo. Praeterea alio nonnimis efficaci fundamento confirmari pot, q. casu negato, q. permisset pertinere tanto hoc statuere ad ipsum Arcepm, cum in agnetur per vian statuendi derelictis ad capitulo pertinentibus clarum erat, ipsum deposse non permitte sine consensu hui capituli ea decernere, et statuere et nunq est consensus tacitus vel expressus capitulorum inferiorum, vel saltem unius eorundem ad hoc ut epi possit statuere ad illorum praeiudicium, vel valitarum, ita concludit Inno. in c. 2. de elect. allegans text. in c. 1. de consuet. d. 3. et in c. ult. de his quae fiunt à Praelatis sine consensu capituli, q. Inno. dictum post Ant. Abb. et Felinum magis sequit Alex. de Nevo in d. c. cum omnes. n. 22. et post Inno. alijs in locis Abb. in c. 2 de institutio. et in c. ad audientiam. de cleri. no residen. et in c. cum consuetudinis, de consuetudine ferretis in d. c. cum omnes. no. 22. Quod multis usq adeo visum est verum, ut no solum arbitrenti tacitum consensum capitulorum collegiarum inferiorum exposcant, sed requirant expressum, ut tenuit Abb. parum sibi in hoc subsistens in c. in caus. ic. q. de elect. col. 2. circa medium, cuius dictum approbat, et resolutionem hanc egregie confirmat Ant. de Burgos in d. c. cum omnes. no. 153.

et q̃ statuta ep̃i nõ emerant ex p̃cientiam suae Iurisd.ne ut in casu n̄ro indubiũ est nõ valere nisi ep̃s requirat consensũ subditorũ, ut cũ alijs Abbat. Andreas ab Exea in d. c. cum omnes. n.o 101. i[d] q̃ ma gis procedit in sp̃e n̄ra, cum constet Archiep̃um fines suae Iurisd.is in condendis huiusmodi statutis excessisse, quia tale statutũ quantũ cunq. rationabile nullũ est, ex potestatis defectu, ut firmat resoluit Exea qui proxime n.o 104.

Quae usq. adeo procedunt ut nõ solum extra Synodũ, sed neq. etiã con gregata Synodo nõ possit ep̃s condere statuta circa res, & adminis trationẽ eccl.arum inferiorũ nisi de consensu sui capituli, vel saltẽ de consilio arg. tex. in c. quanto. de his quae fiunt à Praelato, licet in Gofredus voluerit consiliũ nõ sufficere, sed necessum esse consensũ contrarium tñ opp.e sic defendunt in c. 2. de constit. nisi quod fuit origi naliter Hostiens. citat. approbat. et per Abb. in d. c. cũ contingat in 6.o, et in d. c. quanto de his in d. s. 2. et ibi Card. in repe.e col. 1. de constitutio. lib. 6.o Et si ep̃s statuat irrequisito consilio capi tuli, dicerentur irrationabilia ipsa statuta ex Philippo franco in d. c. 2. Imò erunt nulla ex glo. fin. in c. nõ est. de constitut. in 6.o et quam sequitur ibi DD. et Abb. in d. c. ex parte. col. fin. de constitutio. ubi Dec. col. 2. multa allegat, cum qua opp.e post longam disput tationem Henricus Botey in lib. de Synodo ep̃i 3. p. n.o 137. et seq. pertransit. Quinimò, in arduis nõ sufficeret requirere consiliũ, sed expectare consensũ Panor. in c. cum consuetudinis col. 2. ex doctrina Inno. in c. edoceri. de rescrip. Alber. in l. fornũ C. de off. praef. praeto. Botey ubi s. n.o 141. et in p[ar]um commune est ep̃s in sub statutis, id nõ p[otes]t facere sine capitulo c. si quid. c. ep̃s nullus 12. q. 2. c. si quid 25. q. Abb. in c. a. de exceptib. prelatorũ c. 2.

de consuetud. in 6. Puteg. ex mense [illegible] decis. 209. no. pen. et fin. lib. 1.

Secundo principaliter intentio Clienti robratur, quia licet Archieps fundatam habeat suam intentionem de iure com., et in spiritualium ops fuisset iurisd. ad eum statuta condendi, de quibus agimus, nihilominus in duplici casu hoc ius statuendi potuit acquirere Capitulum gnale, et etiam particularia Capitula Secularis Daroce respective, quamquam n. eps habeat in certa dioc. et in ecclesijs intra eam consistentis suam intentionem fundatam non solum in subditis tamquam ordinarius, verum etiam in exemptis, tamquam Sedis Aplicae dellegatus, c. omnes basilicae 16. q. 7. c. cum eps de off. ord. lib. 6. Abb. no. 3. Soci. no. 4. in c. cum capella per tex. ibi de privilegijs, potissimum in visitatione, in qua facta fuerunt, et statuta ab Archiepo Summi decretum a quibus est appellatum, quo cum ecclesie eius exemptae fuissent, nihilominus ut Sedis Aplicae dellegatus visitando et decernere potuisset Conc. Trid. ss. 21. c. 8. et ss. 7. c. 8. c. per exceptionem de privi. in 6. et fuit decisum de mense Januarij 1583. in una Salmant. iuris visitandi decis. 726. no. 3. 1. p. in novissi. et ex c. cum non liceat de praescrip. et ex c. 1. in princ. de censib. in 6. et in Conc. Trid. ss. 24. c. 6. et ss. 14. c. 4. et ss. 21. c. 8. et ss. 24. c. 10. et in una Volaterranen. iurisd. tradditur et de mense Januarij 1581. in decis. 207. 2. p. in novissimis. Ex quibus emergit Tertium Archiepi fundamentum, quod saltem ex eo, quod statuta haec facta fuerunt in visitatione, ea valida sunt ord., vel iure ord. vel ex ordinario Aplicae dellegationis, ut dixi. etc.

Verum eximuntur Ecclesiae ipse [illegible] Archiepo petitatis, nonobstantibus Summarie, et fundamentis, quia negotia, et res super quibus haec

Statuta decreto fieri, nõ tangebant ipsam visitationis causam, cum dicerio, ex primo, et praese nõ patinerent ad cultũ divinũ, nec morum correctionem, ut probare videmur extra omnẽ contentionem, siqdẽ non attinet ad nrãe questioni disputare de facultatibus ordinarij in causis visitationem tangentibus, quia ea amplissima sit, dum in visitationis praeceptis, alia in quibus ecclesijs de iure cõi, et immemorabili consuetudine quaesita sit, et competunt nõ perambent, sed his circumscribuntur cultui, cultu dei divino, et animarum subditorum curae incumbendo glo. elligentes in c. mandamus de off. archidia. c. dicitũ 2. de electe. c. cum satis. et c. fin. de off. archidia. conducit rep. in c. inter cetera de off. ordi. Jo. Mona. in c. cetz. de supplen. negl. prel. in 6°. Archid. c. si epi. de off. ord. eo lib. et admonet socins de visitatione fieri per an. charitatis, sed potissime no. Reg. quaberg dicit in ijs quae ad visitationẽ pertinent nõ licere subditis praelato contradicere, et si contradixerint, oportet eos ad obedientiã compellere, et per tõtũ illũ litt. solimel docet officium visitatoris ad cultũ divinũ, et morũ correctionem tñ pertinere, et expressis Pauing eo litt. q. 1. 1. p. no. 9. cũ seqq. et melius no. 28. ex Hostiense de Simone Monacho dicit, quod quidquid tendit ad salutẽ animarum, cultũ divinũ augendũ, vel statũ ecclesiae in meliore firmandũ, id ad visitationẽ munus censetur pertinere c. placuit. 10. q. 1. e. Jura allegata per glo. in c. si epi. de off. ord. lib. 6. et attenti dent providere ne eiusmodi officiũ ad subditorum gravamen convertant, et illud studiose, ac fideliter exequantur, si commercia voluerint exigere vel actionem ut dicit Pauing. d. no. 8. q. 1. no. 35. et latius in d. q. 8. ubi refferens ex summo ea multaque ordinarius in visitatione potest expedire omnia exempla ad augmentũ cultus divini, et correctiones morũ expectare sicut et ea omnia quae ex dicti. ubi d. no. 2. Ð. refert decisio Rotae 740. no. 2. et 3. 2. pt. in novissimis. Ex quibus omnibus clarissima

petet responso ad Illum. obiectu, q. in visitatione possit ordinarius decernere et statuere, dum tn. id faciat respectu cultus divini augmenti, et animarum publicorumque salutis, nam in ijs nec exemptio, consuetudo etiam si esset immemorabilis, vel privilegium attendi debeant, in religiosi tn. consuetudo, exemptio, et privilegium, vel concordia ad unguem fuere observanda, et ita in spe. Dni. decisum fuerunt, moti pratat. sess. 21. c. 8. et sess. 7. c. 8. et tex. in c. exemptionem de privilegijs. in 6. vt Concil. statuunt non obstantibus exemptionibus posse visitare, et in visitatione in concernentibus curam animarum. d. decis. 736. n.o 5. et decis. 202. 2. p.e n.o 34. Cum igr. statuta hec de quibus hic disseritur statui gnalem Notarij Curiarum, cultum divinum, nec morum correctionem non expectent, Dni. erit obiectiones cessare, neque posse haberi in consid.

In secundo principali dict. Dnis. decisionis, premisit probare ex titulo concessionis Aplice, et ex immemorabili consuetudine Clienteo esse munitos. et cum Dnis. extra negotia, et res visitationis nemini dubium esse per, vt de privilegio, vel concordia Dd. in c. cum capella. de privilegijs in 6.o d. decis. ante 736. n.o 2. p.

Et quod immemorabilis consuetudo in his, in quibus a iure sublatus non est illius effectus, vim habeat tituli legitimi, et canonici nemini dubitari potest quin imo in proprio vero ad inducendum huius titulum non requiretur immemorialis, quia cum hec consuetudo statuendi sit ordinis iuris cui disponere vt habitur per d. ordinis statuta esset aliquem actum ostendere, Jmo etsi esset preter ius sufficerent 10. anni, quin hec consuetudo non est inductiva, sed declaratiua, et interpretatiua, vt notat Bar. in l. de quib. de leg. n.o 4. et Abb. per tex. ibi in c. cum dilectus n.o 6. de consuetud. Unde resultat, q. nulla requirit temporis prescripti. Et allegatur Cons. Cornei   expendens in id tex. C. que sit longa consuetudo, vt cum mutetur, id dictum sit ad distinctionem Meliorum

consuetudinis, quae dicitur maior praetaxata, quae omni vlla temporis praescriptione indiget. Areti. cons. 11. col. pen. Dec. cons. 156. et Franch. 101. no. 4.

Vel ad minus 40. Caccial. de Vnio. art. 65. no. 66. Imo 10. Bartol. Vertinen. y de char. sub. q. 82. no. 5.

Et casu quo ex abundanti diceretur praeter ius sufficiente 10. anni, ex glo. in c. fin. verb. consuetudo. de consuetud. in 6. Jas. in L. de quibus. no. 48. de quibus, et Rubeo decis. no. 12. lib. 5. resolvit Rota novissima dec. 615. 1. p. Ideo non solum in casu nostro vbi forsan est stabilita haec consuetudo magis, quam ex iurisd. provenisse, quae facultas ad capitula designari per tinere, verum etiam si pertineret ad Archiepiscopum cum non omnibus in casu dispositionum potuit amittere, et amisit talia iura (casu quo sibi desponsarent) per contrariam consuetudinem legitime praescriptam, vt post Sebast. in terminis docet Pauinus 1. p. de visitat. q. 10. no. 55.

Potissime cum tractemus de consuetudine immemoriali, quae cum habeat vim tituli, et constituti L. 1. § ductus aquae. de aqua quot. et aesti. Leni § fin. de aqua pub. arcen. c. super. § praeterea. vbi glo. et DD. de Ver. sig. in quam sententiam vigniti quatuor doctores ex antiquioribus et recentioribus recenset omnino videndus Horatius Mandosius in Ttt. de privilegijs ad instar. glo. 14. no. 64. et seq. et vltra eos 24. doctores idem, Imo quod magis est, quod consuetudo immemorialis potentior sit titulo, et ius quod hinc ex immemoriali acquisitum difficilius euelli possit, quam si ex privilegio fuisset acquisitum singulariter dicit Innocentius in c. audientiis vbi vnde sic fuerit de privilegijs, quod dictum pro singulari commendat Fel. in c. audentes. col. 5. de praescript. et Quaedit obiter dubio data capacitate pugnare, nam vbi haec defuerit potentius operantur privilegium, quam consuetudo C. quanto. vbi Abb. de consuetud. c. cum. c. audientes. de praescrip. c. 2. eod. tit. lib. 6. Vtrumque firmat egregie Craueta de antiq. tempo. 1. p. in princ. no. 43. et seq. Petrus Rebuff. in decimis q. 13. no. 67. Bellinzinus

de Clarit. subs. q. 42 nº 4. Remigij de Gonni eo titº q. 15 nº 1
e q. 17 nº 6. Hiero. de Mon. in re de finib. reg. c. 24 nº 26. Bald.
in tit. de Fabelio nº 19. Et qn' sit juri eod. conformis, nec a Jure
reprobata id magis certu est ex Putea decis. Rota 266. lib.
nº 4.

Et magis ad spem deveniendo, et ut omnis cesset diff.as Demum
supletorium, quod Potestas Idae Patruendi esset jurisd.is ex Bar. &
Bal. supp.e et quod pertineat aliquo casu de jure com. ad Archiepu
consuetudine immemoriali indubitabile est eam hodie spectare, &
pertinere ad capitulum gnale, et capitula particularia Ordinis res
pective. Et quippe consuetudo may.a cujus initij no existit hominum me
moria fine, et origo omni jurisdict. firma, atq. prius, ut ex l. missi
opinatores C. de exactio. trib. lib. 10. et ex alijs junctis optime Guilli
emi a Monserrat Cathalanus in tit. de successione Regni dubio 1 nº 4
et quia consuetudo jurisd.s det, augeat, vel minuat probat tex. in c. cum
contingat. de foro comp. glo. verb. consuetudine in c. Romana de
appell. lib. 6. glo. verb. no ab alio in fine in c. de persona 11 q. 1
Quint. Mand. de inhibitio. q. 4 nº 6. Confirmatq. idem Quintil.
q. 93 nº 3 et 4 ex Romano cons. 243 et cons. 300 Archid. in c.
conquestus 9 q. 3 et ex tex. in c. 1 ubi magis amplius de consuet. in 6.
Sane extenditur no solum in personis vel locis publicis sed in
personis privatis inducens ad id tex. in l. si quis quam de divers.
et temporalib. praescrip. et in l. venditor. Coram Grediniis Rosa
de Regal. nº 445. Gonzo de pub. consuet. ubi ergo videtur
nº 19 Jo. Hugo de off. quatuor prela. tit. de solven. ligandisq.
off. nº 3. Et Ant. de Butrio tit. de indulg. nº 434 et seqq.
q. ea quae sit ordinis eplis no possit ab alijs acquiri consuetud.

reliqua vero [illegible] potuit. optime Paring de Visitatio. qua eius
de facultate Visitandi, dicit esse glos. et DD. plurimi, qui dicunt, et
aliis dixit attendendas consuetudines ecclesiarum, et ad eas recurrendum, et secundum
eas iudicandum, quia iurisdictionem dant l. 1. et fin. C. de eman. liber. c. con-
questus 9. q. 3. et privatae personae c. cum contingat. de foro comp.
Paring t. 1. p. q. 2 no. 35. et c. novit, de iud. J. Calder. [illegible]
tis no. 56. Quod adhuc locum haberet etiam in iis quae Archiepiscopo de iure
com. competere posset, cum reservata Principi consuetudine imme
moriabili amitanti Petrus Rebennaty de Statutis. [illegible] no. 7.
Unde ipse Rebennaty paulo inferius no. 9. resp. quod dicta haberet con
suetudines honorabiles, et epi, et capitulum simul convenirent, et vel
lent illi renuntiare, vel contra illa facere aliqua statuta non
valerent talia statuta, et unusquisque posset se opponere, et eo uno
contradicente Superior deberet talia statuta infringere allegat
Inno. in c. cum venientibus de privilegiis, et modernos in c. catholica
11. d. quoniam indistincte prolatum verum sit, nec ne, alias fit iudicium.
Ubi autem libuit pulchra verba Rodrici Vamondez in posterio
cimo pupillorum no c. 5. no. 40. cum seqq. ubi post relatam consuetudinem
praeter, aut contra ius [illegible] subdit, non minus habere quam legi con
tradicat scriptis, nam cum quis (inquit) ea consuetudo legis vim
nisent, et ut ita dicam legem vincit, superior est, et sibi eam
postponit. Et non solum [illegible] praeter ius habere facul
tatem statuendi acquirere, vel eam sibi de iure com. competentem
consuetudine roborare, sed etiam potest contra Archiepiscopum eam
acquirere ut graphice docet Michael Ulzurrun Pampilonensis
in tract. de Regimine mundi, q. 2. princ. no. 27. ubi illum miraculi
[illegible] fuisset, quod non potuit lege expressa per inferiorem

ius superioris tolli; bene autem potest per consuetudinem. Unde in dictis reprehendit Bar. in l. de quibus ff. de legib. Primo quia dicit, consuetudinem introduci per actus tantum eorum, qui expresse possunt legem condere. Nam immo, et si non possent iura decernere, bene possent consuetudinem introducere. Secundo in quantum dicit non posse consuetudinem induci nisi per eos, qui possunt condere ius, nam per inferiores non potest induci ius, contrarium superioris, bene autem consuetudo. Unde annotandum est alia ratione quam ad propositum aptissime scripsit Jo. Corrasius de iure civili in artem redigendo c. 11. [illegible] quaecunque consuetudinis vim prosequutus sic distinxit, aut ea, est legi conformis, et tunc confirmat atque in suo robore retinet, ne diversum recipiatur l. fin. C. quae sit longa consuetudo. Nisi fere lex dubia fuerit, aut obscura, quam tunc consuetudo optime interpretatur l. si de interpretatione. de leg. c. cum dilectus. de consuetud. Aut est praeter legem, et tunc eam imitatur, et est ius non scriptum. Ex quo sequitur ut tantum valeat in casu omisso, quantum lex in casu expresso l. de quib. de leg. et consuetudo. ut d. l. diuturna l. sed ea. de legib. Aut est consuetudo contra ius scriptum, et tunc aut est contrarius iuri divino vel naturali, vel libertati ecclesiae, et tunc nullo tempore contra legem scriptam poterit superare auth. cassa. C. de ss. eccl. auth. navigia C. de furtis, auth. omnes. C. [illegible] aliquis de consuetudine abrogabitur lex d. l. de quib. nisi sit de iure naturale c. fin. [illegible]

Neque obstat l. 2. C. quae sit longa cons. dum dicit legem non derogari consuetudine, quia verum est generaliter, sed [illegible] legis vires, et abolitur in loco ubi viget consuetudo, l. si unus haereditate. §. cuius. de adm. tuto. Corrasius ubi s.

Nec refragrabitur, quod lex naturali rationi innititur, non videtur eam consuetudinem rationi contrariam posse induci c. hospitalium

[Margin: Idem latius scripsit Bar. in l. 50. 136. in fine et Alex. n. 173. Lib. c. et Bal. post glo. in l. 1. C. quae sit longa. Jas. in l. fin. C. de sacram. [illegible] 91. Et dixi l. supra eodem Alex. n. 23. [illegible] ad rectum sensum reddi, ut quod ius quid sit de mente Bar. quando effectu reale bene loquatur cum eius mens fuerit quod ubi populus id super quo statuendo non posset disponere, vult inducere consuetudinem, tunc dicit praescriptio, quia aliis non tenet, nisi fuerit praescripta, sed Alex. ita Bar. reddendo de antiquit. 4. p. in princ. n. 13. de leg.]

d°. 32. c. fin. de consuetud. Et in optimis [illegible] in contrarium respectu loci, temporis, personarum, et similibus pensis circumstantijs posse considerari, et ad consuetudinem reduci [illegible] in fin. de transactio. c. secundum: 3g. d°. ratio q. [illegible]; et simil. [illegible] posse Panor. d. c. fin. n. 6. de consuetud.

Habemus igitur ex dictis non solum [illegible] praeesse hanc facultatem habendi consuetudinem acquirere Capitulo, sed etiam eam potuisse acquirere contra ius (si aliquod competeret) Archiepiscopi, consequens est ut videamus num quid consuetudo illa legitima fuerit, et an quod concurrant omnia adminicula necessaria ad eam introducendam. In quo velocissime me expediam quandoquidem, cum eiusmodi consuetudo sit [illegible], et deducatur [illegible] iuris [illegible] ex [illegible] casibus [illegible] omnibus iuris adminiculis potest introduci, ut [illegible] probare, et ad [illegible], cum tamen immemoriali tempore sit [illegible] esset contra ius, valde [illegible] esset introducta, quoniam [illegible] ad hominem 40. anni sufficient ex [illegible] supra [illegible], et ex Abb. [illegible], et in c. fin. de consuetud. et Jacobo Veneti de [illegible] q. 22. in fine, neque [illegible] alterius [illegible], vel causae allegatio, vel probatio fuit necessaria [illegible] DD. et Rochus de Curte [illegible] c. fin. [illegible] 2ª partem glossae in 3. [illegible], nam [illegible] Bal. in l. de quibus. et Alex. cons. 123. n. 2. vol. 5. introducta [illegible] est consuetudinem ex iusta causa processisse, quibus accedit Veneti [illegible] q. 22. allegans [illegible] in l. cum de [illegible] de usuris. Cum [illegible] de immemoriali disserimus [illegible] est originem eius, vel aliud, a quibus incipit demonstrare, ac [illegible] neque [illegible] aliquam rationem [illegible] ex Oldraldo cons. 224. in 3. opp. Et [illegible] in decretalibus, in quibus in hominum memoria [illegible] fuit

obseruatā, vt Aymon in tractatu de antiq. tempo. 4. p. 8. materia
ista no. 23.

Et cum versemur in dis, in quibus posset statuere capitula de iure cum pœnitentia
contraueniendo in eodem, etiam in eius dioc. Archiepis. Caesaraug. ac ... in
erat nam probatio siqu eorundem vt ex regula tradit Dueñas reg. 141.
Rolan. a Valle q. consil. 12. de bene dotis, et Bal. de rerum inspicient.
in rub. C. quae sit longa consuet. et Burg. Cauall. de iure ...
ex no. 46. et ita casu negato quod reperiremur in aliquo casu vbi cap
tulos de iure cum non licere statuere, probari quia superiorum rei
consuetud. corroboraretur non dicam immemoriali, sed ex 40. annorum
tempore ex Caual. qui proxime. Immo sufficerent 10. anni ex tex.
l. 2. C. quae sit longa consuet. vbi Cyn. et alij, et semper ita tenuit Bar
in l. 1. C. de auro coron. lib. 10. & in l. de quibus de legib. no. 8. et ibi
Bal. Castren. no. 3. Fel. in c. licet de maior. et obed. Alex.
q. in 5. vbi dicit hoc teneri magis commun. a ..., et in cons. 127. in q.
et in cons. 217. in 7. et contra ab hoc recipi tenet Curtius Junior cons. 4
no. 7. et in cons. 60. no. 3. et in cons. 62. no. 6. Jas. in l. de quibus no. 33. et cum alijs
bene Nicolaus Festasij de titulis, ... c. 3. no. 28. qui loci no.
27. affirmat hanc opinionem communem esse, & veriorem ... aliquorum offic. qui
hoc casu tanti temporis postulauerunt poss. cuius initij non extaret me-
moria, quibus in specie ... no. 27. & ...
Et quoad tribuendam iurisd. max. et consuetudinis auctoritas ex Claudio
Cantiun. de off. iudicis 2. p. c. 5. no. fin. qui et alibi eod. ... 1. p. c. 8. no. 6.
disperat inde, iudicem non minus peccare, lesamque suam facere iudicando co
tra consuetudinem, quam si contra certum, indubitatum, et constitutissimum
ius iudicasset.

Neque necessarium est quod obtentum sit vim huius consuetudinem in contrad.

Judicio dni Bar. in l. de quib. et in repet. nu. [illegible] Bal. cons. 210. lib. 2. Soci. cons. 99. lib. 1. qui coem hac denam appellat, et Corneus nu. 293. lib. 1. ex Abb. Decernendi, et Jaso. profitetur magis coem Crau. cons. 55. col. 1. in fine, et effectu de antiq. temp. 4. p. in prin. nu. 33. quod praemax. in spe nra locum habet cum no differeng de actib. qui in iudicio erant expediendi, sed de iis qui extraiudicialiter expediuntur qualia erat alias statuendi, et decernendi de reb. ad capitula nra pertinentib. in capitulis ipsis Bal. cons. 210. col. 2. Auct. in § ex no scripto de iure nali: sed adhuc esto, quod aliqui actus iudicialiter fuerunt expediendi in praxi nō esset necium quod fuissent obtenti in contra dictorio Judicio, ut ex Soci. et Corneo resolvit Crauetta qui s. no. 35. et seqq. Satisque erit quod ne dicam duo actus. sed longe plures inter cesserint, cum tempore immemoriabili, imo cum tempe nimis apto ad praescrip.m ad roborandu huiusmodi consuetudine l. 3. C. de episcop. aud. Bar. in d. l. de quib. Jo. Andr. in c. fin. de consuet. Auct. in d. § ex no scripto M. Anto. Rauenig de consue. no. 9 et ad maiorem cautelam probatur ex in processu ex parte clientu dni hac consuetud. saepe saepius obtenta fuisse in contrad.o iud.o et ius. eam fuisse iudi catam, quod cum constito de duab. seriis cum legitimi temporis inter ballo ad praescribendu consuetudine, ea iam videretur ex eo solum stabilita etsi aliae de illo constitisset Petrus Rauennas de Pae. sessione 4. no. 25.

Quod si ad modum probandi consuetudine attendimus, licet is facilis no sit, cum multi existiment consuetudine probasse cum tn illa no probent Abb. in nu. 53. lib. 2. Tholud in c. fin. de consuet. q. 6. in prin. et Rapha. cons. 6. dixerit fere impossibile ee eam probare tn in praxi efficacissime, atq optime probata est, cum numerio testib. aneret

in spē de dictis quibus ea in dicta est, et de tempore immemoriali; et
de patientia Superiorum, deq. aliis Juris requisitis, nam si testes tm.
dicerent se scire de se habere consuetudinē idmodo sufficeret ad eā probandā
Bal. in l. de quib. no. 32. Dec. cons. 202. n. 13. Alex. c. 45. lib. 2.
sed hic nō deponunt in generice, sed specifice in suis individuis et tm.
Superioris, et eius dicto patuerit legitimā, et concludens probatio consue
tudinis, ut mie Clar. [illegible] resolvit Baru. de Barutijs in in
ventario heredis 3. p. n. 90. Quod etiā dicimus fuisse nō in casu nō
et verum; quia cum versemur in consuetudine immemoriali, satis est
q. generice dicant testes, se ita vidisse observari suis temporibus, et
a suis maioribus se audivisse ita observatū; nec audivisse quemquā
qui aliter viderit observari ex Fabro in §. ex nō scripto qui
moneiter ex l. si arbiter de probatio. glo. et DD. in c. 1. de praescrip.
in 6°. Bar. in l. 2. §. idem Labeo. de aqua pluvia arcen. Bal
in l. conventicula C. de epis. et cler. DD. in c. quid per nuale de
ver. sig. Alex. c. 7. n. 2. ita etiā firmat Petrus Ravennas
d. tract. 4. no. 66. Quod omnino indubitatū est quando testes recordati
de sui memoria de quadraginta annos observantia ut e mense glo. in
d. c. 1. de praescrip. in 6° [illegible] ibi lapsus. Domi. et Franc. et
Bardis, et Franciscum et alij quos refert [illegible] Tona. in regt. poss.
2. p. §. 4. no. 7. ubi de [illegible] alterati reprobans Guido. Pape dec.
573. existimante centenariā probandam fore
Ex quibus plane fit sufficientissime constare de dicta immemoriali consue
tudine ex testiū depositionibus sub dicta forma deponentiū.
Quibus p°. nō adversatur, si dein ipsis testibus adhibendū nō esse, quia
cum hec causa sit Universitatis, omnes de ipsa nō censentur integri
testes pro eadem ut. in l. in tm. ff. Universitatis. de rer. divis.

Bal. in l. parentes in fine C. de testam. Jo. Andr. Bal. Anto. et Imola in c. cum nuntij de test. lib. Panor. Vata. Pol. Cravetta Rumig. Decia et Ossascy, quos diligenter in unu contulit Hondedey cons. 17. no. 3. cum igr. in pnti causa producti sint testes de Universitate, ad quos negotiis regressiver pertinere consequens est, legitime no constare de immemoriabili consuetudine;

Respondetur in multiplr. Et Po. modicam ee assertione quâ testes de Universitate erga ipsam censentur habere, eamq. iuramento sufficiente compurgari, nam qd communiter possidetur pnig. negligi solet l. 2. C. qui et quib. quarta pars de eb. lib. 10. Abb. in ff pmo. in c. insuper. no. 2. et ibi fel. no. 1. de test. lib. Alex. cons. 99. no. 19. lib. 5. Expert fel. Mascar. vol. 3. conse 1557. no. 60. in fine. Quod pmamae locu habet in hoc causa ubi no de commodo pecuniario disputatur, nam etsi de eo verteretur quaestio, illudq. pro parte ad homines de Universitate posset expectare, adhuc ex eo no reppellendi a testimonijs, quia illud qd ex accidenti evenire pt no haberi in consid. § legatarijs inst. de testam. Bar. et alij citi in l. g. testo. in pn. ff. de testam. Ruy. cons. 106. no. 14. lib. 5. Dec. mense Rot. Luceg decis. 15. no. 2. lib. 3. Unde obtinuit testes de Universitate pro ea admitti; et si commodu ex causa resultare ipsi posset glo. resumpserunt in d. l. in fin. § Universitatis ubi Bar. et Ang. Abb. et fel. et Imola in d. c. insuper et in c. cum nuntij de test. libq. et cum fere innumeris resolvit Hondedey d. cons. 17. ex no. 24. cum segg. ubi copiose

20. Respondetur, quod etsi diminueretur aliquantulu fides hors testis Universitatis ut diminui voluerunt Cepolla in tr. de servit. urb. c. 9. no. 11. Covar. pract. qq. c. 18. no. 4. Heiro. de mane desimilib

c. 58. no. 12 et seq. Nata Corneg. et Cepb. allegat. ab Honded.
d. cons. 17. no. 38. Corporum oppositum non est certum ex Abb. et Fel.
q. no. 2. in d. c. Super Sanno. in d. c. cum venissent no. 2. Alex.
d. cons. 99. no. 5. et contra Cepolla, cum esse probatio Menoc. d. c.
58. no. 14. Supplerentur in is defectus in praesentiarum duplici adminiculo, priori ex eorum numero, et multitudine Pan. Jas. et Alex.
in l. sequitur ex argentarijs. §. cogentur. declarando Purpurat. cons. 5 (?)
no. 5. lib. 2. Puteg. decis. 325. lib. 3. Sam. Alex. tract. Dec. Pastor
Dimi. Jas. Ruy. et Bero. et Rolan. allegat. ab Hondedeo d. c.
no. 42. Posteriori, quia adsunt in praesenti causa alij plurimi testes examinati
ab Universitate, quorum dictis super eisdem intentio corroborata est, et
Summi testes adminiculanti ad invicem, et admittendi sunt ex Hond.
d. c. no. 72.
Feliciter Praeterea haec probatio ex alio non levi adminiculo, quia dicti testes
ta ex fide in primi causa, processu alias astitarunt coram R. P. D. Decano
Commissario Apostolico inter easdem partes, in eadem causa, qui licet tandem
non fuerit terminata, cum tamen probatum sit in praesenti testes ibi examinatos ab
humanis migrasse, indifficile est, eorum depositioni plenam habendam
fidem glo. in l. si de eo patris, et ibi Jas. de quaesitum no. 8. fel. et H.
in c. fin. de testib. Conad c. 13. no. 4. Bar. in l. admonendi no. 45.
et relati ab Honde. d. c. no. 66.
Secundo praecedentibus non magis adversatur, probatio facta ab Archiepiscopo
tum quod nostra probatio est plenior, et urgentior, tum quod praesertim debet
ad concordiam reddi, tum etiam quia si aliquando Summi, vel alia
Statuta Decretare invenerunt Archiepiscopi id fuit ad petitionem clientum
et hoc quod fuerit facultatis, nec praemisisset Archiepiscopus, nec inter
cessarunt requisita necessaria ad Summi praetensam praescriptionem
Non obstat tandem quod adversus contendit hanc Statuendi facultatem ad separan

1

Nam præter supradicta ex alio elegantissimo fundamento pot corrobora-
ri clientum intentio, ut nõ obstet eq si statuendi vis nõ ad facultatẽ, sed
ad jurisd.m pertineret. P.o quia cum à jure sit cuicunq capitulo, et
Universitati attributa potestas circa administrationẽ, et regimẽ rerum suarum
statuere, ordinaria in his jurisd.e et potestate uti videntur, ut ex
l. et quia. de jurisd.e docet nuncupatim Jo. Coras. de beneffitijs
c. 4. no. 32. et si alias nõ habeat jurisd. circa hoc illã censetur habere
ut optimè probat Alfon. Aßeda de incompatibil. beneff. p. 2. c. 11.
no. 31. ubi postquam numero præcedenti dixerit statuendi facultatẽ vi-
deri jurisd.is gnalis, infert, q quæcunq Universitas quoad ea
quæ ad ipsam pertinent eam videtur habere, cum contineat posse
absq dubio statuere citat Bar. in l. fin. C. de colleg. illicitis, et in
l. 1. de jurisd.e Alber. de statut. 1.p. q. 3. et 5. Butr. Abb. et
Aret. in c. clericis. de foro comp. Diaq. de jure primog. q. 26.
no. 5. videas Ripã lib. 1. respon. cons. 2. no. 14. et Beccian. lib. 48.
no. 2. in primo.
Secundo, quia esto, q nõ haberent clientes fundatũ de jure cõi intentio-
nem, sed admittamus ut in segeto adhuc contendere possemus eam
facultatẽ, vel jurisd.m acquisiuisse per legitimã præscriptionẽ
jurisd.o n. pot per inferiorẽ acquiri contra superiorẽ concurrentibus legitimo
tempore, et actibus necessarijs, ut in pnti concurrunt Bal. ad hoc solet
semper allegari in q.e incip. Apulejus, et latissime Maria. Soci. in c. cum
contingat. ex no. 21. de jurisd.e et sapienter se providit aqui contineri
fecit q sufficerent decem vel viginti anni ad eius præscrip.m et casu
quo malam probaßent habere, et cuiuis alienæ jurisd.is immemo-
rabili parendũ esse etc, ut post longam disceptationẽ resolvit

Ant.o de Matheo de judiciis n.o 41. vers.o 4.o pr.o. Sed verius in hoc advertendum est, quod quandoque tempus pro titulo allegatur, et tunc annorum 10. et 20. tempus non sufficeret, sed id requireretur cuius in contrarium memoria non extaret. Quandoque allegatur concessio tunc patientis in quo solitum jurisd. vel alter titulus, tunc per longum tempus probaretur 10. vel 20. Bal. in suo resp.o apulegis, ubi subtiliter Salicetus. hoc Matheis, ubi minimus refert auctor, Theio. de munic. de jurisd. c. 77. n.o 5. et hoc est omnino dub. in presenti casu, probatis actibus individuis statuendi, quod erat necessarium ad praesumendam habere facultatem, vel jurisd.em adversus ord.m. Et eis concurrentibus omnino dubio admittenda est praescriptio presertim Abb. in cons. 1 n.o 17. vol. 2. Menoc. vol. 5. c. 78. n.o 10. cum infinitis quos prosequitur de Bovadilla lib. 2. c. 16. n.o 204. et lib. 5. c. 10. n.o 15. ubi refert Gregor. Lopez. Mendoza. Covarr. Menoc. et alios.

Neque est cur egre ferat Ill.mus adversarius Clientes adversus suam dominationem in signandi jurisd. vel facultatem statuendi immemoriali tempore praescripserint, et acquisierint, quandoquidem Imperat. Pontificem, et superiorem alij Principes huic legi subdentur, nam excepta suprema superioritate, et recognitione, de qua anceps fuit questio apud maiores nostros, numquid immemoriali praescriptione acquiri possit ab inferioribus, ut diffinit Peregrinus de jure fisci lib. 1. tit. 2. illud tamen est apud omnes constitutissimum, regalia omnia, omnemque jurisd.m, merum et mixtum imperium, nec non ea quae superioribus competunt ratione singularis privilegij, et praerogativae praescribi posse Bar. n.o 139. late Jas. post alios in l. Imperium. de jurisd. Bald. cum eo Peregrinus d. tit. 2. n.o 64. Ubi in late Restaurus Castaldus de Imperatore q. 54. mendose allegatus a Pereg. q. 59. qui in q. 54. in primo id

communicer teneri ab scribentibus asserit; omnium vero elegantissime praedictorum prosequi resolvit Pereg. 8. nu. 62. cum seqq. ipse infinitos referens in confirmationem huius verissime resolutionis, siquidem nu. 66. operari huius esse praescriptionem immemorialem non solum contra superiorem sciente, sed etiam eum nesciente, ignorante, quae pluribus testimonijs Dec. Alex. et Rolandi confirmat, quem videas omnino in specie, et Bobadilla ubi s.

Neque hic adversabitur, si videamus, hanc facultatem cumulative acquisivisse clientes, quae est fundamentum iniustitiae in processu ex quo aliqui Archiepiscopi vel statuerint, vel confirmaverint statuta Capitularia. Nam de hoc legitime non constat, nec cum requisitis necessarijs. Praeterea dato quod aliqui confirmaverint id processit ex mera voluntate et ad instantiam clientium, et quod fecerint talia decreta, vel confirmationes non legitimantes in processu cum legitimis praescriptionibus, quae erant omnino necessaria ad causandum aliquod praeiudicium clientibus.

Et ipse quod capitulo quarumcumque ecclesiarum possit statuere sine episcopo, vel suo superiore omnino videndus resolvit Antonius de Pultis in clipeo Pastorali; idem in tit. de iurid. episc. c. 5. nu. 5. his verbis: dum ut quod possit condere statuta etc. et respective dum interpretatur ad huius sensum deponi in d. c. cum consuetudinis. et ibi Inno. et in c. nimit. desil quo fuit a P. Unde cum capitulo assistat ius commune, et probaverint sufficientissime immemorialem possessionem illius saltem ex mandato de manutenendo in possessione exercitij facultatis statuendi ex doctrina Bar. in l. si duo ff. uti possidetis et pulchre Virginij de Boccatijs de manut. ubi possidebit c. 8. nu. 7.

Quod attinet ad decretum impeditum ab Archiepiscopo ius statuendi, vel similibus non est habendum in consideratione, quandoquidem id maioris roboris

grā factum est, nō ob necessitatē, sed ex beneplacito capituli, &
ita id nō obstat; quominus capitulū possit dicta statuta sic confir-
mata immutare; id q̄ est si confirmatio, vel decretū factū eēt à P.
ut in spē tex. in c. cum accessissent. de constitutionib.
Nec refragatur, q̄ ob decretū statuta censentr facta ab Archiepō
ex vulgari reg.a quod causa facimus, quibus auctoritatē nrām imper-
timur l. 1. C. de veteri iure enuclean. c. si apostolica. de preb. 6. lib. l.
hec n. reg.a habet locū respectu firmitatis, ut eandem sic firmitatē
ac si à confirmante factus fuisset, nō aūt exinde seq.r quod amittat
suam naturam primordialem, & confirmatio, tamq̄ quid accessor.
eius naturā seq.r c. cum dilectus. cū similib. de fide instrum. q̄ in hac
spē meminit Bal. in l. ex placito. nu. 6. & 7. C. de rer. perm.
Ex his fit ad propositū q̄ nō obstante decreto Archiepi pōt capitulū
mutare statuta, nam confirmatio est accessoria & seq.r naturam
sui princ. dicit post Vulgata Dec. per tex. ibi not. c. cum accessissent.
& ibi glo. confirmatū docet elleganter Emanuel Rodriguez
q. regulari 64. ar. 5. qui etiā de viribus consuetudinis late dispu-
tat q. 69. ar. 1.
Et elleganter Bermond. Cnonero. de publicis concubi: ver. statuimus
nu. 7. his verbis quinto ampliare in capitulo, q̄ pōt sibi facere
statuta c. cum accessissent. ex. de constitutionib. praecipuè in levibus
nō emergentibus stati eēt, alias nō possit novas facere constitut.
seu statuta, vel mutare antiqua sine epō c. cum consuetudinis
de consuetud.e Quinto ampliare procedere in Univer.te clericorum
vel magistrorum, qui pōt sibi facere statuta c. ex literis de
consuetud.e Sexto ampliare in Universitate laicorum & confratriis
c. que in ecclesiarum de constitutionib. ubi DD. & in l. fin. in ver. qui contrahere
C. de jurisd.e Ultimo ampliare in magistris alicuius artis

glo. et DD. per illu. tx. ni preallegata l. fin. DD. in l. item magistri ff. de pactis fran. Marchis decis. 164. l. 1. § 1. ff. quod cuiusque universitatis nomine

Pro Concilio de Quinto

38

Sup.r Juri.d pascuorum cont.ti in 11. 12. 13. 14. art.is Expos.ti

In presenti causa plura occurrunt discutienda, et resolbenda dubia pro Concilio, et Universitate Loci de Quinto, et quorum potissimum dubiu consistit circa dominiu in ferius et utile terminorum dicti loci, y de los sotos de aquel ante omnia, de jure, et justitia, quam fuerunt clientes respectu dominij, possessionis, et Juris pascendi in dicto soto cum dicti gandatu grosso, cum potestate prohibendi vicinos, et exteros alias pasculandi differemus, et ita de juribus affirmativis, et prohibitivis respectu dictorum terminorum agemus. Et in hac parte pritem discursum clarioris doctrinae gratia in duas ducimus dividendu partes. In priori demonstrabimus legitime, et ad amussim in dictis juribus affirmativis, et prohibitivis clientes suam fundasse intentionem. In posteriori docebimus, in sibi quid relevet, vel obruisset illorum intentionem fuisse ex.o pro parte Don Gaspar de Villalpando probatum in processu, ita quod emixe, et maxima sub fiducia speremus clientis intentionem in pro.ti causa ollatam fore, et esse recipiendam.

Quoad primum illud omnino praesciendu est, Concilium de Quinto respectu juris pascendi, et in juribus affirmativis, et prohibitivis circa illud praetentis in huius processu de jure cum habere suam intentionem fundatam, ut pro certo constituere possimus utili sibi competere in corpore juris insertum nõ solu ad ius affirmativu sed etiam ad prohibitivu, nam quoad pascua territoriu loci ex incolarum, et habitantiu in loco l. omnes. C. de operib. publi.

l. omne territoriu. C. de censib. lib. 11. ubi Bar. et alij in l. in fine C. de pascuis publ. eo lib. Bar. in l. fin. C. in quib. causis colo. et censi. eo lib. Bertran. cons. 37. no. 2. vol. 1. Ripa cons. 93. no. 7. Bartho. Socin. cons. 166. no. 7. vol. septimo clo. sit. lib. 2. Petrus Surdus cons. 65. no. 4. lib. 1. Afflictus de maioratu 4. p. q. 20. no. 17. Abendaño de exequen. mandatis c. 4. no. [illegible] ubi dicit pascua esse propria ipsius Universitatis Et hoc adeo verum est, ut non solum dici sint pascua ipsius de Universitate nomine ipsius Universitatis, sed etiam quod hoc ius, et dominium sibi competat privative ad dominos loci ita quod dominus de iure non possit ad pascua cum animalia sua appellere, nisi sub qualitate incolae, et vicini, non autem domini ex Bertrando d. cons. 37. et cons. 41. no. 6. vol. 4. Coren. in practica c. 37. no. 2. ubi statuit, quod ratione iurisd. et diversi dominij nullum ius competit domino in pascuis, sed cum sit incola, et vicinus potest uti talis illis moderate uti, et gaudere ita ex alijs P. Surdus d. cons. 65. no. 5. lib. 1. et pulchre hoc probat Pau. de Castro in cons. 373. no. 1. vol. Praeterea licet cives cessarent. lib. 1. ijs verbis: Praeterea licet cives cessarent, adhuc Universitas haberet petitionem suam fundatam de iure com., nam talia pascua, et prata dicuntur esse in pascuis Universitatis, ut habeat diuin. ff. de contrah. emp. l. sed celsus. non enim plus iuris habere esse speciei dominus, quam habeat Rex, vel Imp.or si non esset ibi specialis dominus, sed esset tunc, non obstante dominio Imp.ris vel Regis erit in dominio Universitatis, ut ibi, et C. de ven. reb. civitatis l. fin. et de pascuis publ. et quibus l. 2. lib. 11. §. et multa.

et in hoc Paulus probat Cravetta d. 154. n. 1. ubi ranem Castrum ... appellat, et ad eius sensum redduit resolut. eundem Castren. in l. si in fund. ff. de aq. pott. Quibus adijcit Cravetta quod similiter vicinos, et dominum quod ... super possunt illa dividendo ... pro modo prediorum ... l. testatrix. §. fin. ubi Alber. si servitus vend. e idem Alber. in l. Imp. de ser. ... et Castrens. ..., ... Decio Cravetta ..., et Alier. ubi T. ... de ... de finibus regundis c. 72. à n. 20. Habet itaque titulum, et ex eo fundatam legitime petitionem suam Concilium de quinto in, et circa dictum ius pascendi non minus contra dominum, quod contra alios quoscunque extraneos, et hoc sit primum in hac parte fundamentum.

Secundum vero fundamentum est etiam efficacissimum, et resultat ex poss. et consuetudine, in qua Concilium, et homines de quinto consiste[n]t legitime probatum ab immemoriabili tempore fruendi, et utendi ... affirmativis, et prohibitivis in his pascuis, quae ... et poss. ... debet l. cum nulla rao. C. de ... l. 1. et 2. C. de fundo. limitato. ... Catean. cons. 50. col. 2. Dec. cons. 550. n. 1. Abb. in c. ... de arbitr. n. 7. Cravetta d. cons. 154. n. 1. in fine quod ex ... verum ut hoc solo fundamento obtinere deberet Universitas de quinto, quandoquidem ex immemoriali legitime praescripta ... in alieno territorio ... acquisivisse ex Socino d. cons. 166. lib. 2. Dec. d. cons. 550. n. 1. et latissime Capola de servit. rust. c. 9. n. 23. allegans ... in l. 1. et 2. ... ibi notatis C. de servit. l. servitute praediorum

Ubi glo. et DD. ff. deservit. l. hoc iure. §. ductus aque. de aqua quot. et estiua. not. in c. fin. de consuetud. Afflict. decis. 290. per illam. Parisij cons. 27. no. 3. vol. 1. Bertran. cons. 255. no. 1. vol. 1. et cons. 47. no. 4. vol. 4. Cum ergo hec poss. et consuetudo adamussim probata sit in facto respectiue iurium affirmatiuorum, et prohibitiuorum, nō est ambigendū, quin etiā ex hoc capite Clientū Propositio veniat recipienda, cum eorum liber usus, et ceterorum prohibitio sit legitime probata, et hoc sufficit, ut ius affirmatiuū nec nō prohibitiuū iure probatū censeatur, ut habetur per DD. in c. significasse de appellatio. et declarat Alex. cons. 45. et 136. lib. 2. Iras in l. quominus. col. 5. de flumin.

Unde infertur Dnm̄ temporalem dicti loci de Quinto in premissis pot. nō habere plus iuris, quam ceteri Vicini respectiue, et quo nō pōt ab his cogi ad ea, nisi sub qualitate Vicini, in eo loco habitando et habendo ordinarie domiciliū, vel saltem pro modo prediorum que habet particularia ibidem dn̄s Hiero. de mari d. cons. c. 72. Imō contendi posset nō habitando nō posse gaudere pascuis, cum hoc seruitus sit personalis, et nō realis, et ita det. illi habitare, ut habeat eum usum, quem unus, vel duo Vicini habere possent Couar. practi. q. 37. Abendaño d. c. 4. no. 25. Greg. Lopez in l. 9. tit. 28. p. 3. ex quibus ergo duobus fundamentis, quorum alterū in titulo, et iuris repulsio alterum vero in poss. et consuetudine in memoria cuius legitimè principium excessit, remanet sufficientissime probata, et adstructa intentio Clientum.

Sed qm̄ predicta fundamenta nō sūt sine contradictione in presen. Imo adversus eorum utrumque ex parte Nobilis Don Gasparis

de Fenes, et Villalpando Dni Baronie, cum ipsi plerique obij-
ciuntur, et ex illis contendit repellendam fore possessionem clienti-
um dictis pascuis, dictis solis, sigillatim satisfaciendum, et respon-
dendum erit singulis fundamentis illius, ut clarior ius Justitia
clientum appareat.

NON ergo adversariorum intentioni nec praecedentibus resolu-
tionibus, quod ex parte Dni Baronie in 18. ar. replicae articulatur
quod immo soli dicti Baronie, ut pote terminos loci de Quinto ad ipsum
pertinent, eiusque est in usu, et possessione pascuandi cum suis ganatis
grossis, et minutis: quod nonnullis dictis testium probat, quibus obnu-
bilare intendit Adversarius, quod ex parte clientum legitime in
contrarium articulatum, et probatum est in 11. 12. 13. et 14. ar. suae
possessionis. Nam Primo quod ad dominium, et proprietatem attinet id soli
Sebendum est, cum stent haec simul vera de iure com(muni), quod respectu di-
recti domini, recognitionis, et iurisdictionis, dominus sit terminorum dicti soli,
et nihilominus pascua pertineant particulares vicinos dictae Uni-
versitatis, ex receptissimis decisis 9. T. in prius stabilitis, nam
idem videmus in Imperatore, et Rege, ut pauly Casten T. expen-
dit, et relatus recte consideravit.

Nec officit quicquam Venditionis titulus, quem habuit in eius
Baronia Vicecancellarius Joannes de Funes a Serenissimo
Rege Alphonso, quo Adversarius suam fundat intentionem, licet
n. ibi Rex vendiderit haec castra de Loza, cum aquis, mon-
tibus, et terminis, non ideo minus dominium utile, et usus terminorum
et pascuorum penes Universitates permansit, quae iam tunc po-
pulatae erant, ... Abendano d. c. 4. no. 6. vlo' ex quo

nifero Baldo de jure emphit. q. 8. Nec n. potuit Rex Alfons. plus juris Vicecancellario vendere, quam ipse habebat constat aut utile dominium, usumque terminos, et pascua ad concilium huius perti nuisse, ex juris dispositione, cuius praesumptio transfert onus probationis contrarium in adversarium. Ut ex iis esset primum fundamentum obiectum Don Garsiae.

Secundo inde se dominium habere Don Garsias utile quoque dominium et usum terminos, et pascua dicti de quinto, quod Universitas illa possederit locationis titulo, pretio librarum 720 Jaccenses singulis annis dño praestando, et persolvendo. Quod tamen obiectum facile dissolvitur. Cum potius inde contraria regula juris sit sumenda considero quod illi initio populationis loci de quinto transtulerint Reges Aragonum in novos, futuros vicinos dicti loci dominium dictos terminos dicti, et pascuarum in eisdem contentorum, pretio praedicto, quid immo arguit hoc ut aliquid superaddat juri suo; quod fuit potestatis quam potuerat dominus habere et stabilicaverit, et quod potius in his terminis venditionem praesumamus, quam locationem per uniformitatem praestationis annuae demonstrat ex Soci. in l. cum perit. no. 6. C de praescriptio. 30. ~~Molina~~ ~~8.1 no. 8 eq.~~ Bal cons. 13. lib. 8. Abendaño c. 12. no. 10. uers., et praesumptione Bal. cons. 177. no. 5. lib. 3. Alber. de Ros. no. 42. in l. 2. C. de jure emphyt. et ex aliis Coma. lib. 3. resolutio. c. 7. no. 1. et in terminis Beltran. allegato cons. 37. ex uniformi hac praestatione potius vendit. vel census perpetuum esse praesumendum, quam locationem intendit. Rursus Noto quod dominii praesumptio quidem ipso consideratur, quaelibet quamque facilis est, et miniatis, ut

predicti nō est in consideratione habenda, stante titulo in cor-
pore Juris inserto, et consuetudine immemoriali legitimè
praescripta in contrarium ad favorem Clientium.

Sed cum contra haec veritati modo in summariss.o libr. penes acta
contendit Adversarius de titulo curandū nō esse, sed satis sibi pros-
pectum esse ad exclusionē clientū articulando, et probando
super d. 118. art. replicę, qui est in usu, et poss.e postulandi
cum suis granatis grossis, et minutis in d. loco, et termino.
Et cum in hoc puncto consistat pondus negotij curandū est, ut
demonstremus solidissimis rationibus, id nulla ratione obesse
clientibus. Quod inspiciendū est, cum Dn̄s Don Garsia
[illegible] tamquam [illegible] super dominio gnali et
Juristis et Juribus dominio pertinentibus. quo fit, quod cum
Veniat in replica ad excludendū oportebat ut doceret de legi-
timo titulo exclusivo intentionis Concilij de Quinto. Et
sinitur quod saltem illud excludi in possessorio, cum probet
actus affirmativos, et prohibitivos in dictis terminis, et loco
et quod hoc sufficiat in hoc actu. Respondeo fundamentaliter
id nulla ratione sufficere, quandoquidem haec poss.o fuit vitio-
sa [illegible] contradictionibus de Concilio, ut probatum est ab
eisdem super 17. Rep.ae et suffecit haec contrad.o eo si fuerit extra
judicialis, et sine solemnitatibus legalibus, ad impediendū quod
Dns id quaesiverit [illegible] glo. in l. 2. tit. [illegible] vbi
vel Jure. est sple. et ibi explicare tradit Pau. n.o 5. Alber.
[illegible] Bal. et Salic. n.o 2. C. de servit. et aqua, et
ita casu negato quod talis poss.o probata fuerit ea fuit violenta

et cum legitima contradictione, ac premisse nō pro Ealbeni in antit-
ratione ad exclusionē Clientū.

Secundo resp.o magis confirmando precedentē huius difficultatis, obiecti solutionē, quod dum iuxta regulas, constito, prout constat in processu, quod dni nō approbat factū custodum, vel Pastorū cū dicti usum pascuorum, tūc dnus ex facto pastorum vel custodū nullā acquiri pōt poss.o l. cū servus. §. 1. de acq. pos. l. si fuer. de acquir. rer. dom. Fulgos. cons. 232. Bal. 238. lib. 1. Vol. in l. 1. C. per quas pers. Rebuff. de mat. poss. in praef.e nu. 203.

Imo vero ad acquirendam huiusmodi poss.m ex.o probandū erat quod de mandato dnorū custodes Jumenta depascebant in dictis locis et pascuis, vel saltem ipsis scientibus, et tolerantibus eo iure custodes utebantur, quae oia cum omnē facti nō presumuntur nisi probentur, et eis nō probatis per custodes, vel Pastores nō potuit hac poss.o acquiri dno, nec acquisita, si quae erat conservari in acquirenda quippe, vel conservanda poss.e animus acquirentis, vel possidentis requiritur l. 1. cum seqq. de acq. poss. max.e in §. adipiscimur et l. 3. in prin. et l. quemadmodū. eo tit. Unde in libe. ad hoc ut universitati quaereretur poss.o articulandū, et probandū erat quod scientibus, et tolerantibus municipibus vel administratoribus possederint Vicini, quod ad propositum notandū tradit Capola d. c. 9. nu. 26. vlo, et Cerea in practica dib. cauteg. Nec satis est quod custodes nōie dominorū dictis nemoribus solis, et pascuis usi fuerint, quia si de mandato, et voluntate dnorū nō constat eis nulla quaeri potuit poss.o quia dein fuerint nō ē, et nō apparere l. in fundi. et l. cuilibet. de contr. empt.

Et cum traheret de poss. servus acquirendo contra Juris ciuilis praesumptionem reverti debuit, cum non sit possessio vel quasi servus quem dominus de quinque adquireret per custodiam d. l. 1. §. fin. cum l. seq. de acq. poss. et ad hoc esse casum tex. singlo. ubi d. l. 1. §. fin. cum l. seq. de acq. poss. ita punctum in terminis ex effetto resolvens Ioan. ... 21. Nam de Jure speciali est ut per servum, vel filium in causa ... patri, vel ... ... quaerat possessio ut defendit Aret. in d. l. 1. §. item acquirimus et in §. hac quae deservit. Jas. ind. §. item acquirimus no. 39. Ras. no. 11. et 12. Conan. lib. 3. coment. c. 8. no. 9. licet in hoc de servo, et filio ubi dominica vel patria potestas vigeret ... in terminis Juris erat conveniens. Stante contraria opinione Acc. in d. §. item acquirimus quam etiam esse ibidem ... Alex. et Jas. d. no. 39.

Sed in nostro casu ... Regno, ubi custodes nec servi erant, denique neque habent dominicae potestatis ..., non difficile est nulla ratione ... possessionis ... patroni, non constito de mandato ... illis ad quaerendum poss. hanc Juris postulandi non profuisse. Nam in ... ad ... ... vel ... ... possedisse ... ex duplici capite intelligitur considerationis. Primi quia ... mandata ad quaerendum, ... gerendum cum primis constare debuisset, ... non constat. Postremi quia ... si constitisset ... non sufficeret, sed requirebatur ... ad quaerendum ... ... de quinto ... possessionem ... fuit glo. in ... de ... de prob. in §. quam sequitur ... à Jaso. ind. §. item acquirimus n.º ...

et eam continuer defendunt Dom. a S. Gemminiano in l. 1. § Rebus absent. et Aret. in d. §. rerum acquirit. col. 2. licet forsan contraria sit magis recepta ex Ros. in d. l. 1. §. per quem ratione n. quod sufficiat generale mandatum. At nos versamur in casu certo cum neque hoc generale mandatum Curatores habuerint. Resultat quoque exinde necessario consequens per eos, eorumque nomine Dominos Possessores dictis nominibus, et solis, et similibus patulandi, nullatenus quaeri potuisse poss.

Tercio nunc subnectitur huius potissime difficultatis solutio, quae magis precedentem illustrabit. Quod scilicet probatis dominio, et poss. Suis juris affirmativi, et prohibitivi, quae ut vere probata existunt ex parte Conuilij, et quamvis, ad hoc ut praescriptio per dominum cuiuscunque loci, quod potuerit contrarium ius, vel contraria poss. non solum destitueretur, ut curatores constitisset curatores mandato dominorumque Ursos fuisse dictis iuribus, et possessione, ut in praecedenti solummodo ostendimus, sed ulterius exigebatur, quod cum qualitate inducendae servitutis, et acquirendi ipsum ius, et poss. eam probassent, et interim hac qualitate non probata prae familiaritate possedisse praesumitur, qui ijs iuribus, et possessione usi ac proinde sicuti mille annis non praescribit, ita neque poss. nancisceretur ex Abb. in c. ad translationem de off. deleg. Parisi. cons. 27. n. 100. lib. 1.

Et magis id ipsum verum erat quod constaret Dominos Ursos fuisse scilicet ad quaerendam poss. et praescribendi eidem, credentes ipsius licere in dominio suo procedari. Quae probatio in partibus non solum non inceravit, sed adest contraria cum ex parte Conuilij ex quinto probabitur dominum ipsum in saxis factos fuisse

Hoc ius habendi competere, et nimis dic. duos inimicitiae quaq.
eo iure nō utenenti, et qd nec praesumptio nec possess. esse naliter
considerari possunt l. fin. et ibi DD. ff. quemad. ser. amit. l. qui
iure familiaritatis de acq. poss. Caepola de servit. urb. c. 20 n. 2.
Fel. in c. de quarta n. 4 de praescrip. Cabren. in l. servitutes
n. 2 n. 9 de servit. Alex. cons. 142 n. 3 lib. 1 et ex aliis
in pulchro casu et nostro simillimo Rondedeus in cons. 79 n.
4 et seqq.

Et in dubio praesumendi essent dni iure familiaritatis ubi dictis
ut praeclare docet Paris. cons. 112 n. 37 lib. 1 ubi decisio deberet
quamvis sit magis eam praesumptionem Gravissimi Iudices in casu nostro
sumere deberent, cum nō versamur in dubio, sed constet ad plenum
dnos iure familiaritatis, vel facto Custodis eorum actus possesso-
rios gessisse, cessante animo acquirendi huiusmodi possessionem. Concludo
igitur ex probatione huius simplicis usus praesumens in dictis fundis,
possessionem mercatoribus contrariis probationibus, nullam vero probationem
verificantem dnos, qui respective domini, et possessores
habent suam intentionem fundatam, ut Rondedeus refert d. n. 79.
ubi in casu vertente inter dominum eiusdem Stagni, et mercatores
qui usum habuerunt per plures annos in eodem pannos lavandi
respondit, per dictum longaevum usum, nō constito de animo possidendi
iure servitutis nullum ius, nullam possessionem mercatoribus quaesitam
esse, his verbis. In occurrenti autem casu nō video concludenter
praedicta fuisse probata merito vera solum n. probatur simplex usus
mercatorum, qui nō relevat, nisi appareat quod iure servitutis
praedia possederint, nec ex eo mercatoribus ius aliquod quaesitum
fuit, ut omnes in citatis locis adverunt. et Roma. quem seq.

Alex. in l. si curio amitt. C. de postliminio. hac Hondedeg.

Quod si Dns loci de quo pinto contendat per custodes, et Pastores Dnis quib. et famulis usum fuisse tanquam dnm dicti loci, tunc ti mes dependitur, quia est contrariissima juris regula, ut si aliquis usus jure piscandi, vel simili usu fuerit etiam per mille annos tamquam dns, et postmodum constat no dominij, nullu ius, nullaq. poss. ac quandoquidem re privatis, respectu dni ventis, tamen publica usu est Pan. Castren. expresse in l. fi. quemadm. ser. amit. Hennev. D. c. 20. no. 1. Grabriel lib. 6 com. 145. no. 4. 7. et seq. lib. 2.

Idemq. juris statuendu est, si dns possedit, sub qualitate Vicini ut supra fatetur, quo tamen constito q Vicinis competit ius affirmativu, et prohibitivu qualificatu, moderatu, et restrictu, vel non poterit dns excludere Concilium in jure affirmativo, et prohibitivo, vel casu ad minus illius ius, et poss. qualificanda, et restringenda erit, cum omnib. qualitatib., formis, et modis, quib. ceteri Vicini eo iure gaudent, ac gaudere possunt, ut ex tradditis p. Diaz in c. cum eccla Sutrina. no. 56. de ca. pos. et propriet. Hond. docet d. cons. 79. no. 36. Et refert Hondedeg in casu in quo ipse consulit ibi ita ex facto fuisse iudicatu de anno 1579. die 18. Maij per Pretorem Civitatis Eugubij, et confirmatu fuisse senam in causa ... per Excellentiss. Locumtenentem Serenissimi Ducis Urbini.

Sed contra predicta oia id maxime movere videtur difficm q cum versemur in summarissimo libelli ... articulo, no e habenda rationem precedentiu resolutionu, quae cum petitorium redoleant ad iuris formam, et proprietatis artm sunt reservandae. Et ad excludendos clientes ab hoc iure affirmativo, et prohibitivo satis

superq. videtur, q. Don Garsia præbuerit se esse in poss.e eorundem

Jurium, soro, item per dar firma de appreh.ione.

Verum hæc consideratio fallit quoque est, & manif.e. Et Primo

ress.o ex præcedentib. Dñi poss.m nullius esse momenti, immò nec

poss.m appellari posse ea iam resoluta in præcedenti discursu,

quia non constat de dño Dnor., neque de mandato custodum, nec de

tolerantia Concilij.

Rursus quia Concilium tantum abest, q. annuerit, et consenserit, pos-

sessionem fuerit hoc ius, & poss.m acquiri per dños, q. immò illorum

actibus contradixerit, ut sufficienter probatum est, et licet hæ dilli-

gentiæ, et contradictiones non fuerint in persona moderni Dñi, sed

in personis prædecessorum, tamen manent in illius personam, &

operantur eandem virtutem impediendi acquirendi poss.em suo

iure in eam personam, et continue in eum continuatur effectus dictarum contra-

dictionum, aliam interpellationem, ita elleganter reddit Salice. in l.

1. no. 3. in fine C. de servit. & aqua, ubi ut nullum præiudicium sit

gratum Concilio, ita interpellanti, & contradicenti, nec moder-

no Dño per acta in quantum l. sed si quis §. plerumq. de exceptio. &

dicunt. fun. fel. in c. cum Ad. nro. a. de §. de consti.

Immò ius familiaritatis, et permissionis in eum continuatur censetur

ut merito contendamus ex his actibus, qui sunt meræ facultatis, et

gratuito concedunt nullam necessitatem inducere in futurum ut

in simili resp. Nata. cons. 23. no. 6. in fine. Precario itaque nostra

et ex liberali tolerantia Concilij Don Garçia usus est dictis

nemoribus, & locis, dat q. Concilio quandocunq. licere dictum pre-

carium ad libitum revocare l. male agitur C. de præscript. 30. annorum

tradita per Bar. in l. 1. §. hoc interdicto. no. 12. ff. de Precario atque princ.

Et clare affirmant Paris. cons. 26. n. 8. et cons. 112. n. 3. lib. 1. fol. in c. de quadr. de prescrip. Nata. cons. 512. n. 2.

Demum (ut omnem lapidem moveamus) Resolutionem nostram neque quidem refragratur, si illi objiciamus, ex alio absque concedendo fundasse Dom. Gaetanum intentionem suam in dictis nemoribus, et sic ad exclusionem Comunis de Quinto in d. cons. 118. replicare quod sibi jura ligna cedendi, venandi cum juribus non solum affirmative, sed etiam prohibitive adamussim sibi competere probaverit. Respondetur n. Primo id ob sibi bene visos ac permissum Comuni illi condonasse, vel in signum recognitionis domini, vel (quod verisimilius credo) ut dicta nemora melius a se Dominis custodirentur, ubique, et cauti custoditi essent, et ex contrario magis fertilia, id quod ex processu, ex depositionibus nonnullorum testium non obscure poterunt Dom. Judices sibi ipsis persuadere.

Secundo Respondeo quod esto quod ex dicta permissione Comunis longevo iure usus, et possessione respectu juris affirmativi, et prohibitivi cedendi ligna, vel venandi fundet suam intentionem Dns. de Quinto, non tamen inde licet inferri id vel pasculandi, nam cum in eo de jure cum, et poss. immemoriali eam habeat fundatam Comune, tamen habebit Dns. acquisitum, vel praescriptum quandam possessionem, quod clarissimum est, nec nos debet movere. Et idem quod de jure lignandi, et venandi affirmativo, vel prohibitivo dicimus, dicendum est de terminatione ceterorum ad eum effectum.

Ex quibus et cessant singula obiecta partis adversae, ac magis et magis firmata Comunis de Quinto etc. Summi. Jure pasculandi

ni dicto iure, et nemoris affirmativi, et prohibitivi elucet, Ut nō dubitem ergo conveniendum ā Dnō Dn Martin nō ei excludam, ac proinde Propositione illorum omnino fore recipiendam.

Quod et praeter supra tradita eos alio nō contemplando capite contendit, quia illi ad huiusmodi rem habeant iudicatam respectu huius iuris affirmativi et prohibitivi, cum aliās fame huius nemoris vel illius apprehensione per Villam de Pinos Concilium et Dnī quibus erat in simul suam obtinuerunt Propositionis pendis respectivo, respectu iurisdictionis et dominij universalis, et dominij vtilis affirmativi iuris et prohibitivi fuitque recepta in Curia Iustitiae Aragonum, et ita rei iudicatae exceptio videtur obstare Dnō, ex iudiciali, et instrumentali confessione iuris ex [illegible] quam fuerint clientes.

Licet contendi posset eam senaū nō obstare, nec exceptionem rei iudicatae esse eo casu ad principia, ut rei alias parret, et ōmne legitimo contradictore et circa alia iura, quae erant requisita defuerē nam ad inducendam exceptionem rei iudicatae.

(13) Tandem pro colophone huius articuli illud advertendum est, quod ipso, quod Propositio Concilij de [illegible] respectu huius iuris affirmativi et prohibitivi veniret admittenda, cum modificatione, ut nō possit Concilium Dnum prohibere, id sane casu quo ita faciendum sit, locum habere nō per absolute sed restrictive, et sub qualitate, vicinis [illegible] iuris disponere et iuxta ea quae ipsi articulantur, quare nō obstante quod Dominus nō observavit legibus, et [illegible] Concilij circa huiusmodi faciendi promulgatis usque fuerit, nihilominus subsistit [illegible]

manere legibus in dicenda premissorum ferendis, et promulgandis à Concilio dictorum fiant in bonum publicum, et à toto Concilio, vel maiori parte ipsius ut non differit Petrus Suardus d. 150. 65. per totum, cum seq. ipsemet adversarius in 115. Replica fatetur se coactum fuisse ut dictum sit parendum, adstringi sed decretis etc. ea ferendis ab Universitate ob bonum publicum, neque contrarium praetendere potest, non magis quam quilibet alter vicinus posset, si possitiuum in parte processu dedisset.

Ad haec Probatio Concilij absque dubio Uberior, et pinguior debet iudicari, tum quia testes sunt numero plures, et reddunt aptiorem sui dicti rationem, tum etiam quia cum deponant de his quod sunt dispositioni iuris communis conformia in dubio debent praevalere alijs contrarium deponentibus ut in terminis post Paris. Ruy. fel. et alios plures DD. dicit Grabriel lib. de testib. conclusione 4. no. 23.

Immo vero testes deponentes contrarium imperfecte et ambigue deposuerunt, quia cum contentio sit de iure prohibitiuo pascolandi granata minuta, maior pars testium deponunt simpliciter de granatis, et ita ut eorum depositio conformetur iuri cum, et Concilij testibus ad vitandam contrarietatem, et repugnantiam eorum cum quo, et ipsi contra de testibus dicti eorum depositiones intelligendae de grossis granatis quae vicinus, ut dictum est tali depositio libet in dictis testibus. Pauciores autem testes deponunt de granatis minutis, quibus praeter supra dicta ex alio fides tribuenda non est, quia fundantur in falsa, et friuola ratione, nam rationem assignant, vel quia dictus dominus habeat terminos respectu horum iurium affirmatiuorum, et prohibitiuorum, vel quia vicinus utitur fuerit potior. At vtraque ratio non solum friuola, sed falsissima conuincitur in processu, cum Uberiori

probationibus constet Dnum esse consilium nemoris huius respectu
pascuorum, et Vicinos ab immemoriabili solum cum grossis ganis
pasculasse in dictis bosis, vel nemoribus, cum [illegible] testes adversa-
rij aliud arguentibus nunc dicti bosi nec reddant, nec reddere
possint in terminis consilij dicti Bal. in l. conventiculam nu. 7. de[illegible] C. de
epis. et cler. Burs. cum multis cons. 70. nu. 28. lib. 2. pune-
tum Honded. d. [illegible] nu. 63. Et non solum contrarietatem conti-
net probatio Dom. Jacobi cum uberioribus, et pinguioribus Consilij
de Quinto probationibus, verum etiam inversè includit max. as
ambiguitatem, cum ut praediximus maior pars de ganatis [illegible]
deponat, et minor de ganatis minutis, et ambigua probatio non relevat
potissimum ad exclusionem Bar. in l. [illegible] tempore de leg. 2. per
rest. tex. in c. in pntia. de probatio.
Et possessionem iuris probatam ex parte Consilij de Quinto in 14. art. re-
plic., cum testes deponant de ea possessione vicinis, et extraneis
facta, extenditur dubio procul probatio ea ad Dnum, quia cum ipse
in 115. replic. fateatur se eum fuisse uti Vicinum, remanet suffici-
enter probatum illius respectu ius possessionum. Quod existimo
adeo verum, ut contrarium esset perquam absurdum, cum n. ipse
Dnus hac in parte pure vicini fungatur, pignorationes factas
in ganatis minutis caeterorum Vicinorum prosunt ad Dernatas.
Juris Viciniae de consilij possidendi, non solum respectu illius
Vicini, in cuius ganatis facta sunt pignorationes sed caeterorum
omnium, ut palam est, et ita Dnus quoque illis comprehenderetur
potissimum, cum eius testibus constet honesto, et urbano modo

usum fuisse Conalis de Quinto, pure pro servitute riganti
Dni, quibus pro servitutibus annuerat ipse Dnus, ut deponunt testes
et etiam sufficit ad probationem juris pro servitute cum dd. in l. 2. C. de
servit. et aqua. et in l. hoc autem jure. de ser. urb. praed. nec
pro servitutibus factis in persona Dni Antonij praedecessoris Dni
partis, potissime cum quam fuerint ultra 25. annis in pos-
sessione arrendatarius eius, et etiam à dicto Dno Antonio Sabentin, quod
sufficiale fuit, et fuit illis occasione oblata appellationis oppo-
sitionis ex quibus, probatur etiam hoc ius pro servitute ex l. de pupillo. §.
meminisse. de operis novi nunciat.

Sup.^r Iurib^s cont.^is in 2. 3. 4. 5. & 6. ar.^is P.pomie

respectu iuri facultatis congregandi Concilia

His quinq. articulis continetur q. à tempore immemoriabili in loco de quinto consuevit congregari duo Concilia; Alterum Infantionum, Alterum vero Communis conditionis, & sigri servitij quorum alterutrum congregatur prolibito ad tractanda, & resolvenda negotia particulariter ad se respectivè concernencia. Et q. ubi oportet rem tractari ad omnes gnal.r spectantem pos. sunt convenire dicta duo Concilia, et in dicto tempore conveni. ni unum ad id effectum.

Insuper q. praeter dicta duo Concilia particularia, et Concilium gnale consuevit congregari à dicto tempore, alterum Concilium q. appellatur particulare, et est mixtum consistens ex duodecim consiliarijs, quorum 10.^m è Communibus conditionis, duo vero reliqui ex infantionibus sunt, quos deputat & nominat Concilium infantionum. et hoc particulare Concilium pertractat res ad Politicam, & regimen dicti loci pertinentes. Hec om.a adamussim sunt probata itaq. de legitima immemoriabili poss.e horum iurium, & facultatis ita conveniendi, et congregandi nulla prorsus ratione possit dubitari.

Quare nec puto probabiliter dubitari posse, quin oppositio d. Concilij respectu horum iurium, et facultatum veniat omnino reijci enda: Moveor duplici urgentissimo fundamento. Primum est q. istud omnia iura ipsi Concilio, et oppido de quinto de iure communi pertinet, ac proinde in eo habet legitimum titulum, ac ef ficax sua intentionis fundamentum. Nam q. omnes alterius cond.is et status, de per se de iure possint convenire, & particulare collegium

Vel Consilium constituere ad pertractanda, et resolvenda negotia ad ipsa simpliciter pertinentia, nam hoc licitum reputatur, et honestum collegium l. si quis a filio. § fin. de legat. 3. et ut colligitur ex l. 2. § deinde cum

Ubi Coras. n. 49.

esset de orig. jur. licet non unum quarterium municipij, vel parrochiae (loquor) sive certa hominum congregatio et status non possint circa negotia ad Universitatem spectantia congregari, vel statuta decernere, bene tamen cum omnem effectum fuerit in negotijs ad eam partem et eas personas concernentibus, et in terminis resolvit Raynerius de Forlivio in repet. l. omnes populi. de just. et jure no. 30. et fuit resolutio

Jas. ibi n. 40. ubi optime ex Bal. vel ibi Bal. optime in l. tertius [illegible] § fideic. [illegible] vendi.

Bar. ibidem in 3. q. 1. q. princ. cujus distinctionem communiter a DD. recipi ibi attestatur Jo. Baptista a S. Severino. no. 23.

Neque huic verissimae resolutioni adversatur quod ex parte Don Garciae fuisse objectum, eam locum non habere in loco de quo primo, siquidem, cuius regimen et administratio communis est, eo casu ad vitandos confusiones, et schisma quae alias ex particularibus congregationibus posset oriri, eas esse jure vetitas, ac prohibitas argumento l. 2. et 3. de decret. ab ord. fac. l. quod maior. ad municip. l. aliud. § refertur. de reg. jur. l. nominationum. C. de decur. lib. 10. cum multis similibus congestis ad oppositum a Raynerio de Forlivio ubi s. no. 30. Respondeo non id intelligi debere dicto Bart. quando quarterium, terzerium, vel certi status personarum vellent se intromittere in negotio communi totius Universitatis, vel fuerit ea congregatio cum periculo schismatis, vel scandali et ubi haec cessant, et adest distinctum particulare regimen respectu certae partis Universitatis, et eadem habet facultatem coeundi ex immemoriali consuetudine, aut ex privilegio

cessat obiectum, vt fatetur idem met Raynerij d. no. 30. vbi

aut habent diuersum regimen. Bal. q[uam] me de [illegible] vniuersitas. n. 12.

Posterius vero fundamentum est, quia cum q. hec facultas est contraria de iure communi, parte vero non est, sed constitutissima, probata legitima immemoriali consuetudine neminem dubium esse potest, quin sit admittenda, et recipienda p[ro] possessione Consilij, vt ex Raynerio de forliuio supra allegato deprehenditur. Et hec immemorialis vim habet tituli; et constitutissima respectu dictorum iurium, et iuris congregandi in vno consilio particulari 10. hominum cond[icti] duorumq[ue] in functionum ex generali t[ex]tu L. 1. §. ductus aque. de aqua quot. et estiua, et super quibus [illegible] Gabriell [illegible] de prescriptione conclus. n. 9. Meno. presump. 131. no. 43. lib. 3. & Mascard. conclus. 1372. n. 43.

Quod [illegible] locum habet in hoc casu, cum [illegible] dici potest declaratiua, et confirmatiua iuris communis, cuius attenta dispositione, non solum in iure congregandi de [illegible] dicta consilia sed [illegible] Vniuersi consilium [illegible] habent [illegible] consilium de [illegible] fundatam, nam [illegible] ex nobilib. ac ignobilibus, hominibusq[ue] vtriusq[ue] [illegible] constitit, possunt de iure [illegible] bene visum [illegible] re, et vnam facere congregationem L. Lex 2. d. Alber. in l. [illegible] §. de [illegible] post. no. 8. de orig. iur. §. plebs. nisi de iure natu. notat Archid. in c. fundamenta de electione lib. 6. et in c. quamuis de preben. eo lib. Raynerij de forliuio in d. L. omnes populi: n. 2.

Tandem in ijs omnibus constitutis immemorialis legitime prescripta et inconcussa, que vere absq[ue] contrad[ictione] aliqua probata est nostra

Suiq facultatis taliter congregandi, et conveniendi in unum particularem
et alterius modi consilium, observandum duxit, praesertim in hoc
articulo licito procedendo, nam haec consuetudo est quae dici recte certam
praescribit formam ad ipsum observandam.

Itaque quamvis dum supplex conducendo memoriales, de qua absque con-
trad. constat vincit contrariam praesump.ne quae forsan in dubio vi-
geret in hoc Regno, in quo in dubio consilia non praesumuntur
mixta Communit. civil. et Infantionum, sed simplicia Communit.
civil. ex obs. 4. fuit. ll. quatiter, et in quibus; quia hoc vigeret
praesumptio in dubio, sed hic sumus in contrario, quod ex privilegio
vel consuetud. talis admissus fuit, ut modo dicebamus, et probatur colligi e,
fuo Antiamque dispensationibus addit. vic. fol. 159.

Demum optime fuit posseng contendere posse Consilium de quovis
quorumque pertinat in concilio suo admittere, et ad eius ingressum
dictum non videtur Dñs dicti Loci legitimus contradictor, cum ad
tractandum tamquam particularem Salutis, et reservatis Juris di-
visionibus, et Juribus Dominicatus possit quando, et ubi velit
Universitas convenire ex omnium tex. in l. cum omnes.
de constitutio. et ind. l. omnes populi de just. et Jure.

Relinquitur ergo apertissime ius fuisse respectu horum Juratorum
Consilii de quovis, tam ex tit. obs. de sindic., quam consuetud.e.

Sup.a eisdem art.lis de facultate nominandi Juratos
Almudinis, et alios offic. inferiores

Mitsa. Haurung Camp. De resp. muns. q. 2. pr. n.o 22. Corras. De vera iuris civil. redig. c. 13. Gran. 4. p. 8. in materia ista. n.o 23. ad effectum contuendi et quod Dñs non sit legitimus contradictor. Alex. lib. 2. Nata n.o 12. n.o 1. [margin note, partly illegible]

Festinus ab hoc art.o me expediam, quandoquidem de iure cum no-
minatio Juratorum, qui sunt recipl. administratores, et sive velut

l. Veruare oportebit. 2. ... Seculares vel ... Spiritualis inferiori ad ... Univer-
l. si quis ... 19. ... pertinet, ad quam ... facultas ... et
C. de ... lib. 10. l. ordinandi, salvis ... Jurisdictio Dominicalis pertinet
si q. ... C. de ... administrationes rerum ... concludendo quod ab imme-
... lib. 10. l. nulli. moriali ... vigore, quia est declaratio
C. de ... et confirmatio juris ...
H. ... Univer. ... Quod posset aliquam dubitationem ... continere ... ea
... Bar. et ... modificatio, sub qua ... nominati à dño ex personis ...
ni d. l. 2. no. 3. ... de ... resolvens ... à consilio quia ... sit ... Jurisd.
Alber. in d. l. nulli. no. 4. ... spectat ad Dnum, ... nominatio ... ad
Inno. in c. cu ... Dnum ... pertinere.
... Res ... fit inde planissima, quod quidquid sit de ... et
stante contraria ... immemoriali ex indiffiaile ...
Consilii circa Dnum ... praerogativam etiam in
pertinentibus ad Jurisdm ... in alleg. pro Civitate
Daroce, et Capitulo ... contra Dnum Ar-
chiepum Caesaraugustanum, et hinc transferas, quae illic lin-
... elleganti ... quibus res fit
planissima, ... à Cova ... in practicis q.
17. no. 6. Ottalora ... Gutierrez
lib. 3. q. 1 ... no. 6 ...
Et frequentia magis confirmatur ... Dns ... 7. et
9. ... super 106. ... 8. ...
... claris ... Consilium
particulare Infanzonum conveniret, et congregati in unum ad
effectum, quod dno ... Infanzonum illae ... quae

gata, et resoluta fierē in concilio mixto, ubi ea sugganit, et facit ex nouo antecedente, q. habeat inter, et facultatē inveniendi dictos Infanzones

Nec procedendis ressagrantur q. Don Garsia super 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. et 113. replicans conatur ostendere Universitatem fuisse et eē in loco de quinto Concilio omnium conditionibus et q. si interuenerint Infanzones aliquando, id fuit nō ex officio sed quia acceptis, et vocati fuerunt à Iurata. Quia praeterquamq id nō est legitime plani, cum maior pars testium deponat de mera negatiua, quibus teste Consilij super affirmatiua deponentibus praeferendi sunt l. item ferre. §. plurius. cum glossa de cartonis Bal. in l. ult. C. de probatio. Et ad hoc ut concluderet haec probatio debuissent testes assuerare, q. ipsi erant de concilio, et quod videbant q. Infanzones veniebant vocati, et q. nō tulerunt suffragia sicut ceteri, et ita q. sunt eis nō fuisse nec eē partē concilij, qua nō dicunt, et ita sunt diminutae illorum depositiones, ut in sibi part. glo. verb. negatiua in l. cum acta. no. 28. et seq. de cu. per cap. ... Abb. Barri. l. nemini. §. nō aliter. de adimo. ... ... n. 5. de probatio.

His addendum est, q. attinet ad nominationē officialium omnes Iurisd. ut T. dicimus de iure est ad Concilium expectare l. ... deouendis officio quelibet ... L. 2. C. de ... lib. 10. ... n. ... Et ut eo ... licet facultas nominandi ... cui ord. Iurisd. ... pertineat ad dnum, potuit tn Concilium habē facultatē ... ... qualificare, ut nomet unum e tribus deputandis à Ceo

Concilio nō solum ex immemorabili tempore ve plene habeat in dicto Iuris de Ponte pertinentiae. Deinceps id eq per triginta annos Bar.ni ... publicamus ... publici Abbas et Caliceme q consentienti, et probanda ab Auilec in capitulis Precarij c.1. §.2. Et ita obtinere nō dt Concilium nō solū in hoc art. sed in alijs omnibus super Eius Iuribus, et facultatibus.

Supr. J. contentis in 7. 8. et 9. artis

Continetur q habet Concilium Iura affirmativa, et prohibitiva super vsibus ademprivia in terminis de Quinto, lignandi, piscandi, pasciendi etc. Iuxta et alijs ... vt est perfectissime probata immemorialis. Solum excipiter pro p.te Don Garbe, q hac iura habeant titulo locationis praetio 7809. in reple. art. 114. Sed eis nulla ratione repugnatur, quia haec compatibilia sunt cum vtili dominio terminorum de Quinto cui, et contraria ad Concilium pertinenti, et solutio huius tributi; vt superius demonstraviumus, prius arguit q dni dnt sub hoc animo redditum perpetuo, quam locationis ad tempus. Et confirmari ex eorum cofessione que nō est e memoria excidere, quam fuit Aduersarius in 115. art. replicae, vbi fatetur se vti vtilium dominum fuisse sic ademprivijs, et poenis, et eis ex lictione narratiuis appertinentionis in patrio prohibitiuis, et facultatis, de cuius effectum supra iam disserimus.

Supr. Iure, et vsu, de la Acequia, contentis in 10. Prop.te

Quod vsus, eius ducendi aquam ab flumi aqueductu, de eo rigandi propria praedia, et ius quoque prohibendi, et prohibendi ceteris exteris, quatenus nō possint dicto Iure vti; et gaudere

de jure cōi non est dubium q̄ spectet, et pertineat ad Conciliū, nō minus, quam vsq terminos, et territorij ac pascuos vt supra resolutū est, Nam cum ductus aquæductus vel via ad ducendam aquam sit constructa ppriis expensis, et industria Concilij, et intra ppriós limites, et territorium Concilij, respectu verò dominij, et vsus eius aquæ alibi exorientis, in eorum cū donec in dicta via, et terminis continentur ad conciliū jure pertinere noscuntur, vt de eis suo arbitrio disponere possit, aliisq̄ earū vsum prohibere, vt dicit Bal. in l. aquam. C. de ser. et aqua, idem Bal. et alij in c. cum sės. de constit. Jas. in repet. l. quominus. nº. 90. et 91. de flumi. Paris. cons. 14. nº. 5. et 6. lib. 1. Burs. cons. 41. nº. 19. lib. 1. Dec. qui de cōi attestat cons. 244. nº. 3. et optimè Hondedeus d. cons. 79. nº. 19. vbi in simili cum nō obstare q̄ quidam mercatores vsi fuerint facultate lauandi pannos in quodam stagno aquarum, asst. posse dnm illius stagna prohibere illis ne de cætero eos lauent, cinduxit tex. in l. diuus. de ser. rust. Ripa in l. cum eclu ... nº. 56. de cā pos.

Qui licet de jure cōi in vsu dictarum aquarū per dictū ductum vel viam percurrentem, ad fabricam Concilij ex vsu longeuo efficacior redditus est, quandoquidem, uis affirmatiuū, et prohibitiuū ad illud pertinere, prout in hoc 10. arº. continetur 1. et 3. testibus super eo receptis comprobatū, superquo tamq̄ super notorio, plures nō fuerunt recepti. Immò nec erant necessarij; quandoquidem hæc ueia tantū abest, q̄ à Dnō Don Garsia eneruentur, q̄ potius magis corroborantur ac confirmantur.

Obijcit vº contra huius ead. in 117. Replicæ, et in 13. defensionis, valedicet, q̄ opus dus perse, et omnis inquilinos est in jure

usu, et poss.e irrigandi fundos quos h[abe]t in termino de Quinto ex
dictis aquis, et q. ex eisdem Molendinum farine q. illic habet ecc.
decurrit, et demolitur. In 147. replic. & c. 34. de dictis valedixit
inquit, eam iuris di poss.m sibi competere ad irrigandas hæredita
tes, prædiaque quæ possit in termino de Matamala, hodie in
hebdomada sublatis ac superatis [illegible] actuitare omnibus obs
taculis, et impedimentis.
Sed non est cur hæc obiectio, et triplica moveat. Primo quia stat
hac ~~esse~~ vera, et tn recipienda esse propositione Consilij respon
sivis affirmativi, et prohibitivi harum aquarum, nam
dns quidem ad irrigandas suas hæreditates vel prædia
et ad suum molendinum, vti vicini habet facultatem ducendi dic
tam aquam, et ea vtendi, nec ius prohibitivum magis contra illum
pretenditur, quam contra alios omnes et singulos vicinos.
Secundo, quia ex depositionibus testium ab eo productorum super dictis
articulis magis intentio Consilij roboratur. Secundus n. testis
dicit q. vbi defuit aqua ad irrigandos fructus, q. non pr. ea duci
ad molendinum. Nonus testis dicit, q. vbi aqua deficere incipiunt
Hi sunt comissarij. Inquilini prædiorum dni; non vtuntur eis, nisi petita, et obtenta
prius venia, ab officialibus deputatis à Consilio, quos vulgo
appellat Cavazequias, vel à Juratis, et q. si hæc prohibitione
Sic eo tempore casa. ne ad molendinum decurrant dictæ aquæ. Tertius hæc repetit
et prætera adijcit, ad maiorem confirmationem iuris prohibitivi
q. vidit per dictos officiales, in contrafaciendo, et vtendo de facto
dictis aquis pignoratos fuisse cum omni effectu Inquilinos
dni. Secundus Petri de Tossas, q. vtebantur Inquilini dni dictis
aquis de licentia Juratorum de Quinto. quibus quidem depositi.

testis adversae partis magis confirmatur intentio Concilij tam
respectu usus affirmativi, quam prohibitivi

Neque adversantur 2.3.7.9.10. et 11. testes commissionis Don
Garsiae, et 7.9.18.21.24.25.26. et 28. testes Illustris
Bayle, super dictis 147. et 48. articulis, qui licet dicant
vera esse posita in articulis, non adversantur contrarijs probationibus, quia
tamen ex illis non est prohibitio, fatentes Concilium dumtaxat, ubi alios
vicinos esse in possessione irrigandi praedia de matamala uno
die singulae hebdomadae, et amovendi impedimenta, nonnulli
reddunt rationem depositionis, et cum sint generales, veniunt restrin-
gendae, et declarandae per depositiones particulares, et singula-
res ex eis [illegible] c. cum tu. de testibus. Ultra quod attinet ad praedia
de matamala irriganda, supplendum, et subaudiendum est, quod in eo
usi fuerint domini per inquilinos ex ordine sibi praescripto per
Juratos de Quinto nomine totius Concilij. Erit itaque absque
dubio respectu utriusque juris, et usus affirmativi, et prohibitivi
recipienda prohibitio Concilij de Quinto.

Pro Ginesio Rocha nobili Valentino
contra Don Hieronymum Labata

Confessus est Don Hieronymus Labata mediante solemni, et publico instrumento Depositi (quod in Regno Commandam appellamus) se tenere nomine depositi à Xinesio Rocha summam, ac quantitatem sex mille septem centarum et unius librarum, tredecim solidorum, ac quatuor denariorum monetae Valentinae, eandemque restituturus una cum expensis etc. dicto Xinesio, vel suis in hoc iure successoribus, cum omnibus cautelis, et clausulis executiuis in similibus instrumentis apponi solitis, et praeterea fuit tale instrumentum iuramento confirmatum, et speciale pactum adiectum, quod à quocumque Iudice, et in quocumque loco posset demandari executioni. Ac etiam fuit in illo iurisfirmae renuntiatum. Qua in renuntiatione non obstante obtinuit literas iurisfirmae D. Hieronymus, ne possit per officiales Regios procedi privilegiate ad executionem dicti instrumenti.

Cum quod dicta iurisfirma petita fuerit revocari, et fuerit confirmata, saltem fuit proposita Xinesij Rocha instantia super declaratione, ut non arceat inhibitio iurisfirmae dictis de causis, et constito, quod in Regno Valentiae, in quo fuit confectum dictum instrumentum habeat promptam, et paratam executionem

Pro Ludovica de Mercillas.

Ex duobus dubijs, quae mihi transmiserunt Dñi Judices, Prio=
ri (quod ad singularitatem testium deponentiu' de confessione
extraiudiciali Don Hieronymi) iam abunde satisfecimus in
prioribus scriptis. Caeterum ut à radice difficultatem tollamus
advertendum est duplicem in occurrenti casu subesse causam
ob quam adversarius venire condemnandus. Prima est sane
Promissionis Juratae. 2.ª sane stupri. et si à prima posset
excusari, secunda illi inevitabilis, et sufficiens, concurrit
tamen in utraque sufficienter probata.

In primis igitur adest promissio iurata de nubendo, de qua testifi=
cantur Speranza Ibáñez super. 8. fol. 118. Anna Sanz, et Ma=
donna Puche, et alij testes in processu. Quibus duo obijciunt 1.º quod
non sint contestes cum de singularibus promissionibus deponant. 2.º quod
dictae promissiones factae non fuerint prius et acceptatae Lud.ª
Primum obiectum cessat ex communi resolutione doctorum qua
obtinuit testes hos singulares conjungi ad plenam probationem
et esse pares effectus, ac si duo de confessione unica testifi=
carentur. tradit ad hoc Cosbiensem in cons.º 321. Vol. 1. Pucc.
decis.º 476. n.º 3. lib. 2. et Stipol. Nimi. quem dixi oio fore
videndum in cons.º 85. per tot.ᵐ lib. 2.º anno 21. Exim. diuer. in folio
qui abunde satis articulum disputando resolvit hanc esse
communem, et receptam sententiam Doct. resp.ᵗ q' singulatim fuis
set glossis quae videbantur in contraria pt. militare, nec non
singulis doctoribus, qui eam tenuerunt, demumque in fine dicti
Consilij, ex sent.ª Jo.ª de Amico cons.º 1. n.º 61. concludit quod

doctores tenentes contrariam senam erit longe inferiores nume-
ro ponderare, et mensura tenentibus nram senam, et q. est magis
communis, ac vera, pluribus, et melioribus auctoritatibus munita
et sm eam fuisse determinatu in curia Parlamenti Delphi-
nale Guid. Pape decis. 544. qui vere ait no semel, sed
pluries in curia parlamenti fuisse determinatum, ubi eius addr
in hanc quoq senam ultra rellatos à Rimi. adducit Bal. ad
Specul. tit. de teste. in vlo suffecit teste. et eunde Bal. in l. tenius
in 2 col. C. de testib. Alex. Hr. 3. vol. 2. et Jo. fabr. in §. reti
nenda. de interdictis.

Et p. ultra adducta per Riminaldu[m] f. ego in ppijs interim
nis de novo adjicio, q quando agitr de pbando matr. contractu
et ita à fortiori de pbanda promiss. de contrahendo confessio
promittentis attendi, et circumstantia testibus singularibus qui non
refferantur ad unam, sed ad plures diversis loco, et temp. fac-
tas confessiones, ita pulchre in pbatione matrimonij resolvit Dec.
cons. 163. no. 2. vlo et per hoc no obstat, q conf. ex pbari
videntur singulares. Movetur Dec. efficaci rone, quia judex debet
adhibere fidem ijs testibus singularibus, si ex eis indicatur in credi
litate dicat Castren. Jo. Bap. de sto Severino in l. admo
nendi. de jurejur. Tell. et alios, et ultra eos Modernus Pari
siensis eius addr. ver. cardinalis pluries addit ex quibus est
no parum pdetermitter Atq[ue] Menoch. cons. 78. no. 7. ubi firm
mat et pluribus exornat hanc senam, quam latiq et elleganter
tus firmat, et exornat idem Franciscus de antiq. tempore
4. p. vlo sed enim. per totum. ubi post longam disputationes

et rellationem Ddris nº. 26. respondens artᵐ concludit quod si unus adsit testis de confessione extraiudiciali pro parte facta, et duo de alijs confessionibus extraiudicialibus, ex parte absente factis, quod coniungentur duae hae imperfectae, et semiplenae probationes, et quod ex eis simul coniungit plena, et efficax probatio

Eandem quoque sententiam sequitur P. Surdus decisione mantuana 12. Ubi à nº. 1. firmat ex mente com. duas coniungi semiplenas ad faciendam plenam probationem referens glo. in l. 3. §. eiusdem. vers. confirmat. de test. et in l. 2. vers. legitime. de quaest. lib. Bar. in l. admonendi approbatus ab omnibus teste Jas. ibi. nº 109. de jurejur. Et licet in casu illius decisionis Surdus statuat senatum censuisse unicum testem de veritate, non coniungi cum alio de fama ad plenam probationem, contra celebrem dom. Bal. in l. Gallus §. ille casus nº. 1. in fin. de lib. et posthum. quem ibi Alex. nº 14. reprehendit. tamen in casu ubi duo essent testes de confessione extraiudiciali quorum quilibet semiplene probaret tenet expresse contrarium nº 11.

Cumque in hoc Regno et in Tribunalibus ecclesiis inter seculares et laicos in decisionibus practicatum sit observandum nemo dubitare poterit, quin et si confessionem fecit pars absente plena probetur, per duos testes quo a fortiori probabitur quando una confessione de uno teste quod facta fuerit parte praesente, et de alia alijs testibus licet singularibus, et ita non solum de jure, et praxi Regni sed de jure communi plena, et efficax consurgit hoc casu probatio, ut in terminis plenè probat Scaccia ubi supra.

Hic praeterea alia succedit consideratio, quod cum probo-

probatio confessionis adminiculatur ad plenum alijs urgentibus coniecturis, ubi ex ergatione omnium necessariorum ad vitam humanam si non ex annulli subtrattione ea contingit probatio ex Dec. d. n. 163. no. 2. vlo. Atqui secundo eam probatio. Nominatione de quo testibus, et epistolis constat, et ex copula, ut merito ex ipsum Dec. et Cravett. T. sit concludendum plenissime probationem confessionis adminiculari.

Et Demum testis ille qui de confessione partis se fuisse falso testificatur immo de commissione, et ita de veritate rei, cum alijs de confessione et fama plenissime probat, ad quod ponderari ulterius debeo Bal. in d. § ille casus et dicit contigini res. l. admonendi. no. 295. esse perpetuo memoriae commendandum, quia non habet contradicentem quod et refert, et sequitur ex professione Marius Anto. Bard. in ttt. de tempore ...; O... c. 16. no. 12 hec de primo capite primi dubitationis.

De secundo quod ubi maior pars testium testificatur de confessione commissionis factam prius absente, Resolutive ex praecedentibus resolvo, et concludo primo de jure qui vere dici meae sententiae observandae est in decisione non requiri partis praesentiam ex obligatione de confessione item de consuetudine Regni, etenim quod ut deprehenditur ex Dec. in d. n. 163. no. 2, quod de equitate canonica partis praesentiam non requiri ex formula in c. si cautio de fide instrum. Butr. et Card. ibi glo. 3. in c. quoniam 1. q. 1. Bal. in l. ... in fine. C. de probatio. Et licet non ignorem Moder. Paris. viri doctissimi, dicitur immo requiri prudentiam, quamquam dicat Dec. tamen id verum non est saltem in casu nostro in quo unicus saltem testis testificatur de veritate

promotione factae post factum ex quia semiplena concurrit probatio
et si expresse non fuerit talis confessio acceptata, ut ex multis
probat Maranta 6. p. vers. quinto actus. no. 2. nam isto casu et
in terminis juris communis plenam concurrere probationem (Francus
et Riminaldus), et Petrus Surdus resp.

Auctoritatibus autem textuum, glo. et Doct. quae in contrarium
presentant militare plenissime resp. sigillatim Hipol. Ri-
minaldus d. cons. 85. à no. 22. ad fin. per cuius dicta contrarium
consulentium ea multa quae (ut ait Francus d.) causa et
[illegible] describendo in contrarium rebellit Lancellotus Galia-
in cons. 83. ex no. 15. cum multis seqq.

Et sic causa negata quod in hac primi probationis specie possit aliqua subesse
dubitatio, prout nulla subesse videtur alia superesset, vel [illegible]
de qua probato accusat, et non probare inhonorare antecedenti suffi-
cienter dicit constare ex eius dictis relata in prioribus scrip-
tis, unde quae ad hoc caput spectant, erunt repetenda.

Secundum dubium ab Sereniss., et doctiss. partis adversae Ad-
vocato Doctore Michaele Lud.o de Sancto Angelo suscita-
tum est fundatum in eo quod haec obligatio dotis non possit deman-
dari executioni, nisi nuptiis secutis, cum conditionalis sit
ex iis permultis quae refferet Borg. Cavalc. in indice 2. p.
decisionum, verb. matrimonium. ut post multorum relationem
et copiosam allegationem inquit se ita iudicasse, et passim
ab aliis iudicatum vidisse.

Verum eminentissime ego existimo in specie nostra contrarium esse ob-
servari debere, et pro solida difficultatis solutione [illegible]

dotis obligat. cum fecisse benigne a Jure subrogatam in locum
poenarum corporalium, quae alias stricto, et communi Jure adversus
Stupratorem Virginum statuebant irrogandae erant in anquietis poena
mortis § item Lege Julia de pub. iud. Clarus § Stuprum. vers.
sed quaero. deinde publicatione dimidiae partis bonorum si honesti,
et nobiles essent Stupratores puniebantur § eadem Lege. nisi eo
et plura Alex. ab Alex. lib. 4. Gen. c. 1. DD. alias allegati
Jus autem Pontificium mitius cum Stupratoribus egit, illisque dotis, vel
coniugii poena irrogavit, ex omnibus aliae iam dedecus, et a Gui
Cardo, Clever. Peguera, Tesauro adducti. ex ijs patet
sit dotem hanc non voluntarie constitui ab Stupratore sed legis neces-
te necessitate, quae cum illo sit mitius agens saeva Juris poena
in hanc mitiorem temperavit.

Quo praemisso ex altiori Jure pro obiectae difficultati Pa. Rx. qui in se
falsa est Burg. sententia, et in terminis quod dotis constitutio, tamquam poena
fieri debeat ab Stupratore etiam ante matrimonium ab Stuprata con-
tractum tenet Abb. perpensus bene in c. 1. no. 3. de adulterijs ubi dicit
quod Stuprator tenetur dotare, et nubere et ita dicto ergo ab ordine litterae
expresse eum accepit Tesau. d. decis. 3. no. 3. ubi antequam contra-
hat ait cogendum esse dotare, et haec fuerit expressa mens Abb. colligitur
ex ratione assignata, ut videlicet si aliquo casu contractio viri frustretur ex
poenam tamquam dos constituta sit ipsi, et eam lucrifaciat propter
delictum viri, et ita subtiliter considerat J. de Anchar. in d. c. 1. no.
4. et 5. concludens quod licet matrimonium debent esse libera a poenis ex c.
gemma de spons. intelligitur a poenis conventionalibus non legibus quia haec
non pro quid Stuprator evitare, nisi ducendo Stupratam in uxorem

nisi voluerit patisfecerit cum qualiter de quibus in c. 2 eod. tt. veni etc. fatetur Jo. de Anna ibidem, et ut unico verbo articulum compleam et resolvam ita tenuerunt omnes DD. in d. c. 2. eod. loci. semper, et omnes quos retuli in primis scriptis, et praeterea ita quoque collig.r ex Osas. et Thesau. in d. suis decisio. et cum dictis reverenciis Jo. Gutierrez latissime cano. q.es c. 37. fere totum, et hoc est mera veritas.

Ad Borgnini vero senam dicendum est illam in terminis nostris esse plane falsam utiq. bene constituendo juris prudentiae contrariam licet vera, et indubia esset, ubi dos titulo aliquo inter vivos, vel in testo debetur promissa vel, aut relicta alicui esset, tunc n. cum cond.o praeferat dispositio, nec dotis constitutio ex oblig.ne sed ex liberalitate proficiscatur sine dubio vera erit sena Borgni.

Et q. haec sit ipsamet veritas patebit illi, qui dilligenter percurrerit singulos doctores allegatos copiosse a Borgnino, reperiet n. illos omnes loqui in expressis terminis supradictis libera dispositionis, et assignationis dotis, omni seclusa oblig.ne decendi ita Ruyn., Papiensis, Cerug., Castrens. Decius Gerard. Mazoly Andr. de Iser. Franis. Porcelius, Capicius, Cepha. Alex. Corneus Petrus Raber. Corneus, monachus Nivellus, et coeteri universi. ac proinde in terminis nostris solus manet Borgninus in d. ver.o matrimonii. no. 24.

Et licet ista sufficerent ut de eius dictis curandum non esset, egregie adhuc convincetur ex eo, quod vera sit, et indubia juris tradit. q. ubi a patre dos promissa legitimae relinquitur filiae, ut cum l. expresse eam adjiciat cond.o q. non vult illam habere filiam, nisi ubi de facto contraxerit matrimonium, inspiciuntur ea cond.o tamquam rejicitur a dispositione, eoq. modo legitima pura manet, et

statim nuptijs nō expectatis, nec sequutis debeat, et peti poss, ut auctorit.
Bar. in l. titio centu. §. titio genero. resoluit esse com. senam Anchar. W.
323. per totum, et ita secundo pede firmat Abb. cons. 92. lib. 2 nu. 1.
et add. ad Bal. novellu. 6. p. privi. 76. in pcio, et ipse met Novellus
privilegio 77. et in termini qd quando legatu, vel promissio dotis fit
ab extraneo sit conditio subintelligenda si nuptie sequantur
nō vero quando fit à Patre, vel ab alio qui jure oblig. tene
tur dotare resoluit late, et allegauit Angel. in §. fuerat
à no. 63 cum seqq. de actio. ubi in fine sic ueniens concludit
qd oblig. in persona aliàs adstricta censetur oīo pura et quod non
det expectari tempus nuptiarum.
Quod in casu nro apertè est. Nam praeter supra traditas con
siderationes id apperte collig. qr quando dos alicui legatur,
vel expromittitur quae iam nupta est, tunc patrimoniu proprium reli
qui, aut legari vr. et oīo pura est oblig. Bal. in l. Sumq. C. de
nup. et ibi Salic. Bal. in l. nō dne. C. de bonis que liber. Quod vr.
pura haec dicem dari praecipiant iam nuptae Stephanae constat cum
mandet eli si eam duat Stephano qd illam dotet, et §. signum
qd haec oblig. dimedit loco prima, et ut habeat proprium patrimoni.
ipsa puella.
Insuper ad ea valia consideratis, nam omnes DD. supra allegati et adducti
à Borg. distinguut ut qn dispositio sit condi. aut modalis, et in modali
admitut. nō esse expectandu modi adimplementu, et ut aut modus nuns
cum, cum dos à lege dari praecipiat, nō si nupserit, sed ut nubere
possit, veniunt egregie observat Bal. in l. generaliter. n. 9
C. de epi, et cler. Praeterea subiicit hic rao, quia quando modus
ad sui implementu praeparatiue legati exigit, esset si verba essent
conditionalia, nō vr. talis ipsa disp. sed pura dō manet expellg. Bal
tradet d. no. 9. et qua adducit l. si tibi legat. de leg. 3. et l. mulier. §. 1. de
cond. et demo. Insuper hic allegauit tonent Cephal. in cons. 56. et
Crotus in cons. 364. per totu ubi allegauit et Alex. cons. 55. lib. 2.
ubi respondit qd ex puella qua cuiusque vult debeat dos, qr nō ex libe
ralitate, sed ex oblig. fuit prestita per reg. de fideico. ar. 38. n.

150

DECISIONES